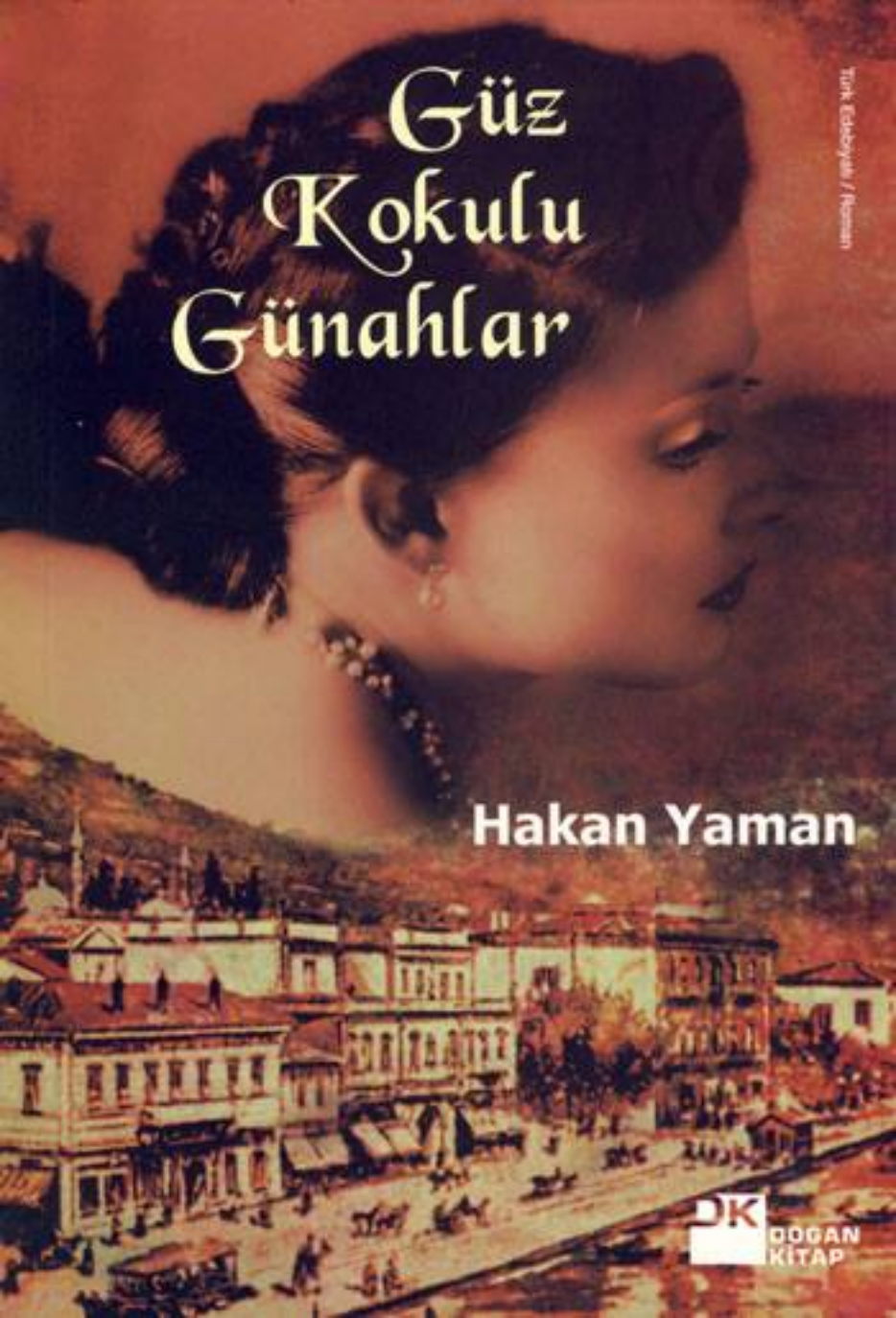
Güz Kokulu Günahlar

Hakan Yaman

Türk Edebiyatı / Roman



DK
DOĞAN KİTAP

Güz Kokulu Günahlar

DOĞAN KİTAPÇILIK TARAFINDAN YAYIMLANAN HAKAN YAMAN KİTAPLARI

İsrafil'in Kanatları
Fotoğraftaki Kadın

GÜZ KOKULU GÜNAHLAR

Yazan: Hakan Yaman

Yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Nisan 2011 / ISBN 978-605-09-0067-5
Sertifika No: 11940

Kapak tasarımı: Yavuz Korkut
Baskı: Şefik Basım / Turgut Özal Caddesi
No: 137 İkitelli - İSTANBUL
Tel: (212) 549 62 62

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Güz Kokulu Günahlar

Hakan Yaman

DK DOĞAN KİTAP

Tenzile Nuray'a...

Bu romandaki tüm karakterler kurmaca olup,
gerçek kişilerle benzerlikleri tamamen rastlantısaldır.

İçindekiler

I. Bölüm: "Şeytan'ın Sınavı" / İzmir 13
II. Bölüm: "Kaybolan Aşk" / Efes 67
III. Bölüm: "Ne Soğuksun Ne Sıcak" / Laodikya 103
IV. Bölüm: "Düşlerin Alacakaranlığı" / Filadelfiya... 157
V. Bölüm: "Uyuyan Ölüler" / Sardis 187
VI. Bölüm: "Kadın Peygamberin Zinası" / Tiyatira .. 235
VII. Bölüm: "Şeytan'ın Tahtı" / Bergama 263

I. Bölüm

"Şeytan'ın Sınavı"
İzmir

Hüzünlü bir güz ikindisiydi; kuru, kahverengi, soluk... Rüzgâr, tepelerden topladığı cılız kokuları denize doğru sürüklerken şehrin üzerinden ağır ağır geçen koyu bulutlardan sızan kirli ışık, körfezin girişinde çırpınıp duran köpüksüz dalgalara boz renkli, huzursuz bir aydınlık düşürüyordu. Limandaki antrepolarla gümrük müdürlüğünün damındaki tozlu kiremitlerin hemen önünden başlayıp, tepeleri bayraklı konsolosluklar, oteller, postaneler, vapur kumpanyaları ve rıhtıma sıralanmış bez tenteli dükkânlarla tramvay hattına paralel, yumuşak bir yay çizerek uzayıp giden gemilerin direkleri kıpırtısız, liman sakindi.

Aniden iki telaşlı kumru, kül rengi kanatlarıyla şehrin üzerine çöken miskin havayı avuçlayarak alçalıp terasın kenarındaki taşlığa kondular ve orada damarlı mermer yontular gibi kaskatı kesilip kaldılar. Bulutlu sonbahar ikindisinin kasvetli ışığı, kuşların puslu gölgelerini hemen terasın kenarına düşürmüştü. Alfredo Vitelli, işte tam oradaydı; bulanık kuş karaltılarının yanında duran hasır bir koltuğa oturmuş, kederli gözlerle karşısındaki solgun manzaraya bakıyordu. Gördüğü bütün hüzünlü günler gibiydi bu da aslında; ne daha sıkıcı ne daha davetkâr... Az önce öğrendiği gerçeğin, kalbine sapladığı derin sızı olmasa, bu da, zamanın gelişigüzel sıraya dizdiği diğer kasvetli günler gibi

gelip geçecekti belki. Ama bu defa zaman donmuştu; huzur içinde geçen bir ömrün sonuna doğru, acının en büyüğünün, kurbanının izini inatla süren, gözlerini kan bürümüş, sabırlı bir düşman gibi gelip sonunda kendisini de bulduğuna lanet ettiği bir anda durmuştu. İçindeki gizli utancın uzun tırnakları vardı her yanında; kendini ilk kez bu kadar âciz, bu kadar zayıf hissediyordu. Aslında yüzüne hiç acı değmemiş bir adam değildi Alfredo; geçmişte sıkıntılı günler geçirmişti. Ama bu seferki farklıydı; hepsinden daha derin, daha acı... Sağlıklı düşünülmüyordu bu acıyla, öfkeyle ani bir karar verip sonra pişman olmaktan korkuyordu.

Bir İngiliz buharlısı limandan çıkmak üzereyken Akdeniz Posta Gemileri Kumpanyası'nın Marsilya'dan gelen posta vapuru girmişti körfeze. Değişen hiçbir şey yoktu; dünya eskiden olduğu gibi dönüyor, hayat, o bildik hızıyla sürüp gidiyordu. Gemiler giriyordu limana; Avrupa'dan ışıltılı mallar getiriyorlardı. Sonra İzmir'den aldıkları tozlu, topraklı tarım ürünleriyle çıkıp gidiyorlardı. Kirli yelkenler rüzgârsız kalsa da gemiler artık buharla yol alabiliyor, rıhtımda dolaşan az sayıda insan, ölümsüz Tanrılar kadar kaygısız ve rahat, akşamın gelişini selamlıyordu.

Gümrüğün önündeki sandıklarda, fıçılarda, varillerde, kirli çuvalların içinde, üst üste dizilmiş, balyalanmış envai çeşit mal tüketilmeyi bekliyordu. Fransa'dan gelen *Pointes de Paris* marka tel çividen, Trieste'den getirilmiş tavşan postuna, Avusturya birasına, İngiliz çakısına, Flemenk peynirine, İtalyan sabununa, Rus havyarına, Venedik aynasına, Seylan boncuğuna, Floransa atlasına, Livorno makramesine kadar her türlü ithal ürün, insanların doymak bilmeyen hırslarına, ihtiraslarına ve açgözlülüklerine biraz olsun ket vurabilmek, harisliklerini, kıskançlıklarını kısmen dizginleyebilmek, belki de bu obur insanları sadece oyalamak için, dünyada ne varsa tüketip bitirmelerini bir süreliğine de olsa

geciktirebilmek için bekliyordu.

Akdeniz Posta Gemileri Kumpanyası'nın vapuru her zamankinden erken gelmişti; az sonra demir atacaktı. Demir karanlık sulara dalacaktı, balıklar kaçışacaktı sularda. Demir suya değdiği an sanki boğuluyormuş gibi dolgun bir ses çıkaracaktı, biliyordu. Hatta o sesi duyar gibi oluyordu. Sanki derin sulardan yükselen hava kabarcıklarını da görüyor, denizin o anki kokusunu bile alabiliyordu. Keşke içini kemiren düşünceler de böyle paslı, böyle kara bir demirle derinlere daldıktan sonra yok olup gitseydi. Keşke deniz gibi koksaydı temizlenmez günahlar, keşke hemen dinseydi acılar. Ama yok, öyle kolayca dinecek bir acı değildi bu.

"İsabella" diye inledi Alfredo. Kuşlardan başka kimse duymamıştı. Evet, öyle kolay dinecek bir acı değildi bu. Derin, insanın içini oyan, yatışmayan ağrılar içinde bırakan, sakinleşir gibi olsa da kendini asla unutturmayan, çürük bir diş ağrısı gibi içten sızlamayı sürdüren ve bir süre sonra yeniden şiddetlenerek insanın kafasını duvarlara vurduran bir acı... Onulmaz bir yaranın dinmez sızısı...

Sanki Tanrı yıllarca kendisini avuturken sabırla beklemiş ve son anda, tam da huzura en çok ihtiyacı olduğunu düşündüğü bir sırada, yorgun yüreğinin büyük üzüntüleri kaldıramayacak kadar yaşlandığını bildiği bir zamanda acıların en dayanılmazını zehirli bir hançer gibi saplamıştı göğsüne. Üstelik düşündükçe, insanı çıldırtan o korkunç görüntüler zihninde gezindikçe daha da derine saplanan, kan oluğu olmayan öldürücü bir hançerle yapmıştı bunu.

Gri gözlerini İzmir Körfezi'nin kahverengi dalgalarına dikmişti yine. Anlık bir esinti kumruların tüylerini titretti ama kuşlar hareket etmedi, ifadesiz mermer biblolar gibi donuk duruşlarını sürdürdüler. Alfredo, yanı başındaki bu durağanlığı fark etmemişti, geçmişi düşünüyordu. Bulanık görüntüler vardı gözlerinin önünde, biri kaybolurken diğeri geliyordu

zihnine. Zor günlerin uğursuz gölgeleri... Evet, zor günlerdi ama içlerinde böyle bir acı yoktu. Bunu ilk kez yaşıyordu. Üstelik eski gücünden yoksun olduğu bir zamanda... Keşke gençken başına gelmiş olsaydı bu felaket. Önünde uzun yıllar dururken, üzerini örtüp küllenmesini bekleyecek kadar zamanı varken öğrenseydi bu rezaleti keşke. O zaman belki daha kolay katlanabilirdi, o zaman bu felaketin üzeri daha kolay örtülürdü, acılar daha kolay unutulurdu. Hatta bu durumdan yararlanabilirdi bile belki. Bilmiyordu. Emin değildi ama yararlanabilirdi. Zamanı olsaydı eğer... Belki... Fakat Tanrı böyle istememişti. Ona en başından böylesine acı bir son düşünmüştü. Yıllarca bu kötü yazgıyı boynunda uğursuz bir tılsım gibi taşımasını istemişti.

Yine hırıltılı inledi Alfredo:

"Bunu bana nasıl yapabildin İsabella?"

Burnunu çekip boğazını temizledi.

Üstelik Nicolo gibi karga suratlı, patlak gözlü, sevimsiz bir adamla. O sıska, çelimsiz, hastalıklı soytarıyla... Tanrım! Şu kadınları anlayabilmem için bu yaşıma kadar bana neden bir yol göstermedin? Niçin beni böylesine kör ettin? Neden karımın, en yakınımdaki adamla birlikte olduğunu fark edemedim? Acaba kaç kere? Bir keresi bile felaket ama kaç kere? Bir defa mı? Daha mı çok Tanrım? Ne zamana kadar? Kaç yıl?

"Bunları öğrenmem için niçin bu kadar uzun yıllar geçmesi gerekti Yüce Tanrım? En sert tokadı sona saklamak, üstelik bunu en küçük bir uyarıya bile gerek görmeden, hiç hissettirmeden yapmak sadece sana özgü bir hüner biliyorum ama beni başka bir şekilde cezalandıramaz mıydın? Günahlarım oldu benim; hem de çok, biliyorum ama..."

Bir an sanki her şey susmuştu. Yakındaki bir evin fıskiyeli çeşmesinde akan suyun sesi, yanı başında buğulu gölgelerle taş gibi hareketsiz duran kumruların gurultusu, dar sokaklardaki satıcılar, limandan kışlaya doğru yürüyen askerlerin

ayak sesleri, atlı tramvaydan gelen kırbaç, iki rahibenin sokaktan fısıltıyla geçişleri, hafif bir esinti nasılsa, nasıl sessiz, insanın yanağını yalayıp, saçını hafifçe uçurursa hiç ses çıkarmadan öyle, parmaklarının ucunda bir hırsız gibi, sonra ara sıra gökyüzünden telaşla geçen diğer kuşlar, bir çift kırlangıç mesela, akşamüzeri İzmir'i istila etmeye gelmişçesine tuhaf bir vakurla geçen güvercinlerin karanlık gölgeleriyle doldurdukları dar sokaklardaki silik görüntüler, koyu bulutlar, her şey...

En iyisi yok olmaktı belki. Her gün yerin dibine girmektense hiç var olmamak... Acaba kimler biliyordu bu gerçeği? Kendisinden önce kaç kişi öğrenmişti? Arkasından konuşmuşlar mıydı? Konuşmuşlardı mutlaka. Dedikodu... İnsanlar onsuz yapamazdı, yaşayamazdı. Onlar için ne lezzetli, ne iştah açıcı bir malzeme olmuştu bilmeden kim bilir. Yıllarca yedikleri, hiç doyamadıkları bir spagetti sosu...

Tanrım! Arkasından kim bilir neler söylemişlerdi bu rezaleti duyan düşmanları. Sen öyle kurumla dolaş bakalım dünyaları ben yarattım diye Alfredo Vitelli, demişlerdi içlerinden. Karını, en yakın dostun... Aman Tanrım, bu olamaz. Rüya bu, kâbus... Evet, bir kâbus bu... Bu düşünceler beni boğacak. Kaç kişi biliyor acaba bu rezaleti? Kaç kişi?

"Defolun başımdan."

Sakin olmalıyım; güçlü kalmalıyım. En zayıf anların düşmanıdır günah. Ama adil değil bu. O aşağıda huzur içinde oturmuş nakış işlerken adil değil. Yıllar önce en yakın dostumla beni aldattıktan sonra bir de "utanmadan" bunları günlüğüne yazan o "iffetsiz kadını" ortadan kaldırmak... Günah olur mu? Günah... Yüce Tanrım, günah nedir? Nedir günah? Tanrım, günaha batmak için bile çok geç değil mi?

Niçin bu işi daha önce öğrenmemi engelledin? Yaşım genç olsa bu kadar düşünür müydüm? Hiç tereddüt etmeden ikisini de öldürmez miydim? O günlük yıllarca ortalarda yokken

nasıl bir anda çıkar? Ve nasıl olur da kendi çalışma odamdaki özel eşyalarımın durduğu dolabın çekmecesine girer?

Isabella'nın gizli bir düşmanı...

Kim ondan böylesine nefret etmiş olabilir?

Ona kin besleyen yakın biri mi?

"Puttana."*

Kuşlardan başka duyan olmamıştı.

Evet, olabilir ama kim? Kim İsabella'nın felaketini bu kadar çok ister? Ve neden bu iş için bunca yıl bekler Tanrım? Neden bekler? Ses ver, bir şeyler söyle. Denizleri kabart, fırtınalar kopart, depremler yap, yerle bir et bu şehri, batır Sodom ve Gomorra gibi... Batır... Batır ki Ege'nin tuzlu sularında arınalım hepimiz günahlarımızdan. Batır!

Ya o alçak Nicolo? O nasıl yapabilir bunu? Nasıl yıllarca, hiçbir şey olmamış gibi her perşembe evime gelir? Nasıl bu kadar rahat davranabilir? Acaba bir seferlik bir kaza mı bu? Yoksa uzun yıllar sürmüş bir aşk mı? İnsan böyle bir rezilliğe nasıl aşk diyebilir ki? Aşk olamaz bu; temizlenmez bir leke, affolunmaz bir günah bu. Bu öylesine iğrenç, bu silinmez... Bu...

Gerçekten böyle mi acaba? Bir defalığına şehvetin pençesine düşüp yaptıkları, sonra unuttukları, hatırlamak istemedikleri bir günah mı bu? Yok, olamaz. Öyle olsa İsabella bunu anlatmazdı günlüğünde. İz bırakmış olmalı. Bir zamanlar değer verdiği gizli bir ilişki olmalı bu mutlaka. Şehirden her uzaklaştığında, uzun seyahatlere çıktığında, gece eve geç döndüğü oyun günleri...

"İsabella!" diye bağırdı Alfredo Vitelli.

Yine duyan olmamıştı. Bunu bana nasıl yaparsın İsabella? Tabanca... Çalışma odasında, masanın çekmecesinde... Tanrım affet beni. Mermiler... Mermileri çıkarmıştım. Onlar da orada, dolapta olmalı. Sarı kutu...

* Fahişe.

İsabella'dan daha önce bir kez... Yok, sanki birkaç kez şüphelenir gibi... Sonra bunun... Yok, yok...

Zaman zaman bütün erkeklerin girdiği nedensiz bir kıskançlık haliydi diğerleri. Böyle olduğuna karar vermişti o zamanlar ve küçük İsabella'sının asla böyle bir şey yapmayacağına kendisini inandırmıştı.

Nasıl bu kadar ahmak olabiliyor insan? Nasıl gözlerimizi kör ediyor aşk Tanrım?

Benzer bir kıskançlık krizi yaşamayalı en az yirmi yıl oluyordu. Yirmi mi? Sanki o kadar... Belki daha fazla, kim bilir. İnsan her şeyi aklında tutamıyor ki. Zaten insanın başına ne geliyorsa böyle fazla kafa yormadığı şeyler yüzünden gelmiyor mu? Sen böyle umursamaz, böyle vurdumduymaz, böyle aymazlıklar içindeysen, sanki her şey yolunda gidiyormuş gibiyse ve hayat, böyle kurnazca oyalıyorsa seni, sen de kaptırıp kendini kanıyorsan bu oyuna Tanrım, sonu bu oluyor işte, bu değil mi?

Alfredo Vitelli terliyordu; elleri titriyordu. Hışımla terastan çalışma odasına girip tabancasını çıkardı. Odada, pencereye yakın duran yüksekçe bir dolaptan bir kutu mermi alıp yeniden terasa döndü. Kutuyu açarken mermiler yerlere saçıldı. Etrafa bakındıktan sonra telaşla topladı onları. Tekrar hasır koltuğa oturdu. Hava bir sonbahar günü için oldukça ılık ve sakindi.

Posta vapuru demir atmıştı. Kahverengi denizin üzerinde hareketsiz duruyordu. Ilık bir esinti çıkmıştı. Kumrular sessizce terasın kenarında bekliyorlardı; hiç ses çıkarmıyorlardı. Tabancasını masanın üzerine koyarken bütün yaz güneşte kuruyan hasır koltuktan çıtırtılar gelmişti. Seslerin bir kısmı da koltuğun hasırları gibi artık eskimeye başlayan kemiklerinden geliyordu sanki. Sırtından, belinden, dizlerinden, bacaklarından... Lisede öğrenciyken bir arkadaşı vardı. Hep ellerini çıtırdatırdı, ne kötü bir ses çıkardı uzun

ince parmaklarından. Kuru bir kemik sesi, yüzü büzüşürdü. O berbat ses... Bunlar da nereden çıktı şimdi? Saçma sapan, kuyruğu kopuk gezen düşünceler...

İsabella olanlardan habersiz aşağıdaydı; odasında oturmuş, tülden geçerken daha da kararan kasvetli güz ışığında, elindeki lacivert kadife kesenin üzerine altın sarısı bir iplikle bol kıvrımlı bir desen işliyordu. Saçlarını toplamıştı. Başına Alfredo'nun onu ilk gördüğü günküne çok benzeyen bordo renkli bir kurdele takmıştı. Alfredo'nun, yıllar önce Yedi Kiliseler gezisi sırasında tuttuğu günlüğü bulup okuduktan sonra terasta sinir krizleri geçirdiğinden habersizdi. Artık günlük tutmuyordu. Genç kızlığında moda olduğu gibi o da herkes kadar bu işe heveslenmiş ve birkaç defter dolduracak kadar yazmıştı. Evliliğin ilk yıllarında günlük tutmaya devam etmiş, sonra çocukları büyümeye başlayınca bu tutkusundan vazgeçmişti. Artık kendisi bile yazdıklarını hatırlamıyor, merak edip okumuyordu. Defterleri, kimsenin bulamayacağı bir yere sakladığından, üstelik aralarında en mahrem olanını (o günlüğü birkaç kez çıkarıp okuduktan sonra yakıp yok etmek istemişse de bunu yapamamıştı) hepsinden daha güvenli bir yere gizlediğinden emin olduğu için rahattı.

Alfredo terasta tabancasıyla oturuyordu. Elleri terliyor, kemikli yüzü bulutlardan inen puslu ışıkla onu olduğundan daha sıska ve hastalıklı gösteriyordu. Yüzü kaskatı kesilmişti; uzakta, ufuk çizgisinde belirsiz bir noktaya bakıyordu. Dişlerinin arasından "Nicolo Paradisi" diye fısıldadı. Sesi acıklı çıkmıştı. "Ne ben ne de İsabella" dedi sonra. Ölmeyi en çok hak eden o alçak. Onu gebertmeliyim önce. Önce o nefessiz kalmalı. Köpek gibi yalvarmalı karşımda, af dilemeli, ayaklarıma kapanmalı. Kadınları süzerken kısılan patlak gözleri korkudan yuvalarından fırlamalı. O kıvrık pis bıyıkları titremeli karşımda. Soluk teni daha da solmalı, daha sararmalı. Herkesinkinden yakışıklı bulduğu o kemikli yüzü, alnının ortasına

yediği kurşunla kaskatı kesilip kalmalı, çirkin hastalıklı bir ölünün yüzüne benzemeli. Bir insan en yakın dostuna bunu nasıl yapar, nasıl bu kadar aşağılık olabilir?

Nicolo Paradisi'nin kadın düşkünü olduğunu bilmeyen yoktu. Çok yakışıklı biri değildi belki ama serveti bu olumsuzluğu lehine çevirmeye fazlasıyla yetiyordu. Gençliğinde İzmir'in Levanten çevrelerinin en güzel kızları onunla yan yana gelebilmek için birbirleriyle kavga ederlerdi. Nicolo da bu durumdan yeterince faydalanmasını bilirdi. Başarısız bir evliliğin ardından kendini tamamen kısa süreli gönül işlerine vermişti. Zengin bir aileden geliyordu. Babası İzmir'in en tanınmış tüccarlarından biriydi. Ondan kalan Paradisi & Co. Smyrna şirketinin ortaklarındandı. Bu şirketin, biri Frenk Sokağı'nda bulunan, diğerleri ise şehrin ünlü ferhanelerine dağılmış pek çok mağazası vardı. Ayrıca incir, üzüm ve tütün ihracatı yapıyordu. Bornova'da büyük bir malikânesi, Buca'da yazlık köşkü ve Frenk mahallesinde, özellikle kış aylarında gelip kaldığı, Paris'te yeni başlayan *art nouveau* modasına uygun mobilyalarla döşenmiş geniş bir evi vardı. Bunlar herkesin bildikleriydi. Ayrıca bankada oldukça yüklü bir servet ve kendinin bile hatırlayamadığı kadar çok gayrimenkul... İşte bu kısmın ayrıntılarını kimse bilmiyordu.

Alfredo, öfkesini dizginlemeye çalışıyor, sinirlerine yenik düşüp hatalı bir iş yapmak istemiyordu. Böylesi bir felaketten sonra bile iyi düşünüp doğru olanı yapmalıydı, ilk aklına geleni değil. Fakat az önce okudukları aklına geldikçe çıldırıyor, dayanılmaz bir acıyla gelen sancılı ruh hali onu daha da öfkeli yapıyordu. Kalkıp kendine bir içki doldurdu.

Nicolo yıllardır her perşembe aynı saatlerde Alfredo'ya gelir, birlikte bir iki kadeh vermut içtikten sonra Kramer'de dostlarıyla beraber yemek yerler (genellikle mönü, mayonezli balık, zeytinyağlı sebzeler, Kıbrıs şarabı ve incir tatlısından oluşuyordu), daha sonra da vist oynamak için Frenk

Gazinosu'na giderlerdi. Burada geç saatlere kadar süren oyun partileri düzenlenirdi.

Nicolo, yine her perşembe olduğu gibi kahvaltısını Café de Paris'de (Paris Kahvesi demek yerine Nicolo bu adı tercih ediyordu) yapmış, sonra gittiği Elhamra Kahvesi'nde kahvesini içerken gazetelere bir göz atmış, bu arada gazetelerden fırsat buldukça da yaşlı, zengin tüccarların yanlarında oturan güzel hanımlarla göz göze gelmeyi ihmal etmemişti. Gazetesi bitince hesabı ödeyip yüzünde geçkin kadınlardan kalan kuru bir tebessümle kahveden çıkmış, Frenk Sokağı'ndaki berberine uğramıştı. Neredeyse çocukluğundan beri gittiği berberi Giuseppe artık yüzünü kendi yüzü kadar iyi tanıyordu. Zaten İzmir'in, usturasını en iyi kullanan, en hızlı sakal tıraşı yapan berberiydi. Bu kadarla da kalmamıştı. Ayrıca bir yıl kadar önce müşterileri tarafından ödüllendirilmişti. Daimi müşterileri bir araya gelip, yüzlerini bir kez olsun kanatmadan tıraş etme başarısını gösteren Giuseppe'ye irice bir domuz budu ile iki şişe kaliteli Fransız şarabı hediye etmişlerdi.

Nicolo, tıraşı bitince bir süre daha oyalanmak için berberin hemen yakınındaki Abajoli Kitabevi'ne girmiş, burada kitaplara bakar gibi gezinirken yine etrafı meraklı gözlerle süzmekten geri kalmamıştı. Kitapçılarda görünen güzel Levanten bayanlar buralara sadece aşk romanları almak için gelmiyorlardı; sayfaların arasına sakladıkları kaçamak bakışlarla, buralara yine aynı amaç için gelen yakışıklı gençlerle göz göze gelebilmek için kitabevlerini seçiyorlardı. Nicolo artık o gençlerden biri değildi ama delikanlılık yıllarından kalan bu alışkanlığından vazgeçememişti. Kitapçıdan çıktıktan sonra bir süre Frenk Sokağı'nda gezinecekti. Sonra her hafta olduğu gibi Alfredo'ya gidecekti. Yaklaşık yarım saati daha vardı. Bu süreyi sonuna kadar kullanacaktı; hep böyle yapardı. Asla erken veya geç gitmezdi Alfredo'ya, yıllardır

tam zamanında çalardı kapısını.

"Kapıyı... Lanet olsun!" diye bağırdı Alfredo Vitelli. Vermuttan bir kadeh daha içtikten sonra dilini çukur yanaklarının içinde gezdirmeye başlamışken aniden acıyla çıkmıştı ağzından bu söz. "Kapıyı" diye inledi tekrar. Lanet olsun, kapıyı İsabella açacaktı her zaman olduğu gibi. Evdeki hizmetçilerin hepsi dışarıdaydı. Perşembe günleri hizmetçilerin izin günüydü. Kahvaltı sonrası dışarı çıkarlar, İsabella da odasına çekilirdi. Alfredo ise terasta oturur, *Eko di Italia* gazetesinin rüzgârla dağılan sayfalarını güçlükle toplayarak haberleri okurdu. Sonra haftada iki gün çıkan *La Courier de Smyrne* gazetesinin sayfalarını karıştırırdı. Fransızcası iyiydi. Okulda öğrendiğiyle yetinmemiş, Fransa'da bir süre kalıp lisanını ilerletmişti.

İsabella kapıyı her açışında o alçak Nicolo'ya göz kırpar mıydı acaba? Belki dudağına sessiz, sıcak bir öpücük kondurdu, onu ne kadar çok sevdiğini fısıltıyla söylerken. Sonra gamzeleri gülerdi. Alfredo'nun belki de hiç görmediği kadar içten bir gülüş olurdu bu. Sonra yine çatlak dudaklarının arasından, fısıltıyla, seninki yukarıda sevgilim, seni bekliyor, derdi. Yok, bu olmayacaktı. Bunların ikisini birden ortadan kaldırmalı, şerefine sürülen bu lekeyi temizlemeliydi.

Temizleyebilir miyim? İkisini de öldürürsem... Temizlenebilir miyim? Üstelik bir de hapse gireceğim bu yaştan sonra. Ömrümün geri kalanında, rutubetli hapishane odalarında büyük günahkârlarla birlikte çürüyeceğim. Ama buna mecburum. Bu lekeyi başka türlü temizleyemem Tanrım! Buna mecburum...

Vermut şişesini açıp bir kadeh daha doldurdu. Titrek elleriyle mermileri tabancasına koyuyordu. Biri parmaklarının arasından kayıp masanın üzerine düştü. Etrafa bakındı, civardaki evlerden kendisini izleyen birileri... Kimseler yoktu. Bu ılık ikindi saatlerinde havanın da etkisiyle sanki öğle uykusundan kalkamamıştı insanlar. Pencerelerde, balkonlarda

ne bir insan vardı, ne de sokaklarda koşuşturan çocuklar. Dar sokaklar sakinleşirken rıhtım kalabalıklaşmaya başlamıştı. Atlı tramvayın sesi geliyordu. Limanda demirli duran gemilerdeki akşam hazırlıklarını, sahile yakın kahvelerdeki hareketlenmeyi hissedebiliyor, zaman zaman burnuna kahve, sıcak çikolata, limonata, bira kokuları geliyor, bunlar bazen de at pisliği kokularıyla, kızarmış ıstakoz, pavurya ve çöplere atılmış balık artıklardan oluşan bir bulamaçla karışıyordu.

Alfredo'nun yüzü kaskatıydı, biraz sararmıştı sanki. Belki de bu bulutlardan süzülen kasvetli ışık yüzünden böyle görünüyordu. Çok sıska sayılmazdı Alfredo. Giydiği bol redingota rağmen fark edilebilen bir göbeği bile vardı. Ama yüzü inceydi ve hep solgundu. Çocukluğundan beri yanaklarındaki çukur dolmamıştı. Özellikle ışık az olduğunda, çıkık elmacıkkemikleriyle çökük avurtlarında koyu gölgeler oluşurdu. Sarıya yakın bal rengi saçları seyrelmiş fakat ilerleyen yaşına rağmen henüz tam beyazlamamış, sadece şakaklarında biraz renk değiştirmişti. Burnu iri ve uzun, çenesi küçüktü. İri kulakları içki içtiğinde boynuyla birlikte kıpkırmızı olurdu. İçki içmediği zamanlardaysa yüzü hep renksiz ve solgundu. Aslında hafifçe yukarı kıvrık sarı bıyıklarını saymazsak Toulouse-Lautrec'in bir tablosunda elinde baston, başında şapkayla ayakta resmettiği dostu Gaston Bonnefoy'ya ikiz kardeşi kadar benziyordu. Hatta benzerlik öylesine şaşırtıcıydı ki sanki Toulouse-Lautrec tablosunu, Alfredo Vitelli'ye bakarak yapmıştı. Sadece, Gaston Bonnefoy, Alfredo'dan on yaş kadar genç görünüyordu, hepsi o kadar.

Aslında Toulousse-Lautrec'in, çocukluk arkadaşı Gaston Bonnefoy'nın tablosunu 1891 yılında yaptığı düşünülürse, aradan geçen beş yılda Bonnefoy'nın da şakaklarına aklar düşmeye başlamış olduğu düşünülebilir. Bu durumda geriye sadece Gaston Bonnefoy'nın Alfredo gibi İtalyan asıllı İzmirli

bir Levanten değil, belki de ömrü boyunca Fransa'dan dışarı adımını atmamış bir Fransız oluşu gibi küçük bir fark kalacaktır.

Alfredo mermileri tabancasına yerleştirdikten sonra ayağa kalkmıştı. Artık kararı kesindi. Aşağıya inip önce İsabella'yı vuracaktı. İsabella, ince bir kadındı. Kemikli yüzünün tam ortasına sonradan kondurulmuş gibi duran küçük burnu, ince kaşları ve uzun kirpikleriyle çocuksu görünüşüne tezat, sert, yakıcı bakışları vardı. Kahverengi gözlerinin içi hep ışıltılıydı. Uzun kumral saçlarıyla sürekli oynardı. Onları bazen toplar, topuz yapar, bazen dalgalı, bazen düz, ılık meltem rüzgârlarına bırakırdı. Onu aslında Alfredo gibi tek bir resme benzetmek olası değildi. İnsan kendini biraz zorlarsa İsabella'nın belki Renoir'ın *Cezayirli* Madame Clémentine Stora (kaşlar, gözler) ile *Tekne Gezisinde Öğle Yemeği* tablosunda masada kucağında köpekle oturan, başında kırmızı çiçekli bir şapka bulunan kadın (dudaklar ve burun) arası bir güzelliği olduğunu söyleyebilirdi. Bakışlarını, yine Renoir'ın *Düşünce* tablosundan, pürüzsüz teninin pembeliğini *Hasır Şapkalı Kadın*'dan, zarafetini ise *Şehirde Dans* tablosunda dans eden hanımdan almış gibiydi.

Çok değişken bir kadındı İsabella. Kimi zaman kıyafeti, duruşu, yürüyüşü ve üzerindeki allı pullu kumaşları, ışıltılı takıları taşıyışındaki asaleti, onu kolayca bir kontese benzetebilirdi. Ancak bazen de Akdenizli kanı köpürür, kırmızı dudaklarının arasından çoktan unutulmaya yüz tutmuş tumturaklı bir küfür savurur, pırıltılı gözleri tıpkı Güller Sokağı dilberleri gibi gülerdi gökyüzüne bakarken.

İsabella'yı vurduktan sonra sabırla Nicolo'nun gelmesini bekleyecekti Alfredo. Kapı çalar çalmaz ona bir sürpriz yapacak, ilk kez İsabella'nın yerine kendisi açacaktı kapıyı. Nicolo'nun o şaşkın yüzünü görmek istiyordu. Sonra şaşkınlıkla açılan gözleri, almına yediği tek kurşunla daha da büyüyüp

öylece donakalacaktı? Arkasından intihar edecekti; bir kurşun da kendi şakağına sıkacaktı. Burasını fazlaca düşünmemişti. Aslında intihar edecek kadar cesareti olup olmadığından emin değildi. Bunu zamanı geldiğinde görecekti.

Nasıl olsa İsabella ile Nicolo'yu vuracak cesareti vardı. Var mıydı? Vardı. Hatta intihar bile edebilirdi. Şerefini temizledikten sonra acısı biraz hafiflerdi belki ama bu yaştan sonra hapiste çürüyemezdi. Zaten intihar için bundan daha fazla sebep, bundan daha uygun bir gün düşünülemezdi. Kirli bulutların ardında saklanan, ama orada olduğunu herkesin bildiği güneş bile insana intiharı hatırlatıyordu. Gömleğinin kollarını sıvamış, göğsünden iki düğme açmıştı. Masanın üzerinde duran vermuttan bir kadeh daha içip hışımla içeri girdi. Çalışma odasından günlüğü alıp aşağıya indi.

Aslında şu felaket olmasa hayatında her şey yolunda gidiyordu. Geçmişte yaşadığı sıkıntılar geride kalmış, işlerini yoluna koymuştu. Büyük oğlu işlerin başına geçecek yaşa gelmişti. Tam rahat edeceği bir zamanda hiç hesapta yokken karşısına çıkan bu felaketin gecikmiş acısıyla ne yapacağını şaşırmış, kızgın bir kurt gibi terasta dolanıp durmuştu. Neden sonra sakinleşmek için hasır koltuğa oturmuş, yanlış bir şey yapmamak için bir kez daha düşünmeye çalışmış ama öfkesine engel olamamıştı.

Sabah yine her perşembe olduğu gibi İsabella ile terasta kahvaltı etmişler, hizmetçiler masayı toplayıp kendisine kahvesini getirdikten sonra izin günü heyecanıyla en güzel kıyafetlerini giyip güle oynaya sokağa çıkmışlardı. İsabella da odasına çekilmişti. Alfredo'nun çalışma odasına girip özel eşyalarının durduğu dolabı açtığı ana kadar sıradan bir perşembe günüydü aslında. Dolabı açtığında daha önce hiç görmediği bir defterle karşılaşmıştı Alfredo. İşte ne olduysa ondan sonra olmuştu.

Fransız arkeolog ve yardımcısının rehberliğinde yakın

dostlarıyla çıktıkları Yedi Kiliseler gezisinde İsabella'nın tuttuğu günlüklerden oluşan süslü bir defterdi bu. Aslında, "Bu defterin ne işi var odamda İsabella?" diye aşağıya seslenebilirdi. İsabella da "Nedir o hayatım?" diye sorarken kalkıp gelir, defteri Alfredo'nun elinde görünce beti benzi atar ama ona belli etmemeye çalışarak "Sanırım hizmetçi yanlışlıkla buraya koymuş sevgilim" deyip büyük bir felaketi kazasız geçiştirebilir, sonra da kalbi hâlâ bir kuş gibi yerinden çıkarcasına atarken o defteri yok etmenin bir yolunu bulmaya çalışır, belki de merakına yenik düşüp defterde yazanları yeniden okumayı deneyebilirdi odasında. Belki de Alfredo hiç seslenmeyebilirdi; defteri alıp İsabella'nın odasına gider ve "Ne işi var bunun burada İsabella, söyler misin? Evde iki hizmetçi çalışıyor ama bir kişilik iş yapılmıyor" diye her zaman yaptığı gibi bağırıp çağırır, sonra da öfkeyle kapıyı çarptığı gibi mermer merdivenlerde söylenmeye devam ederek odasına çıkardı. Ama bunlardan hiçbiri olmamıştı. Alfredo tam İsabella'ya seslenecekken ilk açtığı sayfa ilgisini çekmişti. Onu yıllar öncesine, İsabella ile yeni evlendikleri gençlik yıllarına geri götürmüş, sanki sihirli bir güç Alfredo Vitelli'yi defterin ebrulu sayfalarına doğru çekmişti.

Nicolo gelene kadar günlüğe bir göz atarım, diye geçirmişti içinden. Kahvaltıda *Eko di Italia* gazetesindeki haberlerin hemen hepsini okumuştu. Zaten fazlaca önemli bir haber de yoktu gazetede. İsabella'nın günlüğü olmasa onun yerine bir kitap okuyacaktı belki. Gençliğinde hiç ilgi duymadığı şeylere sonradan merak salmıştı. Kitap okuma merakı da bunlardan biriydi; kırkından sonra aniden ortaya çıkmıştı. Babasından ne kadar farklı olduğunu düşünürken (Alfredo'nun babası Federico Vitelli tam bir edebiyat hayranıydı. Sanatın her türüne olan düşkünlüğünü ise İzmir'de bilmeyen yoktu.) aniden ona benzemeye başlamıştı. Yıllarca eline bir tek kitap bile almayan Alfredo Vitelli şimdi her hafta bir kitap okuyordu. Son okuduğu kitap Stendhal'in *Parma Manastırı* idi. İlk

çocukları doğduğunda, İsabella'nın bu romanın kahramanından esinlenerek oğullarının adını Fabricio koyduğunu bildiği halde o güne kadar merak edip okumamıştı. Çok sevdiği İtalya'da geçen bu sürükleyici roman şimdi onu pek sarmışa benziyordu. Ancak bu perşembe başka bir sürprizle karşılaşmıştı. Okuduğu romandan çok daha gerçek bir şey bulmuştu. Karısının günlüğü vardı elinde.

İsabella'nın uzun yıllar günlük tutup sonra bundan sıkıldığını biliyordu. Fakat yazdıklarının tek bir satırını bile okumamıştı. Karısının onca yıldır neler yazdığını her zaman merak etmiş, ama bazen tembellikten, çoğu zaman da İsabella istemediğinden okuyamamıştı. Şimdi o eski defterlerden biri eline geçince eskisinden daha çok meraklandırmıştı Alfredo'yu. İsabella'nın yıllarca o süslü defterlere neler yazdığını artık öğrenebilecekti. Böylece günlüğü okumaya karar vermişti. Yıllar önce, Vahiy kitabında adı geçen yedi kiliseye yaptıkları gezinin notlarını okurken yeniden o günleri anımsamak hoşuna gitmişti. İsabella'nın özenli el yazısıyla yazdığı satırları okurken zihni yıllar öncesinin o ılık sonbahar günlerine doğru uzun, eski bir yolculuğa çıkmıştı. Tam olarak hatırlayamıyordu ne zaman gittiklerini ama uzun zaman olmuştu, çok uzun... Floriana henüz doğmamıştı. Umberto daha çok küçüktü. Onu da ağabeyi Fabricio ile birlikte dadılarına bırakıp öyle çıkmışlardı seyahate. Yoksa anneannesinde mi kalmıştı, tam hatırlayamıyordu. Düşündükçe daha pek çok ayrıntı gözlerinin önüne geliyor, bazı kısımlar bulanık kalıyordu.

İsabella günlüğüne, "İzmir" başlıklı bölümle başlarken Vahiy Kitabı'nın İzmir Kilisesi'yle ilgili kısmından bir alıntı yapmıştı:

Çekmek üzere olduğun şeylerden korkma; işte, İblis tecrübe olunasınız diye, sizden bazılarını zindana atacak ve on gün

sıkıntınız olacaktır. Ölüme kadar sadık ol ve sana hayat tacını vereceğim.

Günlüğü okudukça merakı daha da artıyordu. Onca yıllık karısını sanki yeni tanıyor, bilmediği yönlerini keşfediyordu. Hatta kendisiyle ilgili düşüncelerinin bile çoğunu yeni öğreniyordu. Nasıl oluyordu da insan bunca yıl aynı yatağı paylaştığı, en yakınındaki insanı tanıyamayabiliyor, hâlâ onunla ilgili bilmediği eksik bir şeyler kalabiliyordu. Günlüğü okurken İsabella'nın alıç çiçeklerini çok sevdiğini öğreniyordu mesela. Ve ona hiçbir zaman alıç çiçeği getirmediğini düşünüyordu hemen sonra. Sonra o zamanlar sıkça giydiği küçük mor çiçekli muslin elbisesini ne çok sevdiğini okuyordu. Ve hemen ardından birkaç kez İsabella'ya o elbisenin kendisine hiç yakışmadığını söylediği geliyordu aklına. Üzerinde sürekli saçlar dolanmış olarak evin bir yerlerinde karşısına çıkan ve her defasında kaldırıp atmak istediği bir tırnağı kırık fildişi tarağın (üzerinde küçük pembe güller vardı) İsabella için ne anlam ifade ettiğinin yeni farkına varıyordu. Alfredo'nun bütün bunları öğrenmesinin getirdiği ince sızı, okudukça yerini kuşkuya ve sonrasında daha derin acılara bırakacaktı.

Yazının başından beri kışkırtıcı bir şeyler vardı. Bunu hissedebiliyor ama bir anlam veremiyordu. Fakat okudukça... Birkaç kelime, bazen satırlar atlıyordu. Aradığı şeyi bulmaya çalışan sabırsız bir okur gibi hızla yutuyordu sayfaları. Ayrıntılarla ilgilenmiyordu. Bazı isimleri görünce hemen geçiyordu. Bazı bölümlerde biraz duraklayıp daha yavaş okuyordu. Evet, bundan kesinlikle emindi. Gezinin İzmir'le başlayan bölümünden hemen sonra, sanki bu şehirden uzaklaştıkları andan itibaren baştan çıkarıcı, kışkırtıcı bir şeyler sezmeye başlamıştı İsabella'nın yazdıklarında.

Kendisinin asla hatırlayamadığı önemsiz olayları bile İsabella'nın uzun uzun anlatmasına şaşıyordu. Sanki aynı

yerde birlikte değillermiş gibi, sanki İsabella'nın anlattığı geziye beraber çıkmamışlar gibi bir hisse kapılıyordu. İsabella, o gezide kendisinin yaşadıklarının çok ötesinde, çok farklı şeylerden bahsediyordu; başka gözlerle, başka bakışlarla bambaşka bir geziyi anlatıyordu sanki. Kendisinin asla anlayamayacağı, anlamak da istemeyeceği şeyleri görüyor, kokuları duyuyor, başka bir dünyanın bulutlarından, ağaçlarından, kuşlarından, başka kokan çiçeklerden söz ediyordu İsabella.

Sonunda hiç üşenmeden Yedi Kilise gezisiyle ilgili İsabella'nın yazdığı her şeyi (hemen hemen her şeyi) okumuştu Alfredo. İsabella'yı ne kadar çok etkilemişti o uğursuz gezi. Meğer ne kadar büyük haz almıştı o tozlu eylülden. Nasıl da heyecanla anlatmıştı gezinin her bir gününü. Bir seyyah gibi hiçbir ayrıntıyı atlamadan, ne yediklerine, nerelerde kaldıklarına, yolda uğradıkları kahvelere kadar her şeyi yazmıştı.

Alfredo günlüğü bitirdiğinde ağlamak gelmişti içinden önce. Evet, ilk hissettiği şey buydu. Ağlamak, bir çocuk gibi... Elinden en sevdiği oyuncağı alanlara lanet eder gibi, çocukluğunun en acılı günlerinde olduğu gibi gözlerinden iri damlarla çıkıp yanaklarına doğru süzülen ve orada kuruyan yaşlarla ağlamak istemişti. Ama ağlayamadı. Sonrasında terasta bulmuştu kendini. Günlüğü çalışma masasının üzerine fırlatıp terasa atmıştı kendini, kızgın bir kaplan gibi... Hava... Hava almak istiyordu; boğuluyordu. Bu sıcak, nemli, bu kasvetli sonbahar ikindisinde iki uzun kemikli el gırtlağına sarılmış sanki boğazını sıkıyordu, onu boğuyordu. Bir süre öylece kalmıştı. Terasta oturduğu hasır koltukta uzun süre sakinleşmeyi beklemişti. Sonra hiddetlenip odadan tabancasını almıştı, içmişti, düşünmüştü, planlar yapmıştı, terasta öfkeyle dönüp durmuştu ama olmuyordu. Kafasının içinde uçuşan düşünceler onu boğmaya devam ediyordu. Zaman hızla akıyordu, bir şeyler yapmalıydı. Bu acıya son verecek bir şeyler...

İşte o an defteri kaptığı gibi aşağıya inmişti. Evin orta katındaki şömineli karanlık salonu hızla geçip İsabella'nın oturduğu odaya girmişti zehirli bir ok gibi. Bu rezaleti açıklamasını isteyecekti ondan. Bunu kendisine nasıl yapabildiğini anlatmasını isteyecekti. Fakat odadan içeri girer girmez donup kaldı. Bir elinde İsabella'nın günlüğü, diğerinde tabancasıyla öylece hareketsiz duruyordu. Şakaklarından soğuk terler akarken yüzü kıpkırmızıydı; dudakları, elleri titriyordu. İsabella, arkasından soluk, bal rengi bir aydınlığın sızdığı tül perdeli pencerenin önünde, elinde kadife kese, yüksüklü hareketsiz parmağında iğne ve ensesinde topladığı saçlarında onu ilk gördüğü günküne benzeyen gülkurusu kurdeleyle masum bir çocuk gibi uyuyordu. Sanki kendisini en yakın dostuyla aldatmamış gibi, o hep tanıdığı saf, temiz, biraz utangaç kadın gibi uyuyordu. Pencereden giren ışık onu gençleştirmişti sanki. Cildi daha dirileşmiş, saçlarındaki beyazlar yok olmuştu. Alfredo, onu ilk öptüğü geceyi hatırladı. Hafif bir meltem esintisi okşuyordu hanımeli kokan saçlarını. Yakındaki evlerin önlerinde kandiller yanıyordu; pencerelerde pembe beyaz karanfiller... Gözlerini uzaklara dikmişti. Limanda kıpırtısız duran gemi direkleriyle uzun bacalardan oluşan dikey karaltılar arasında titreşen gece mavisi deniz ve dalgalarla dans eden ay ışığı gelmişti gözlerinin önüne. Üzerlerindeki berrak gökyüzü iri parlak yıldızlarla doluydu. Direkleri ışıklı gemilerden birinin güvertesinde hüzünlü bir müzik çalıyordu. Müzik, deniz ve yıldızlar ikisini de sarıp sarmalayıp almış, başka bir âleme götürmüştü.

Alfredo kendine geldiğinde kalın tül perdelerden süzülen puslu ışığın kararttığı odanın içindeki eşyalar, masa, kenarları pirinç süslemelerle bezeli mermer sehpalar ve İsabella'nın ince beyaz yüzü, elindeki kadife kese, altın ipliğin kıvrımları, üzerinde küçük, mor bir menekşe olan seramik yüksük, hepsi bir olup Alfredo'nun öfkesini dindirmişti.

Dışarıda yine müzik başlamıştı. Birkaç gündür körfezde demirli bekleyen Minneapolis zırhlısından limana çıkan bir grup asker aralarında eğleniyordu. Amerikalı zenci bir asker trompet çalıyor, arkadaşları da ona eşlik ediyorlar, yaklaşan ılık sonbahar akşamının tadını çıkarıyorlardı. Gökyüzünden inen kasvetli ışık, sarı trompetin üzerinde neşeli yansımalarla geziniyordu. Arkadaşlarının etrafını çevirdiği iri asker Alfredo'nun daha önce hiç duymadığı, Amerika'da yeni çıkan *When the Saints are Marching In* şarkısını çalıyordu iştahla.

Alfredo odada daha fazla kalamadı. İsabella'nın alnına sıkacağı tek kurşunla her şeyi halledeceğini sanarak aşağıya inmiş, ancak şimdi bu düşüncenin ne kadar saçma olduğunu, böylesi bir cinayeti işleyecek cesareti asla kendisinde bulamadığını görüp bir kez daha yenilmişti. Sinirli, titrek parmağı hafifçe gevşeyip kalktı tetiğin üzerinden. Şimdi daha güçsüzdü. Korkağın biriydi hatta. Böyle olduğunu düşünüyordu. Hayır, düşünmüyordu; evet, öyleydi. Korkağın biriydi. Zaten hep korkmuştu. Çocukluğundan beri her şeyden... Her şeyden mi? Yok... Evet, her şeyden... Bütün çocukların güldüğü palyaçolardan bile hâlâ korkmuyor muydu? Sirklerden, çatılarda yürüyen kara kedilerden, cam vazolardan, hatta gök gürültüsünden bile, hâlâ...

Sadece korkak olsa iyi, ayrıca sünepe, hastalıklı, acınası bir varlık olduğunu da düşünüyordu. Hatta bunu, en yüksek kafa içi sesiyle içine haykırıyordu. Başına böylesi bir felaketin geldiğine hâlâ inanamıyordu. Bunca yıllık karısının, İsabella'nın bunu yapabildiğine... Nerede yanlış yapmıştı? Böyle rezil bir ihaneti hak edecek ne yapmıştı? Karısının, en yakın dostuyla kendisini aldatmasına nasıl engel olamamıştı? Bunu daha önce neden fark edememişti?

Soruların cevapları kendiliklerinden gelmeye başlayınca daha da çöküyordu Alfredo. Yaptıklarını bir bir hatırlıyordu ama sırası değildi. Evet, hatalıydı belki ama önce namusunu

temizlemeliydi. Nedeni her ne olursa olsun bu sonuca katlanamazdı.

İsabella'yı uyandırmadan tekrar yukarı çıktı. Ona ne kadar kızsa da onu öldüremeyeceğini anlamıştı. İsabella'yı baştan çıkaran, kendisine bu ihaneti yapan asıl suçlu Nicolo değil miydi? Onu vuracaktı önce. Nicolo geldiğinde İsabella kalkıp kapıyı açacak, sonra her zaman olduğu gibi birlikte terasa çıkacaklardı. İşte o an, yıllardır sakladıkları sırlarını öğrendiğini söyledikten hemen sonra, İsabella'nın önünde vurmalıydı onu. Hem bu korku İsabella'ya da büyük ders olurdu.

Yeniden hasır koltuğuna dönmüştü. Denizin üzeri biraz daha kararmıştı sanki. Şimdi tüm İzmir ve körfez, hatta şehrin arkasında yükselen Pagos Dağı ve tepeler daha koyu kahverengi bir ışığın altında boğuluyordu.

İnsan nasıl yapabilir böyle bir şeyi? İnsanoğlunun bazen kendini bu kadar alçaltmasına, bu kadar alçalmasına neden izin veriyorsun Yüce Tanrım?

Nicolo'nun dünyadaki bütün kadınları yatak odasına götüreceğini düşünürdü ama İsabella ile bunu yapacağı asla aklına gelmezdi.

Nasıl ahmakça bir güven bu? Nasıl bir gaflet? İnsanın hemen yanı başında olup biten böyle bir rezilliği görememesi Tanrım! Nasıl mümkün olabilir? Ne perdeler insanın gözünü böylesine? Gizli bir sihirle mi uyutuyorlar bizi yoksa? Yoksa sen mi engelliyorsun her şeyi görmemizi? Sen mi bizi kör ediyorsun bazen Tanrım? Bazen kar körlüğü gibi geçici, bazen derin karanlıklarda doğuştan...

Frenk Sokağı'nda işi bitmiş, yavaşça yürüyor olmalıydı Nicolo. Nasıl gelip yüzüne bakabilecekti? Bu zamana kadar, nasıl gelmişse öyle, değil mi? Bütün bunları nasıl utanmadan yaptıysa öyle. En yakın dostunun karısını nasıl ayarttıysa öyle. Ama cezasını çekecekti; bu yaptığını ona ödetecekti. Ama ne yazık! Ne üzücü. İnsanı nasıl derin kederler

içersinde bırakan, ölümle bile aslında temizlenemeyecek büyük bir utanç... İsabella, seni rezil kadın... Yıllar önce yatağımı kirletirken nasıl utanmadın? Hangi yüzle gelip yeniden koynuma girebildin? Acaba o buruşuk boynun Nicolo'yu gördüğünde hâlâ titriyor mu? Kırışmış bacaklarının arasında onu görünce hâlâ bir şeyler canlanır gibi oluyor mu?

Ah İsabella! İnsanı günaha sokuyorsun, batırdıkça batırıyorsun İsabella. Böylesi rezil bir son için mi yıllarca senin peşinden koştum "lanet olası kadın?"

Etrafta kimseler yoktu. Pencerelerden, balkonlardan, civardaki evlerin teraslarından bir gören, duyan olmamıştı. Kumrular oldukları yerde sakince bekliyor, meraklı gözlerle Alfredo'ya bakıyorlardı. Kumru kanadı rengi bulutlar geçiyordu terasın üzerinden. Onlar da Nicolo gibi telaşsız ve yavaş hareket ediyorlardı.

Nicolo, Frenk Sokağı'ndan çıkmış, rıhtıma inmişti. Birinci Kordon'da yürümeyi seviyordu. Yorgun hamalların, satıcıların, gümrükte bekleyen varillerin, balyaların, sandıkların, dik çatılı antrepoların yanından yürümek hoşuna gidiyordu. Kalabalığın arasına karıştığında gerçekten yaşadığını hissediyordu. Şimdi limandaki kalabalığın tam içindeydi. Atlı tramvay bütün bu olan bitenden habersiz yolcularıyla yanından neşeyle geçip gidiyordu. Sahildeki oteller, kahveler, birahaneler, her yerde bir telaş vardı. Akşama hazırlanıyordu her şey. Eğlence şimdiden başlamıştı. Bu kasvetli sonbahar gününü, güneş olmasa da ılık ve yağmursuz bir günü değerlendirmeye çalışıyordu insanlar. Sanki olan biteni haber almışçasına huylanmış sıska bir köpek yanı başında Nicolo'yu takip ediyordu.

Alfredo Vitelli, yanaklarının üzerine düşen bir damla yaşı silerken yeniden denizi seyretmeye başlamıştı; düşünüyordu. Anılar kesintilerle gelip beyninin içine doluyordu;

onları oradan çıkarıp atmak ne kadar zordu Tanrım! Yıllardan sonra ilk kez ağlıyordu. Ve buğulu gözlerle baktığı İzmir Limanı'nda dokuz yaşında küçük bir çocukken ağladığı günü anımsıyordu.

Aylar önce bir ticaret gemisiyle limandan çıkıp giden babasının gemisini yine göremeyince onun bir daha geri dönmeyeceğine üzüldüğü yağmurlu bir gündü hatırladığı. Kendisini iskeleden körfezin karanlık sularına bırakıp çektiği acıya bir son vermek istediği gün... Hasta yatağındaki annesine geri dönmeyi göze alamayacağını, onu bir daha o halde görmeye dayanamayacağını düşündüğü an geliyordu aklına.

Evet, en iyisi namluyu alnına dayayıp tek kurşunla bu hayata bir son vermekti belki de. Nicolo'yu öldürmek sakinleşmesine yetmeyebilirdi, sadece etrafa karşı bir gösteri olacaktı bu cinayet. Herkes kendi hayatını yaşayacaktı yine, kimse ilgilenmeyecekti. Hapishanede ziyaretine bile gelmeyeceklerdi, acılarıyla baş başa kalacaktı, yapayalnız... Ya Nicolo yerine İsabella'yı öldürse ne değişecekti? Hiç... Günlerce, aylarca, hatta yıllarca çekeceği vicdan azabı dışında hiçbir şey... Onsuz bu hayatta bir başına kalınca sanki yaşam... Tanrım! Daha mı güzel olacaktı?

Alfredo Vitelli, yaşlı gözlerle denizi seyrediyordu. Havasını ciğerlerine çekmeden asla yaşayamayacağını düşündüğü, yıllardır Akdeniz'in dört bir yanını gezse de bıkmadan her an bir yelkenli gemiye binip açılmaya hazır beklediği denizi seyrediyordu. Sırf bu deniz sevgisi yüzünden Punta'daki eski evde oturuyordu. Çocuklar büyüyünce Bornova'daki konağı sadece yılda iki aylığına kullanmaya başlamışlardı. Frenk Sokağı'ndaki babasından kalan ev de yakındı ama deniz doldurulmaya başlayınca biraz geride kalmış, Alfredo da terasından denizi ve limanı görebileceği, Punta Rıhtımı'na yakın yeni bir ev almıştı. Bornova'daki konağı sadece davet verecekleri zamanlarla yazın birkaç aylığına kullanıyorlardı. Bunun

dışında İsabella çok sevmese de neredeyse yılın tamamına yakınını Punta'daki evinde geçiriyordu Alfredo.

Şimdi, körfezin üstüne daha küskün bir ışık düşüyordu. Tıpkı Zonaro'nun tablolarından birinde gördüğü sıkıntılı ışığa benziyordu. Birden, o ışığı tabloda gördüğünde bu kadar kasvetli bulmadığını düşündü Alfredo. Aslında ışığın kendisi değildi sıkıntılı olan, bizim ruh halimizdi etrafımızdaki her şeyi anlamlandıran. O an yakınlardaki başka bir evin terasında dostlarıyla oturmuş, içkisini keyifle yudumlayan biri pekâlâ aynı ışığı büyüleyici, ilham verici, hatta fazlaca romantik bulabilirdi.

"Uzun parmaklar..." diye inledi Alfredo. Yazgının o kahrolası ince uzun parmaklarıydı yine boynuna dolanan. "Beni geçmişte yeteri kadar boğduğunuz yetmedi mi?"

Bir kadeh daha doldurmuş, bir dikişte bitirmişti. Limandaki Amerikan askerlerde yeniden bir kıpırdanma olmuştu. Bu sefer hep bir ağızdan *Old MacDonald Had A Farm* şarkısını söylüyorlardı. Körfezde esmeye başlayan akşam esintisi bu neşeli şarkıyı terasa kadar taşıyordu. Şehrin üzerinde iz bırakan küskün ışık, körfeze demir atmış Amerikan zırhlısının güvertesinde ve trompet çalan askerin parlak kıvırcık saçları ile sarı trompetinde benzer pırıltılarla geziniyordu.

Kirli sakallarını sıvazladı Alfredo. Tıraş olmaya fırsat bile bulamadan öğrenmişti bu felaketi. Amerikan askerlerin söylediği şarkıyı Nicolo da dinliyor olmalıydı. Eve gelirken mutlaka limandan geçerdi. O sırada etrafta görebildiği genç kızları şapkasıyla selamlayarak yürür, bazılarının arkasından da bakmayı ihmal etmezdi. Az sonra sanki hiçbir şey olmamış gibi gelip karşısına oturacaktı, biliyordu.

Dostum, diyecekti. Vazgeçmiyorsun şu vermuttan. Vermut yerine şu senin Fransa'dan getirdiğin konyaktan içsek. Neydi adı? Biliyorsun, meşe fıçıda dört yıl... Yedi yıl, diye düzeltecekti Alfredo. Ha, evet yedi yıl bekliyor bunlar, diyecekti

Nicolo. Fransız bir dostum anlatmıştı. Her yıl bunlardan şişelerce yapıp bekletiyorlar, hemen satmıyorlarmış. Kendisi anlatmıştı bunu oysa. Nicolo hep böyle yapardı. Hep böyle, kendisinden duyduklarını sanki başka yerlerde dinlemiş gibi, çoğu kez kendi düşüncesiymiş gibi dönüp Alfredo'ya anlatırdı; Alfredo, çoğu zaman hiç ses çıkarmazdı.

Keşke çıkarsaydım; her defasında yüzüne vursaydım bu zararsız sahtekârlığını, küçük gereksiz yalanlarını.

Bu işe girsek mi seninle? Şu konyaktan getirsek mi İzmir'e? diye devam edecekti Nicolo mutlaka; sanki daha önce hiç anlatmamış gibi, yeni bir fikri ilk kez Alfredo'ya açıyormuş gibi... Ama anlamazlar burada be dostum, bizimkiler içmez bunu. Senin gibi ya şarap ya da Torino vermutu... Zırvalayacaktı yine Nicolo, buna benzer bir sürü saçma şeyle kafasını şişirecekti. Hep öyle olurdu, Nicolo bıkmazdı aynı şeyleri tekrarlamaktan. Sıkılmazdı, başlarından yıllar önce geçen, Alfredo'nun çoktan unuttuğu maceraları tekrar etmekten. Ve her defasında Alfredo neden hâlâ Nicolo gibi sıkıcı bir adamla görüştüğünü düşünür, cevabını bulamazdı.

Evet, hep böyle olurdu. Ama bu defa ilk kez bunu yapamayacaktı Nicolo. Bu defa ilk kez onlar yukarıda oturup sohbet ederlerken yıllardır yaptığı gibi aşağıdaki karanlık köşesinde sinsi bir yılan gibi bekleyemeyecekti İsabella. Bugün zamanın akışı değişecekti. Su, kendine yeni bir yol bulacaktı birazdan.

Müzik, diyecekti Nicolo. Bundan da emindi. Limandan gelirken dinlediği şarkıdan söz edecekti. Sen de duydun mu buradan dostum? Adam nasıl da güzel çalıyordu. Şu zenciler müzik için yaratılmışlar sanki.

Doğru, güzel çalıyorlar ama o senin duyduğun son melodi olacak, çünkü artık o patlak gözlerin görmeyecek, parlak kulakların duymayacak. Lanet olsun sana Nicolo, lanet olsun! Bunu bana yaptığın için yüzlerce kez lanet olsun. En yakın

dostunun karısıyla yatacak kadar alçalabildiğin için lanet olsun. Şimdi, sana son kez bir şarkı dinlemeyi lütfettiği için Tanrı'ya şükretmelisin. Eli titriyordu, yüzünden ateş fışkırıyordu. Dişlerini sıktığını fark etti bir an.

Silah zihninde patlamıştı. Tabancanın sesi şehrin üzerinde yankılar yaparak uzaklaşıyordu. Nicolo kanlar içinde yerde yatıyordu. İsabella'nın telaşla koşup terasa çıkarken attığı tiz çığlık dar sokaklarda çınlamıştı. İşte o an ikinci bir kurşun daha...

Yok, bunu belki yapmayabilirdi. O an İsabella'nın nasıl davranacağına bağlıydı bundan sonrası. Koşup, Nicolo'nun cansız bedeninin üzerine kapanıp ağlayabilirdi. Katil, diye kendisine dönüp bağırabilirdi. Belki de... Belki de yıllardır aynı evi paylaştığı kocasına koşardı gözyaşları içinde? Vicdan azabıyla intihar etmeyi bile düşünebilirdi o an.

Zenci hâlâ trompet çalıyordu: *She Wore a Yellow Ribbon.*

Nicolo sokak lambalarından birine yaslanmış, şapkasıyla yanından geçen yalnız kadınları selamlarken kendisini müziğin ritmine vermiş keyifle sigarasını içiyordu.

Alfredo'nun zihninde düşünceler yine savrulmaya başlamıştı. Aynı şarkıyı dinlerken kendini yeniden limanda buldu. Dokuz yaşındaydı. Babasının bir ticaret gemisiyle gidişini uzaktan izlediği karanlık güne akmıştı düşünceleri. Mevsim yine sonbahardı, bu defa daha serin bir ekim ayıydı. İzmir Körfezi'nin koyu suları iri dalgalarla çırpınıyordu. Yine müzik vardı. Körfezdeki İngiliz firkateyninden inen bando çalıyordu limanda. Şık üniformalarıyla deniz subayları geziniyordu etrafta. Alfredo'nun bilmediği bir şeyi kutlar gibiydi insanlar. Soğuğa rağmen şemsiyeleriyle gelen kalabalık bir grup, bandonun çaldığı marşları dikkatle dinliyordu. Gemilerin direklerinde rengârenk bayraklar dalgalanıyordu. Etraftaki evlerin balkonlarına flamalar, kurdeleler asılmıştı. Babasının bütün bu şatafatlı gösterilerle ilgilendiği yoktu.

Etrafına bakmıyordu, yüzü asıktı. Bir şeylere sinirlenmiş gibiydi sanki. Limanda bekleyen yelkenli gemilerden birine bindiğinde onu gözden kaybetmişti Alfredo. Az sonra da babasının bindiği gemi hareket etmiş, yelkenlerini şişirdiği gibi köpüklü denizin üzerinde hızla uzaklaşmıştı.

Alfredo o gün tek başına babası Federico Vitelli'yi yolcu etmeye gelmişti. Küçük kardeşleri Antonio ile Luigi bir hafta önce apar topar İstanbul'da oturan teyzeleri Beatrice Carbonari'ye gönderilmişlerdi. Beatrice teyzenin kocası Salvatore Mongeri, Galata bankerlerinden, varlıklı bir adamdı. İstanbul'da büyük bir konakta yaşıyorlardı. Bir süre onlarda kalmaları için kardeşleri İstanbul'a gönderilmiş, Alfredo ise okula gittiğinden İzmir'de kalmıştı.

Federico Vitelli'nin yola çıkacağı gün herkesten habersiz okuldan kaçıp limana gelmese, babasının gidişini o da göremeyecekti. Sanki kaçar gibi, kimseye haber vermeden, annesiyle bile vedalaşmadan gitmişti. Önceki gece bir dostunu yolcu ederken evin girişindeki büyük salonda yolculukla ilgili konuşmalarını duymuş, fakat korkusundan babasına bundan bahsetmemişti. Ertesi gün yolcu etmeye gittiğinde ise onu ancak uzaktan, gemiye binmek üzereyken görebilmiş, Federico Vitelli'nin bundan haberi bile olmamıştı. Limanda dondurucu bir rüzgâr esiyor, Alfredo'nun soğuktan kızaran yanaklarından yaşlar süzülüyordu. Geminin körfezden çıkıp, ufuk çizgisi örten ince sis perdesinin içinde küçücük, silik bir karaltı halinde kaybolduğu ana dek beklemişti Alfredo.

Şimdi daha sakindi. Eli, önündeki masanın üzerinde hareketsiz duruyordu. Parmaklarının arasında vermut kadehiyle oturmuş, donuk gözlerle denizi seyrediyordu. İsabella'ya duyduğu tiksinti, Nicolo'yu öldürme isteği sanki yok olmuştu. Bu hayattı onu mahveden, bu değişmez yazgıydı onu içten kemiren. Herkes onu tanıyordu, zengin bir işadamıydı, hatta babasından da zengin. Serveti, geride bırakacağı çocuklarına

fazlasıyla yeterdi ama mutsuzdu. Hayat bir zaman sonra hep tekrarlardan ibaretti aslında. Hep aynı şeyleri yapıyorduk. Ve her tekrar edişte aldığımız haz azalıyordu, azaltarak tüketiyorduk en sevdiğimiz şeyleri, hatta aşkı bile. İsabella ile böylesine rezil bir son yaşayacakları kimin aklına gelirdi?

Yanı başında duran kumrulara baktı. Sanki kendisinden bir işaret bekliyor gibiydiler. Aşağıdaki dar sokaktan atlar geçiyordu. Nal sesleri binaların nemli duvarlarında yankılar yaparak uzaklaşıyordu. En iyisi tek kurşunla bu tekrarlardan ibaret hayatı bitirmekti. Karısıyla sevgilisini öldürse de sonunda yapacağı yine tekrarlara kaldığı yerden devam etmek olacaktı. Ne kadar sıkıcı... Bu yaştan sonra hapiste yatamazdı. Asla... Şu an nefret etse de öldürdüğünde İsabella'yı özleyecekti, biliyordu. Tekrar tekrar aynı şeyleri düşünüyordu. Nicolo'yu da Yüce Tanrı'ya havale ediyordu şimdi. O verecekti cezasını er veya geç. Evet, evet... Bu acıyı dindirecek tek ilaçtı elinde tuttuğu toplu tabanca. Silahını masanın üzerinden alıp ağzına soktu önce. Eli titriyordu, bir damla yaş daha, buruşuk yanağından aşağıya doğru kayıp düştü. Amerikan zırhlısı yavaşça olduğu yerde dönüyordu. Zenci hâlâ trompet çalıyordu. Az önceki hareketli besteler bitmiş, müziği yine hüzünlenmişti.

Limandan bir gemi daha çıkıyordu. Sanki biri Pagos Dağı'nın tepesindeki kaleden büyükçe bir ayna tutuyormuş da o bulutlardan inen kirli ışığı körfezden ayrılmakta olan buharlı gemiye yansıtıyormuş gibi bacasında ışık oyunlarıyla uzaklaşıyordu. Çocukluğunda hayaletlerin dans ettiğini sandığı o sihirli ışıkla İzmir Körfezi'ni terk ediyordu buharlı gemi. Ardında uzanan kalın bir duman bulutuyla beraber hüzünleri, acıları ona bırakarak gidiyordu uzak diyarlara sanki. Sanki dünyanın sonuna gidiyordu gemi, babası gibi...

Yine dokuz yaşındaydı, eski limandaydı ve yine ağlıyordu Alfredo. Terasta, elli yaşında farklı bir acıya döktüğü

gözyaşları, yıllar önce bambaşka bir üzüntüyle süzülüyordu küçük, pürüzsüz yanaklarından. Soğuk denize kendini bırakacakken vazgeçiyordu. Yeni lekelenmeye başlayan titrek ellerini çekiyordu tetikten, namluyu çıkarıyordu ağzından. Yüzü gözü patlamış iğrenç bir ceset bırakmak istemiyordu geride. Cenaze törenine katılanların hafızalarında kalan son görüntüsünde, adeta uyuyor gibi olmalıydı; soluk, balmumu renkli bir ölü gibi değil. Dehşetli acılarla ölmeden önce ağrıları morfinle dindirilmiş gibi, aradığı huzuru sonunda bulmuş gibi huzur içinde yatmalıydı Marangoz Philemon'un yaptığı meşe ağacı tabutun içinde, göğsünde iri beyaz glayöl çiçeklerinden hazırlanmış büyükçe bir buketle...

Bu defa namlunun serinliğini hissetti sağ şakağında. Hafif bir esinti saçlarını dağıtmıştı. Şehir canlanıyordu. Yaklaşan akşama hazırdı her şey. Bazı gemilerin direklerindeki ışıklar yanmıştı. Önce Amerikan zırhlısı, ardından birkaç gemi daha izlemişti onu. Uzak kahkahalar geliyordu kulaklarına; kadınlar gülüşüyor, delikanlıların, erkenden başladıkları içkinin etkisiyle bağıra çağıra birbirleriyle şakalaşmaları karışıyordu bu seslerin arasına. İsabella hâlâ uyuyor olmalıydı aşağıda. Terastan gelecek tek el silah sesiyle uyanmak, unutamayacağı bir sürpriz olacaktı ona.

Yakındaki bir kulüpte orkestranın çalmaya başladığı müzik limandaki trompetin sesini bastırmıştı. Gökyüzüne baktı. Karanlık bulutlara yakın martılar uçuyordu çığlıklar atarak. Kumrular hâlâ yanı başında hareketsiz duruyordu. Yakındaki kulüpte çalan kontrbasın vuruşlarını tek tek saymaya başlamıştı. Namlu şakağındaydı. Kulakları bir metronom kadar hassaslaşmıştı. Kontrbasın her yedi vuruşundan sonra bir sayacaktı. Tam elli yaşındaydı. Elliye kadar sayacak ve sonra çekecekti tetiği. Bitirecekti bu uzamış oyunu. Hoşuna gitmişti bu iş. Vermut şişesinin kapağı açıktı. Sol eliyle kadehi doldurup son kez bir yudumda bitirdi.

Nicolo, limandaki zenciyi bir sigara içiminde dinleyip yeniden yürümeye başlamışken yakın dostu tütün tüccarı Gowan Stevens'a rastlamış, onunla ayaküstü sohbet ettikten sonra yakında bir yerde birlikte bir kadeh içme teklifini, dostu Alfredo Vitelli ile buluşacağını söyleyerek geri çevirmişti.

Nicolo eve çok yakındı şimdi. Alfredo hasır koltuğundan kalkıp, terasın kenarına gelse onu görebilirdi. Ama yerinden kalkacak hali yoktu. İçtiği vermut her zamankinden daha çabuk göstermişti etkisini. Kontrbasın ritmini tam yakalayamıyordu. Ama bu yüzden vazgeçmek olmazdı. Çocukluğundan başlayarak pek çok görüntünün birbirinin peşi sıra hızla yer değiştirmesi gerekirdi belki ama olmadı. Nedense sadece şakağındaki serin ama gitgide ısınan namlu ve sayılar vardı zihninde. Gerisi bir ölününki kadar boştu, karanlıktı. Yüzünde değil ama dudaklarında titreşiyordu çektiği acının izleri. Kendisinden ve onu birkaç saattir içine çekip kemiren acıdan daha anlamlı bir şey bulamıyordu artık etrafında. Yanı başında sessizce duran kumrular bile yazgısına boyun eğmek üzere olan bir adamın çok yakında gideceği yeni âlemde kendisine eşlik edecek biblolara benzemeye başlamışlardı. Evet, her şey, hatta erken akşam karanlığına gömülmeyi bekleyen karaltılar bile şimdiden yok olmaya başlamışlar, tek bir düşünceyle onu yalnız bırakmışlardı. Alfredo Vitelli'nin umutsuz gözleri bir kez daha baktı körfeze. Bu şehrin bildik karaltılarını bir daha hiç göremeyecekmiş gibi, bir daha gri gözleri gökyüzünü neşeli çığlıklarıyla dolduran martılara bakarken bulutlarla birlikte ağır ağır gezemeyecekmiş gibi baktı.

Şimdi çalan şarkıyı tanıyordu. Bunu daha önce dinlemişti. Geçenlerde birkaç yakın dostuyla gittikleri Ville Oteli'nin restoranında çalan şarkıydı bu. Evet, oydu; emindi. Bazı şeyler yeniden geri gelir gibiydi. Önce İsabella ile Edison'un icadı, sihirli makine, kinematografın (tanıtımını böyle yapıyorlardı) perdeye yansıttığı hareketli resimleri izlemek için

Apollon Salonu'na gitmişler, akşam saat yedide de bazı dostlarıyla Ville Oteli'nde buluşmuşlardı. O gece orkestranın çaldığı şarkıydı bu. Evet, oydu; emindi, o şarkıydı bu.

Alfredo doğru hatırlıyordu. Birkaç hafta önce, uzun süredir görüşmedikleri bazı dostlarıyla (banker Fabio Mango ve sıska karısı Clara, Tütün Reji İdaresi'nden Fausto Lombardo, eski İtalya Konsolosu Rinaldo Verdi'nin dul eşi Fiorenza Verdi, İsabella'nın en yakın arkadaşı Beatrice ile kocası Antonio, Doktor Müller ve sevimsiz karısı Gertrude, Lucas Tiyatrosu'nun müdürü Giovanni Albertini ile genç sevgilisi, aktris Rosaline) gittikleri Ville Oteli'nde aynı şarkıyı dinlemişlerdi.

Şarkının adını bilmiyordu Alfredo ama doğru hatırlamıştı. Stephen Foster'ın *Oh! Susanna* isimli bestesiydi çalan. Ritmi yakalayamıyordu ancak artık bunun bir önemi yoktu.

Alt tarafı elliye kadar sayacaksın ve çekeceksin tetiği.

Sayınca ne kadar da kolay bitecekti hayat. Oysa elli yıl öyle çok da çabuk geçmemişti. Aslında çocukluk yılları biraz yavaştı galiba. Sonra mı hızlanmıştı? Evlendikten sonra sanki... Sanki çocuklar da olunca hızla akıp gitmişti zaman. Daha dün gibi yakındı İsabella'nın kucağında ağlayıp duran Fabricio yüzünden uykusuz kaldığı geceler. Şimdi delikanlı olmuştu, neredeyse evlilik yaşına gelmişti. Evet, belki de yakında evlenecekti Fabricio. Ama babası olmayacaktı düğününde.

Bu çok mu önemli? Ben evlenirken yanımda ne annem vardı, ne de babam.

Evet, bunların hiçbir önemi yoktu artık. Boşuna vakit kaybediyordu bunları düşünerek.

Haydi, Alfredo başla saymaya. Bitir artık şu işi.

Kendisi evlendiğinde yirmi yedi yaşında olmalıydı. Yoksa yirmi altı mı? Yeni fark ediyordu. Fabricio ne çabuk gelmişti evlenme yaşına. Torun... En fazla üç beş seneye kadar

çocukları olurdu. Acaba kaç tane? İsimleri? Talihi benzemesin diye erkek olana Alfredo adını vermezlerdi ama kız çocuğun adını mutlaka İsabella koyarlardı. İsabella'dan da iyi anneanne olurdu herhalde.

Onun ömrü ne kadar sürecek acaba? O kaç yıl yaşayacak? Acaba üzülecek mi öldüğüme? Az sonra gelip kocasının cesedini terasta kanlar içinde bulunca ne düşünecek mesela? Nasıl bir acı duyacak? Yoksa yalandan ağlarken gözlerinin içindeki gizli sevinç pırıltısıyla Nicolo'nun kollarına mı koşacak?

"Puttana."

Etrafına bakındı Alfredo. Kimse duymamıştı sesini.

Tanrım! Ne büyük bir günah işliyorum ben. Beni affet Yüce Tanrım. Bu günahı işlemek zorundayım, çünkü hayatta kalmam için artık bir nedenim yok. Ya da katil olacağım ki bunu yapacak cesaretim yok; korkağın biriyim ben, gördün, ellerim titriyor. O aşağılık Nicolo'ya bile beni içine düşürdüğü bu utancın cezasını verecek gücüm yok. Bunu biliyorum artık; ben zayıf biriyim. Beni böyle yarattığın için sana kızamam ama beni sen yarattığına göre ne kadar zayıf olduğumu ve şu an yapmayı planladığım şeyin belki sersemce de olsa mantıklı bir açıklamasının da bulunduğunu bildiğini biliyorum. Umarım bu yüzden beni affedersin. Sırf bu yüzden Yüce Tanrım!

Evet, zayıfım. Yoksa böyle davranmazdım biliyorum. Başkası olsa, başkası böyle benim gibi, en yakın dostu tarafından sırtından bıçaklansa karısının da, sevgilisinin de günahkâr bedenlerini mermiyle doldurur. Doldurmaz mı Ulu Tanrım? Doldurmaz mı? Sen söyle. Konuşmazsın hiç, biliyorum ama bir kere olsun söyle. Hissedeyim en azından aklından geçenleri... Ama ben yapamıyorum işte, görüyorsun. Ben, şu lanet olası namluyu karımın üzerine doğrultup tetiğe basamıyorum. Ben o alçak Nicolo'nun ağzını mermiyle dolduramıyorum. Ben doğuştan böyleyim. Aslında çok büyük acılar

çektim. Hepsine göğüs gerdim. Bir bir üstesinden geldim senin de yardımınla. Senin bağışladığın güzellikler sayesinde çok mutlu günlerim de oldu. Sana minnet borçluyum bana verdiğin her şey için. Ama bu zamana kadar hayatımı boşuna uzattım belki de. Belki de çocukluğumdan başlayarak en az üç dört kez ölümle burun buruna geldiğim anlardan birinde bitmeliydi bu hayat, ardında daha az acılar bırakarak. Yaşadıkça birikiyor Tanrım. Yaşadıkça daha günahkâr oluyoruz, yaşadıkça daha çok batıyoruz ve ne kadar uzun yaşarsak o kadar pisliğe bulanıyoruz, yaşantımız o kadar zorlaşıyor, o kadar kirleniyor.

Şimdi bunu daha iyi anlıyorum. Belki de bugün çektiğim acıyı hiç bilmeden, bu üzerime sürülen lekeyi görmeden gitmeliydim öte âleme. Evet, korkağın biriyim ben. Az önce aşağıya indiğimde İsabella ile karşılaşınca bu kadar acı çekmeme rağmen onu öldüremediğimi, bunu yapacak cesareti kendimde bulamadığımı görünce bunu bir kez daha anladım. Yoksa buna sen mi engel oldun?

Ne aptalım ben. Bunu nasıl düşünemem! Tabii ki sen engel oldun. Beni affet Yüce Tanrım. Sen istemezsen hiçbir şey olmaz. Nicolo'yu da öldüremem sen istemezsen, sen ona benimkinden uzun sürecek bir ömür verdiysen onun yazgısını da değiştiremem ben. Hem buna nasıl cüret ederim? Senin kurduğun düzene nasıl karşı çıkarım? Ben, Alfredo Vitelli, alçağın, zavallının biriyim. Basit bir tüccar, sana isyan eden bir günahkâr... Aslında sen istemezsen intihar da edemem. Şu tetiği çeksem bile ölemem, öyle değil mi? Bu yüzden en iyisi şu sefil canımı, senin merhametli kollarına bırakmak. Sen her şeyin doğrusunu bilirsin. Bugüne kadar çok günah işledim. Bu günahkâr adamı affet Yüce Tanrım. Amen!

Artık saymaya başlayabilirdi Alfredo. Kulüpte çalan orkestra kısa bir prova yaptıktan sonra sahneden inmişti. Bu defa bir süreliğine müziğe ara veren askerler almıştı sırayı.

Yine yepyeni bir şarkı çalıyordu trompetiyle aynı zenci asker: *A Hot Time in the Old Town Tonight.*

Hava kararmadan bu işi bitirmeliydi. Eli titriyordu Alfredo'nun, alnı terliyordu. Namluyu yeniden sıkıca şakağına dayadı. Yüzünün derisi iyice buruşmuştu. Gözlerini kapadı ve saymaya başladı.

"Bir" kolay çıkmıştı ağzından. Aslında başlamak zor olmuştu ama başlayınca kolay gelecekti bu işin sonu. Hemen ardından "İki" de rahat gelmişti. Araları ne çok uzun ne de kısaydı. Tam Alfredo'nun istediği gibi. Kendince müziğin dışında bir ritim tutturmuştu, zaten müziği artık duymasına olanak yoktu; gözleri görmüyor, etrafındaki hiçbir şeyi hissetmiyordu.

Nicolo evin bulunduğu sokağa girmişti. İçinde türlü hoş kokuların yüzdüğü ılık ekim havasını içine çekerek yavaşça Alfredo'nun evine doğru yürüyordu. Yanından bağıra çağıra iki palikarya geçti. Alfredo bunlardan birinin attığı uzun narayı da, diğerinin savurduğu küfürleri de duyamazdı. "Üç" dedi içinden, sonra "Dört..."

Bu sırada Nicolo eve birkaç adım daha yaklaşmıştı. Namlu Alfredo'nun şakağındaydı, bu defa sıcak... Hâlâ eli titriyordu, alnı terliydi.

"Beş" dedi Alfredo.

Çocukken insanların günahlarını vurduklarını düşündüğü kilise çanlarının ritminde sayacaktı elliye kadar. Sonra tetiği çekip bu acıya son verecekti.

"Altı..."

Hafif bir esinti çıkmıştı. Sanki şakaklarına inen beyaz saçlarında uzak zaman rüzgârları esiyordu. Eski, unutulmuş kokuları taşıyorlardı burnuna.

"Yedi..."

Gri gözlerinin önünde, yine babasını götüren gemi uzaklaşıyordu. Gemi körfezden çıktıktan sonra ufuktaki parlak bir

ışık topunun içinde gözden kaybolurken sanki dünyanın sonuna gidiyordu.

"Dokuz..."

"Halatların üzerine basma ufaklık" diyordu biri. "Çekil ayakaltından. Liman faresi seni" diyordu bir diğeri. İkincisi iri göbekliydi, ön dişlerinin birkaçı kırıktı. Büyük martılar vardı gri gökyüzünde. Kırım'a giden Fransız askerlerini taşıyan bir buharlı gemi limana girmiş, demir atmaya hazırlanıyordu. Etrafında kayık karaltıları vardı. İçlerinde küçük siyah kafalı insanlar... Dalgaların üzerinde kalkıp inerken sert rüzgârlarla dağılan tuzlu su taneleri çarpıyordu yüzlerine. Geminin güvertesindeki Fransız askerleri babasının ilk çıkacağı seyahatten döndüğünde getireceğine söz verdiği kurşun askerlere benziyorlardı. Üniformaları çok güzeldi ama tüfekleri yoktu. Kurşun askerler tüfeksiz mi olurdu? Ya üniformaları böyle... Ya babasının getireceği kurşun askerlerin de tüfeği olmazsa? Yok, bunların bir yararı yoktu. Ağlıyordu Alfredo, teselli bulmaz bir acıyla ağlıyordu. Babasını götüren gemi gözden kaybolduktan sonra arkasına bakmadan limandan uzaklaşırken ağlıyordu. Ara sokaklara girmişti; deve kervanlarının izleri vardı çamurlu dar sokaklarda; izleri gözleriyle takip ederken ağlıyordu.

"On yedi..."

Çan sesleri yankılanıyordu ıslak sokaklarda. Telaşlı küçük ayakları onu hızla Aziz Rosaire Kilisesi'ne götürüyordu. Kilisenin hemen girişindeki dört sütundan en sağdakinin yanında büyük siyah şemsiyeli bir adam duruyordu. Bir an göz göze gelmişti onunla. Sonra kiliseye girmişti. Adam kendisine bakıp, içtiği puronun dumanını soğuk rüzgârlara üflemişti. Birini bekliyor gibiydi.

İçerisi karanlıktı. Kum sandıklarında birkaç titrek mum yanıyordu çıtırtıyla. Ön sıralardan birine gidip diz çöktü. Tahta sıradan çıkan sesler, kilisenin içindeki küf kokulu

havaya karışıp kalın yankılar yaparak büyümüş, sonra taş duvarlara çarparak sönmüşlerdi. Babasını uzak yolculuğundan sağ salim geri döndürmesi, yelkeninden rüzgârı, kalbinden cesareti eksik etmemesi için Tanrı'ya dua etmişti Alfredo. Limandan dönerken başlayan yağmur iyice artmıştı; iri damlalar rüzgârla kilisenin pencerelerine vuruyor, gök gürültüsüyle duvarlar çatırdıyordu. Aniden çakan şimşek içerisini gün gibi aydınlatınca kilisede birisinin daha olduğu fark etmişti. Bir kadına benziyordu. Çakan şimşek olmasa üzerindeki siyah elbiseyle onu fark etmesi olanaksızdı. Günah çıkarma kabininden çıkıp adeta ayakları yerden kesik gibi uçarak gözden kaybolmuştu kadın. Hemen arkasından Alfredo da çıkmıştı kiliseden. Yağmur hızını artırmıştı. Cam atölyelerinin önünden geçiyordu.

"On dokuz..."

Sokaklar boştu. Gelirken gördüğü elleri sopalı tüccarlar, sarıklı sokak satıcıları, sakaların baldırları seğiren eşekleri, kervandan ayrılmış yalnız develer, küfelerde balık, meyve, sebze, kavaslar ve hatta sıska sokak köpekleri bile ortadan kaybolmuşlardı. Islak sokakta bir tek kiliseye girerken gördüğü siyah şemsiyeli adam ve hemen yanında da az önce günah çıkaran kadın vardı. Yürüyüşüne dikkat etti. Tıpkı annesinin yürüyüşüne benziyordu. Bir süre onları takip etti. Etraflarını saran binalar daha da yakınlaşmıştı sanki. Karanlık gökyüzü daha da alçalmış, hava daha da kararmıştı. Yaklaştı onlara; dikkatle baktı. Konuşmaların bir kısmını duyabiliyordu. Artık emindi; önünde yürüyen kadın annesiydi. Yanındaki siyah şemsiyeli adamı ilk kez görüyordu, onu tanımıyordu. Annesi, babasını yolcu etmek yerine neden kiliseye gelmişti? Niçin günah çıkarmıştı? Neydi günahı? Ve o adam kimdi? Kaynağı bilinmez bir koku vardı havada. Sokakta, kiliseye girmeden hemen önce... Sonra kilisenin duvarlarında, pencerelerinde ve yüksek kulesinde... Ve şimdi

dışarıda, küflü... Evet, küflü... Küflü bir günah gibi kokuyordu hava.

"Yirmi iki..."

Gerçeği hiçbir zaman tam olarak öğrenemedi Alfredo. Öğrenmek de istemedi. İnce uzun bir yağmur yağıyordu. Durdu. Annesinin o dar sokakta yürüyüp gidişini ardından seyretti. Sonbahar yapraklarının yapışıp kaldığı çamurlu sokakta tanımadığı bir adamın şemsiyesinin altında yürürken su birikintilerinden yansıyan titrek, uzun görüntüsüne baktı. Annesine hep ne kadar yakın olduğunu ilk kez düşünüyordu. Ve ona sanki ilk kez bu kadar uzaktan bakıyordu; annesi ilk kez ondan bu kadar hızlı uzaklaşıyordu. Az sonra yavaşça küçülüp sokağın sonunda gözden kaybolmuştu. Bu onu, ince bacakları üzerinde güçlükle de olsa yürürken son görüşü olacaktı.

Ertesi gün annesi aniden fenalaşıp ateşler içinde yatağa düşmüştü. Başta basit bir soğuk algınlığı denmiş fakat birkaç gün hiçbir iyileşme olmadığı gibi daha da kötüleşmeye başlayınca doktor daha sık gelmeye başlamıştı evlerine. Küçük teyzesi Clara ilk günler sık sık uğruyordu. Durum kötüleşince onlarda kalmaya başlamıştı. Hatta uzun zamandır görmediği dayısı Vicenzo bile iki kez uğramıştı. Doktor günde iki kez annesinin odasına girip çıkıyor ve üzerinde ecza kokan kalın ceketiyle dışarı her çıkışında yüzü biraz daha soluyor, yuvarlak çerçeveli gözlüğünün gerisinden bakan gözlerinden umudun izleri biraz daha siliniyordu.

Alfredo olanları yakından izlemeye çalışsa da başaramıyordu, evdeki hizmetçiler kendisini uzak tutmak için her şeyi yapıyorlar, annesinin odasına girmesine izin vermiyorlardı. Onu öpmesine, ona sarılmasına, annesinin onu kucaklamasına... Odaya sadece doktorun izin verdiği bir hizmetçi girebiliyordu. Onun giriş çıkışlarında kapı aralığından annesinin kendisine ümitsiz gözlerle bakışını görebilmek için

odanın önünden ayrılmıyordu Alfredo. Okula da gidemiyordu üzüntüden. Sık sık kiliseye gidip annesinin iyileşmesi için dualar ediyor, sonra limana koşuyor ve saatlerce babasını götüren geminin dönüşünü bekliyordu. Ama limana gelen gemilerin hiçbirinden babası inmiyordu. Alfredo'nun gözleri sadece limanda değil, İzmir'in çamurlu, dar sokaklarında, şapkalı, redingotlu, fraklı adamların, şık giyimli hanımların doldurduğu kalabalık caddelerinde, kahvelerin, otellerin, tiyatroların önlerinde hep babasını arıyordu. Uzun süre dolaştığı günlerin sonunda eve dönmeden önce mutlaka kiliseye uğrayıp, annesinin iyileşmesi, babasının bir an önce gelmesi için dualar ediyordu.

Eve her dönüşünde annesinin iyileşmediğini görüyordu. Stefania yengesi (küçük dayısı Vicenzo'nun eşi), Alfredo'yu kendi evine götürmek için çok dil dökmüş ancak ikna etmeyi başaramamış, sonunda daha fazla üzülmemesi için o da kız kardeşinin evinde kalmaya başlamıştı.

Annesinin hastalığı iki hafta kadar sürdü. Penceresinden görünen ağaçlarda tek bir sarı yaprak kalmayana kadar, tamamı dökülüp güz yağmurlarının ıslattığı çamurlu sokaklara yapışana kadar sürdü hastalığı. Bu sürede Alfredo annesinin hüzünlü bakan gözlerini kapı aralığından her görüşünde koşup evin terasına çıkıyor ve babasının uzak ufuklardaki o parlak ışığın içinden çıkıp gelecek gemisini gözlemeye başlıyordu. O günlerde sis, şehrin üzerine salgın bir sayrılık gibi çökmüş, her şeyi yutmuştu. Sadece uzaklarda silik bir liman karaltısıyla bazı gemilerin uzun direkleri görülebiliyordu. Sisin içinden belli belirsiz körfeze giren gemilere bir bir bakıyor, hiçbirinin babasını götüren gemi olmadığını görünce üzüntüyle yeniden aşağıdaki odasına dönüyordu.

Öldüğü güne kadar annesini görmesine izin vermediler. Ancak öldüğünde odasına aldılar Alfredo'yu. Annesi, kilisede dua edip günah çıkardığı günden iki hafta kadar sonra,

sabahın erken saatlerinde odasının kalın tüllü pencerelerinden belli belirsiz görünen bir gökyüzü parçasıyla, yaprakları dökük akasya ağacı ve yandaki evin gökyüzünün büyük kısmını kaplayarak limana doğru bir ok gibi uzanan süslü çatısını seyrederken son nefesini vermişti.

O sabah yengesi ilk kez "İçeri girebilirsin" demişti Alfredo'ya. İçeri girip son kez annesini görebilirdi. Ama çok yaklaşmamak, ona uzaktan bakmak şartıyla verilmişti bu izin.

"Ben de çok üzgünüm Alfredo ama maalesef doktorun talimatlarına uymak zorundayız" diye eklemeyi ihmal etmemişti yengesi. Sesi soğuktu, bulutlu hava kadar soğuk... Dışarıdaki kasvetli gökyüzüne rağmen odanın içi aydınlıktı. Pencerenin önünde sonbahar duruyordu. Annesini almaya gelmiş eski bir dost gibi bekliyordu dışarıda. Odayı deniz kokulu serin bir hava doldurmuştu. Pencere açıktı. Annesi yatağında uyuyordu sanki. Ve odada devinimsiz duran bütün eşyalar da onunla birlikte, sessiz, sonsuz uzun bir yolculuğa çıkmaya hazırlanıyordu. Sanki hepsi bu dünyadaki görevlerini tamamlamış, gideceği yeni âlemde annesine eşlik edecek hizmetkârlara benzemişlerdi. Sekiz çekmeceli, altın varaklı, maroken şifonyerin üzerinde duran Murano vazosunun ağzında belki o yeni âlemde annesinin söyleyeceği şarkılar titreşecekti artık. Würzburglu yaşlı bir ustanın yıllar önce yaptığı duvar saati yorgun zembereğiyle başka bir âlemin zamanını gösterecekti.

Annesinin ölümüyle evi matem havası sarmıştı. Herkes sırayla bir köşeye çekilip sessizce ağlıyordu. Ama Alfredo'nun gözünden tek damla yaş dökülmemişti. Annesinin öldüğünü kabullenemiyordu bir türlü. Hatta onun yattığı bu erken uykudan her an uyanacağını düşünüyordu. Daha bir sene kadar önce annesi, babasının gömleklerini kolalarken kendisinin aynı yatakta yattığını hatırlıyordu Alfredo. Şimdi annesinin cansız bedenin yattığı yatağa uzanmış, elleri ensesinde

keyifle aynı odanın penceresinden gri bulutlara bakıyordu. Gökyüzünde sanki aynı martılar vardı; ev sanki o an olduğu gibiydi; içeride aynı karanlık, aynı kasvet vardı. Sonra neşeli, güneşli bir günü anımsadı. Bir pazar günüydü; kiliseden dönmüşlerdi. Alfredo kendini yine aynı yatağın üzerine atmıştı. Annesinin yüzü soluk değildi; pembeydi teni. Neşeli şarkılar söylüyordu; kuşlar konup kalkıyordu nar ağacının çiçekli dallarına. Açık pencereden çiçek kokuları giriyordu odaya. Babası bir gelse... Babası çıkıp gelse her şey düzelecekti, yaşantısını hüzne boğan her şey sona erecekti. Annesi hemen iyileşecek, yattığı yerden kalkacak ve eskiden olduğu gibi evin içinde koşturup duracaktı. Yemekler yapacaktı onlara, neşeli şarkılar söyleyecekti evin aydınlık odalarında. Güneş olacaktı penceresinin önünde, çiçekler, gardenyalar... Ve masmavi bir gökyüzü kuşlarıyla, güneşiyle, solgun da olsa gündüz de görünen kocaman bir ayla dolu...

Gece, mavi örtüsünü örterken üzerlerine aynı ay, sarı bir fener gibi parlayacaktı tepelerinde. Annesi pencerenin önünde saçlarını tarayacaktı, dudaklarında hüzünlü bir şarkı, elinde aynası, gümüş... Sanki babası... Babası bir gelebilse; gemiden inip yanlarına koşsa her şey eskisi gibi olacaktı, ama gelmedi. Alfredo bu yüzden babasını hiç affetmedi. Federico Vitelli, karısının cenaze töreninden aylar sonra geldi İzmir Limanı'na. Alfredo onu karşılamaya gitmedi. Bütün gün odasında oturup ağladı. Annesini gerçekten yitirdiğinin yeni farkına varıyordu. Artık o, babasının bile geri getiremeyeceği bir yere gitmişti. Kahkahaları evin duvarlarında çınlayan canlı kadın birkaç hafta içinde eriyip bitmiş, usulca çekilip gitmişti bu hayattan. Uzaklara gitmişti, sessizce. Alfredo'nun onu hiçbir zaman bulamayacağı başka zamanlara... Odadan çıkarken yine pencereye bakmıştı Alfredo. Pencerenin önünde yine sonbahar duruyordu. Yapraksız ağaçlar, kuru dallar, bulutlu gökyüzünden rüzgârla camlara dökülen

ince bir yağmur yağıyordu, pencerenin önünde sanki kederli, küskün bir çocuk ağlıyordu.

O sıralar az kalsın Tanrı'ya olan inancını da yitirecekti Alfredo. Bir saat ustası kadar bile olamayan Tanrı'ya dua etmek istemiyordu. Duvardaki saat bile hâlâ çalışırken annesinin o aydınlık pencerenin önünde artık oturamıyor oluşuna dayanamıyordu. Onu bu düşüncelerden mürebbiyesi Stefania uzaklaştırıyordu.

"Bizi ne kadar üzerse üzsün yazgımızı değiştiremeyiz, Tanrı'ya isyan edemeyiz" diyordu. Sesi ılık bir rüzgâr gibi çıkıyordu. Alfredo'yu sakinleştiren bir masala dönüşüyordu sanki söyledikleri.

Ölene kadar kimse annesinin hastalığının adını ağzına almamıştı. Sadece akşam karanlığı çöktüğünde evin uzak odalarında akrabaları ile doktorun fısıltıyla konuştuklarını duyuyor, konuşmaların arasına bazı bildik sözcükler karışsa da bunlar küçük Alfredo'nun durumu anlamasına yetmiyordu. Karanlık odalarda dolaşan fısıltıları çoğu zaman dışarıdaki kutlamalar kesiyordu. Limandaki gemiler ışıklarla donatılmıştı; insanlar ellerinde kâğıt fenerlerle sokaklarda şarkılar söyleyerek Sivastopol'un düşüşünü kutluyordu. Haber, önce telgrafla İstanbul'a, oradan da biraz gecikmeyle İzmir'e ulaşınca şehirde büyük bir sevinç yaşanmaya başlamıştı.

Alfredo bu sevinç gösterileri içinde mutsuz geceler geçiriyordu. Annesinin ölümünden sonra da pek çok şey sır olarak kalmıştı. Kimileri "Koleradan öldü" demişti.

"Bahtsız Daniela..."

Ama evin içinde hep fısıltıyla konuşulan ve kasvetli odalarda gölgelerin eşlik ettiği bir günah gibi gezinip duran söylentiler bitmemişti. Alfredo bunların çoğuna kulaklarını tıkasa da bir kısmını işitmişti.

"Devasız bir dertmiş..."

"Bulaşıcı mı?"

"Veba olamaz canım."

"Anjin mi?"

"Bilmem."

"Tifo?"

"Olabilir. Evi karantinaya alacaklarmış, öyle diyorlar."

"Tanrı çocukları esirgesin. Alfredo'ya Rosella yengesi bakar ama ya Antonio, hele Luigi çok küçük..."

"Yüce Tanrım! Sen onları affet."

"Federico da tam seyahate çıkacak zamanı buldu."

"Araları zaten iyi değilmiş ki. Bıraktı gitti diyorlar, evi terk etmiş."

"Aman kuzum, hizmetkârların dediklerine bakmayın siz canım. Onlar hep duyduklarını abartarak..."

"Federico dönünce üzüntüsünden kahrolacak..."

"Sanmam, sevgilisiyle gittiğini duydum."

"Olamaz."

"Üzülmeyin canım. Daniela da çok masum değilmiş."

"Merdivenlerde bir ses duydum. Çıkalım artık buradan, biri geliyor galiba..."

"Yirmi sekiz..."

Sesler, sözler kırık kanatlı kuşlar gibi boşlukta güçlükle uçuştular, etrafa çarpıp durdular. Sonra bir süre, şehrin sokaklarında, özellikle de limanda çığlık çığlığa dolaştılar. Ardından taş evlerin balkonlarına, tuğlalarına, ağaçların en korunaklı dallarına, gemilerin bacalarına saklandılar, sustular. Alfredo, babası döndükten sonra da, ne ondan ne de yakın akrabalarından öğrendi annesinin ölüm nedenini. Bilen herkesin birlik olup gizlediği, hiç ağza alınmayan bir günah gibi sır olarak kaldı annesinin ölümü.

Annesinin bir günah işlediğini ve Tanrı tarafından cezalandırıldığını düşünmesi işte bu yüzdendi. Ve bu düşünce, acısını biraz olsun azaltıyordu sanki. Birkaç yıl sonra yine bir sarı sonbahar günü aynı kilisede dua ederken annesinin günah çıkarışı

gelmişti gözlerinin önüne. O gün çıkmayan günahın annesinin sonunu getirdiğini, ağaçlardan dökülen yapraklar gibi onu birkaç hafta içinde sarartıp soldurduğunu düşünmüştü. Kilisenin kapısında annesini bekleyen adamın yüzünü hiçbir zaman unutmayacaktı. Ancak ondan kimseye söz etmeyecek, kimseden de onunla ilgili tek söz duyamayacak, sadece o yüzü her hatırladığında babasından biraz daha nefret edecekti Alfredo.

Federico Vitelli, İzmir'in tanınmış tüccarlarından biriydi. Kendini yaşadığı şaşaalı hayatın nimetlerine kaptırmış, sadece kendi mutluluğu için yaşayan bencil bir adamdı. Sanat hayranlığı ve eğlenceye düşkünlüğüyle tanınırdı; İzmir'deki hiçbir daveti kaçırmazdı. Edebiyatla yakından ilgiliydi. Destekleriyle şehirde özel bir kütüphane açılmasına ön ayak olmuştu. Edebiyat dünyasından pek çok dostu vardı. Alphonse de Lamartine İzmir'i ziyarete geldiğinde kendisini İstanbul'dan İzmir Limanı'na getiren *Oronte* gemisine çıkıp onunla tanışma şerefine nail olan birkaç kişiden biriydi. Aynı yılın sonbaharında, ünlü romancı Gustave Flaubert şehre gelmiş, Fransız Tiyatrosu'nda, bir Fransız trupunun oynadığı oyunu birlikte seyrettiği seçkin konuklar arasında baş sırayı yine Federico Vitelli almıştı. Onun edebiyat hayranlığını yakından gören Flaubert, bundan etkilenip tiyatro öncesi birlikte yedikleri yemekte, Fransa'ya dönüşünde yazmaya başlayacağı yeni romanından bir tek Federico Vitelli'ye bahsetmişti. O gece anlatırken henüz bir isim bulamadığını söylediği roman bittiğinde adı *Madame Bovary* olmuştu.

"Otuz üç..."

Federico Vitelli, başarılı bir tüccar ve iyi bir sanatseverdi ama kötü bir aile reisiydi. Gece hayatına ve içkiye olan düşkünlüğünün yanı sıra iflah olmaz bir kumarbazdı. Bu tutkusundan asla vazgeçemiyordu. Bu yüzden servetinin bir kısmını tüketmişti. Aslında işleri iyiydi. İtalya'dan, Fransa'dan ithal ettiği ürünleri İzmir'de satıyor, ayrıca bir ortağıyla birlikte

incir ve üzüm ihracatı yapıyordu. İşi gereği sık sık Avrupa'ya gidiyordu. Ancak bu defa iş için gitmediği, karısı Daniela'yı terk ettiği konuşulmuştu aile arasında. Fakat döner dönmez polis tarafından afyon kaçakçılığı suçundan tutuklanıp hapse atılınca herkes bu dedikodudan uzaklaşmıştı.

Birkaç ay sonra çıktığı mahkemede aklanarak beraat etti Federico Vitelli. İş hayatındaki yükselişini kaygıyla izleyen bir rakibinin kendisine iftira attığı iddia edilmişti. Suçsuzluğu ispatlanınca yine işlerinin başına dönüp yeni bir hayat kurdu. Çocuklarını yanına aldı, onlara yengeleri ve evdeki mürebbiyeler baktı.

Federico Vitelli 1870 yılının sıcak bir Mayıs günü, Bornova'daki evinin bahçesinde, şebboylardan yükselen baygın kokuların içinde, çiçeklerin etrafında uçuşan beyaz kelebekleri seyrederken aniden fenalaşıp, oturduğu hasır koltukta sessizce öldüğü ana dek bir daha evlenmedi. Ama hiç yalnız kalmadı. Çünkü hayatından kadınlar hiç eksik olmadı.

"Otuz beş..."

Alfredo Vitelli, az sonra şakağına sıkacağı tek kurşunla elli yıllık yaşamına son verecekti. Ancak babası gibi kaliteli bir İtalyan şarabının ve çiçek tarhlarından gelen baş döndürücü kokuların eşliğinde keyifle yediği son öğle yemeğinin hemen sonrası, evinin arka bahçesinde huzur içinde yatacağı öğle uykusuna hazırlanırken son bulmayacaktı yaşantısı. Derin acılarla, kendisi son verecekti kederli kalbinin atışına. Beyninin içinde hızla dönüp duran, biri olgunlaşamadan kaybolup yerine yenileri gelen düşünceler acı veriyordu şimdi Alfredo'ya. Elli yıllık yaşamından sadece babasının kendilerini terk edip gittiği gün ve sonrasında annesinin ölümü gelmişti gözlerinin önüne. Düşünceleri, hisleri sanki bedeniyle birlikte orada kalmıştı; geçmişte... Artık etrafında olan biten hiçbir şeyi hissetmiyordu. Aniden çıkan akşam rüzgârını, okul gezisinden dönen çocukların söyledikleri şarkıyı, yanı

başında duran kumruları, hiçbir şeyi...

"Otuz yedi" dedi iki uzun çan aralığında. Sonra "Otuz sekiz" çıktı ağzından. Nicolo eve biraz daha yaklaşmıştı. Az önce rıhtımda yürürken duyduğu melodi takılmıştı aklına. Amerikan zırhlısından limana çıkan askerlerin çaldıkları *When the Saints are Marching In* şarkısını ıslıkla çalmayı deniyor fakat başaramıyordu. Kuru dudakları, birbirine yapışıp kaldığından ortaya berbat bir ses çıkıyordu sadece.

"Otuz dokuz..."

Her şeyin sonunu getiren o lanet günlük tam arkasındaki çalışma odasında, pencereden giren solgun ışığın altında olduğundan daha değerli görünen ceviz çalışma masasının hemen üzerinde duruyordu. Kapağında, Alfredo'nun daha önce hiç görmediği bir çiçeğin resmi vardı. Sayfaları renkli ebrularla bezeli süslü bir defterdi ama uzaktan bakınca işi bitince fırlatılıp atılmış değersiz bir eşyayı, arsız bir çocuğun sıkılıp elinden bıraktığı bir oyuncağı... Aslında bunlardan daha çok yüzükoyun kapaklanıp kalmış bir ölüyü anımsatıyordu. İsabella onu yıllar önce Frenk Sokağı'ndaki mağazalardan birinden (kendisinin hatırlamasına olanak yoktu ama Camelia mağazasından) almıştı.

İlk sayfasında yine kapağında olduğu gibi bir çiçek resmi vardı. İkinci sayfaya İsabella süslü el yazısıyla "İzmir" yazmıştı. Defterin tamamını yıllar önce çıktıkları Yedi Kiliseler gezisine ayırmıştı. Vahiy Kitabı'nda adı geçen kiliselerin bulunduğu tarihi şehir kalıntılarına yaptıkları sıradan bir geziydi bu aslında. Fakat gezide başından geçenler İsabella'nın yaşamında derin izler açmış, yıllarca tortusunu içinde saklamak zorunda kaldığı, kimselerle paylaşamayacağı zehirli bir sır bırakmıştı ona.

Aslında böyle bir sırrı kimselere anlatamayacağını başından biliyordu İsabella. Bu yüzden yaşadıklarını günlüğüne anlatmıştı, sırrını kâğıda döküp oradan da kendisiyle birlikte

öte âleme götüreceğini düşünmüştü hep. Düşüncesinde uzun süre başarılı da olmuştu. Defter tam on sekiz yıl boyunca kimsenin eline geçmeden saklı kalmıştı. Aslında onu saklamasına da gerek yoktu; ortalıkta olsa da Alfredo asla merak edip o defterde yazılanları okumazdı. Aradan geçen on sekiz yıl boyunca bir gün olsun merak edip İsabella'nın yazdıklarını okumamıştı; şayet defteri kendi dolabında bulup şüphelenmese yine okumayacaktı. Ancak İsabella evdeki hizmetçilerden birini kızdırınca on sekiz yıllık sır kasvetli bir sonbahar öğleden sonrası gün ışığına çıkıvermişti.

"Kırk bir..."

İsabella'nın, yanında çalışan hizmetçi kızlardan biriyle son günlerde başı dertteydi. Kız verilen işlerin hiçbirini zamanında yapmıyor, sürekli iş seçiyor, dikkatsizliğiyle evdeki değerli eşyalara da zarar veriyordu. Son olarak, önceki hafta İsabella'nın büyükannesinden kalan eski bir vazoyu (vazo aslında çok değerli değildi; barbotin tekniğiyle süslenmiş sıradan bir Fransız vazosuydu ama hatırası vardı) toz alırken düşürüp kırmıştı. İsabella, önce kızı (Rita'nın kimsesi yoktu. İsabella onu yıllar önce bir hayır kurumunda çalışırken görüp yanına almıştı. Son zamanlardaki huysuzluğunun nedeni, sevgilisinin kendisini terk edip bir başkasıyla evlenmesiydi. Bunu ne o kimseye söylemiş ne de kendisine soran olmuştu.) uyarmış, bir değişme olmadığını görünce de kovmuştu. Kız da evi terk ederken yıllar önce bulup sakladığı günlüğü çıkarıp Alfredo'nun kolayca görebileceği bir yere, çalışma odasındaki dolabın içine koymuştu.

Günlüğün ilk bölümünde, geziye çıkacak grubun toplanıp birlikte İzmir'de geçirdikleri gün anlatılıyordu. O kısa güneşli gün, geziye çıkacakların çoğu, Deux Auguste Oteli'nde buluşmuş, sonrasında İzmir'de yaptıkları gezinin ardından ertesi gün için yol hazırlıklarına başlamışlardı. Akşam eve döndüğünde yorgundu İsabella. Bir süre evinden ve rahat

yatağından, hepsinden de önemlisi Fabricio ile Umberto'dan uzak kalacağını yazarak başlamıştı günlüğüne.

Aslında yaşadığımız o gün, diğerlerine benzeyen sıradan bir gün de olsa, bizi değiştiren, yaşantımıza renk katan yeni heyecanlarla dolu önemli bir günü bitirmiş de olsak günlüğüme mutlaka birkaç satır eklemeden edemiyorum. Ama hepsi bununla sınırlı kalıyor, fazlasını yazamıyorum, diye başlıyordu yazdığı satırlar. Sonra şöyle devam ediyordu:

Fakat nedense bu gezide kalemime engel olamayacağım hissine kapılıyorum. Alfredo ile daha önce çıktığımız seyahatlerde her gün onca yer görmemize rağmen ilgimi çeken birkaç ayrıntıyı sınırlı satırlarla günlüğüme aktarır, sonra da kalemimle kristal hokkamı özenle kaldırırdım. Kendilerine öykünerek yazmaya başladığım İngiliz hanımefendileri gibi öyle kalın günlükler dolduracak kadar anlatacak şey bulamazdım geçmişte. Fakat bu kez farklı olacağa benziyor. Daha bu geziye çıkma fikrini ilk öğrendiğimde anlamıştım bu günlüğün sayfalarını öyle birkaç satırla geçiştiremeyeceğimi.

Yaz başıydı. Güneşli bir tatil günüydü.

Öğle sıcağında Bornova'daki evimizin serin arka bahçesinde oturuyorduk. Alfredo, "Sana bir sürprizim var" demişti aniden. Ilık gül kokuları geziniyordu etrafımızda. Yedi Kiliseler'i gezeceğimiz bir seyahatten bahsediyordu Alfredo. Geziye kalabalık bir grupla çıkacaktık. Heyecan verici bir gezi olacaktı benim için. Kutsal Kitap'ta defalarca adlarını gördüğüm yerleri bu kez kendi gözlerimle görebilecektim. Alfredo'yu da evlendiğimizden beri ilk kez bu kadar heyecanlı görüyordum. Bu seyahat onu da canlandırmıştı.

İsabella bundan sonra seyahate çıkacakları güne kadar yaptıkları hazırlıklardan, Alfredo'nun Fransa'dan gelecek arkeolog dostlarına yazdığı mektuplardan bahsediyordu.

Alfredo buraları hızla geçmişti; kendisinin de bildiği şeylerdi bunlar.

"Kırk üç..."

Geziye Alfredo'nun en yakın dostu Nicolo Paradisi ve onun Fransız nişanlısı Josephine de katılacak. Kız Fransız, ailesi Rouen'de yaşıyormuş. Burada bir akrabalarının yanında kalıyor. İzmir'e gezmeye geldiği bir sırada bizim Nicolo ile tanışmış, iş ciddileşince de sık sık gidip gelmeye başlamış. Çocukluk arkadaşım Beatrice'le eşi Antonio da bizimle birlikte olacaklar. Onları çok yakından tanıyoruz. Sıkça görüştüğümüz dostlarımız. Kumpanyamızın diğer üyeleri, Alfredo'nun iş ortağı Lorenzo Canto, eşi Veronica, Fransa'dan gelip bize katılan ve gideceğimiz yerleri önceden gezmiş olan arkeolog Mösyö Charles Dumont ve yardımcısı ile Nicolo'nun aile dostu Aziz Rosaire Kilisesi'nin papazı Peder Francesco olacak. Bir de Alfredo'nun şair dostu ve grubun en gereksiz kişisi Luca var maalesef. Genç sevgilisi Gabriella da ona eşlik edecek. Luca'nın gelişinden neden hoşnut olmadığımı günlüğümün ilerleyen bölümlerinde daha da ayrıntılı anlatma fırsatım olacağından eminim. Bu yüzden burada ayrıntıya girmiyorum.

Bugün hepimiz Mösyö Dumont ve yardımcısının (adını hatırlayamıyorum ne yazık ki) kaldığı otelde bir araya geldik; yarın çıkacağımız geziyi konuştuk. Mösyö Dumont ve yardımcısı Fransa'dan iki gün önce geldiler ve Deux Auguste Oteli'ne yerleştiler. Onlar gezi boyunca kendi araştırmalarını yaparlarken bize de rehberlik edecekler. Mösyö Dumont, Küçük Asya'daki tarihi yerlerle ilgili bir kitap yazıyor. Daha önce Türkiye'ye yaptığı seyahatte tuttuğu notlarla bu gezideki izlenimlerini bir araya getirip, Paris'e dönüşünde bir kitap halinde yayımlayacakmış. Tabii Peder Francesco da bu kutsal yolculukta bizim dini konulardaki rehberimiz olacak.

Çok özenli bir el yazısıyla yazılmıştı günlük. İsabella'nın yazarken kullandığı farklı dil Alfredo'yu şaşırtıyordu. Ama yine de ilk günkü notlarını çok uzun tuttuğu için sıkılmıştı.

Günlüğün "İzmir" başlıklı, 25 Eylül 1878 tarihli birinci gününe ait notların sonuna kadar atlayarak geldi. Son kısımda otelde buluşmalarının hemen ardından birlikte İzmir'de yaptıkları geziden söz ediyordu İsabella.

Agora'nın hemen yanında duruyorduk. Güneş denize doğru alçalırken buradaki zarif sütunları kızıla boyuyordu. Mösyö Dumont, antik Smyrna kentinin kuruluşunu kısaca anlattıktan sonra buradan Pagos'a çıktık. Mösyö Dumont'un "Mon-tagne Fratelle" dediği Pagos Dağı'nın üzerinde, pembe pudraya batmış iri pamuk taneleri gibi gezinen iki tombul bulut vardı. Üzerimizden yavaşça geçerlerken günü de batırıyorlardı sanki. Gurubun o muhteşem güzelliği hepimizi büyülemişti. Aşağıdaki kışlanın avlusundaki askerleri görebiliyorduk. Tıpkı az önce gördüğümüz mermer sütunlar gibi düzenli bir sıra halinde dizilmiş, dimdik bekliyorlardı. Hava çok berraktı. Her zaman bizim de içinde yaşadığımız küçük ama kalabalık yaşantılara böyle tanrılar gibi yükseklerden bakabilmek ne yüce bir duygu. Kışlanın daha da gerisinde artık birer karaltıya dönüşen gemilerin siluetlerinin doldurduğu liman kalabalığı görülüyordu. Şehrin gürültüsünün ulaşamadığı bu sakin tepeden tüm İzmir'i seyrettik bir süre. Akşam serinliği biraz içimizi ürpertmiş, temiz hava başımızı döndürmüştü.

Nicolo, nişanlısı Josephine'e evlendiklerinde oturacakları evin yerini göstermeye çalışıyordu. Fransızlar aşağıdaki manzaradan çok kalenin kalıntılarıyla ilgiliydiler. Peder Francesco, uzun servi ağaçlarının arasına sıkışmış mezarlıkların, sivri kilise kulelerinin, beyaz cami minarelerinin ve Yahudi mahallesinin dar sokaklarında kaybolmuş havra kubbeleri-

nin kolayca görülebildiği bir yerden aşağıya bakarken dudakları titriyordu. Beatrice ve Antonio şık kıyafetleri içinde birbirlerine sarılmışlar, gördükleri eşsiz manzaranın tadını çıkarıyorlardı. Canto çifti her zamanki gibi geride kalmışlardı. Züppe tavırlarıyla beni her zaman çileden çıkarmayı başaran, fakat Alfredo'nun ortağı olduğu için katlanmak zorunda kaldığım –Yüce Tanrım! Katlanmak zorunda olduğumuz ne çok şey var şu hayatta– Lorenzo Canto ile karısı Veronica uzaktan, daha temkinli ve gördüklerinden sanki etkilenmemişler gibi, sanki her şeyi önceden defalarca görmüş ve artık her şey onlar için sıradanlaşmış gibi umursamaz bir tavırla sessiz kalmayı tercih etmişlerdi. Böyle bir seyahate hiç uygun kaçmayacak rengârenk, tuhaf kıyafetler içindeydiler. Bir sirk palyaçosunu andıran Veronica ve kalede bile elinden bırakmadığı bastonu, komik şapkasıyla sanki aynı sirkin müdürü edasıyla ortalıkta dolaşan Lorenzo, tüm seyahat boyunca Beatrice'le bana konuşacak çok malzeme verecekler, bundan eminim.

Luca bugün gelemedi. Aslında hiç gelmese daha iyi ama maalesef yarın Efes'e giderken bize katılacak. Bugünkü gezimiz, güneşin batışıyla çıkan dolunayın İzmir'in üzerinde gümüş bir madalyon gibi parlamaya başlamasıyla bitti.

Nicolo Paradisi, yanımızda getirdiğimiz şarapların da etkisiyle önümüzde inci gibi parlayan İzmir'e bakarken "Bu şehir gerçekten dedikleri gibi, 'Ella Fiori del Levanti'* *demeden edemedi.*

Manzaranın güzelliği Alfredo'yu da büyülemişti. Fazla kitap okumaz ama bütün erkekler gibi kadınları etkilemek için gerektiğinde kullanmak üzere birkaç şiiri ezbere bilir. O da bunlardan biriyle katıldı bu coşkuya. Victor Hugo'nun İzmir'i anlattığı şiirin birkaç mısrasını mırıldandı:

* Asya'nın Süsü.

Hele bir meltem
Dalgalanırsa tenimde,
Gece oturmayı severim,
Oturup düş kurmayı gözlerim denizin derinliklerinde,
Ve açar ay gümüş yelpazesini, soluk ve sarışın,
Dalgaların içinde

Bu şiiri ben de çok severim. Nişanlıyken Pagos'a gelip mehtabı seyrederdik birlikte. Bir keresinde Alfredo bu şiirin tamamını ezbere okumuştu bana. Baharın yaklaşmakta olduğu günlerden biriydi, ılık bir akşamüstü... Yine Pagos'a çıkmıştık. İzmir bütün güzelliğiyle ayaklarımızın altında sessizce uzanıyordu. Kışlanın bahçesinde askerler üniformalarıyla aynı renk toprağı kabartıp bahara hazırlıyorlardı. Henüz tomurcuklanmamış, kuru dallı ağaçların arasında, arkalarından silik bir günün geçip gitmekte olduğundan habersizdiler. Puslu gökyüzünde utangaç bir güneş vardı o gün. Bulutların ardında gün boyu gizlenip durmuş, sonra akşama doğru aniden yok olurken portakal rengi bir aya bırakmıştı yerini. İlk kez o gün dinlemiştim bu şiiri. Alfredo şiirin tamamını büyülü bir sesle okumuştu. Bu gece ise sadece son mısralarını okumakla yetindi. Nedense bu defa aynı şiir beni o günkü kadar etkilemedi; bunu itiraf etmeliyim. Alfredo da bunun farkına varmış olacak ki kimsenin beklemediği bir anda Hugo'nun, yine İzmir için yazdığı başka bir şiirin bir bölümünü, bu kez Fransızca okudu:

Smyrne est une princesse
Avec son beau chapel;
L'heureux printemps sans cesse
Répond à son appel,
Et, comme un riant groupe
De fleurs dans une coupe,

Dans ses mers se découpe
Plus d'un frais archipel.*

Zaman geçtikçe romantizm ölüyor mu, yoksa biz mi alışıyoruz bildik şeylere? Alışkanlık tuzağı, öldürücü, zehirli bir sarmaşık gibi sarıp boğabilir insanı bazen. Buna çok dikkat etmeliyiz. Tekdüzelikten uzak olmak değil mi amaç? Bu seyahate de bunun için çıkmıyor muyuz aslında?

Hava iyice serinleyince Pagos'tan aşağıya inip Fransız konuklarımızı otellerine bıraktık. Sonra hepimiz evlerimize döndük. Yarın uzun ve yorucu bir yolculuğun ilk günü olacak. İkinci durağımız Efes'e trenle gideceğiz. Sabah istasyonda buluşup, saat altıda kalkacak trenle Efes'e doğru yola çıkacağız. Geceyi orada geçirmeyi planlıyoruz.

İsabella burada günlüğüne ara verdikten sonra yeniden yazmayı sürdürmüştü. İşte bu bölümle birlikte Alfredo da huylanmaya başlamıştı. Şayet İsabella bu satırları yazmamış olsa belki de günlüğün ikinci gününü dahi okumadan kapatacaktı ama Şeytan ona günlüğü okumaya devam etmesi için gereken sabrı vermişti.

"Kırk altı..."

"Günlüğümün en uzun günü" diye başlıyordu İsabella yeniden.

Daha önce hiç bu kadar uzun yazmamıştım ancak yine de bitirmiş sayılmam. Aslında Pagos Dağı'ndan döndükten

* Boynunda güzel kolyesiyle
bir prensestir İzmir,
mutlu ilkbahar her zaman
çağrısına ses verir;
ve demette gülümseyen çiçekler gibi
açılır takımadalar birer birer,
sarar mavilikleri

sonra yazdıklarım bitince defterimi çantama koymuştum. Biraz da Alfredo'nun alaycı tavırları sebep olmuştu buna. Ne zaman defterimi çıkarıp notlar alsam veya iki satır yazsam ortaya çıkıp "Dostlarım, ne yazık ki karımı kaybediyorum. Yazarlık sevdası benden ağır basmaya başladı. Hokkayı, kalemi elinden bırakmıyor. Böyle giderse hiç kuşku yok İzmir yeni bir yazar kazanacak ama ben karımı kaybedeceğim" diye benimle alay ediyordu. Oysa sadece notlar almakla yetindim gün boyu. Yazımı akşama sakladım. Eve gelince başladım yazmaya. Yemek için ara verdim. Yarın çıkacağımız yolculuk için her şeyi önceden hazırlamıştım ama yine de kontrol ettim. Eksik bir şey olmamalı. Az önce Fabricio'yu yatırdım ve şimdi yine günlüğümle beraberim. Alfredo da yattı. Şu an bir çocuk gibi uyuyor; horlayan bir çocuk gibi... Az sonra yanına gidip yatağa girmeden önce onu yan çevirmeye çalışacağım. Bunu kolayca yapabilir miyim bilmiyorum, çünkü her defasında zorlanıyorum. Aslında şişmanlar horlar diye bilinir fakat bu doğru değil. Bizim Alfredo zayıf olmasına rağmen hemen her gece horluyor ve onu uyurken yana çeviremezsem susmuyor. Kaç kez doktora gitmesini söyledim ama beni dinlemedi. Sonunda sanırım Doktor Müller'i ondan habersiz eve çağırıp Alfredo'yu muayene etmesini isteyeceğim.

Birazdan gidip önce Umberto'yu, sonra Fabricio'yu öpüp yatacağım ben de. İkisi de çok küçük; onları dadılarıyla bırakmak zor geliyor ama bu yorucu seyahate çocukları götüremeyiz. Yarın, bizim için bile çok yorucu olacak bir yolculuğa çıkıyoruz. İkisini de çok özleyeceğim, biliyorum. Ama Alfredo uzun süredir bu geziye hazırlanıyor, onu yalnız bırakamam.

Günlüğüme 26 Eylül tarihini atmadan önce son bir şeyler daha yazmak istiyorum. Bugün Nicolo'nun tavırları çok tuhafıma gitti. Sanki nişanlısıyla fazla ilgili değil gibi geldi bana. Ondan pek hoşlanmıyor sanki. Nicolo'yu tanırım ama yanında nişanlısıyla fazla görmedim onu. Bugün ilk kez bu kadar

uzun süre birlikte olduk. Her fırsatta, nişanlısının elini tutarken, hatta onunla konuşurken veya onu dikkatle dinliyormuş gibi yaparken bile göz ucuyla etrafa bakıyordu. Kızla ilgisiz bir hali vardı. Umarım yanılırım.

Nicolo kapının önüne gelmişti. Şapkasını düzeltti; kapıyı çalmak üzereydi. İsabella, başı önde uyuyordu. Odanın içi artık daha karanlıktı. Alfredo, hâlâ terastaydı. Kederli gözleri boşluğa bakarken saymaya devam ediyordu. Hemen yanı başındaki kumrulların tüylerini uçuran akşam rüzgârıyla dağılmıştı saçları. Nicolo'nun geleceği bile çıkmıştı aklından, aşağıda evin salonunda uyuklayan İsabella'yı da düşünemiyordu. Avının peşinden giderken yolunu kaybetmiş bir avcıydı artık; av da, avcı da kendisiydi.

"Kırk yedi" dedi içinden... İki kilise çanı arasını beklemeden bu kez titrek dudaklarının arasından fısıltıyla "Kırk sekiz" çıktı. Sonra limandan en uzağa, sanki körfezin sonuna demir atmış kadar uzak ve silik görünen İtalyan kruvazörüne bakarken yine kuru dudakları aralandı:

"Kırk dokuz..."

II. Bölüm

"Kaybolan Aşk"
Efes

Saat beş buçukta Punta Garı'na geldik; etraf çok kalabalıktı. Ellerinde sepetleri, sırtlarında bohçalarıyla yakın köylere, trenin uğradığı kasabalara giden köylüler, çiftçiler, sürekli sigara içen ince bıyıklı zabitler, İngiliz, Fransız, İtalyan, her milletten subaylar, devlet görevlileri, konsolos kavasları, sayıları az da olsa sonbaharın bu son güzel günlerini değerlendirip seyahate çıkmış birkaç zengin, yanık tenli hizmetçileriyle seyahat eden şık giyimli hanımlar, bir Ermeni okulunun kız öğrencileri, sürekli bana bakıp aralarında fısıldaşan üç rahibe, tütün tacirleri, Alfredo'nun Amerikalı olduklarını söylediği sarı bıyıklı, uzun boylu, büyük elli pamuk tüccarları... Hepsi bir aradaydı.

Trenin kalkmasını bekleyen insan kalabalığından, etrafa gelişigüzel bırakılmış eşyaların çokluğundan garda adım atacak yer yoktu. İnsanların yüzlerine baktım; herkes neşeli görünüyordu, sanki savaşın bitişini kutluyorlardı. Ancak aynı neşeyi, kalabalığa karışmamaya özen gösteren yorgun askerlerin kemikli yüzlerinde görememiştim. Işıksız gözlerinde, tüfeklerini isteksizce tutan kirli ellerinde, tozlu üniformalarında, taşıdıkları eşyaların yıpranmışlığında, arada bir ortaya çıkan bir zabitin sabah serinliğinde dağılıp giden cansız emirlerinde derin bir hüzün vardı hep.

Bizden hemen sonra Alfredo'nun çocukluk arkadaşı ve orta-

ğı Lorenzo Canto ile sevimsiz karısı Veronica geldiler. Punto Garı'nın saati altıya yirmi kalayı gösteriyordu. Tanıdığım günden beri hiç hoşlanmadığım ama Alfredo'nun hatırına görüştüğüm biridir Veronica Canto. Yine her zamanki gibi abartılı kıyafetler giymişti. Görseniz sanki Efes harabelerine değil de Kramer Palace'ta şu gür sakallı, kıvrık bıyıklı yabancı elçilerin onuruna verilen o sıkıcı davetlerden birine gidiyor sanırdınız. Sabahın o erken saatinde böylesine abartılı bir makyajı yapacak vakti nasıl bulmuş, üzerine onca kıyafeti üşenmeden nasıl giymiş anlayamadım.

Bu kadının gece hiç yatmadığını düşünüyorum. Yaptığı ağır makyaj bile gözlerinin altındaki şişliği gizleyemiyordu. Onca süsün ve elindeki gereksiz ama gösterişli çantayla şemsiyenin yanında bir de tavus tüyünden yelpaze almıştı. Sabahın serinliğinde boş yere sallayıp duruyordu.

Lorenzo'nun da ondan aşağı kaldığı söylenemezdi. Bunlar birbirlerini iyi bulmuşlar. Bu açıdan uyumlu bir çift oldukları söylenebilir pekâlâ. O da sözüm ona başındaki şapkası ve üzerindeki toprak rengi kıyafetlerle kendini bir Fransız seyyaha benzetmeye çalışmış ama giydikleri üzerinde hiç durmamış. Oysa daha dün rehberimiz Mösyö Dumont rahat kıyafetler giymemizi, ayakkabılarımızın rahat ve yürüyüşümüzü engellemeyecek şekilde seçilmesini bilhassa söylemişti. Fakat Cantoların ona aldırış etmeyeceklerini ve bu sabah geziye, böyle tiyatroya gider gibi geleceklerini tahmin etmiştim.

Lorenzo, sabah sabah her zamanki sulu şakalarından birini yapıp Alfredo'ya sigara tutarken beni de giydiği kat kat giysiler içinde renkli bir lahanaya benzeyen karısı Veronica Canto'nun yanına itmişti. Neyse ki fazla konuşmak zorunda kalmadan büyük valizleriyle Nicolo ve sevgilisi Josephine geldiler. Yanlarında sevgili arkadaşım Beatrice'le Antonio vardı. Her zamanki gibi şık ve rahat giyinmişlerdi; deneyimli gezginleri andırıyorlardı. Hemen peşlerinden Peder Francesco

geldi. Aslında tam adı Francesco d'Antonio Fornetti'dir. Fakat her seferinde bu kadar uzun bir ismi yazamayacağımdan her zaman kendisine hitap ettiğim gibi, günlüğümde de Peder Francesco diye söz edeceğim ondan.

Alfredo sigarasını bitirmek üzereyken endişeli gözlerle, sabahın dinginliğini yutan gar kalabalığının karanlık görüntülerinin, kollar, bacaklar, sepetler, valizler, bastonlar, şapkalar, kasketler ve sapları at başlarıyla, koçlarla, hatta horozlarla süslü rengârenk şemsiyelerin arasında, bize gezi boyunca rehberlik edecek Mösyö Charles Dumont ve yardımcısını arıyordu. Mösyö Dumont'un yardımcısının adı sanırım Jean Claude. Dün iki defa söylemesine rağmen unuttum, nedense adını aklımda tutamadım bu genç adamın. Bazı isimler hafızama kazınıp kalırken, kimi adları, defalarca tekrar edilseler de aklımda tutamıyorum.

Alfredo'nun şair dostu Luca ve genç sevgilisi Gabriella henüz ortalarda görünmüyordu. Onlar olmadan da yola çıkabilirdik fakat rehberimiz Mösyö Dumont mutlaka bize katılmalıydı. Alfredo, Lorenzo ikinci sigarasını tüttürürken ona bunları anlatıyordu. Lorenzo sigarayı bitiremeden Mösyö Dumont da nihayet o renkli şemsiyelerin arasında çamur rengi ceketi ve bol pantolonuyla görünmüştü. Başındaki buruşuk şapkası, kızıl sakalları, sürekli ağzından düşmeyen, eğri, sarı dişleri arasına sıkıştırdığı piposu, çelimsiz sıska bacakları ve yağlı saçlarıyla ilk bakışta buna inanmak güç ama Alfredo onun Avrupa'daki en iyi arkeologlardan biri olduğunu söylüyor. Bunu sadece bana değil, defalarca Lorenzo'ya da, Nicolo'ya da anlatırken duydum.

Alfredo böyle şeylerle övünmeyi pek sever. Dostları onun için her şeyden önce gelir. Onlar olmadan bir hiç olduğunu düşünür. Ben asla onun gibi olamadım. Evlendiğimiz günden beri hep daha az sayıda insanla görüşmeye gayret ettim, aşırı kalabalıktan kaçtım ama Alfredo inadına beni sayılarını ve

isimlerini kolayca unuttuğum yüzlerce insanla tanışmak, hatta onlarla uzun, sıkıcı sohbetlere katılmak zorunda bıraktı. Bu geziye bile bence çok kalabalık çıktık, ama Alfredo böyle istedi. Geziyi düzenleyen o. Anadolu'da yapacağı araştırmalar için Fransa'dan kalkıp gelen dostu Mösyö Dumont'un seyahatiyle bizim Yedi Kiliseler gezimizi aynı zamana getiren de yine Alfredo. Mösyö Charles Dumont tabii ki Türkiye'ye bizi gezdirmek için gelmedi. Kendisi daha önce Yedi Kiliseler'i gezmiş, aslında bu seyahatinde ikinci kez aynı yerlere gitmeye de niyeti yokmuş fakat Alfredo'nun ısrarlarını kıramamış. Bizi gezdirdikten sonra yardımcısı ve bizden alacağı adamlarla yeniden yollara düşecek, Küçük Asya seyahatiyle ilgili kitabı için Anadolu'yu gezmeye devam edecek.

Trenin kalkmasına beş dakika kala hepimiz kompartımanlardaki yerlerimizi almıştık. Yaşlı şair Luca... Luca'nın soyadını bilmediğimden değil, o kendisine Luca adını taktığı için ona önadıyla hitap ediyorum, asıl adı bu değil zaten. Gençliğinde tanıdığı ve çok sevdiği bir şairden almış bu ismi. Onun anısını yaşatıyormuş sözüm ona. Hatta bu uydurma isim yetmiyormuş gibi kendisine soylu bir şair süsü verebilmek için yeni tanıştığı insanları selamlarken uydurma adının uzun olanını kullanıyor: Antonio Simone di Luca... Napolili soylu bir aileden geliyormuş, babası ölünce miras kavgasında bütün servetini amcalarına kaptırmış falan filan. Bütün bu anlattıklarının tek kelimesine inanamıyorum ama insanlar inanıyor, en başta da Alfredo...

Yaşlı Luca ile sevgilisi Gabriella henüz ortalarda görünmüyorlardı. Artık yolcularla onları uğurlamaya gelenler birbirlerinden ayrılmışlar, garın içindeki kalabalık azalmıştı. Alfredo, meraklı gözlerle trenin kirli pencerelerinin dışında gezinen, sabahın loş ışıkları altında sanki savaşa asker gönderir gibi hüzünlü bir duygu seline kapılmış el sallarken yanaklarından yaşlar süzülen, uzun ince parmaklarını çatlak dudak-

larıyla öptükten sonra sevdiklerine o hayali öpücüğü etkili bir büyü gibi üfleyen, âşıklarını son defa gören idam mahkûmları gibi derin ve anlamlı gözlerle bize doğru bakıp sigara içerken yakınlarını yolcu eden kalabalığın arasında Luca'yı arıyordu. Geleceğinden ümidi kesince yanındaki Nicola'ya dönüp, "Bizim ihtiyar yine içip bir yerlerde sızdı herhalde; sanırım gelemeyecek" dedi. Yüzündeki ifadeye bakılırsa Luca'nın gelemeyecek oluşuna gerçekten üzülmüşe benziyordu.

Alfredo günlüğü okurken, İsabella'nın bunca ayrıntıdan bahsetmesinden, bir trenin kalkmasını bile sayfalarca anlatmasından sıkılmış, sonraki sayfalara hızla bir göz atıp, okumadan geçmişti.

Alfredo'nun okumadığı sayfalarda anlatılanlara bakılırsa Efes yolculuğu keyifli geçmiş, Luca yol boyunca herkesi güldürecek bir şeyler bulmayı becermişti yine. Evet, Luca da trendeydi. Sevgilisi Gabriella ile son anda treni yakalamışlardı. Garın içinde yankılar yapan düdüklerin ardından tren gürültüyle hareket etmeye başlamışken Luca görünmüştü peronda; nefes nefeseydi. Önce elinden tuttuğu yanık tenli, uzun bacaklı sevgilisini, ardından da kendisini güçlükle kompartımana atmayı başarmıştı. Sabahın altısında bile şarap kokan nefesini içeri verir vermez de Alphonse de Lamartine'den bir şiir okumuş, sonra o çatlak sesiyle Lamartine'in hayat hikâyesini kendine has üslubuyla anlatmaya başlayınca herkesi gülmekten kırıp geçirmişti.

Aslında Luca'nın, Café Luca'da bedava şarap karşılığı okuduğu şiirlerden biriydi bu. Luca, her gece aynı şarkıyı okuyan bir bar şarkıcısı gibi yaptığı işten sıkıldığını belli etmeden, dinleyenleri içten olduğuna kolayca inandıracak bir tonda, ancak sahte olduğu dikkatli gözlerden kaçmayacak kadar ifadesiz okumuştu şiiri.

Café Luca'nın işletmecisi isim benzerliğini kullanarak

haftanın belli günleri şair Luca'ya kendinden ve ünlü şairlerden şiirler okuması için yarım saatlik bir süre veriyor, bunun karşılığında da bu süre boyunca Luca'ya bedava şarap servisi yapılıyordu. Luca'nın en sevdiği şeydi bu bedava yaşam. Zaten bu geziye de Alfredo'nun davetlisi olarak katılmıştı, tüm masraflarını o karşılıyordu.

Aslında Alfredo bu geziyi bir yıl öncesi için planlamış, fakat aniden Rusya ile savaşa girilince ertelemek zorunda kalmıştı. Mayıs ayında, tam geziye çıkmaya hazırlanırlarken Rusların aniden Eflak ve Boğdan'a girmesiyle başlayan savaş bütün planları altüst etmişti. Ertesi yıl temmuz ayında yapılan anlaşmayla savaş sona erince Alfredo, herkese iyi bir moral olacağını düşünerek Mösyö Dumont'u yeniden Türkiye'ye davet etmişti.

İsabella'nın yazdığı satırları okurken o günler yine gözlerinin önüne gelmiş, unuttuğu ayrıntılar zihninde yeniden canlanmaya başlamıştı. Ancak İsabella'nın anlattıklarından farklıydı hatırladıkları. Başka görüntüler geçiyordu gözlerinin önünden. Ağır ağır çiçek açan tomurcuklar gibi, okudukça patlıyordu resimler zihninde. Aynı dünyayı bambaşka gözlerle algılamışlardı bunca sene. Günlüğü okurken yıllarca bu gerçeği göremediğine kızmıştı Alfredo. Fakat İsabella'nın, yakın dostlarını sürekli çekiştirmesine daha çok içerlemişti.

Şu Luca'nın nesini seviyor Alfredo anlayamıyorum. Sürekli başkalarının sırtından geçinen işe yaramaz bir adam aslında. Bir de kendisi yetmiyormuş gibi yanında sevgilisini taşıyor. Gabriella'sı olmadan hiçbir davete gitmiyor, en pahalı içkileri içmekten, en leziz yemekleri yemekten geri kalmadığı gibi sevgilisine de öneriyor. "Hayatım bak, bu şarapla şu et çok iyi gider." Veya "Seninle Barselona'da, limana yakın o küçük lokantada yediğimiz nefis ahtapotun yanında içtiğimiz şarabı hatırlıyor musun Gabi? Sence de bunun tadı onu andırmıyor

mu sevgilim?" gibi bir sürü gereksiz lakırdıyı dinler ve Luca'nın beş parasız böbürlenişine katlanmak zorunda kalırsınız. Bu aslında bir zorunluluk değil tabii ama Alfredo olmasa... Fakat Alfredo maalesef bu adamı yanından ayırmıyor. Kendisini eğlendiriyormuş; bilgili, kültürlü adammış, hem de mizah anlayışı kuvvetliymiş, ona hoşça vakit geçirtiyormuş, onunla her konuda konuşabiliyormuş. Aslında Alfredo, Luca'nın yerine bir saray soytarısı tutsa daha iyi. Hem daha ucuza mal olur hem de haddini bilir, saygısızlık etmez en azından. Gel dersin gelir, git deyince gider. Oysa bu adam sürekli bizimle beraber, utanmasa sevgilisini de alıp bize yerleşecek. Çoğu akrabamdan daha fazla görüyorum onun o kirli sakallı, şişman yanaklı lanet yüzünü. Aslında Alfredo'nun edebiyatla pek ilgisi yoktur ama yanında bu adam olunca şiir hayranı kesiliyor birden.

Tren, tahmin ettiğimiz gibi saat on buçuğa doğru Ayasuluk'a geldi. Tarihi su kemerlerinin altındaki küçük istasyonda trenden iner inmez kemiklerimizi ısıtan kuru bir sıcak karşıladı bizi. Etrafta çiçekçiler, meyve satıcıları, develer, ortalıkta koşuşturan esmer enseli çocuklar vardı. Hepimiz acıkmıştık. Mösyö Dumont ve Alfredo her şeyi önceden düşünmüşler. Hemen istasyon yakınındaki otelimize gittik. Kaldığımız otel rahat ve temiz. Burada çok güzel bir yemek yedik. Peder Francesco dışında herkes bir şeyler yedi. Peder sadece iki bardak şarapla yanında taşıdığı kuru peksimetleri yemekle yetindi. Veronica'yı görmeliydiniz, aç tavuk gibi ne bulursa midesine indiriyordu. Hele iri göbeğine aldırış etmeden masanın en başına kurulan Lorenzo, otelin restoranında ne varsa silip süpürdü. Bir de Luca'dan bahsetmem lazım tabii. Yüzü sadece şarap içince kızaran, utanmaz arlanmaz Luca'yı anlatmalıyım. Gömleğinin düğmelerini iyice gevşetip Gabriella'ya sarılmış, yemek boyunca çok konuşup az yemiş ama neredeyse bir fıçı şarabı o iri gövdesine indirmişti. İçtikçe daha çok Gabriella'ya sarılıyor, daha çok konuşuyor, ipe sapa gelmez

sözlerle masadaki erkekleri güldürüyordu. Zaten bu yüzden o masadaydı. Bunu hepimiz biliyorduk. Fakat sadece kadınlar değil, kendi sevgilisi Gabriella bile yaptığı esprilere gülmüyor, hatta ondan uzaklaşmaya çalışıyor gibiydi. Ama bütün çabaları Luca'nın iri aslan pençelerini andıran kemikli elleriyle kızı kavradığı gibi yanına çekmesiyle son buluyordu.

Bu Gabriella'ya kanım hiç ısınmadı. Gezinin başından beri beni rahatsız eden bir şeyler var bu kızda. Artık Nicolo ile Josephine'in ilişkilerinden de şüpheliyim. Sanki buraya zorla birlikte gelmiş gibiler. Nicolo'yu bu geziye çıkmaya Alfredo zorlamış, kız da onun peşine takılıp zoraki gelmiş sanki. Nicolo kıza karşı çok ilgisiz, mecburen yemekte onunla ben ilgilenmek zorunda kaldım. Beatrice de aynı şeyi fark etmiş olacak ki bir ara Josephine'in masadan kalkmasını fırsat bilip bana "Fazla sürmez, bunlar ayrılır" dedi.

Yemekten sonra yakındaki bir yerde oturup kahvelerimizi içtik. Nicolo, Alfedo ve Luca nargile de içtiler kahvelerin yanında. Kahve kuru bir nehir yatağının hemen yanındaydı. Bir süre sonra kahveci bizi eğlendirmek için kaval çalmaya başladı. Güneş gökkürenin en tepesinden inişe geçmeye başlamıştı. Uzun kavak ağaçlarının hışırtısı karışıyordu büyüleyici kaval sesine. Gökyüzü öylesine maviydi ki anlatamam. İzmir'de bu rengi hiç görmedim, ressamların tablolarında bile...

Mösyö Dumont kalkmamız gerektiğini söyleyince hepimiz okula yeni başlayan öğrenciler gibi peşine takılıp Ayasaluk Tepesi'ne doğru yola çıkmıştık.

Alfredo'nun tuttuğu adamlar tüm eşyalarımızı kalacağımız otele getirmişlerdi. Arabalarımız da yemek yediğimiz lokantanın hemen önünde bizi bekliyordu. Havanın güzelliği mi, yoksa içtiğim şarabın etkisiyle mi bilemiyorum ama beni büyüleyen bir şeyler vardı etrafta. Saydam, yumuşak, davetkâr bir his...

Tepemizde bizimle birlikte gezen yakıcı güneşe aldırış etme-

den şehir kalıntılarının bulunduğu tepenin aşağısında bizi bekleyen atlara binip buraya asıl geliş nedenimiz olan Ayasuluk Tepesi'ne çıkmaya başladık. Etrafımızda çam ağaçlarıyla zeytinler vardı. Yukarıya çıktıkça aşağımızda uzanan bereketli ovanın büyüklüğünü daha iyi görebiliyorduk. Ovanın ortasından geniş bir nehir geçiyordu. Mösyö Dumont tepede pek çok şey anlattı. Ben de hemen çantamdan defterimi çıkarıp çoğunu not ettim. Daha ilk günden not defterimin çoğu sayfası doldu. Ne kadar çok şey yazmışım deftere. Mösyö Dumont ve yardımcısı anlattıkça not almışım. Dini isimlerin, tarihi kalıntılarla ilgili notların yanında bir sürü bitki adı yazmışım. Oysa bu geziye çıkana kadar botanik bilimi hiç ilgimi çekmezdi. İzmir'in en tanınmış eczacılarından biri olan dayımın eczanesinde envai çeşit bitkiyle ilaçlar, merhemler hazırlayışını defalarca seyretmiş olmama rağmen bugüne kadar beni hiç bu kadar ilgilendirmemişti bitkiler. Şifalı bitkilerden anlamam ama çiçekleri severim. Bir sürü çiçek adı yazmışım not defterime ama şimdi görsem hiçbirini tanıyamam herhalde.

Bütün gün anlatılanlarla en çok ben ilgilendim. Alfredo, Nicolo ve Luca içtikleri şarabın da etkisiyle başka bir âlemdeydiler. Şemsiyelerimizi, başımızdaki şapkaları delip geçen güneş, akıllarını iyice başlarından almıştı. Bindikleri hızlı atların üzerinde tozu toprağa katarak oyun oynuyorlardı. Luca, sevgilisini değersiz bir bohça gibi sırtında taşıyordu. Kız atın üzerinde Luca'nın beline sarılmış, düşmemek için çabalarken korkuyor ama bir yandan da keyiften iri göğüslerini titreterek (bir ara bir tanesi elbiseden dışarı fırlamış, lastik bir top gibi havada birkaç kez zıpladıktan sonra onu telaşla yerine sokmuştu) şuh kahkahalar atmaktan geri kalmıyordu.

Bu iri memeli, uzun bacaklı kadın seyahatin başından beri sinirimi bozuyor. Luca'ya bile tahammül edebilirim; o şarap kokulu pis ağzından çıkan küfürlere, biraz yanına yanaştığımda burnumun direğini sızlatan ter kokusuna dayanabili-

rim. Hatta atın üzerinde bir hanımefendiden çok sevimsiz bir katırı andıran Veronica'ya bile, kocası pisboğaz Lorenzo'ya, onun o yağlı kıvırcık saçlarına, kalın favorilerine bile tahammül edebilirim ama şu kadın sinirimi bozuyor. Özellikle Luca sarhoş olmaya başlayınca hemen etrafa bakmaya başlaması hiç hoşuma gitmedi bugün.

Tüm bu düzensiz kalabalığın en arkasından Peder Francesco geliyordu. "Ben yüksek hayvanlara binemem" deyip kendisine bir eşek verilmesini istemişti. Eşeğin üzerinde, sanki yokuşu kendisi çıkıyormuş gibi oflayarak peşimizden geliyordu. Ayakları nerdeyse yere değecekti; bir eli eşeğin yularındaydı, diğerindeki büyük mendille terleyen alnını, kırışık boynunu siliyordu.

En önde tabii ki deneyimli arkeoloğumuz Mösyö Charles Dumont ile yardımcısı Jean Claude (sonunda hatırlamaya başladım bu genç adamın adını; sanırım artık unutmam) ve hemen yanlarında ben vardım. Lorenzo ile Veronica aynı ata binmişler, peşimden geliyorlardı. Hemen yanımdaysa Beatrice vardı. O da benim gibi yalnız biniyordu ata. Beatrice kimseden yardım almayı sevmez. Çocukluğundan beri böyledir. Kocasının bile elinden tutup onun bir merdivenin basamaklarından inmesine, iskeleden sandala binmesine yardımcı olmasına dayanamaz, hemen çeker elini. Ata da hep yalnız biner.

Beatrice'le birbirimize çok benziyoruz aslında. Ben de onun gibi biraz başına buyruk yaşamayı seviyorum. Kimse karışmamalı yaptıklarıma. Bu Alfredo bile olsa tahammül edemiyorum çoğu zaman. Ama bir erkek elinin desteğinden hoşlanırım ben. Burada Beatrice ile ayrılıyoruz.

Beatrice'in arkasından Antonio geliyordu ama sanki bizimle beraber değil gibiydi. Ne bizimle ne de Alfredo'nun seyahatin hemen başında oluşturduğu küçük, kapalı grubuyla ilgiliydi. Zaten istese de Alfredo ve alkolik arkadaşları Antonio gibi kibar ve zarif birini kolayca içlerine almazlar. Alfredo

sadece işi düştüğünde Antonio'nun kapısını çalar. Antonio çok başarılı bir avukat ama başta Lorenzo olmak üzere Alfredo ve Nicolo gibi tüccarlar maalesef onun mesleğine küçümseyerek bakıyorlar. Onlar sürekli bankerlerle, sigortacılarla, vapur kumpanyalarının patronlarıyla yiyip içerler. Hukukçular, hekimler hatta dayım gibi eczacılar bunlardan sonra gelir.

Ayasuluk Tepesi'ne çıkar çıkmaz atlardan inip hemen, yanımıza aldığımız tulumlardan su içtik. Tepedeki esinti bizi biraz ferahlatmıştı. Bir zamanlar Aziz John Kilisesi'nin bulunduğu tepedeydik. Mösyö Dumont, herkesi ilgilendirmeyeceğini tahmin etmiş olacak ki sadece Luca ile Alfredo'ya tepenin adının "Agios Theologos"un zamanla bozulmasıyla Ayasuluk halini aldığını anlatıyordu. Luca, başını mavi gökyüzüne çevirirken, buruşuk boynunu gerip bu sözcüğü birkaç kez tekrarladı. Sanki tepede esen yelin bir yerlerden taşıyıp getireceği ilhamı koklayama çalışır gibi burnunu oynatarak yapmıştı bunu. Herkes onun yeni bir şiire başlamak üzere olduğunu sandı. Onun artık yeni şiir yazmak yerine geçmişte yazdıklarını okuyarak para kazanma peşinde koşan tembel ve yaşlı bir şair olduğu hemen unutulmuştu.

Rehberimizin tıslayarak anlattıklarına bakılırsa Aziz John Kilisesi'nin bu tepede olduğu söyleniyormuş ama rastladığımız kalıntılar bize fazla bir fikir vermedi. Yıkılıp kalmış, yabani otların arasında kaybolmuş sütunlar, birilerinin kaldırıp, görünsün diye yüksekçe yerlere koyduğu sütun başları, duvar kalıntıları, tuğlalar... Kısacası çok az şey kalmıştı. Güneş, rüzgâr, yağmur, depremler ve hepsinden önemlisi insanlar ve onların sebep oldukları savaşlar her şeyi yok ediyor maalesef. İnsan anlatılanları dinlerken o tepede bir an etrafındaki onca gereksiz şeyi unutuyor ve yapayalnız kaldığını hissediyor. O an, İsa Peygamber'in sanki oralardan bir yerlerden hemen karşısına çıkacağını duyumsuyor. Çok tuhaf ama hoş bir duygu...

Bütün tüylerimin havaya dikildiğini hissettim orada. Yıllardır İncil'den okuduğumuz yerlerin bu kadar yakınımızda olması, havarilerin mezarlarına bu kadar yakın olduğumuzu bilmek anlatılmaz bir mutluluk. Kendimi Yeni Ahit'in bir parçasıymış gibi hissetmeye başladım. Sadece bunun için bile bu yola değer diye düşünüyorum. Diğerleri ne düşünüyor bilmiyorum ama onlar da gördüklerinden ve Mösyö Dumont'un buruşuk şapkasının altına gizlediği, çukura kaçmış gözlerini ovuşturarak, sarı dişlerinin arasına sıkıştırdığı piposunun yanından tıslamaya benzeyen sinir bozucu bir sesle anlattıklarından fazlasıyla etkilenmiş görünüyorlardı.

Aziz John'un yaşamının son yıllarında Efes'ten bu tepeye çekilip burada küçük bir kulübede yaşadığını anlatırken Peder Francesco'nun gözleri dolmuştu. Ceketinin iç cebinden çıkardığı mendille terleyen alnını silmiş, sonra iri ellerini göbeğinin üstüne kavuşturmuş, hayranlıkla etrafa bakıyordu.

Tepeye çıkarken burada bir bakkal bulacağımız hiç aklımıza gelmezdi. Akıllı bir adam tepeye çıkanların burada bazı ihtiyaçları olabileceğini düşünmüş, serin bir gölgelikte bakkal dükkânı açmış. Buz gibi limonata satıyor. İzmir'de olsa hiçbirimiz sokakta bilmediğimiz bir satıcından bir şey yiyip içmeyiz ama buranın havasından olsa gerek hepimiz büyülenmiş gibi bardakların iyice yıkandıklarından bile emin olmadığımız bu küçük bakkal dükkânındaki limonatayı neredeyse bitirdik. Arkamızdan gelen bir grup yabancı telaşa kapılmaya başlamışken doyduk.

Tepeden inmeden son olarak İsa Bey Camii'ni gezdik. Mösyö Dumont ilk söylediğinde Yedi Kiliselere yaptığımız bu gezide bir cami ziyareti bize çok anlamlı gelmemişti. Hatta Lorenzo Canto, dar kıyafeti içinde bir palyaçoya benzediğinden habersiz, önemli bir laf ettiğini sanarak, "Buna gerek var mı bilmiyorum Mösyö Dumont" dedi. Fakat Mösyö Dumont caminin Aziz John Kilisesi ile Artemis Tapınağı'dan getirilen

taşlarla yapıldığını söyleyip, yardımcısı da hocasının sözünü bitirmesini beklemeden araya girip caminin önemli bir özelliği daha olduğunu ekleyince yağlı sakallarını sıvazlayarak caminin kapısından ilk giren de Lorenzo Canto olmuştu.

Yıllar önce Moğol hükümdarı Timurlenk Anadolu'yu istila ettiğinde buraya da gelmiş ve bu caminin kubbesinin tam ortasına okunu atmış. Ok orada duruyormuş, kubbenin tam ortasında. Ama ben çok dikkatle bakmama rağmen göremedim. Mösyö Dumont da göremedi. Fakat önceki gelişinde bu okun kubbenin tam ortasına saplanmış şekilde durduğuna yemin ediyordu. Biz de inanmak istedik. Kimse tek laf etmedi, herkes anlattıklarını sessizce dinledikten sonra çıktı camiden.

Güzel bir gün geçirmiştik ama temiz hava hepimizi yormuştu. Neyse ki kalacağımız otel yakındaydı. Yarın daha yorucu bir gün bekliyor bizi. Daha ilk günden bu geziyi herkesin tamamlayamayacağını düşünmeye başladım. Acaba kimler bitirebilir diye merak ediyorum. Peder Francesco'dan başlarsak, ilerleyen yaşına ve aşırı kilosuna rağmen öleceğini bilse bence bu geziyi tamamlar. Alfredo ile ben zaten bitirmek zorundayız. Meslek aşkıyla, tabii ki Mösyö Dumont ve yardımcısı sonuna kadar gidecekler. Beatrice ve Antonio biz olduğumuz sürece geziyi yarıda bırakmazlar. Zaten onlar bizimle birlikte olacakları için katıldılar bu geziye. Yoksa Beatrice'in, sararmış otların arasına kıvrılmış bir yılanın her an birimizin bacağını kapacağı korkusuyla bu sıcakta, toz toprak içinde dolaşmaktan zevk alacağını hiç sanmıyorum. Beatrice yılandan çok korkar, aklı çıkar. Uzaktan bile yılan görmeye dayanamaz. Çocukluğumuzda, sıcak bir öğle sonrası...

Alfredo burada yine sıkılmıştı. İsabella ne kadar uzatarak anlatıyordu her şeyi. Bu kadar ayrıntıyı anlatmaya ne gerek vardı. Kalemi yıllarca elinden alınmış, esaretin pençesinde yazı yazmaya susamış eski bir yazar gibi veya kalemi sanki

ilk defa eline alıyormuşçasına yeniyetme bir yazar oburluğuyla sanki... Birkaç paragraf birden atlayıp bu kısmı okumadan geçmişti:

... Beatrice'lerin evinin arka bahçesindeki büyük incir ağacının serin gölgeliğinde öğlen uykusuna yatmıştık. Uzaklardaki kavak ağaçlarının üzerinde hışırtılarla esen ılık rüzgâr bize bilmediğimiz bir dilde ninniler söylüyordu. Birkaç dakika içinde ağacın altında uyuyup kalmışız. Fakat bir süre sonra nedense Beatrice aniden uyanmış. Sanırım su içmeye kalkmış; çok zaman oldu, tam hatırlamıyorum. Uyumadan önce bolca incir yemiştik, hem de en tatlılarından, en çok çatlağı olanlarından, dip kısmından bal damlayanlarından özenle seçip yemiştik. Susamış olması normaldi. Beatrice uyanır uyanmaz, hemen ayağının dibinde büyük bir yılanın durduğunu görmüş. Korkudan sesi çıkmamış önce. Sonra yılanın kayıp bahçedeki otların arasına daldığını görünce öyle bir çığlık atmıştı ki önce ben yerimden fırlamıştım, az sonra da İngiliz İskelesi'ndeki işçiler koşarak gelmişti. Cinayet işleniyor sanmışlar.

Evet, Beatrice aslında fazla sevmez böyle yerleri. Bizim için burada, biliyorum. Antonio da karısına ayak uydurmaya çalışacak mecburen. Nicolo ile Josephine konusunda emin değilim. Onlar yarıda bırakabilirler bu geziyi. Bana göre kız sıkılıyor. Nicolo ile deniz banyosuna gidip, bütün gün sıcak kumlara uzanıp yatmak, denize girmek, akşamları kıyıda gece mavisi dalgaların sesini dinleyerek mehtabın altında sevgilisiyle baş başa oturmak varken ter içinde kuru tepelerde, yıkık duvar diplerinde gezinmenin çok hoşuna gittiğini sanmıyorum. Tarihe de, dini konulara da fazla meraklı olmadığı belli. Mutlaka kendi kendine, Nicolo ile bütün günü denizde geçirdikten sonra akşamları balolara katılmak, şehir kulüplerinde gece gezmelerine gitmek, tiyatroda güzel bir Fransız

oyunu seyretmek gibi hayaller kuruyor olmalı.

Luca'nın ne yapacağını tahmin etmek en kolayı. Bedava yemek ve şarap olduğu sürece değil yedi kilise, dünyadaki tüm kiliseleri gezsek gelir bizimle. Fakat kız sıkıldı, bunu hissediyorum. Luca çok ilgili görünse de kız ilk günden sıkılmaya başladı. Gabriella zaten bu iğrenç adamdan sıkıldığı gibi bir de bedava da olsa akşamları güzel bir yemek yiyip kaliteli bir şarap içecekler diye bütün gün sıcağın alnında dolaşmaya değip değmeyeceğinin hesabını mutlaka yapmıştır. Keşke ilk önce onlar terk etseler şu geziyi. Züppe Lorenzo ile sevimsiz Veronica Canto'ya bile razıyım. Keşke Luca gitse de onlar kalsalar, ama ikisinin de fazla dayanabileceklerini sanmıyorum. Sanki ılık bir akşamüstü Café Kramer'de oturmuş Avusturya birası içiyor gibi, Panama şapkasıyla, keten elbiseleriyle, harabelerin yıkık mermer sütunlarının arasında dolaşan Lorenzo, bu gezinin zorluklarına sonuna kadar katlanabilir, ama Veronica dayanamaz. Kiloları ilerleyen günlerde yürümesini iyice engelleyeceğinden, güzel göründüğünü sanarak giyindiği kat kat elbiselerin içinde besili bir av kuşu gibi rengârenk gezinirken bir süre sonra havale geçireceğinden İzmir'e dönmeye karar verebilir.

Alfredo, buradan okumaya devam etmişti.

Fakat yine de ben onları tercih ederim. Şu Luca denen soytarının (gerçek adını bile bilmiyoruz adamın, her şeyi gibi ismi de sahte), o kan emicinin bir an evvel defolup gitmesi en büyük dileğim. Evet, tuhaf gelebilir ama ondan bu kadar nefret ediyorum. Yanındaki kızı da anlayamıyorum. "Bu güzel İspanyol Yahudisi başka adam mı bulamamış?" dedi bugün Beatrice. Ne kadar haklıydı aslında. Kız güzel, hatta benim de Beatrice'in de sinirimizi bozacak kadar güzel. Gün boyu gördüğümüz mermer sütunlar kadar düzgün bacaklar, taş hey-

kellerinki kadar dik göğüsler, üstelik sütunlar ve heykeller gibi süt beyaz değil, esmer, tunç rengi bir ten, bembeyaz dişler, kısrak kuyruğu gibi upuzun, kapkara saçlar ve sağ kulağının arkasında şehvet saçan, kan kırmızı bir gülle Haylayf Pastanesi'ndeki çikolatalı pastalara benzeyen seksi bir kadın...

Merak ediyorum, Luca o yaşlı elleriyle mi seviyor Gabriella'nın diri vücudunu. O lekeli ellerle mi okşuyor onun sıcak, şehvetli, yumuşak tenini. Bizim de mi ellerimiz böyle olacak? Tanrım! Alfredo'nun elleri de mi? Hastalıklı gibi... Sanki o ellerle dokunursa bana da hastalık bulaşacakmış gibi korkup geri mi iteceğim Alfredo'nun içimi gıdıklayan o zarif, ince parmaklarını?

Luca'nın ellerinden hiç tiksinmiyor mu bu kız? Yaşlılığın en açık belirtisi olan, küflenmiş bir ekmek gibi, eskiyen bir kumaşın üzerindeki pas gibi, sararmış eski bir kitap sayfasındaki kahverengi çiller gibi, bozulmuşluğun, çürümeye başlamanın nişanesi o lekeler onu hiç mi etkilemiyor?

Nasıl izin veriyor Luca'nın o kirli elleriyle vücudunu okşamasına? O yağlı dudaklarıyla boynunu öpmesine nasıl tahammül ediyor? Luca'nın o kızı memnun edemediği ortada. Bugün aslında birkaç kez Alfredo'nun kızla ilgilendiğini gördüm. Bu kötü. Hoşuma gitmese de bugünlük sustum. Gezide bir tatsızlık çıkarmamak için değil, aslında henüz fazla ileri gitmediği için sustum. Sadece birkaç defa ona dikkatle bakarken yakaladım Alfredo'yu. Bunu bazen yapar. Birlikte katıldığımız bir baloda, resmi bir davette şayet etrafta güzel kadınlar olursa, Alfredo belli etmeden onlara bakmanın bir yolunu mutlaka bulur. Evet, burada itiraf edebilirim. Bunu belki Beatrice'e bile söylemem ama buraya yazabilirim, bu deftere içimi dökebilirim.

İtiraf etmeliyim, o kızı kıskandım bugün. Çünkü kız çok güzel, benden daha güzel ve daha da kötüsü, Luca'nın o kızı idare edecek hali yok. Bugün ilk kez bir şey fark ettim. Alfredo

ile gittiğimiz davetlerde Gabriella'dan daha güzel, daha bakımlı kadınlar görüyoruz hep. Fakat yanlarında genç ve yakışıklı eşleriyle birlikte oluyorlar çoğu zaman. Sanırım bu yüzden onları kıskanmıyorum, sahipleri olduğu için... Ama Gabriella'nın sahipsiz ve tehlikeli olduğunu sezdiğim andan beri huzursuzum. Luca ile Gabriella ne kadar uyumsuzsa Nicolo ile Josephine de o kadar birbirlerine yakışmıyorlar. Nicolo'nun da sevgilisiyle ilgisi yok. O da sıkılmış olacak ki türlü bahanelerle bir ara yanıma geldi bugün ama fazla konuşamadık. Henüz anlatmasa da Josephine'le çok mutlu olmadığı her halinden belli oluyor. Zaten o kızı nedense en başından beri Nicolo'ya yakıştıramadım. Süpürge sarısı saçları, pembe yanakları, kalın dudaklarıyla balıketinde, sıradan bir Fransız kızı. Nicolo onun yanında fazla yakışıklı kalıyor.

Az önce yazmayı bir süreliğine bıraktım. Biraz hava aldıktan sonra gelip yine defterimin başına oturdum. Bu kez de uykuya yenik düşüyorum. Gözlerim kapanıyor yorgunluktan, artık yatmam lazım. Yarın yine uzun ve yorucu bir gün olacak. Alfredo çoktan uyudu ve yine akşam yemeğinde içtiği şarabın etkisiyle horluyor.

Alfredo aslında herkesin tam aksine, çocukluğunda daha az uyurdu. Belki de o uykusuz yılların acısını çıkarıyordu. Annesi ölünce babasıyla yaşamaya başlamıştı. Federico Vitelli, annesinin ölümünden bir süre sonra geri dönmüştü. Alfredo'nun bunu bilmesine imkân yoktu ama Livorno'dan gelen Nemçe bandıralı bir ticaret gemisiyle gelmişti İzmir'e. Gelir gelmez de afyon kaçakçılığı iddiasıyla tutuklanıp hapse atılmış fakat daha sonra mahkemede suçsuzluğu kanıtlanınca serbest kalmış, kısa bir süre sonra da Alfredo'nun, İstanbul'da teyzelerinin yanında kalan kardeşlerini İzmir'e getirmişti. Antonio henüz altı, Luigi ise daha üç yaşındaydı.

Teyzeleri Beatrice Carbonari'nin tüm ısrarlarına rağmen ("Hiç olmazsa, izin ver de Antonio'ya biz bakalım Federico; ona çok alıştık. O da burayı sevdi" demişti kadıncağız yalvaran gözlerle. "Hem çocuklar çok küçük, ikisine birden bakamazsın. Bizim de çocuğumuz yok biliyorsun. Bizde kalsın, istediğin zaman gelir görürsün.") Federico Vitelli, çocuklarının İstanbul'da teyzesiyle kalmalarına izin vermemişti.

Aslında Beatrice teyzenin amacı, kız kardeşinin anısına, ondan yadigâr kalan çocuklardan en azından birini kurtarmaktı. Her ne kadar aklandıysa da hâlâ kaçakçılık lekesiyle İzmir'de itibarını kaybetmiş bir tüccar olarak yaşayan Federico Vitelli'nin büyüteceği çocuklardan bir hayır gelmeyeceğini düşünüyordu. Bunu da sadece düşünmekle kalmıyor, etrafındakilere de yüksek sesle söylüyordu. Bütün bu söylentiler ta İzmir'e kadar gelip Federico Vitelli'nin büyük küllü kulaklarına kadar ulaşmıştı. Bir gün Messageries Maritime'in önünde, posta gemisinin yeni getirdiği posta çuvallarının arasında kendisine gelen bir mektup olup olmadığını heyecanla beklerken (Eskiden kalma bir alışkanlığıydı bu. Çoğu zaman böyle yapar, postaneye kendisi gider, postanın evine gelmesini bekleyemezdi. Posta gemisinin limana girdiğini görür görmez soluğu İtalyan Postanesi'nin önünde alırdı.) postadan önce akrabaları fısıldamıştı bu sözleri kulağına. O da apar topar İstanbul'a gidip çocukları alıp gelmişti.

O sıralar Alfredo okula gidiyordu ama dersleri iyi değildi. Okuldan çok babasının işleriyle ilgilenmekten hoşlanıyordu. Okuldan çıkar çıkmaz soluğu babasının bürosunda alıyor, limana yeni yanaşan bir gemiden yüklerin indirilişini uzaktan da olsa sessizce izlemek, ona ders çalışmaktan daha ilginç geliyordu. Daha o yıllarda babası gibi tüccar olmayı, hatta ondan çok daha zengin ve itibarlı bir tüccar olmayı kafasına koymuştu Alfredo. Bunu başarabilirdi, çünkü babası asla onun kadar ticarete yatkın olmadığı gibi ihtirasları olan biri

de değildi. Çalışmayı hiçbir zaman çok sevmemişti. Hep kolay yoldan para kazanmış, zamanının büyük kısmını eğlencelerde geçirmişti. Şehrin ileri gelenleriyle, yurtdışından gelen yabancı misafirlerle gezip eğlenmekten ve tabii hayatından hiç eksik olmayan güzel kadınlarla gününü gün etmekten hiçbir zaman geri durmamıştı.

Vitelli ailesinin İzmir'e ilk gelen üyesi Alfredo'nun dedesi Benedetto Vitelli, on dokuzuncu yüzyılın hemen başında Sakız Adası'ndan İzmir'e göç etmişti. Ticaretle uğraşan ataları bu adaya Venedik'ten gelmişler, burada yaptıkları ipek ticaretinden kısa sürede zengin olmuşlardı. Sonrasında kardeşleri Halep'e yerleşmeye karar verince Benedetto Vitelli onlarla Halep'e gitmek yerine o sıralar önemli bir ticaret merkezi olmaya başlayan İzmir'e göç etmişti.

Alfredo Vitelli'nin, babasının anlattıklarından bilebildiği bu kadardı. Aslında ailenin köklerinin Bizans'ın talan edildiği Latin İstilası'nda başı çeken Venedik Doçu Enrico Dandolo'ya kadar gittiği, Dandolo ile uzaktan da olsa bir akrabalıkları olduğu söylense de son zamanlarda aile içinde bu söylentiye inananların sayısı azalmıştı.

Babası, ailenin böyle köklü bir soydan geldiği söylentilerine başından beri kulak asmazdı. O, daha pratik şeylerin peşinde olmuştu hep. Islahat Fermanı, Levantenlere ticaret yapabilmeleri için yeni ayrıcalıklar getirince Federico Vitelli bu fırsatı değerlendirmesini bilmiş ve borçlarını kısa sürede ödeyerek yeniden durumunu düzeltmişti. Frenk Sokağı'ndaki ilk mağazasını o zaman açmıştı. Burada, Avrupa'dan ithal ettiği ürünleri satıyordu. Ayrıca yine yakındaki Arapyan Karabet'in ferhanesinde dükkânları vardı. Alfredo, babasının yanında olsa da yalnız büyümüştü. Federico Vitelli hiçbir zaman çocuklarıyla yakından ilgilenen bir baba olmamıştı. Geç saatlere kadar bürosunda çalışır, zaman zaman mağazayı teftiş eder, sonra limana gider ve akşama doğru ofisine

gelen arkadaşlarıyla gecenin ilk ateşini yakar, odasındaki kilitli dolaptan çıkardığı bir şişe *Fernet Branca* ile gece başlar, hepsi birkaç kadeh vermut içip İzmir'in ışıklı gecelerine karışmak üzere ofisten çıkarlardı.

Babasının yanında hep aynı adamlar olurdu. Uzun boylu, iri cüsseli, kara bıyıklı, sakallı, kalın favorili adamlardı bunlar. Kalın parmakları tütün kokardı. Hatta ceketlerinden, pardösülerinden redingotlarına, siyah fraklarına, başlarından çıkardıklarında içindeki etikete bakmadan askıya asmaya kıyamadıkları şapkalarına kadar her şeylerine içtikleri ince, kalın purolarla, alkol kokusu sinmişti sanki. Evet, bunlar hep aynı kişilerdi. Federico Vitelli'yi İzmir'de herkes tanırdı, ama o hep aynı kişilerle gezerdi. Banker Pietro Carlo, İzmir'in en ünlü avukatlarından biri olan Massimo Tardi (Aynı zamanda Federico Vitelli'nin de avukatıydı. Onu afyon kaçakçılığı davasında temize çıkaran kişiydi. Zaten bu sayede ünü İzmir'in dışına taşmış, İstanbul'da bile kendisinden söz edilir olmuştu.), Levant Şirketi'nin eski yöneticilerinden James Burns (Bu çok iri burunlu bir adamdı, burnu sanki takma gibiydi. Onu görünce hep kulaklarının arkasına doğru giden bir lastik arardı Alfredo'nun gözleri.), Ville Oteli'nin sahibi Luigi Fornetti, Komersiyal Yuniyon sigorta kumpanyasının İzmir Acente Müdürü Pietro Rossi, C&G Vuccino Stimli Gemiler Acentesi'nin İzmir Şube Müdürü Marcello Fratelli (kucağında rahat edemezdi Alfredo, sıska bacakları batardı her yanına), Akdeniz Posta Gemileri Kumpanyası'ndan Bay Livante (Livante de İtalyan postanesinin müdürü Bay Tomaso del Canto'ya ikiz kardeşi kadar benzediğinden Alfredo bunların ikisini ayırmakta güçlük çekerdi), ünü bütün Avrupa'ya yayılmış meşhur halı tüccarı Ludvig Humann ve Gasparyan Deve İncirleri Şirketi'nin sahibi Ohannes Gasparyan ile Hidivyal Posta Hattı'nın acentesi Nesim Ventura.

Bu kişiler babasının hep birlikte gezdiği, İzmir'in her türlü

sosyal etkinliğinde, eğlencesinde birlikte göründüğü arkadaşlarıydı. İkisi, kendisi gibi bekâr, diğerleri evliydi. Fakat evli olanlar da çoğu kez gecelere eşleriyle değil, yalnız katılırlardı. Alfredo bazı akşamlar okul dönüşü babasının bürosuna uğrar ve zaman zaman, müdavimlerin yanına katılan bir gecelik arkadaşların arasında o adamı arardı ama bulamazdı. O yağmurlu günde kilisenin kapısında annesini bekleyen adamın yüzü gözünün önünden hiç gitmezdi. Kemerli bir burnu vardı adamın. Gözleri kahverengiydi, emindi. Kemikli, uzun bir yüzü vardı. Saçları da tuhaf biçimde uzundu; ensesi görünmüyordu. Elmacıkkemikleri çıkık, dudakları ince, asık suratlı bir adamdı. Uzun boylu sayılırdı.

Onu, babasının bir görünüp, sonra uzun süre yok olan arkadaşlarının arasında da bulamayınca canı sıkılıyordu Alfredo'nun. O gizemli adam sanki annesinin ölüm nedenini ortaya çıkaracak bir ipucu, babasının aniden seyahate çıkıp bir süreliğine ortadan yok oluşunun sorumlusu, sanki gizli kalmış günahların temsilcisi, içinden çıkamadığı soruların cevabıydı. Bazen rüyalarına giriyordu. İnce yağmurlarla yürüyordu; elinde siyah, büyük bir şemsiye taşıyordu. Yanında annesi vardı. Yine o adamın koluna girmiş, hızla kendisinden uzaklaşıyordu. Alfredo, çamurlu sokaklarda koşarak onlara yetişmeye çalışıyordu. Tam onları yakaladığında annesinin aslında giysiler içinde dolaşan bir iskelet olduğunu fark ediyordu. Kuru kafasını yavaşça döndürüp korkunç dişleriyle gülümsüyordu. Kitaplarda vebayı, kolerayı, ölümü temsil eden Azrail kadar korkunç bakıyordu gözleri. Bu rüyayı uzunca bir süre görmüş, sonra birden kesilmişti kâbuslar.

Okul dışındaki zamanlarının çoğunu babasının mağazasında çalışanlara yardım ederek geçiriyor, bazen Federico Vitelli ile gümrüğe gidiyor, hafta sonları Bornova'daki evde babasının verdiği davetlere arkadaşlarını çağırıyordu. İsabella'yı da ilk kez o davetlerden birinde görmüştü. Giancarlo ve Clara

Corazzi'nin kızları İsabella Corazzi, o zamanlar henüz okul çağına bile gelmemiş küçük bir kızdı. Bu yüzden zihninde hiçbir iz bırakmayacaktı. Çok sonraları İsabella aynı evi gördüğünde çocukken oraya geldiğini hayal meyal hatırlayacak, fakat Alfredo o gün bahçede koşturan küçük çocukların arasında İsabella'nın olduğuna asla inanamayacaktı.

Liseyi bitirdiği yıl, babası eğitim için onu İtalya'ya göndermek istedi, ancak Alfredo kararsızdı, İzmir'de rahattı. Babasına, kalıp kendisine yardım etmek istediğini söyledi. Zaman kaybetmeden çalışmaya başlamak istiyordu, bu uğurda gerekirse eğitimden bile vazgeçmeye hazırdı. Federico Vitelli kararını vermişti bir kere. Alfredo'yu iktisat eğitimi alması için Floransa Üniversitesi'ne gönderdi. Alfredo okulu bir yıl gecikmeli olarak bitirip, 1868 Sonbaharı'nda işlerin başına geçmek hayaliyle İzmir'e döndüğünde kötü bir sürprizle karşılaştı. İtalya'da bulunduğu sırada Federico Vitelli'nin işleri yeniden bozulmuş, kumar borçlarıyla başa çıkamaz hale gelmişti. İzmir, kumar borçları yüzünden gayrimenkullerinden bazılarını satmaya başladığı fakat sürekli yanında gezdirdiği genç sevgililerinden de vazgeçmediği dedikodularıyla çalkalanıyordu. Bu sırada, babasının kumar borçlarını ödeyerek şirkete ortak olan Hayim Levi, şirketin tamamını ele geçirmek için fırsat kolluyordu. Hayim Levi, manifaturacılıktan zengin olduğu söylenen, ancak servetinin asıl kaynağını tam olarak kimsenin bilmediği zengin bir tüccardı. İzmir'deki ferhanelerde farklı iş kollarında faaliyet gösteren pek çok şirketin sahibiydi. Federico Vitelli'nin şirketine ortak olduktan birkaç yıl sonra İzmir'de yayımlanmaya başlayan *Esperansa* gazetesinin de bazı hisselerini alarak yayımcılık işine girmiş, İsponti Ferhanesi'nde bir de matbaa kurmuştu. İşte böylesine kolları uzun ve tehlikeli bir adamdı Hayim Levi.

İtalya'dan döner dönmez aldığı haberle sarsılan Alfredo, şirketin tamamının satılmamış oluşuyla teselli bulmaya

çalışırken eğitimi süresince yazdığı mektuplarda olan bitenden hiç bahsetmeyen Federico Vitelli'ye öfkelenmeden de edemiyordu. Babası bu gerçeği kendisinden uzun süre gizlemeyi başarmıştı. Hatta bir kez Cenova'ya kadar gelmesine rağmen orada birlikte geçirdikleri iki hafta süresince bundan kendisine hiç söz etmemişti.

Alfredo'yu bekleyen kötü sürpriz bununla da kalmadı. Tam şirketin yeni ortağına alışmışken Arapyan Karabet'in ferhanesindeki dükkânların da tamamının satıldığını öğrenmişti. Ayrıca Frenk Sokağı'ndaki evleri –çocukluğu burada geçtiği için Alfredo o evi çok severdi– elden çıkmıştı. Üstelik babasının sağlığı da bozulmuştu. En son Cenova'da gördüğü o heybetli adam gitmiş, yerine sakalları beyazlamış, iyice zayıflamış, avurtları çökük, gözlerinin altı mor bir adam gelmişti.

Bir yıl sonra babasını kaybetti Alfredo. Yaşadığı hayat Fede-rico Vitelli'yi tüketmişti. Sıcak bir mayıs günü Bornova'daki evinin bahçesinde otururken öldüğünde elli yaşındaydı ama çok daha yaşlı görünüyordu. Ölümünden kısa bir süre önce bu kaçınılmaz sona artık çok yaklaştığını hissetmiş, pek çok öğüdün yanında, kaybettiği hisseleri ortağı Hayim Levi'den geri alabilmesi için neler yapması gerektiğini Alfredo'ya uzun uzun anlatmış ve sonunda bazı itiraflarda bulunmuştu. Son zamanlarda annesiyle ilişkisinin bitmiş olduğunu, hatta ölümüne bile yeteri kadar üzülemediğini anlatması Alfredo'nun zaten düşündüklerinin onayından öteye gitmeyen itiraflardı.

Alfredo, babasını da kaybettikten sonra kendini tamamen işlerine verdi. Ancak mutlu değildi; istediği kararları alamıyor, sadece hisse olarak değil, kendisinden yaşça ve tecrübe olarak da ağır basan ortağı Hayim Levi'nin yanında eziliyordu. Ortağının amacı belliydi; Alfredo'yu bezdirip cebine biraz para sıkıştırdıktan sonra kendi işini kurabileceği hayaliyle onu şirketten uzaklaştırarak şirketin tamamına sahip olmak istiyordu.

Alfredo, eğitimini tamamlayıp İzmir'e döndükten kısa süre sonra lise arkadaşlarını yeniden bulmuştu. Sık sık onlarla görüşüyordu. Arkadaşları dışında fazla kimsesi kalmamıştı. Bir zamanlar büyük evlerde birlikte yaşadıkları o kalabalık aile aniden ortadan kaybolmuştu. Babaları öldüğünde kardeşi Antonio henüz yirmi yaşında bir delikanlıydı ve İstanbul'da okuyordu. Federico Vitelli, sonunda Beatrice teyzelerinin ısrarlarına yenik düşüp Antonio'yu okuması için İstanbul'a göndermişti. Küçük kardeşi Luigi ise on yedi yaşında, çoktan okulla ilgisini kesmiş bir maceraperestti. Babası gibi zengin bir tüccar olma sevdasıyla, Galata Rıhtımı'ndan bindiği buharlı bir gemiyle kayıplara karışmıştı. İzmir'deki çok sayıdaki akrabası da Federico Vitelli'nin ölümünün ardından uzaklaşmışlardı. Luigi amcası, Rosella yengesi, çocukları Benedetto, Gianluca, Carla, hepsi cenaze töreninin ardından kayıplara karışmışlardı. Diğer akrabalarıyla zaten babası hayattayken bile sık bir araya gelmiyorlardı. Seyrek olarak İstanbul'a gittiğinde Beatrice teyzesiyle eşi, banker Salvatore Mongeri'yi görüyor, ara sıra da dayısı Vicenzo ile görüşüyordu. İş dışındaki zamanlarda arkadaşlarıyla geziyor, onlarla dertleşiyor, babasından kalan şirketi ortağının elinden kurtarmanın yollarını onlarla birlikte arıyordu.

Bir akşamüzeri rıhtımda oturmuş, yeni limanın inşaatını seyrederken yaşamının, İzmir-Aydın demiryolunda bir ileri bir geri giden şimendiferlerle aynı düzende yol alışına bir dur demenin zamanı geldiğine karar verdi. Böyle devam edemezdi. Önce ortağından kurtulacaktı. Bunu ne pahasına olursa olsun yapacaktı. Sonra da kendisine yepyeni bir yaşam kuracaktı. Babasından kalan işi büyütecekti. Babasından daha varlıklı, daha çok sevilen, saygı gören bir insan olacaktı ve seveceği bir kadınla hayatını birleştirecekti. Aslında bunları uzun süredir planlıyordu, ama bir türlü harekete geçemiyordu.

Federico Vitelli 1870 yazında öldüğüne göre, 1871 yılının serin, yağmurlu bir sonbahar akşamında o adamı ikinci kez gördü Alfredo. O sıralar sıkça yaptıkları gibi arkadaşlarıyla önce Prokop Birahanesi'nde içmişler, ardından da geç saatte bir landoya binip şarkılar söyleyerek gezmeye başlamışlardı. Her zaman olduğu gibi Alfredo'nun yanında daha sonra ortağı olacak Lorenzo Canto, ileride İzmir'in tanınmış bankalarından birinin başına geçecek Renato Montero, babasının iki sene sonra vefatıyla beş parasız kalıp postanede memurluğa başlamak zorunda kalacak olan Sylvio ve Alfredo'nun sık sık Tenedikes Ferhanesi'ndeki işyerine gidip ziyaret ettiği Mario Amado vardı.

Mario diğerleri gibi varlıklı bir aileden gelmiyordu. Okulu bitirir bitirmez iş hayatına atılmış, Avusturya Lloyd Vapurları Deniz Acentesi'nde çalışmaya başlamıştı. Alfredo'nun en sevdiği arkadaşlarından biriydi.

Landoyla bir süre gezip hava aldıktan sonra bir kahvede oturmayı düşünüyorlardı. Rıhtım inşaatı sürdüğünden sahile inmek istememişlerdi. Bu yüzden gecenin geç saatlerine kadar canlı kalan sokaklarda dolaşıyorlardı. Frenk Sokağı'na geldiklerinde, sokak lambalarının titrek ışığında, eşeklerin üzerinde güle oynaya bir davetten dönen şık giyimli bayanlarla yanlarında yürüyen sarhoş adamlara rastlamışlardı. Kadınlar şuh kahkahalar atıyordu. Eşeklerin üzerinde fırfırlı eteklerini kaldırıp indirerek şarkılar söylüyorlardı. Kadınları görünce niyeti değişen Lorenzo, Gül Sokağı'na gitmeyi önermişti. Renato da hemen onu onaylamış, hafta sonları Fasula Meydanı'nda kalabalık gruplar halinde dolaşan yeniyetme zengin çocuklarına has bir tavırla, "Buralarda boşuna dolaşıyoruz. Haydi, gidip biraz eğlenelim" demişti. Sağ elinde salladığı zincir karanlıkta parlıyordu. Lorenzo arabacıya "Gül Sokağı" diye seslendi. Atlar aniden durdu. Sonra yavaşça hemen sağ taraflarındaki karanlık aralığa girip Punta'nın arka

sokaklarından geçerek yeniden arabayı nefes nefese çekmeye başladılar. Birkaç dakika sonra lando, Madam Tina'nın Gül Sokağı'ndaki evinin önünde durmuştu. Gürültüyle arabadan inerlerken Lorenzo arabacının ücretini ödemiş, sonra o da diğerlerine katılmıştı. Birlikte sokağın karşı tarafına geçtiler. Renato yanındaki Sylvio ile şakalaşırken içkinin de etkisiyle abartılı kahkahalar atıyordu. Sokaktaki evlerden Türkçe, Rumca, Ermenice, Fransızca şarkılar geliyor, eller, sazların tellerine, deflere, hiçbir şey bulamazsa birbirine neşeyle çarpıyor, bütün bu cümbüşün içinden bir de gevrek kahkaha yükseliyordu.

Kapıya geldiklerinde, "En iyisi burası mı?" diye sormuştu Sylvio. "Burayı pek gözüm tutmadı; başka yere gidemez miydik?" (Gidebilirlerdi. Maison Dorée veya Maison Aimée'ye gidebilirlerdi. İngiliz İskelesi'ne, Madam Julia'nın evine de gidebilirlerdi, ama Lorenzo Madam Tina'nın evini seçmişti.)

Lorenzo'nun, Sylvio'ya cevap vermesine fırsat kalmadan kapı açılmış, tütün ve alkol kokusuyla karışık, en az içeridekiler kadar sarhoş bir ışık fışkırmıştı sokağa. Alfredo'nun gözü aydınlığa alışırken kalp atışları hızlandı; yüzü aniden sapsarı kesildi. Emindi, o adamdı. Kapıdan çıkıp köşede müşteri bekleyen landoya doğru yürüyerek giden iki iri adamdan biri oydu. Yıllar önce kilisenin önünde gördüğü adamdı. Annesini koluna takıp, serin bir yağmurla birlikte kendisinden alıp götüren, kimsenin tanımadığı ve adını asla öğrenemediği adam. Oydu, emindi. O da kendisini görmüştü ama hiç oralı olmadan yürüyüp gitmişti. Alfredo'nun o an dili tutulmuştu, ağzından tek kelime çıkmadı. Peşinden landoya doğru koşup adamı kolundan çekmek, adını öğrenmek, o gün annesinin yanında ne aradığını sormak istedi. Ama ayakları ağırlaşmıştı, adım atamamıştı. Sonra Lorenzo onu kolundan çekip içeri sokmuştu. Yine her zamanki şımarık tavırlarla tam olarak duyamadığı şeyler söylüyordu. "Adam" dedi Alfredo.

"O adam" diye kekeledi eliyle uzak bir karanlığı gösterirken. Lorenzo'nun onu duymasına olanak yoktu. Kendini çoktan içeride çalan neşeli müziğe bırakmış, gözleri etraftaki kızlarla birlikte dönüp duruyordu. Yakası açıktı, ince dudaklarının arasından yarısı bitmiş bir puro sarkıyordu, dumanı kapının önündeki ışığın dağıttığı karanlığa karışıyordu.

O gece arkadaşları eğlenirken, kızların biri gidip diğeri kucağına yatarken hiç oralı olmadı Alfredo. Aklı o adamda kalmıştı. Kapıdan çıkıp köşedeki landoya doğru yürürken arkasından bakakalmıştı. Lorenzo onu kolundan çekene kadar kaskatı durmuştu kapıda. "Eğlence bu tarafta Alfredo, sokakta değil" demişti yılışık bir sesle Lorenzo. Onu duymamıştı bile. Gök gürültüsü duymuştu onun yerine, kilisenin çatısından gelen çıtırtıları, Würzburglu saatçinin duvar saatinin tik taklarını duymuştu yeniden; Murano vazosunun içinde ilahiler okuyan perileri dinlemişti; kum sandıklarında yanan ince uzun mumların çıtırtılı ışığını, ıslak, çamurlu sokaklarda yürüyen annesinin ince çelimsiz bacaklarını, karanlık gökyüzünü daha da karartan büyük, siyah şemsiyeyi görmüştü.

İşte o akşamdan sonra hayatı tamamen değişti. Ciddi kararlar aldı. Bazen liman inşaatını seyrederken rıhtımda, bazen bir başına Elhamra Kahvesi'nde otururken, bazen Punta'da Pointe Birahanesi'nde bira içerken sürekli düşünüyor, kararlar alıyor, hayaller kuruyordu. Kurduğu hayallerin hepsi, ortağı Hayim Levi'den kurtulmasıyla başlıyordu.

Gül Sokağı civarında o adama yeniden rastladığı geceden bir ay kadar sonra Frenk Sokağı'ndaki işyerinden erkenden çıkmış, düşünceli adımlarla sokaktaki kalabalığın arasında yürürken aniden başlayan şiddetli bir yağmura yakalanmıştı. Kaldırımda kaçışan kalabalıkla birlikte adımlarını hızlandırıp hemen P. Xenopoulo ve Şürekâsı Mağazası'na girmişti. İçeride her şeyi bulmak mümkündü. Dantellerden ipekli

kumaşlara, korselere, iç çamaşırlarına, şapkalara varıncaya kadar pek çok eşya satılıyordu bu mağazada. Alfredo, buradan kendisine siyah bir şemsiye almıştı. Tıpkı o adamınki gibi büyük bir şemsiye... Artık korkularıyla yüzleşme vakti gelmişti. Yıllarca şemsiye taşıyamamıştı. Korkularını bir bir yenecekti; o an karar vermişti; mağazaya girdiği an, aniden... Başlangıcı siyah şemsiyeyle yapacaktı. Şemsiyenin parasını ödedikten sonra mağazadan çıkarken bir kızla çarpıştı. Sanki o bir anlık çarpışmada kızın parfümü üzerine yapışıp kalmıştı. Güzel bir kızdı. Paris özentisi Levanten kızlarından farklıydı sanki. Çok sade giyinmişti; kıyafeti onlar gibi abartılı (yok, o değildi; çarpıştığı kız İsabella değildi) değildi. Yağmur aniden bastırınca beyaz şapkalı, manolya kokulu kız telaşla mağazaya girmiş ve hemen kapıda çarpışmışlardı. Evet, koku buydu; manolya kokusu...

Aklı içeride kalmıştı, başını yeniden sokağın ıslak yün kokan kalabalığına çevirmesi zor oldu. Yeni aldığı şemsiyeyi açıp hızlı adımlarla Tenedikes Ferhanesi'ne doğru yürüdü. Birkaç dakika sonra pasajın önündeydi. İçeri girer girmez büyük, siyah şemsiyesini kapatıp silkeledi. Yağmur suları gün boyu insanların ayakkabılarıyla parlattıkları taş zeminde küçük gölcükler oluşturmuştu. Aklı mağazada karşılaştığı kızdaydı. Geri dönebilirdi; kız muhtemelen hâlâ aynı mağazadaydı. Bir an buna niyetlenir gibi oldu ama hemen vazgeçti. Mağazaya dönmek yerine Avusturya Lloyd Vapurları'nın ofisine gitti. Mesai yeni bitmişti. Mario Amado önceden kararlaştırdıkları gibi kendisini bekliyordu. Kalın gözlüğü, dağınık sarı saçları ve buruşuk pardösüsüyle yeni cilalanmış bankoların arkasındaki bir koltuğa oturmuş, gazetesini okumaya hazırlanıyordu.

"Tam zamanında geldin" dedi. "Gecikirsin diye kendime bir gazete bile ayırmıştım. Seni beklerken okurum diye düşünüyordum ama buna fırsat kalmadı."

Alfredo çökük avurtlarını daha da çukurlaştırarak gülümsedi. "Fazla vaktim yok Mario" dedi. "Hemen gidelim."

Dışarı çıktıklarında hava iyice kararmaya başlamıştı. Sokaklar erken bastıran geceyle birlikte sanki aniden boşalmış, kalabalık azalmıştı. İlk buldukları arabaya bindiler. Kısa bir yolculuğun ardından Alfredo'nun daha önce pek geçmediği kalabalık caddelerden birine gelmişlerdi.

"Burası mı?" diye sordu Alfredo.

Mario başıyla onayladı. Mario'nun eczacı amcasının dükkânının önündeydiler. Tabelasında "Pharmacie Y. Amado" yazıyordu. Mario, onu "Küçük amcam Ovadya Amado" diye tanıtmıştı. Ovadya Amado'dan başka iki amcası daha vardı. Babası küçük yaşta ölünce Mario'ya onlar bakmıştı. Ona Avusturya Lloyd Vapur Acentesi'nde iş bulan ortanca amcası Moşe Amado idi, Şişeciler Çarşısı'nda tüccardı. Büyük amcası Mois Amado ise İzmir'in tanımış incir komisyoncularından biriydi. Mois Amado, kentteki her türlü sosyal etkinliğin içinde bulunan, yardımsever görünüşüyle (birkaç yıl sonra kurulacak olan Ozer Dalim Fukaraperver Cemiyeti'nin de kurucuları arasında yine en başta o yer alacaktı) karanlık işlerini örtbas eden ve etrafta hakkında türlü dedikodular yapılmasına rağmen yine de çok sevilen, eli her yere uzanan, güçlü ve zengin bir adamdı. Alfredo bu gerçeği çok sonraları öğrenecekti ancak Mois Amado'nun asıl işi ne bilindiği gibi incir komisyonculuğu ne de ticarete ilk başladığı halı tüccarlığıydı. Avrupa'ya halı ihraç eden şirketlerin başında gelen Carbonari & Co firmasının hisselerinin büyük çoğunluğunu hâlâ elinde bulunduruyorduysa da artık bu tür işlerle fazla ilgilenmiyor, daha az zaman harcayarak daha çok para kazanacağı işlere bakıyordu. Esas servetinin kaynağı, Hollandalı ortağı Willy van Boer ile Endonezya'ya yaptıkları afyon ihracatıydı. Ancak bu gerçeği en yakınındakiler bile bilmiyordu.

Mario, amcasının gücünün, Alfredo'nun ortağıyla olan

sıkıntısını çözmeye yeteceğini bildiğinden onu amcasıyla tanıştırmak istemişti. Fakat önce eczacı amcası Ovadya Amado'ya gelmişlerdi. Mario, konuyu ona açıp amcasının fikrini aldıktan sonra Alfredo'yu büyük amcası Mois Amado ile görüştürmeyi planlıyordu. Büyük amcasıyla görüşmeyi Ovadya amcası ayarlayacaktı. Aksi halde yeğeni de olsa Mois Amado ile randevu almadan, araya tanıdık birilerini sokmadan görüşmek olanaksızdı.

Mario, Alfredo'yu amcasıyla tanıştırdıktan hemen sonra durumu kısaca anlatmıştı. Ovadya Amado sessizce Mario'nun anlattıklarını dinledikten sonra gülümsemişti. Alfredo, eczanenin koyu cilalı ahşap raflarında duran kahverengi ilaç şişelerinin küçük etiketlerine bakarak beklerken Ovadya Amado gözlüğünü çıkarıp, masasında duran porselen havanın hemen yanındaki eski bir ilaç ilanının üzerine özenle bıraktıktan sonra, "Ortağınızdan kurtulma isteğinizi anlıyorum" demişti. "Mois'le görüşmenizi sağlamaya çalışırım, ama gerisine karışamam. Mois isterse size yardımcı olur. Yok, istemezse elimden fazla bir şey gelmez."

Alfredo'nun kararı kesindi. Her ne pahasına olursa olsun babasının kumar zaafından yararlanıp şirketin hisselerinin bir kısmını yok pahasına satın alan ortağı Hayim Levi'den kurtulacaktı. Bunu şayet dostu Mario'nun amcasıyla yapamazsa bir başkasıyla mutlaka yapacaktı. Bunun için her yolu denemeye hazırdı. Yasal olmayan yollardan da olsa bu işi bitirmeye kararlıydı.

Ertesi gün bu fikrini yakın dostu Lorenzo'ya da açtı. Lorenzo her konuda yardıma hazır olduğunu söyleyip yüreğine su serpmişti.

Birkaç gün sonra beklenen randevu alınmıştı. Mario ile bu defa Mois amcasının ofisine gittiler. Akşam olmak üzereydi. Yaklaşan kışın habercisi erken akşam güneşi, İzmir'in üzerinden ışıklarını çekmeye başlamıştı. Mois Amado'nun puro

kokan ofisinin pencerelerinden içeri altın sarısı bir ışık giriyor, yerdeki İran halısının üzerinde gizemli pırıltılarla geziniyordu. Bu defa Mario kısa bir giriş yapmış, olan biteni başından itibaren Alfredo anlatmıştı. Konuşması bitince de gözlerini Mois Amado'nun parlak ayakkabılarını aydınlatan ışığa dikmiş, ağzından çıkacak cevabı beklemeye başlamıştı.

Mois Amado, purosundan derin bir nefes çekip dumanı odanın dingin havasına verdikten sonra ayağa kalktı. "Babanı çok yakından tanıdığımı söyleyemem" diye söze başlamıştı. "Birkaç kez bir araya gelip yemek yediğimizi, bazı ortak dostlarımız sayesinde karşılaşıp kısa da olsa sohbet ettiğimizi hatırlıyorum." Sonra odanın içinde birkaç adım atıp durdu. "Senden hoşlandım Alfredo" dedi bu kez. "Hırslı ve ne istediğini bilen bir gence benziyorsun. Babandan kalan şirketi Hayim Levi gibi bir sahtekâra bırakmak istememen güzel. Baban o şirketi, bugünkü haline getirene kadar çok uğraştı. Ama sonra maalesef en kötüsünü yaptı. Artık her şeyin bittiğini, hep aynı yerde kalacağını düşündü ve bu rahatlığı onun sonunu getirdi. Amacım, bunları hatırlatarak seni üzmek değil. Senin, onun hatalarını tekrarlamak istemediğini gördüğüm için anlatıyorum bunları. Hayim Levi ile ortaklığını bitirmek istemen doğru bir karar. Çünkü o adamla şirketini bir yere götüremezsin. Birkaç yıla kalmaz bir entrika çevirip şirketin tamamını elinden alır veya seni işin dışında tutup ruhun bile duymadan şirketi soyar. Babanı iyi tanımasam da severdim. Kültürlü, dürüst bir adamdı. İzmir cemiyetinde saygın bir yeri vardı. Hayim Levi'yi ise çok iyi tanırım ve ondan nefret ederim. Fakat sana yardımcı olabileceğimi sanmıyorum. Bence aile büyüklerinden destek alsan daha iyi edersin."

Bu sırada, odanın içindeki loş havayı daha da karartan tok bir duman üflemişti purosundan. Alfredo'nun canı sıkılmıştı ama belli etmek istemedi. Mois Amado gibi güçlü birinin

önünde zayıf görünmekten çekiniyordu. Hemen ayağa kalktı. "Sizi rahatsız ettiğimiz için özür dileriz Bay Amado" dedi. "İzin verirseniz gidelim."

Mario'nun da yüzü asılmıştı. Birlikte tam kapıdan çıkmaya hazırlanırlarken arkalarından Mario Amado'nun tiz sesi duyuldu:

"Hisseleri geri alacak paran var mı?"

Sesine ve yaptığı hareketlere esrarengizlik katmaktan hoşlanan tuhaf bir adamdı Mois Amado. Mario bunlardan hiç bahsetmemişti.

"Ben bir yolunu bulup Hayim Levi'yi ikna ederim" dedi. "Ama hisseleri satın alacak gücünün olması lazım. Bu kadar paran var mı, yoksa..."

"Var" diye yanıt verdi Alfredo. Sesi sıkıntılı çıkıyordu. Sanki uzaktan ve boğuk bir ses gibi, biri ağzını yastıkla kapamış, boğuluyor gibi...

"Arkadaşım..." dedi, sanki adını unutmuş gibi eliyle pencerenin dışını gösterirken. "Bir arkadaşım var. Adı Lorenzo, onunla görüştük. Yeni ortağım o olacak."

"Yeteri kadar paran yoksa kendine güvenebileceğin bir ortak bul, parayı o versin diyecektim ben de. Ama sen önceden her şeyi düşünmüşsün. Bu güzel..." dedi Mois Amado. "Ben, Hayim Levi'yi hisselerini satmaya ikna ederim, siz de değeri neyse öder, şirketinizi geri alırsınız. Tabii, bu işten bana da bir pay ayıracağınızı hatırlatmam lazım."

"Bu iyiliğiniz tabii ki karşılıksız kalmayacak Bay Amado" dedi Alfredo. Üzerindeki gri redingota, odaya girdiğinde babasından öğrendiği bir jestle çıkarıp hemen yanındaki sehpanın üzerine özenle koyduğu şapkasına, içerdeki loş ışıkla olduğundan da yaşlı görünen zayıf yüzündeki çizgilere ve sürekli oynadığı sarı bıyıklarına rağmen toy bir hali vardı. Mois Amado iri taşlı iki yüzükle süslediği kıllı parmaklarını ceketinin cebine sokup saatini çıkarmıştı.

"Yarım saat sonra Belediye Başkanı'yla yemekte olmam gerekiyor. Siz parayı bulun, Hayim Levi'yi bana bırakın" dedi.

Ertesi hafta, serin bir sonbahar öğle sonrası (salı veya çarşamba günüydü) Lorenzo ile gittikleri karanlık bir binanın en üst katında Hayim Levi ile oturup, hiç sorun çıkmadan avukatlarıyla birlikte şirketin hisselerinin Lorenzo Canto'nun üzerine devir işlemlerini yaptılar. Lorenzo getirdiği senetleri vermiş, imzalar atılmış, sonunda içilen birer kadeh konyakla anlaşma bitmişti. Bütün bunlar olurken Mois Amado ortalıkta yoktu ama gölgesi odanın içindeydi. Bunu herkes hissediyordu. İdam edilmiş azılı bir katilin ruhu gibi odalarda geziyordu. Onun adamları olduğu söylenen karanlık elbiseli, uzun boylu, çirkin suratlı adamlar, kimin ofisi olduğunu bilmedikleri lüks mobilyalarla döşenmiş bu büyük dairede imzalar atılana kadar gezinip durmuşlardı.

Lorenzo ile Alfredo işleri bitip sevinçle binadan çıktıklarında kendilerini, ellerinde bayraklarla en önde Hayırsever Hemşireler Okulu'nun bembeyaz elbiseler giymiş öğrencilerinin yürüdüğü, Aziz Polycarpe Kilisesi'nin korosunun ilahiler söyleyerek onları takip ettiği ve en arkadan da dragomanlarıyla Katolik konsolosların geldiği uzun bir tören kortejinin arasında bulmuşlardı. Hiç konuşmadan ama yüzlerindeki mutluluk ifadesi de hiç silinmeden yeni ortaklıklarını kutlamak için doğru Frenk Gazinosu'na gittiler. Sonbahar yapraklarıyla kaplı kaldırımlar, pencerelerin kenarlarındaki yazdan kalma kuru çiçekli saksılar ve yapraksız ağaçlar vardı etraflarında. Karanlık binaların üzerinden kayısı rengi bulutlar geçiyordu.

Kortejin arasından uyumsuzca geçip giderken, o akşam diğer arkadaşlarının da katılımıyla basit bir kutlama gibi başlayan geceyi, abartarak Deux Auguste Oteli'nde sabaha karşı bitirirken, hatta çok sonraları ofisinin limanı gören penceresinden mavi gökyüzündeki sonbahar bulutlarını seyrederken bile

Alfredo, sürekli Mois Amado'nun eski ortağı Hayim Levi'yi nasıl ikna ettiğini düşünecek, aklına onlarca berbat görüntü gelirken, bu kez de içine sıkıntı veren bu sevimsiz karaltıları gözlerinin önünden kovmak için dualar edecekti.

Mois Amado, onu iyi tanıyanların yakından bildiği etkili ikna yöntemlerinden birini kullanmış, Hayim Levi'ye, şirketteki hisselerini Lorenzo'ya devretmekten başka çare bırakmamıştı. O serin sonbahar sonrası atılan imzalar, Hayim Levi'nin de bitmez tükenmez sanılan servetinin yavaş yavaş erimeye başlayıp, birkaç yıl içinde onu iflasın eşiğine kadar getiren ve intiharıyla biten çöküş günlerinin de başlangıcı olmuştu.

Beklenmedik bir biçimde işleri bozulan Hayim Levi, kısa sürede iflas etmiş, Alfredo ile İsabella'nın, dostlarıyla Yedi Kiliseler gezisine çıktıkları sırada başına sıktığı tek kurşunla İsponti Ferhanesi'ndeki ofisinde intihar etmişti. Ertesi gün, bir zamanlar kurduğu *Esperansa* gazetesinin başsayfasında ilk gün olduğu gibi yine kendi resmi yer almıştı. Hayim Levi'nin intihar haberini ancak gezi dönüşü, Bornova'daki evinin bahçesindeki gülibrişim ağacının altında okuduğu gazeteden öğrenecekti Alfredo. Haberi aldıklarında ortağı ve yakın dostu Lorenzo ile sadece göz göze gelecekler fakat bu konuda tek kelime etmeyeceklerdi. O gün yine aynı kiliseye gidecekti Alfredo. Çektiği vicdan azabını biraz dindirebilmek için ortağı Lorenzo'ya, hatta İsabella'ya bile hiçbir şey söylemeden gidip uzun uzun dua edecekti. Dışarıda yine yağmur olacaktı; kilisenin taş avlusuna yapışmış kuru yapraklar ve toprak kokusu... İnsanın acılarını asla dindirmeyen, aksine körükleyen, daha derin yaralar açan taze toprak kokusu... Bir de annesini kaybettikten sonra çektiği acıları hatırlatan hüznün toprak rengi elleri...

Alfredo bu olaydan sonra da çabuk toplamıştı kendini. Evet, suçluydu belki, Tanrı affetsin öyleydi ama... Ama sanki bu dünyada günahsız kimse var mıydı? Kim iddia edebilirdi

ki hiç günaha batmadığını, bir melek kadar temiz, saf kalabildiğini kim söyleyebilirdi? Evet, eski ortağı sonunda tüm servetini kaybetmekle kalmamış, hayatından da olmuştu ama önlemini almasa belki kendisi aynı duruma düşecekti. Dedelerinden kalan şirketleri ellerinden gidince üzüntüden bu defa kendisi canına kıyacaktı belki. Kötü bir şey yapmamıştı. Sadece ailesinin adını korumuştu, o kadar. Mecbur kalmıştı fırsatçı ortağından kurtulmaya. O yapmasa, belki de Hayim Levi yapacaktı aynı şeyi. Tanrı biliyordu ya, yapacaktı mutlaka.

İlk günlerde birkaç kez rüyasına girmişti Hayim Levi. Sonra çekilip gitmişti, karanlık düşlerinden bile.

Alfredo, yeni ortağı ve dostu Lorenzo'nun da katkısıyla işlerini kısa sürede büyüttü. Artık eskiden ithalatını yaptıkları ürünlerin yanına yenilerini de eklemişlerdi. Babası, dedesinden kalan işi bir süre büyüttüyse de fazla ileri götüremeden eğlence âlemlerinde, kumarda servetini kaybedince küçülmüşlerdi. Şirketin adını "Vitelli ve Canto" olarak değiştirdiler. Kısa bir süre sonra da Frenk Caddesi'nde babasının bir zamanlar sahibi olduğu mağazadan çok daha büyüğünü açtı Alfredo. Artık babası gibi sınırlı sayıda ürün de ithal etmiyordu. Kumaştan giyim eşyalarına, camdan aynaya kadar pek çok şey getiriyordu. Yünlü, ipekli, pamuklu kumaşlar, danteller, korseler, şapkalar, şemsiyeler, havlular, iç çamaşırları, fesler, duvar saatleri, parfümeri, mobilyalar, cam eşyalar, zücaciye, oyuncaklar, av malzemeleri, lambalar, kısacası bir evin ihtiyacı olan her şeyi ithal edip satıyorlardı.

Bir süre sonra ihracata da başlamışlardı. İzmir Limanı'nın başlıca ihraç ürünleri olan pamuk, incir ve üzüm işine girmeseler de İngiltere'ye sünger, Amerika'ya meyankökü, Avusturya'ya meşe palamutu satıyorlardı. Babasından kalan şirket her geçen gün biraz daha büyüyor, Alfredo da zenginleşiyordu.

III. Bölüm

"Ne Soğuksun Ne Sıcak"
Laodikya

Sabah erkenden kalkıp pencereyi açtım. Upuzun bir gün vardı penceremin önünde. İnce sis perdesinin içinde yatan boynu bükük kır çiçekleriyle birlikte yakın tepelere doğru uzayıp giden puslu bir gün...

Alfredo, akşam yattığı gibi hiç kımıldamadan kalmıştı; uyuyordu. Pencerenin önünde bir süre durup, rengârenk çiçeklerden, etrafımızı saran yüksek ağaçlardan yükselen kokuları burnuma taşıyan taze havayı çektim ciğerlerime. İçimde sessiz çığlıklar attıran, heyecandan nefesimin kesildiği, kalbimin bir kuş gibi attığı cıvıltılı bir sabah değildi asla. Hatta sıradan olduğunu, sanki uzun zamandır beklediğim bir seyahatte değil de evde günlük işlerin arasında dönüp durduğum o sıkıcı, tekdüze günlerden birine çok benzeyen alelade bir güne uyandığımı düşünebilirdim kendimi fazla zorlamadan. Öğlene doğru, sis kalkar güneş çıkar diye geçirdim içimden. Kuşlar beni yine yanıltmadı. Öğleüzeri hava açmıştı. Ne zaman sabahları böyle neşeyle ötseler mutlaka öğlene doğru kalın bulutlar dağılır, sonrasında hava açar, biliyorum.

Kahvaltı sonrası topluca kısa bir gezintiye çıktık. Trenin gelmesine yakın Ayasuluk İstasyonu'nda beklemeye başladık. Tren beklenenden biraz geç geldi. Tozlu vagonları, altında beklediğimiz sundurmanın önüne peş peşe sıralanıp kulak tırmalayan bir demir gürültüsüyle durduğunda saat on biri geçiyordu.

Beş dakika içinde hepimiz vagonlardaki yerlerimizi almıştık. Eşyalarımızı taşıyan yardımcılarımız da yük vagonuna geçtiler. Her ayrıntıyı düşünmüş Alfredo. Şu ana kadar her şey planladığı gibi gidiyor. Bu işte, özel yaşamında olduğundan çok daha başarılı. Akşam karanlığı çökerken, alacakaranlıkta güçlükle seçebildiğimiz çırçır fabrikalarını geride bırakıp Aydın'a vardık. Yolculuk tahminimizden uzun sürmüştü. Karanlıkta hiçbir yer göremeden, kalacağımız otele gelip yerleştik. Şu an bu satırları otel odasından yazıyorum yine. Alfredo uyumaya hazırlanıyor, beni de yanına çağırıyor. Erken yatıp dinlenmeliymişim, yarın Aydın'dan alacağımız atlar ve develerle küçük bir kervan yapıp yolculuğun bundan sonraki kısmını at arabalarıyla sürdüreceğimizi söylüyor. Tren yolculuğundan daha yorucu olacakmış. Aslında benim de uykum geldi, birkaç satır daha yazabilmek için direniyorum. Ama sanırım birazdan ben de kendimi uykunun güvenli, yumuşak ellerine teslim edeceğim. Yarın kaldığım yerden...

Alfredo, günlüğün bu bölümünü okurken yine o günleri hatırlamış, içinde tuhaf bir duygu oluşmuştu. O günlerde, İsabella'nın bu kadar ayrıntıyı yazdığını asla aklına getiremeyeceğini düşünmüştü bir an.

Sabahın ilk ışıklarıyla uyanmıştım. Parlak bir gündü. Sırtını dik dağlara dayamış otururken etekleri pus içinde Söke Ovası'na doğru uzanan güzel bir kadına benziyordu Aydın. Dün Mösyö Dumont'la Alfredo konuşurlarken duydum. Sabah erkenden otelden ayrılıp yola çıkmayı planlamışlardı. Mösyö Dumont öğlene kalmak istemediğini birkaç kez yinelemişti. Yanlarında Luca da vardı. Sabah erkenden yola çıkma fikri çok hoşuna gitmemişti. Hemen suratı asılmış, o kirli sakallı, şişman yüzüne karanlık bir hal çökmüştü. İnsan düşünmeden edemiyor. Küstahlığın bu kadarı olur mu? Zaten bedava bir

seyahate gelmişsin. Tek kuruş harcamadan en güzel otellerde kalıyorsun, en güzel yemekleri yiyorsun ve böylesi bir yolculukta içebileceğin en kaliteli şarapları içiyorsun. Evinde olduğundan bile daha rahatsın. Sahi nerede yaşar bu adam? Evini hiç görmedim bu zamana kadar ama eminim bakımsız bir kulübeden farksızdır. Alfredo'nun gördüğünü de sanmam. O, benden daha düşkündür rahatına. Hep dostlarını bizim evimize davet eder, ne kadar konforlu da olsa kendi evinden başka yerde rahat edemez. Neyse, Luca'dan söz ediyordum. Evet, o kulübende yaşadığın sefil hayatla kıyaslanmayacak kadar rahatsın. Bunların hepsini tek başına yapsan neyse, bir de yanında sevgilin var. Onun da masrafları karşılanıyor. Benim iyi niyetli kocam her şeyi düşünmüş, kıyamamış dostu Luca'ya. Sevgilisi olmadan ne yapar adamcağız, geceleri nasıl yalnız yatar, koynunda sıcak bir ten ve kadın kokusu olmadan uzun geceler nasıl geçer?

Bu adamın yanında kadın olsa ne olur sanki. Bence içtiği onca şarabın etkisiyle sızıp kalıyordur yatakta bu yağ fıçısı. Hem şişman hem yaşlı; nefes alırken bile zorlanan kırmızı yüzlü tıknefes bir adam. Bunun işi çoktan bitmiştir, o yanımızda kızın elini tutmalar, kulağına fısıldadığı aşk nağmeleri, hepsi gösteriş. Yanında değil Gabriella, Afrodit olsa bir şey yapabileceğini sanmıyorum. Bu yüzden de canım sıkılıyor zaten. İçime bir sıkıntı düşüyor. Bu seyahatte bir tatsızlık çıkacak diye korkuyorum. Kadın güzel, hatta çok güzel... Ateş gibi yanıyor ve yakınına yaklaşanları da yakacak bir alev topu sanki... Kulağının arkasına kimi zaman taktığı kan kırmızı güller gibi çekici ama dikenli bir kadın Gabriella. Bunu hissedebiliyorum. Erkekler bunun asla farkına varamaz ama ben görebiliyorum. Luca'nın yanında iş olsun diye gezinip durduğu belli. Kadının amacı Luca sayesinde girdiği çevrelerden kendine güzel bir av bulup ağına düşürmek. Düşüncesi bile kötü. Alfredo ile onu düşünmek bile sinirlerimi oynatma-

ya yetiyor. Başkası olsa hiç umurumda değil ama Alfredo'yu asla düşünemiyorum.

Aslında belki de uzun süredir bu kadar yalnız kaldığım için bu tuhaf düşünceler gelip etrafımı sarıyor. Alfredo ile uzak kaldık iki haftadır. Arkeolog dostlarının gelişi, seyahat hazırlıkları derken fazla bir arada olamadık. Bu gezide içkiyi de çoğalttı; geceleri sızıp kaldığı için tek başıma kalıyorum; kendimi dinleyecek çok zamanım oluyor. Bütün bunları bu yüzden düşünüyorum belki. Ama kendime engel olamıyorum, elimde değil bu. Dün yoktu bu düşünce, sadece zaman zaman gelen kıskançlık atakları vardı. O kadını görünce, yılışık Luca'nın ona yaptıklarını... Fakat bu sabah aniden içime bir kurt düştü; gün boyu rahatsızdım.

Aydın'dan Laodikya'ya doğru giderken yolda eğlenmedim diyemem. Seyahat güzel geçiyor, hoşça vakit geçiriyoruz. Ama zaman zaman bir dinip sonra yeniden sızlamaya başlayan bir ağrı gibi içimi kemiren kötü bir his vardı içimde. Alfredo böyle bir şey yapmaz. Onu tanıyorum, eminim bundan ama yine de düşünmeden edemiyorum. Hiç aklıma gelmese iyiydi ama düşündüm bir kere. Kötü bir düşünce bir kez geldi mi ne kadar kovarsan kov gitmiyor, tutunup kalıyor insanın kafasının içinde. Alfredo'nun Luca'ya bunca iyilik yapmasının, onu hep yanında gezdirmesinin, onun için bu kadar masrafa katlanmasının karşılığını acaba Luca bir şekilde veriyor mudur, diye sordum kendime bir kez. Lanet olsun ama bu geldi aklıma hiç olmadık yerde. Sonra içimden Luca'nın bu borcu nasıl ödeyebileceğini düşündüm. Yanında sevgilisi diye gezdirdiği Gabriella, ya onun gerçekten sevgilisi değilse, ya sadece etrafa karşı sevgili rolünü oynuyorlarsa, kimse şüphelenmesin diye... Ve en kötüsü o kadının aslında Alfredo ile ilişkisi varsa ve sırf onunla bir arada olabilmek için Luca'yı yanında taşıyorsa...

Böyle bir alçaklığı yapar mı bilmiyorum ama yapabilir. Erkeklerin kadın konusundaki zafiyetleri ürkütüyor beni. Bu

tür kötü düşüncelerden bir an önce kurtulmam lazım. Yoksa iyice sıkıntıya düşeceğim, biliyorum.

Sabah dokuza doğru hepimiz otelin restoranında toplanmıştık. Alfredo kalktığımı görünce her sabah olduğu gibi önce tıraş olmuş, sonra dünkünden daha rahat bir pantolon ile beyaz bir gömlek giymişti. Gün boyu sürecek tozlu bir yolculuk için uygun olmadığını söylediysem de beni dinlemedi. İnatçılığını bildiğimden ben de fazla üstelemedim. Odamızdan çıkıp restorana indik. Peder Francesco, Charles Dumont ve yardımcısıyla sevgili arkadaşım Beatrice ve eşi Antonio bizden önce inmişlerdi. Az sonra diğerleri de geldiler. En son Luca geldi yine. Zor kalkmıştı yataktan. Gözlerinin altında morluklar vardı; kıllı göğsü kıpkırmızıydı. Yine önü açık bir gömlek giymiş, boynuna da ince bir fular bağlamıştı.

Yolumuzun uzun olduğunun farkındaydı herkes. Kahvaltıyı önceki günden daha çabuk bitirmiştik. Luca bile fazla gevezelik etmemişti. Önceki gece içkiyi her zamanki gibi fazla kaçırdığından hali yok, diye düşünmüştüm ama daha sonra asıl nedenin bu olmadığını, onun da en az diğerleri kadar güneş yükselmeden önce yola çıkma telaşında olduğunu anlamıştım.

Kahvaltı sonrası vakit kaybetmeden eşyalarımızı toplayıp yola koyulduk. Arabalarımız, otelden çıkmadan gelmiş, kapının önünde beklemeye başlamışlardı. Eşyalarımızı taşıyacak develerle Mösyö Dumont ve yardımcısı Jean Claude'un bineceği atlar da hazırdı. Alfredo ile Mösyö Dumont iki arabayla gitmemizin uygun olacağını düşünmüşler. Lorenzo Canto'nun arabasında sevimsiz karısı Veronica, Luca ile Gabriella ve Peder Francesco vardı. Biz de, Nicolo, zoraki sevgilisi Josephine, Beatrice ve Antonio'yu arabamıza almıştık. İkisi de yine çok sade giyinmişlerdi. Birbirleriyle uyumlu kıyafetler seçmişlerdi. Antonio da Alfredo gibi beyaz bir pantolon giymişti. Başındaki lacivert şapkası ise Beatrice'in bluzuyla

uyumluydu. Ayakkabılar da öyle. Biri lacivert, diğeri beyaz ayakkabı seçmişti. Paris'te ünlü bir terzinin her an gösteriye hazır bekleyen mankenleri gibiydiler. İtiraf etmeliyim ki ne ben ne de Alfredo onlar gibi giyinemiyoruz. Yakın dostum olmasına rağmen onu kıskanıyorum bazen ve bunu yüzüne de söylemekte hiçbir sakınca görmüyorum.

Yüklü develerimiz ile atlı adamlarımız bizi takip ediyorlardı. Mösyö Dumont ve yardımcısı da ata binmişlerdi. En önden onlar gidiyor, bize yol gösteriyorlardı. Eylül sonu olmasına rağmen çok sıcak bir gündü. Öğleüzeri nehir kenarında, serin, ağaçlıklı bir kahvede kısa bir mola verdik. Yanımızda getirdiğimiz yiyeceklerle idare ettik. Çünkü yakınlarda yemek yiyebileceğimiz bir yer yoktu. Etrafta çok güzel dağlar ve yemyeşil ormanlar vardı. Akşamüzeri, ismini not etmediğim tarihî bir kentin kalıntılarına vardık. Mösyö Dumont buradan kısaca bahsedip önemli yerlerini gezdirdi bize. Fakat yorgun yolcuların ilgisizliğinden olacak, bu geç harabe gezisini fazla uzatmadı. Zaten bu gezinin asıl görülecek yerlerinden biri de değildi. Akşam olmadan Laodikya yakınlarındaki bir köye gelmiştik. Geceyi burada....

Alfredo bundan sonraki sayfayı hızla geçti. İsabella yorgunluktan olacak köyde konakladıkları konağın bahçesindeki çardağın altında yedikleri erken akşam yemeğinden ve o gece konuşulanlardan kısaca bahsedip günlüğünün o günkü bölümünü bitirmişti. Alfredo, İsabella'nın, Aydın'dan çıktıkları yolculuğun ikinci günü aldığı notları okuyarak devam etmişti.

Etraf yine yemyeşildi. Bu doğallığı, karakeçileri ve keçileriyle aynı renkteki kıl çadırlarıyla Türkmenler bozuyordu. Yakınlarına gelince ağır bir teke kokusu kaplamıştı her yanımızı. Peder Francesco hemen arabamızı durdurup Türkmenlerden

biraz keçi peyniri almak istediğini söylemişti. Bundan başka, yolda gün boyu fazla bir hareket olmadı. Bir nehrin kıyısında yediğimiz kuzunun verdiği rehavetle ve şarabın da etkisiyle herkes uyudu arabalarda. Kuzu çevirmiştik. Bize eşlik eden hizmetkârlarımız yakındaki bir köyden almışlar; gerçekten çok lezzetliydi. Sadece Mösyö Dumont'la Alfredo'nun bu gezi için tuttuğu adamlar uyanık kalmayı başarmışlardı. Temiz hava, atların toynak sesleri ve zaman zaman koyu ağaçların dallarından hafif bir esintiyle ağaçlıklı yola inip arabamızın penceresinden içeri giren ılık güneş ışıkları, çocukluk yıllarından kalan bir nefretle öğle uykularını hiç sevmeyen beni bile uyutmuştu. Yandaki arabada uyuyan Luca'nın çıkardığı, horultudan çok, bir ayının boğazlanışını andıran tuhaf gürültüden bile rahatsız olmamıştım.

İki saat kadar uyuduktan sonra uyandım. Sanki rahat bir otel odasında bütün bir gece uyumuş gibi zinde hissediyordum kendimi. Ama akşamüzeri tadımız kaçtı. Mecburen konaklamak zorunda kaldığımız hanın bulunduğu köyde sıtma salgını olduğunu öğrenmiştik. Burada çok sayıda Yunan evi var. Türklerden çok Yunanların yaşadığı sevimli bir köy burası... Fakat şu sıtma korkusu olmasa...

Hepimiz tedirgin olduk; hâlâ telaşımız geçmiş sayılmaz. Josephine söylenmeye başlamıştı ilkin. Yolculuğun bu kadar uzun ve yorucu olacağını tahmin etmediğini, geri dönmek istediğini söylüyordu. Gerisini dinleyemedim. Veronica züppe kocası Lorenzo Canto'ya "Hayatta burada kalamam Lorenzo" diye bağırıp çağırdı bizim yanımızda. "Başka bir köy bulalım, başka bir han" diyordu. Oysa han çok kötü değil ama salgın hastalık korkusu bizi ürkütüyor. Aslında kolera, veba dahil, şehirde pek çok salgın hastalığa alışık olan biz şehirliler nedense kırlara çıkınca kendimizi daha savunmasız hissediyoruz. Yakında eczane, doktor olmadığı için mi, bilmiyorum.

Hiç beklemediğimiz bir anda karşımıza çıkan sıtma salgını

benim de sinirlerimi bozdu. Biz de Alfredo ile tartışacak gibi olduk ama uzamadı. Doğruyu söylemek gerekirse her zaman olduğu gibi ben üzerine gitmedim, alttan aldım. Bu tavrım Alfredo'yu sakinleştirdi. Aslında içtiği zaman Alfredo uzatır, sabaha kadar konuşur, uyku uyutmaz insana. Şayet içkiliyse onunla asla tartışmam. Bu defa sağlığımızı tehdit eden ciddi bir sorunla karşı karşıya olmamıza rağmen yine aynı şeyi yaptım. Çünkü benim için bazen huzur, sağlığın bile önüne geçebilir. Huzurum olmazsa sağlığım da bozulacak biliyorum ve bundan çok korkuyorum. Tanrı bizi korusun!

Alfredo beni fazla evhamlı olduğum için sürekli eleştirdi, hatta benimle alay etti ama ben davet ettiğimiz insanların önünde kendimi tuttum. Aslında çok değişti, bazen onu tanıyamıyorum. Evleneli beş yıl oldu ama sanki bu gezide onu yeni tanıyor gibiyim. Daha önce de birlikte yolculuklara çıkmıştık fakat o gezilerde ve tabii balayımızda sadece ikimiz vardık. Şimdi etrafta diğer dostlarımız olduğundan mı, bu kadar uzun bir yolculuğa ilk kez çıktığımız için mi bilemiyorum ama onda bir değişiklik olduğunu görüyorum. Her zamanki ilgisi azalmış gibi; ne sıcak ne soğuk...

Sonunda, yolculuğun başından beri pek konuşmayan Peder Francesco, akşam yemek duası öncesi bütün bu olumsuzlukların ve tartışmaların üstünü örten bir konuşma yaptı. İyiliğin de kötülüğün de Yüce Tanrı'dan geleceğini, yazgımıza boyun eğmek zorunda olduğumuzu hatırlattı bize. Kısa bir süre için de olsa hepimiz sakinleşmiştik; tedirginliğimiz geçmişti. Söylediklerini hepimiz biliyorduk aslında ama bazen birinin çıkıp bildiklerinizi hatırlatması gerekiyor galiba. Din adamları sanırım bu yüzden varlar ve hep olacaklar.

Önceki gece köyde yediğimiz yemek gibi bu da sakin geçti. İlk kez Luca'nın zorlamasıyla Gabriella şarkı söyledi. İspanyolca bir şarkıydı. Bu sürtüğün sesi de kendisi gibi etkileyici. Zaten her tarafıyla baştan çıkarmak için yaratılmış bir kadın,

bari sesi öyle olmasa diye geçiriyor insan içinden ama maalesef Tanrı orada da yüzüne gülmüş bu gül dudaklı Akdeniz dilberinin...

Neyse ki endişe ettiğim gibi Alfredo şu ana kadar onunla ilgilenmedi veya bana öyle gösteriyor. Benimle de fazla ilgilendiği söylenemez ama henüz ona baktığını görmedim. Gece boyunca gözlerim üzerindeydi. Hatta Luca içkinin tesiriyle kızın ince beline sarılıp kendine çektiği zamanlarda dahi Alfredo'nun yüzü buruşuyor mu diye dikkatlice baktım ona. Ama şu ana kadar beni şüphede bırakacak bir hareket yapmadı. Yine de ben temkini elden bırakmayı düşünmüyorum. Alfredo akıllıdır, gözümün üzerinde olduğunu bilir. O yüzden bu gezinin sonuna kadar izlemeliyim onları. Bir anlık gaflet, Luca'nın yağlı göbeğini kıza doğru devirip yanağından kıllı parmaklarıyla makas aldığı bir an veya kapalıyken iri bir firavunincirini andıran mor dudaklarını kızın yanağına yapıştırdığı zaman Alfredo'nun gözlerinde göreceğim küçücük bir kıskançlığın o gizlenemez izi bile bu geziyi Alfredo için cehenneme çevirmeye yeter.

Aslında kötü şeyler hissediyorum ama Alfredo'ya bunu kondurmak istemiyorum. Korkuyorum belki, kendimden bile korkuyorum. Acaba düşündüklerim başıma gelse ne yaparım? Bağırır çağırır, şişeleri, camları mı kırarım, Alfredo'ya sağlam bir tokat atıp suratına mı tükürürüm, yoksa daha içten, daha gizli, daha sinsi mi akıtırım zehrimi? Daha tehlikeli bir düşman gibi ben de aynı şeyi yaparak mı cezalandırırım onu?

Kendimi biraz tanıyorsam bu son yazdığıma daha yakın olurum herhalde. Bunun için korkuyorum; kendimden emin değilim aslında. Bunu fırsat bileceğimden, Alfredo'nun bana ilgisi zaten azalmışken onu cezalandırma bahanesiyle kendimi ödüllendirmekten korkuyorum. Bu düşüncenin bile içimde bir yerleri uyarmasından, tüylerimi ürpertmesinden korkuyorum. Bu düşüncenin içime saldığı mahrem sevinçten ürküyo-

rum. Karşı konulmaz bir haz dalgası sarıyor bedenimi. Kalbim çarpmaya başlıyor iri parmaklı bir avuçta tutsak, küçük, narin, sıcak bir kuş gibi. Ortada bir şey yok, kimse yok, ama düşüncesi bile güzel. Yüce Tanrım affet bizi! Bizi sen böyle yaratmadın; biz günahkâr kulların senin yolundan çıktık; yan yollara saptık, çamura battık, kirlendik, bozulduk. Yazarken kalemimin elimden, kaçıp gittiği gibi senden uzaklaştık.

Bu kadarı yeter; kendime gelmeliyim. Evet, yazıyor da olsam konu değişmeli. Farklı düşünceler göndermeliyim kalemimin ucuna. Kırmızı mürekkeple de yazmamalıyım artık. Ne zaman kırmızı mürekkep kullansam kalemim kayıp gidiyor elimden cinnet geçiren bir elin tuttuğu cinayet aleti gibi. Baştan çıkıyor o da benimle ben ne kadar direnSem de...

Kaldığımız han rahat sayılır ama yine de otel gibi değil. Ayasuluk'taki otel hem yeni, temiz hem de çok rahattı. Bizden başka hiçbir yerde ışık yok. Bir tek bizim odamızdaki mum yanıyor. Az önce odanın küçük penceresinden başımı uzatıp hanın avlusuna baktım. Etraf karanlıktı; sanki üzerine yıldızlar düşmüş gibi, biraz daha baksam sanki beni de içine çekip yutacak, saman kokulu kör bir boşluk gibiydi avlu... Zifiri karanlığın içinde vızıldayan sineklerin kanat sesleriyle ıslak saman kokusunu burnuma taşıyan hafif esinti olmasa o kör edici yokluğun içinde kaybolup gidecektim belki. O ekşi koku ve henüz uyuyamamış rahatsız develerin uykulu boyunlarında yavaşça öten çıngıraklar ile atların hırıltılı nefesleri getirdi beni kendime.

Günlüğü okurken yine hızlı gözlerle satırların üzerinden geçmiş, önemli sözcükleri, isimleri kaçırmamaya özen göstererek bazı bölümleri atlamıştı Alfredo. Atladığı bölümlerde gerçekten de Alfredo'nun aradığı izler yoktu. Gabriella neredeyse hiç yoktu mesela. Nicolo yoktu; hele İsabella'nın yazarken neredeyse yok saydığı, günlüğün en silik kahramanı Josephine yoktu.

Araba dar yollarda inleyerek giderken sürekli uyuklayan, yemek molalarında bolca şarap içen Peder Francesco vardı zaman zaman. Cantolara yine bolca yer ayırmıştı İsabella. Sürekli Veronica'nın komik giysilerini çekiştirmişti. Lorenzo Canto'nun her gün değiştirdiği şapkalarına takmıştı. Beatrice'ten, sadece Efes ile Laodikya arasındaki yolculuğun üçüncü gününde Kuşak köyünde konakladıkları geceyi anlatırken bahsetmişti. Yanlarında dostları ve eşleri varken etraflarını saran serin karanlığın bile kendilerini ürkütmediğini, ara sıra yakındaki çalıların arasından bir baykuş öttüğünde ve bazen uzaklarda çakallar uluduğunda bile korkmadıklarını anlatırken yazmıştı Alfredo ile Antonio'nun isimlerini...

Bir sonraki gün nedense yazmak istememişti, biraz yorgun ve halsizdi. Zaten bu yüzden yolculuğu erken kesip Sarıköy adında küçük, sevimli bir köyde konaklamışlar, ertesi gün İsabella iyileştiğini söyleyince yola devam etmeye karar vermişlerdi.

Alfredo etraftaki pek çok şeyin, güzün ağır ağır yaklaşmakta olduğunu hissettirdiği o sarı günü hatırlamıştı günlüğü okurken. Ertesi sabah İsabella iyileşmişti. Güneşli, kuş cıvıltılarıyla dopdolu bir güne uyanmışlardı.

Ne güzel bir gündü Tanrım, ne güzel... Kuş cıvıltılarıyla dopdolu, neşeli, sevinçli bir gün... Yeniden doğmuş gibiydim. "Bu ne güzel bir gün Tanrım!" diye çığlık attım sabah kalkar kalkmaz pencerenin önünde gerinirken. Alfredo da sevinmişti beni böyle neşeli ve sağlıklı görünce. Kaldığımız evin bahçesindeki çardağın altında kahvaltı yaparken uzaktan küçük çağlayanlarla akan beyaz sular görünüyordu. Mösyö Charles Dumont buranın, küçük sıcak su çağlayanlarının akarken pamuk görünüşlü setler oluşturduğu kalkerli doğa oluşumları olduğundan bahsediyordu. Gezeceğimiz diğer kalıntılardan söz ederken kullandığı o masalsı anlatımın çok uzağında, bile-

rek son derece gerçekçi bir üslup seçmişti. Konuşmasından, bizim oraya gitmek için bir çocuk gibi tutturmamızı istemediği anlaşılıyordu. Buranın, suları şifalı bir kaplıca olduğunu duymuştuk. Ancak Dumont yolu uzatmamak için oraya gitmek istemiyordu. Aslında hiç kaleye benzemese de halk buraya "Pamukkale" adını vermiş nedense. Mösyö Dumont'un verdiği kararı bazılarımız homurtuyla karşılayınca kahvaltı sonrası hemen oylama yaptık. Gitmek istemeyenlerin elini kaldırmasını istedi. Bu notları kimse okuyamayacak ama şayet biri okusaydı sanırım kimlerin gitmek istemediğini tahmin edebilirdi.

Evet, hayali okurlarımın da çok kolay tahmin edecekleri gibi ilk elini kaldıran Peder Francesco oldu. Onu Luca izlemişti. Sonra Gabriella... Luca kaldırınca o da kaldırmak zorundaydı zaten. Ve sevimli Canto ailesi... Evet, onlar da kaldırdılar ellerini. Veronica hemen kaldırdı. Lorenzo yan gözle Alfredo'ya bakıp onda bir hareket görmeyince karısından çekinerek isteksiz kaldırdı. Çünkü o sıra henüz Alfredo'nun eli kımıldamamıştı. Josephine Nicolo'ya bakmadan verdi kendi kararını. Geri kalanlar gitmek istiyordu. Dört kişiydik. Alfredo, ben ve Beatrice ile Antonio. Mösyö Dumont'la yardımcısı Jean Claude (artık adını unutmuyorum bu çocuğun) bizden yana oy kullansa gidebilecektik ama Dumont, Alfredo'nun davetlisi de olsa ona iltimaslı davranmadı. O da el kaldırdı ve gitmekten vazgeçtik.

Saat ona doğru arabalarımıza binip küçük kervanımızla yola koyulduk. En önde iki atlı, Dumont ve Jean Claude, arkalarında Lorenzo ile bizim arabamız peş peşe gidiyordu. En geriden yüklü dört deve ile yedek atlarımız ve bir de pederin bindiği eşek geliyordu. Bu defa arabaya binmek istememişti Peder Francesco. Eşekle yolun keyfini çıkardığını söylüyordu. Arabada uykusu geliyormuş.

Yolculuğun bu bölümünü de uzun uzun anlatmıştı İsabella; anlatırken de içinde ne varsa dökmüştü güzel defterinin

ebrulu sayfalarına. Alfredo okurken daha da meraklanıyordu. Bazen sıkılıp birkaç sayfa atlıyordu, hiç ilgilenmediği ayrıntılarla yazının tekdüze bir hal aldığı yerleri geçiyor, sonra önemli bir ayrıntıyı, bir ipucunu kaçırıyor telaşıyla yeniden geri dönmek zorunda kalıyordu.

Alfredo, İsabella'nın Yedi Kiliseler gezisinin iki kilise arasındaki en uzun kısmını anlattığı bölümlerde, İsabella'nın yıllarca içinde sakladıklarını, yıllar önce yazdığı günlüğünden öğrendikçe ona çok kez haksızlık etmiş olduğunu düşündüyse de vicdanen kendisini suçlu bulması için günlüğü sonuna kadar okuması gerektiğine karar vermişti.

Titrek, yorgun parmakları günlüğün sayfalarını çevirdikçe geçmişe gidiyordu. İsabella ile ilk karşılaşmalarını anımsamıştı; çiçek kokulu bir bahar günü ona âşık olduğu o büyülü an gelmişti gözlerinin önüne.

Baharın hemen başlarında güzel bir gündü bu. Ama havada çiçek kokusu olduğu konusu biraz belirsizdi. Bu muhtemelen Alfredo'nun o güne sonradan ilave ettiği düşsel bir süs olmalıydı. Güneşin yıkadığı kuru sokaklarda, akşama doğru esmeye başlayan imbat rüzgârıyla titreşen akasyaların parçalı gölgeleri geziniyordu. Limanda donanma bandosu çalıyordu. Pencerelerde genç kızlar vardı. Ellerinde rengârenk çiçek buketleri, mendiller, şemsiyelerle genç kızlar... Kimileri bembeyaz kollarıyla pencere pervazlarına dayanmış, merakla etrafı seyrediyor, kimileri çılgınca ellerindeki bayrakları sallıyordu. Martılar çığlıklar atıyordu masmavi gökyüzünde; ana caddelere bakan binaların balkonları, renkli kurdeleler, parlak fiyonklarla süslenmişti. Sokaklar, caddeler ve liman, eğlenen insanlarla dopdoluydu.

Penceresinden başını uzatmış, sokaklardaki kutlamaları seyreden güzel, beyaz kollu kızların arasında İsabella Corazzi de vardı. Pırıltılı gözlerle, limandaki kalabalığı seyrederken donanma bandosunun canlı müziğine kendini kaptırmış,

elinde tuttuğu çiçek buketiyle pencerenin kenarında tempo tutuyordu. Çiçek aniden elinden kayıp yere düşmüştü. Aşağıya baktı, kamelyanın düşüşüne... O an, sanki saatler sürmüştü; çiçek sanki yere düşmemiş, havada asılı kalmış, aşağıdan onu düşmeden yakalayacak birinin geçmesini beklemişti.

Gri, şık redingotunun içinde tesadüfen oradan geçerken yere düşmekte olan çiçeği görüp, havada kapan kişi Alfredo Vitelli idi. Tek eliyle çiçeği havada kaptıktan sonra yukarıya, çiçeğin düştüğü pencereye bakmıştı. O an göz göze gelmişlerdi. Ve o bir anlık bakışma Alfredo'ya bir gün gibi gelmişti. İşte o an âşık olmuştu; İsabella Corazzi ile göz göze geldiği an vurulmuştu ona.

Yok, böyle olmadı. Aslında bu şekilde veya farklı biçimlerde karşılaşabilirlerdi. Hayat pek çok farklı senaryo çıkarabilirdi önlerine ama onların karşılaşması böyle olmamıştı. İsabella'nın belleğinde yaşayan bir hayaldi bu. Çok sonraları, Bornova'daki evlerinin bahçesinde, etrafta ateşböceklerinin göz kırparak dolaştıkları ılık bir haziran akşamı Alfredo'ya anlattığı bir düştü bu. İsabella, Alfredo ile tanışmadan çok önce âşık olacağı adamla İtalyan Ulusal Bayramı kutlamalarının yapıldığı haziran günü tesadüfen tanıştığını hayal etmişti. Oysa o kutlamaların yapıldığı tarihte Alfredo, İsabella Corazzi'nin ışıltılı gözlerinin göremeyeceği kadar uzaklardaydı. İsabella eğlenceleri penceresinden, elinde kamelyalarla seyrederken Alfredo Vitelli de, Akdeniz'de, İzmir Limanı'na doğru yol alan bir İtalyan ticaret gemisinin rüzgârla dolu kirli yelkenlerine bakıp benzer hayaller kuruyordu. Artık âşık olmak, sevdiği kadınla bir an önce evlenmek istiyordu. Sıkılmıştı yalnızlıktan. Her şeyi vardı ama yalnızdı. Yalnızlığın pençesinde, bir başına yaşarken sahip olduğu şeylerden yeterince zevk alamıyordu; paylaşmadıkça hep bir şeyler eksik kalıyordu.

İsabella'nın günlüğünde kısaca anlattıklarına bakılırsa tanışmaları o günden yaklaşık bir ay kadar sonra olmuştu. Alfredo günlüğü okurken farkında olmadan bu bölümü atlamıştı. Şayet farkına varmış olsaydı belki hoşuna gidebilir, okudukları onu yumuşatabilirdi. Çünkü İsabella gerçekten etkileyici yazmıştı kocasıyla tanışmasını, ama biraz kısa tutmuştu. Ona görür görmez âşık oluşunu birkaç satıra sığdırmıştı. Belki de bu yüzden Alfredo'nun gözünden kaçmıştı bu bölüm. Belki de günlükte aradığı şeyle hiç ilgisi olmadığı için üzerinde durmadan geçip gitmişti.

Aslında ilk karşılaşmaları İsabella'nın sözünü ettiği o bahar gününden çok daha önceydi. Çocukluklarında bir kez görmüşlerdi birbirlerini. Federico Vitelli'nin, Bornova'daki evinde verdiği bir davete ailesiyle birlikte katılmıştı İsabella. Tanışmalarından sonra aynı eve gittiğinde evi hatırlamış, Alfredo'ya da bundan bahsetmişti. Ancak Alfredo davetin verildiği günü hatırladıysa da, İsabella'nın o gün orada olduğunu bir türlü anımsayamamış, ama bunu İsabella'ya söylememişti. Aksine, sanki o gün zihninde tüm tazeliğiyle capcanlı duruyormuş gibi "Aman Tanrım! Ne büyük bir hata" demişti. "Sana o gün evlenme teklif etmeliydim. Oradaki en güzel kız sendin."

İsabella Corazzi, Giancarlo ve Clara Corazzi'nin üç çocuğundan en büyüğüydü. Babası, Giancarlo Corazzi, Societa Italina di Servizi Marittimi şirketinin İzmir acenteliğini yapıyordu. Alfredo'nun babası Federico Vitelli'nin de ara sıra görüştüğü dostlarından biriydi. Bu nedenle Bornova'daki evde verilen davete onlar da ailece katılmışlar, küçük kızları İsabella Corazzi'yi de yanlarında getirmişlerdi. Alfredo, hatırlayamadığı bu ilk karşılaşmadan yıllar sonra ilk kez arkadaşlarıyla Café Kramer'e gittikleri bir bahar günü, annesi Clara Corazzi ve Claudia teyzesiyle yakındaki bir masada otururken tesadüfen İsabella'yı görmüş ve hemen orada âşık olmuştu.

İsabella Corazzi, pencereye yakın aydınlık bir masada

oturuyordu. Erguvan rengi dar bir etek giymişti; ayakkabıları galiba siyahtı (burası çok net değil), üzerinde eteğinden biraz açık renkte bir bluz vardı. O da eteği gibi dardı. Annesi Clara Corazzi, saçlarını topuz yapmış, bordo renkli bir kurdeleyle bağlamıştı. Teyzesi krem rengi, geniş kenarlı bir şapka takmıştı. Hemen arkalarındaki masada orta yaşlı bir kadın kitap okuyordu. Alfredo'nun hatırlayabildikleri bu kadardı. Bundan fazlasını görecek hali de yoktu zaten. Duman rengi gözleri, İsabella'dan başka bir şey göremiyordu. Görse de hatırlayamazdı onca ayrıntıyı. Etrafta çok fazla şey vardı, çok fazla...

İsabella'nın annesi ve teyzesiyle oturduğu masanın gerisinde tek başına oturan yaşlı kadın, dönemin ünlü mirasyedilerinden Manchesterli Henri Wilson'ın dul eşi Adeline Wilson'dı. İzmir sosyetesinin tanınmış simalarındandı. O sırada, Jane Austen'ın *Aşk ve Gurur* romanının iki yüz sekizinci sayfasını okuyordu:

> "But it is fortunate," thought she, "that I have something to wish for"...

Kitap, 1833 Richard Bentley baskısıydı; yıllar önce teyzesi hediye etmişti. Önündeki yuvarlak masa, Afyon'daki mermer ocaklarından çıkarılmış, "afyon dumanı" da denen gri renkli bir cins mermerden yapılmıştı, ayakları pirinçti; Efraim Usta yapmıştı. Adam üç kuşaktır dökümcülükle uğraşan Musevi bir aileden geliyordu. Yahudi mahallesinde deri tüccarı İsak Eşkenazi'nin evinin hemen yanındaki iki katlı köhne evde karısı ve üç çocuğuyla yaşıyordu. Pirinç ayaklı masanın üzerinde, yarım bardak limonata (buranın limonatası çok meşhurdu; bardağın içinde taze nane yapraklarıyla servis yapıyorlardı) ile içi boş bir metal küllük (Kadın sigara kullanmıyordu; küllüğün içi tertemizdi. Bu da döküm bir küllüktü ama bunu Efraim Usta yapmamıştı. Bu küllükler Fransa'dan geliyordu.)

ve şık bir el çantası duruyordu. Çantanın rengi beyazdı, Hadjistam Sokağı, 7 Numara'daki Dul Caroline Assenza'nın mağazasından alınmıştı; ikinci kalite İtalyan derisi bir çantaydı. Bir dönem aynı çantaları Alfredo'nun babası Federico Vitelli de getiriyordu ancak daha sonra bu işin fazla kârlı olmadığını düşünmüş olacak ki deri çanta ithalatından vazgeçmişti. Kahvenin pencerelerinden, körfezde demirli duran "Lissa" zırhlısı görünüyordu. Zırhlı adını, Adriyatik'teki Lissa Adası yakınlarında, 20 Temmuz 1866'da yapılan ve Avusturya İmparatorluğunun İtalyan donanmasına karşı kazandığı zaferle sonuçlanan Lissa Deniz Muharebesi'nden almıştı. Direğinde, Alfredo'nun çocukluğunda kolera bayraklarıyla karıştırdığı Avusturya İmparatorluğu'nun sarı siyah renkli bayrağı dalgalanıyordu. O sıra körfezde başka gemiler de vardı. Avusturya zırhlısının hemen yanında, direkleri bayraklı bir İngiliz firkateyni demirlemişti. Onun iskelesinde...

Çok ayrıntı vardı, çok. Hayatın herhangi bir anında olduğu kadar çok; sayfalara sığmaz.

Alfredo o gün İsabella Corazzi ile konuşamamış, ancak bakışmakla yetinmişti. Zarif boynu, pürüzsüz teni, kıvır kıvır kirpikleri, ince kaşları, sanki başka zaman rüzgârlarıyla dağılmış izlenimi veren yumuşak saçları Alfredo'nun aklını başından almıştı.

Café Kramer'deki karşılaşmalarından iki gün sonra bir arkadaşı sayesinde buluşmuşlardı. Tanışmaları Alfredo'nun hayatını tümüyle değiştirdiği gibi İsabella'nın yaşamında da dönüm noktası olmuştu. Yedi Kiliseler gezisine ayırdığı günlüğünde bile zaman zaman geriye dönüp tanışmalarını anlatışından, evlendikleri günlerle ilgili yazdıklarından bu etkinin büyüklüğü görülebiliyordu.

Öğleden sonraları güneş arka bahçeye dönerken ortaya çıkan uzun gölge, bir süre sonra, kapıyı çalıp cevap alamayın-

ca sessizce uzaklaşan bir yabancı gibi evin basamaklarından usulca sokağa inerdi. O saatlerde ben, penceremin önünde kitap okurdum. Ara sıra başımı okuduğum kitaptan kaldırdığımda, sokakların üzerinden hızla geçen kırlangıçların Aya Fotini Kilisesi'nin çan kulesine vuran koyu gölgelerini, penceresinin önünde dikiş diken Maria'nın yüksüklü elini ve bahçemdeki akşamsefalarının sessiz dirilişlerini görür, mutlu olurdum.

Akşamüzeri sokak hareketlenirdi. Penceremin önünde, akşam rüzgârlarıyla titreşen karanfillerin gerisinde uzanan dar sokaktan limonata renkli şemsiyeleriyle kırıtarak geçip giden kabarık etekli kadınların, keten şapkalarıyla, tanıdık olsun olmasın sırf ilgi çekmek için önlerine geleni selamlayan kibar beyefendilerin oluşturduğu kalabalığı seyrederdim bu kez.

Alfredo tam zamanında çıkmıştı karşıma. Beni bu yeknesaklıktan çıkarıp gerçek kokuların ve renklerin dünyasına götürmüştü. Artık pencereden izleyen değil, izlenen ben olmuştum; sahnedeydim alkışlarla... Alfredo hayatıma girmeden önceleri bazen yapayalnız hissederdim kendimi; her şey silinirdi hafızamdan. Sokaklar, atların toynakları, dışarıda koşturan insanların ayak sesleri, çiçeklerin isimleri, renkleri, kokuları, ateş çiçeği mesela, silinirdi hafızamdan. Hızla batıp kaybolan bir kış güneşi gibi arkasında uzun, kıpkırmızı bir iz bırakarak...

O günlerde hep, yaz akşamlarının serinliğinde yazıldığını hayal ettiğim hanımeli kokan romanlar okuyordum. Hep yapraksız meşe ağaçlarının gerisinde uçan göçmen kuşların gölgeleriyle dolu mor bir gökyüzüne bakarken bestelendiğini düşlediğim bir müzik çalıyordu kulaklarımda. Benim hiç alışık olmadığım, hatta eleştirdiğim, alay ettiğim bir haldi bu. Ama artık üzerimde durdukça kendime yakıştırmaya başladığım yepyeni bir elbise gibiydi. Paris'in ışıltılı bulvarlarından birindeki bir moda evinden çıkmış haute couture *bir elbise...*

Alfredo ile tanışmadan önce hep hayali bir sevgilim vardı. Ona hiç benzemeyen, düşlerimde benim yarattığım, zihnimde kendi ellerimle çizdiğim cansız bir resimdi bu aslında. Beatrice halamın Bornova'daki evinin verandasında ince bahar yağmurlarını seyrederken, yağmurun verandanın yosunlu kiremitlerinde çıkardığı sesleri dinlerken hep onu düşünürdüm. Akşamüzeri yağmurun dinmesiyle bahçedeki hamakta sallanırken ıslak yapraklardan üzerime düşen yağmur damlalarının altında hep o süslerdi taze leylak kokulu hayallerimi. Yağmur sonrası yeniden boyunlarını diken çiçekler, tekrar ağaçlara gelip konan küçük kuşlar, saklandıkları kuru yerlerden çıkan benekli kelebekler, etrafta uçuşmaya başlayan renkli böcekler öylesine farklı bir âleme ait gibi görünürlerdi ki o bahçede insan sanki onlarla birlikte başkalaşıp kolayca doğaya karışarak yok olabileceğini düşünebilirdi. Ama sevgili hayalim veya hayali sevgilim bırakmazdı beni. Ilık havaya yayılan masum hanımeli kokularını bastıran şehvetli gül kokularıyla gelirdim kendime.

Sanırım ilk buluşmamızda ona âşık olmuştum. Bornova'daki evinin bahçesindeki yabanıl karanlığın içinden çıkıp gelişini, dudaklarındaki gizemli gülümsemeyi, her şeyi bildiğini zanneden o kibirli ama çocuksu halini, gözlerini sevmiştim. Alfredo yakışıklı bir adam değildi ama tarif edemediğim bir başkalık vardı onda. Beni hemen etkilemişti.

Alfredo ile ilk buluşmalarında İsabella'nın nefesi kesilmiş, içinde aniden, derinlerden gelen, kaynağı belirsiz bir çığlık kopmuş [heyecanlandığında hep böyle olurdu; hep aynı çığlık (bu çığlığı tarif etmek güçtü aslında; ne kadın sesiydi ince, ne de kalın bir erkek çığlığı) kulaklarında yankılar yapar, sonra yavaşça uzaklaşırdı], sonra yavaşça uzaklaşmıştı. Alfredo İsabella'ya biraz daha sokulmuştu. Nefes alıp verişini duyabiliyordu. İsabella o an yaşamında önemli değişikliklerin

olacağını anlamıştı; âşık olmuştu, hem de aniden değil (böylesi daha güzel ve daha heyecanlıydı) yavaşça ve gittikçe kalp atışlarına kapılıp giden bir heyecan dalgasının sarıp sarmaladığı bir depremle sallanarak, yıkılarak âşık olmuştu. Geri dönüşü olmayan, değiştirilemez yazgıya o an boyun eğmesi gerekiyordu. İsabella, eldivenli eliyle (eldivenleriyle aynı renk şemsiye kullanırdı hep) süslü sapından sıkıca kavradığı pembe şemsiyesinin yüzüne indirdiği ılık gölgenin içinde düşünüyordu bütün bunları.

Önce Kramer'e gitmişlerdi, ikinci buluşma birkaç gün sonra Café de Paris'de olmuştu. Alfredo neşeyle gitmişti buluşma yerine. İçi içine sığmıyordu, bir çocuk gibiydi sanki yüreği. Binaların içinden, onları ortadan ikiye bölerek sahile doğru inen düzgün, loş sokağın her iki yanına sıralanmış meyhanelerin, küçük pansiyonların, balkonları çiçekli evlerin önünden adeta koşarak geçip Birinci Kordon'a çıkmıştı. Denizin kokusuyla sanki sarhoş olmuştu Alfredo. Pathé Sineması'nın önünde bir sigara yakıp denizden gelen davetkâr kokuları içine çekerek sevgilisinin gelmesini beklemişti. Az sonra İsabella, daha önce hiç görmediği bir güzellikte çıkıp gelmiş, Alfredo o an İsabella'ya tutulduğunu, bu ilişkinin artık karşı koyamayacağı bir sona doğru akıp gideceğini hissetmişti.

Üçüncü buluşmalarında, oturup bir süre sohbet etmişler, biraz nazlansa da Alfredo İsabella'yı Bornova'daki evine gitmeye ikna etmişti. Bahçede oturacaklardı. Bu masumane davet karşısında İsabella fazla ısrar edememişti.

Bahçe, Alfredo'nun anlattığından daha da güzeldi. İsabella'nın yıllar önce kısa etekli zayıf bir kız olarak gittiği eve bu defa güzelliğiyle ışıklar saçarak girişini keyifle seyretmişti Alfredo. Sonra derin bir rahatlama gelmişti üzerine. Hayat güzeldi.

Federico Vitelli'nin İzmir'in ünlü mimarlarından Giuseppe Lentini'ye yaptırdığı bu görkemli evin saçaklarında sade

süsler göze çarpıyordu. Giriş kapısına, iki yönden uzun merdivenlerle çıkılıyordu. Evin hemen girişindeki geniş verandanın sundurması, İtalyan mermerinden zarif sütunların üzerine oturtulmuştu. Ana kapının her iki yanında, evin girişinin sürekli aydınlık olmasını sağlayan büyük beyaz çerçeveli pencereler vardı. Girişteki geniş salondan oturma odalarına geçiliyor, yine iki uzun merdivenle evin üst katındaki yatak odalarına çıkılıyordu. Alt kattaki büyük salonların her ikisinden de geniş kapılarla arka bahçeye geçiliyordu. İsabella'nın eve bu ikinci gelişinde, duvarlarında bahar peyzajları olduğu için "Bahar Salonu" adı verilen ve içinde, Bari'den getirilmiş somaki taşından bir şömine ile büyükçe bir kitaplığın bulunduğu salondan geçerek arka bahçeye çıkmışlardı. Kapının hemen önünden başlayıp, bahçenin içine doğru uzanan Rodos tarzı çakıl taşı mozaiklerle kaplanmış yolda yürürlerken etrafta yoğun bir leylak kokusu vardı. Kuşlar cıvıldıyordu ağaçların dallarında. Bahçenin içlerine doğru uzayıp giden korunun sıska çamlarının arasında bir görünüp sonra aniden kaybolan ürkek bir saksağan görmüştü İsabella. Ağaçların serin gölgeliğinde durmuş, sanki onları dinliyordu; kafasını her çevirdiğinde kaçıp ince kabuklu fıstık çamlarından birinin arkasına saklanıyordu. Ağaçların arasından altın sarısı güneş ışıkları süzülüyor, taş yola düşen ağaç gölgeleriyle dans ediyordu. Yolun her iki yanında heykeller vardı. Kısa bir yürüyüşün ardından, ortasında bir superisi heykelinin bulunduğu büyükçe bir havuzun yanına gelmişlerdi. Burada beyaz, süslü bir masa duruyordu.

Pembe kurdeleli şapkasını, üzeri kır çiçekleriyle süslü şık masanın etrafında duran ahşap iskemlelerden birinin arkalığına takıp, "Bahar" demişti İsabella, eliyle dağılan saçlarını toplarken. Gözlerini kapatıp uzunca bir nefesle ciğerlerine çektiği leylak kokulu havayı yavaşça dışarı bırakırken devam etmişti. "Ne güzel bir mevsim, değil mi? Sadece bahar

olmasını ne çok isterdim. Yılın on iki ayında kuşların cıvıldadığı, güneşin yeşil yapraklı ağaçlardan eksik olmadığı, hep leylak, gül, karanfil kokan bir dünyada yaşamak ne büyük bir mutluluk olurdu."

Alfredo, İsabella'nın şaşkınlığının geçmesini beklerken bahçedeki masanın üzerinde duran cam sürahinden büyük kadehlere limonata dolduruyordu.

"Evet, güzel olurdu tabii, ama belki de sıkılırdın" demişti. "Mesela sonbaharın hüznünü, o solgun yaprakların doğaya getirdiği romantizmi özlerdin belki. Ne dersin?"

Isabella onu sanki can kulağıyla dinlemiyor gibiydi. "Belki" demişti isteksiz. "Belki ama, bu yaşama sevinci..." deyip, kalmıştı; kollarını iki yana açmıştı. Bahçeyi, etrafta uçuşan böcekleri, kokuları birbirine karışan çiçekleri ve ağaçları, kendilerini gizlice seyretmeyi sürdüren saksağanı bile kucaklayacakmış gibi açmıştı kollarını.

"Bu yaşama sevincini sonbaharda duyabiliyor musun Alfredo?"

Haklıydı İsabella; sonbaharın hüznü ne getirmişti ki üzüntülerden, silip atamadığı, unutamadığı günahlardan başka... Evet, evet, artık güzel şeylerden konuşmak lazımdı. Limonatayı bir dikişte bitirmişti İsabella. İkinci bardağı içmek istememişti. Aslında limonatayı beğenmemişti, çok tatlıydı; bir tane daha içerse daha çok susayacaktı. Fakat bu hoşnutsuzluğu görüntüsüne yansımamıştı. İnce, pembe dudakları hâlâ coşkuluydu. Bahçeye ilk geldiklerinde kıvrıldıkları gibi kalakalmışlardı.

Alfredo da bir yudum aldıktan sonra hemen bırakmıştı limonata bardağını. O da beğenmemişti; suratını asmıştı ama İsabella'nın yanında hizmetçiyi çağırıp azarlamak istememişti.

Mermer masanın üzerinde duran buğulu bardağın içinde kalan limonataya gelen küçük bir arı, bardağın içine girince

daha da büyüyen bitimsiz bir sesle vızıldıyordu. O an bir sessizlik olmuştu; sanki bütün dünya susmuştu. Rüzgârın, söğütlerin kıvrak dallarında fısıltılı bir sesle söylediği ninni, ağaçların koyu gölgeliklerinde saklambaç oynayan utangaç saksağan, bardağın içinde küçük kanatlarıyla vızıldayıp duran arı bile susmuştu.

"Beni duydun mu İsabella?" diye yinelemişti Alfredo. Sesi içten ve istekliydi. "Duymaz olur muyum, tabii duydum," demişti İsabella. "Kusuruma bakma ne olur. Bu bahçe ve sen baharla bir olup aklımı başımdan aldınız bugün."

Kiraz çiçekleriyle çepeçevre sarılmıştık. Bahçedeki bodur kiraz ağaçlarındaki bembeyaz çiçeklerden etrafa yayılan o büyülü kokuyla ikimiz de sarhoş olmuştuk. Hemen ilerideki çam ağaçlarının serin gölgeliğinde bağırıp duran bir saksağan bizimle saklambaç oynuyordu. Alfredo'ya, bahçeyi çok beğendiğimi, çocukken geldiğimde hiç farkına varmamış olduğuma üzüldüğümü söylemiştim. Bahçedeki çiçeklerin kokusundan, kuşlardan, hatta masamıza gelen küçük bir arıdan bile öylesine etkilenmiştim ki bu halimi görünce gülümsedi. "Bahar çarpar insanı ama benim sarhoşluğumun nedeni bahar değil, sensin demişti" bana. O an nutkum tutulmuştu, sesim çıkmamıştı, yüzüme kan oturduğunu hissediyordum, ne diyeceğimi bilemedim. Aniden demişti bunu ve bir anda benim bahçeyle olan tüm ilişkimi kesmişti, havada uçuyor gibiydim. Tanrım, ne güzeldi! O an içimden, işte, aşk bu olsa gerek, dediğimi hatırlıyorum.

Bir süre hiçbir koku alamamış, hiçbir ses duyamamıştım. Ancak Alfredo, "Beni duydun mu?" diye sorduğunda kendime gelebilmiştim. Yine burnumda kiraz çiçeklerinin kokusu, bardağın içinde hapis kalan o küçük arının dönüp durdukça çıkardığı vızıltı... Mutluydum, gururumu okşamıştı bu sözler. Hangi kadın etkilenmez ki böylesine güzel sözlerden. Dudak-

larımda hoş bir tebessümle başımı gökyüzüne çevirdim. Kenarları kireç beyazı, aydınlık, gri gövdeli bulutlar geçiyordu üzerimizden. Hayat gerçekten de güzeldi. Tam nasıl olduğunu hatırlamıyorum ama aniden ellerimiz birleşmişti. Alfredo'nun sıcak parmakları benim soğuk ellerime değince ürperdim. Tam aksine onun ürpermesi gerekirken ben titremiştim. Yasak, tutkulu bir aşkın huzursuzluğu girmişti içime bir günah gibi... Onu hem çok istiyor hem de temizleyemeyeceğim bir günaha batmaktan çekindiğim için korkuyor, bu zor durumdan beni kurtarması için Tanrı'ya dualar ediyordum. Gece de rüyalarıma girmişti o sıcak parmaklar. Ateşler içinde uyanmıştım uykumdan. Sessiz bir geceydi. Uzaklardan, kırlarda gezinen koyunların çıngırak seslerini taşıyordu pencereme sabah rüzgârı, yıldızlar yere inmişlerdi sanki.

Bu durum fazla sürmedi. Ertesi hafta Alfredo, büyükçe bir çiçek demetiyle geldi buluştukları yere. İsabella'nın elbisesiyle aynı renk çiçekleri [Bu bir tesadüftü. Alfredo'nun o gün İsabella'nın giyeceği elbisenin rengini tahmin etmesine olanak yoktu ama İsabella bunun gerçekten bir tesadüf olduğuna inanmamıştı. Hatta uzun süre annesini, kız kardeşlerini, bazı yakın arkadaşlarını suçlamıştı Alfredo ile işbirliği yaptıkları, bir gün önceden hazırladığı elbisenin rengini ona söyledikleri için. Aslında öyle olsa bile güzel bir işbirliğiydi bu. Son derece masumane, düşünceli, ince bir jestti Alf'in (ilk zamanlar İsabella ona bu adı takmıştı; ancak sonraları Alfredo'nun hoşuna gitmediğini görünce bu ismi kullanmaktan vazgeçmişti) yaptığı. Çok sonraları yaptıklarının şımarıklık olduğunu düşünüp kendisine kızmıştı İsabella.] verirken ona evlenme teklif etti.

Alfredo, krem rengi keten takım elbisesi ve başındaki Panama şapkasıyla çok şıktı. İsabella'nın kıyafeti sadeydi ama büyüleyici bir güzelliği vardı o gün. Yalnızca üzerindeki ipek

elbisenin pastel rengi değildi bu sadeliği veren; saçını ensesinde toplayışındaki düzen, tokasının rengi, yüzündeki neşeli ifade, yanaklarının pembeliği, hepsi birlikte etkileyici bir güzelliğin parçalarını oluşturuyorlardı.

Alfredo, iki gün önce ofisinde oturmuş, kapalı panjurların arasından sızan safran rengi güneş çubuklarının yerdeki Uşak halısının üzerinde bıraktıkları sert izleri seyrederken vermişti evlenme kararını. Aslında ani alınmış bir karar değildi bu. İsabella'yı ilk gördüğü an onunla evlenmeyi düşünmüştü. Aradan geçen süre sadece bu fikrin iyice olgunlaşmasına yardımcı olmuştu. Yeterince yalnız kaldığını düşünüyordu Alfredo. Geçmişte sahip olduğu gibi kalabalık bir ailenin özlemini duyuyordu. İsabella ile çocukları olacak, büyük bir aile kuracaktı. Ortanca kardeşi Antonio'yu da almıştı yanına.

Evlilik kararını verdiği günün ertesinde evlenme teklifini yapmıştı. Sevinçliydi; İsabella'nın gülen yüzünü hayranlıkla izlerken mutluydu. İsabella hiç düşünmeden kabul etmişti teklifini; mümkünse hemen evleneceklerdi. Fakat önemli bir eksik vardı; İsabella'nın babası Giancarlo Corazzi o sıralar İtalya'da bulunuyordu. Üç hafta kadar onun dönüşünü beklediler. Bay Corazzi evine döner dönmez karısı Clara Corazzi durumu kendisine anlatmıştı. Giancarlo Corazzi, müstakbel damadını ticaret hayatından tanıyordu. Birlikte pek çok toplantıya katılmışlar, aynı masada yemek yiyip sohbet etmişlerdi. Kızı İsabella için ondan iyisini bulamazdı. Varlıklıydı, sevilen, saygı gören genç bir delikanlıydı.

Hemen düğün hazırlıklarına başlandı. Aziz Rosaire İtalyan Katolik Kilisesi'nde yapılan görkemli bir düğün töreniyle ağustos ayının on yedisinde evlendiler. İkisinin de aileleri neredeyse eksiksiz düğünde hazır bulundular. Şehir dışından, hatta Avrupa'dan bile kalkıp gelenler olmuştu. Dostlarının neredeyse tamamı oradaydı; kalabalık bir düğündü. İzmir sosyetesinden hemen herkesin katıldığı zengin bir düğün

yemeği hazırlanmıştı. Gündüz kilisede yapılan nikâh töreninin ardından Cercle Levantin'de kalabalık bir öğlen yemeği yenmiş, akşam da Kramer Oteli'nde bu tür balolara alışık eğlence düşkünlerinin bile uzun süre hafızalarından silinmeyecek bir düğün yemeği tertip edilmişti.

Kadrille başlayıp valslerle devam eden danslar sabaha kadar sürmüştü. Orkestra sabahın ilk ışıklarına kadar hiç durmadan çalmıştı. Herkes oradaydı, ama herkes... İzmir'in bu müstesna gecesinde şehrin bütün ileri gelenleri, sadece İzmir'den değil, İstanbul'dan da gelen önemli ziyaretçiler, ünlü tüccarlar, yabancı konuklar, konsoloslar, hatta Alfredo'nun yıllardır görmediği akrabaları (Çoğunu davet ettiğini bile hatırlamıyordu; bunca zamandır ortalarda görünmezlerken birden ortaya çıkıp düğüne gelmelerine bir anlam veremese de bu mutlu gününe gölge düşürecek bir tatsızlık olmaması için kendini zor tutuyordu. Yoksa o geceye katılan yüzsüzlerin çoğunun yüzüne söyleyecek çok şeyi vardı ama yeri ve sırası değildi. *Absent*'la başlayıp şarapla devam ettiği geceyi, kaliteli bir Fransız konyağıyla –markası belli değil, *Martell* olabilir– tamamlarken yüzü sürekli gülse de sarı ince bıyıklarının altına gizlediği kini, zaman zaman eski akrabalarından birini görünce olduğu yerde kıpırdıyor fakat onun belirgin olarak ortaya çıkmasına, çökük avurtlarının, salonun kristal avizelerinden inen parlak ışıkta istemsizce titremesine izin vermiyordu. Gülüyordu; sahte de olsa gülüyordu. Pek çokları bu durumun farkına varıyordu tabii. Mesela, İstanbul'dan kalkıp düğününe gelen, gelirken de Pangaltı'dan, Alfredo'nun sevmediği ne kadar akrabası varsa onları da peşine takan Beatrice teyzesi onun eski akrabalarını görmekten hoşlanmadığını biliyordu. Ama bu durumdan zevk almasa da fazla rahatsız olmuşa benzemiyor, olan biteni uzaktan sakin ve sessiz izlemeyi tercih ediyordu. Düğün boyunca kocası, ünlü banker Salvatore Mongeri ile daha çok İstanbul'da uzun süre

yanlarında kalan Alfredo'nun ortanca kardeşi Antonio ile birlikteydiler) ile birlikteydiler.

Sadece eski ve görmek istemediği akrabaları değildi Alfredo'nun canını sıkan. Davetliler arasında, soğuk bir gülümsemeyle geçiştirmek zorunda olduğu pek çok kişi vardı. Babasından zor durumda devraldığı şirketi kısa sürede İzmir'in en kârlı kuruluşlarından biri haline getirmiş olması, hızla büyüyen serveti herkesin ortak dedikodu konusuydu. İkinci sırayı ise –bu konuyu daha çok kadınlar tercih ediyordu– Alfredo gibi çok yakışıklı olmasa da zengin birinin Corazzi ailesinden bir kızla evlenmek yerine daha varlıklı ve köklü ailelerden birinin kızıyla pekâlâ izdivaç yapabileceği dedikodusu alıyordu. Aslında talipleri çoktu; pek çok tanınmış Levanten aile, kızlarını Alfredo ile evlendirebilmek için sıraya girdikleri bir dönemde sürpriz bir şekilde İsabella Corazzi ile evlenmişti.

Düğünden birkaç gün sonra balayı için Napoli'ye gittiler. Dönüşlerinde Alfredo işlerine dört elle sarıldı. Hayatı düzene girince sanki eskisinden daha verimli çalışmaya başlamıştı. Zaten kısa sürede işini daha da büyütecekti. O günlerde her fırsatta, "Sen bana şans getirdin İsabella" diyordu karısına. Etrafındaki herkes Alfredo'daki bu olumlu değişiklikten memnundu.

Sonra aylar birbirinin peşi sıra hızla geçip gitti. Ta ki şubat ayına kadar... Şubat, diğer aylar gibi öyle hızla geçip gitmemişti; önemli bir iz bırakmıştı. On Şubat gecesi meydana gelen felaket sadece İzmir tarihini değil, Alfredo'nun da hayatını değiştirmişti.

O gece Concordia Tiyatrosu'nda bir İtalyan tiyatro trupunun oynadığı *La Donna Vindicativa** adlı oyun sahneleniyordu. Seneler önce Öterp Tiyatrosu'nda sahnelenen bu oyun, bu defa bir başka trup tarafından yeniden İzmir'e getirilmişti.

* "İntikam Alan Kadın."

Alfredo Vitelli, terasta günlüğü okurken o kısa sürede tüm yaşamının muhasebesini yapmış ve kesik kesik de olsa hayatıyla ilgili parçacıklar gözlerinin önünde uçuşurken bu geceyi hatırlamış, o gece olanların, hatta o oyunun adının bile tesadüf olmadığını düşünmüştü.

Tiyatrodan çıktıklarında şehirde bir tuhaflık olduğunu hemen sezmişlerdi. Herkes aynı tarafa doğru koşuyordu. Makyajlı, makyajsız yüzlerde korku ve dehşetin beyazlığı vardı. Hemen kapının önünde bekleyen arabacıya neler olduğunu sormuştu Alfredo. Yanında Lorenzo Canto, karısı Veronica ile Beatrice ve Antonio vardı. Bir de diğer Antonio, Alfredo'nun kardeşi Antonio Vitelli ile sevgilisi Clara. Bu kızla iki sene birlikte oldu Antonio, fakat evlenmedi. Daha sonra bir başka kızla daha birlikte oldu. Çapkınlıkta ağabeyi Alfredo'dan çok daha hızlıydı. Bu geceden tam dört yıl sonra, yine soğuk bir şubat günü, ondan da ayrılıp Stefania ile evlendi. Kız diğerlerinden çok daha güzeldi. Alfredo da kızı görür görmez bu evliliği onaylamıştı. İsabella ise kadınsı bir tavırla kıza biraz temkinli yaklaşmış, yok temkinli değil, aslında düpedüz soğuk ve kaba davranmıştı. Çünkü artık ailedeki en güzel kadın Stefania olmuştu. Sıkıntının asıl kaynağı buydu. Güzelliği ile o güne kadar herkesin gözünü kamaştıran İsabella'yı bile gölgede bırakmış, kraliçelik tacını elinden almıştı.

Bir yıl sonra, Antonio ile Stefania'nın ilk çocukları Alfredo doğdu. Evet, oğluna ağabeyinin ismini vermişti Antonio ve bu olay Alfredo Vitelli'yi gerçekten çok etkilemişti; bir odaya kapanıp gizlice ağladığı bile konuşulmuştu aile fertleri arasında. Hatta şirketin bir grup hissesini, yıllar sonra inadından vazgeçip kardeşine vermesinde bu olayın payının olduğu söylenir ama doğruluğunu Tanrı bilir.

Arabacı, Alfredo'ya Kivoto Kahvesi'nin çöktüğünü, herkesin oraya koştuğunu söyleyince eşlerini arabaya bindirip evlerine gönderirken erkekler merakla herkesin koştuğu, deniz

kenarında, kazıklar üzerinde duran Kivoto Kahvesi'ne doğru koşmaya başlamışlardı.

Burası, zaman zaman kalabalık seyirci gruplarının seyrettiği gösterilerin yapıldığı, denizin içine dikilmiş direkler üzerinde duran gazinolardan biriydi. O gece de akrobatların gösterileri vardı. Fakat fazla bilet satıldığı için kalabalığın yükünü kaldıramayan direkler kırılmış, Kivoto Kahvesi saat on civarında büyük bir gürültüyle karanlık sulara gömülmüştü. İlk söylenenler bu şekildeydi. Kahvenin olduğu yere geldiklerinde çığlıklar artmış, kurtulanlar yakınlarıyla ağlaşıyor, bir polis şefi asayişi sağlamak için etrafa bağırıp çağırıyor, emirler yağdırıyordu. Vali ile jandarma komutanı da olay yerine gelmişti. Sandalcılar ellerinde fenerlerle kurtarma çalışmalarına yardımcı olmaya çalışıyorlardı. Çığlıklar bir süre sonra kesilmişti. Kıyıda telaş sürse de artık sahilde sessizlik hâkimdi. Denizin üzerinde ince bir sis tabakası vardı. Sandalcıların fenerleri dumanın içinde adeta boşlukta uçuyor, sandalcılar yokluktan haber getiren ulakları andırıyordu. Alfredo gördüğü manzaradan daha çok ürkmüş, sandalcıları cehennem kayıkçılarına benzetmişti.

Bir an etrafına bakındı; diğerlerini kaybetmişti. O sırada dalgıçlar da gelmiş, kayıp cesetleri bulmak için İzmir Körfezi'nin karanlık sularına dalıp çıkmaya başlamışlardı. Bir süre daha orada kaldı Alfredo; aradan ne kadar geçtiğini hatırlamıyordu. Dehşet sanki zihnini felç etmişti, düşünemiyordu. Bir ara Antonio'yu gördü; diğerleriyle evine dönüyordu. Ona bir süre daha bekleyeceğini söyledi. Diğerleri gittiler, o bekledi. Karanlık suların içinden cesetler çıkmaya başlayana dek orada durdu. Kimisini denize atlayan gönüllüler çıkarıyordu, kimisi şişip kendiliğinden denizin üzerine çıkıyordu. Ölenlerden birini tanıyordu, İtalyan Postanesi'nin telgraf memuruydu. Sonra iki gemi kaptanının cesedi bulundu peş peşe.

Eğlencenin en güzel yerinde kopan büyük bir gürültüyle

müzik aniden susmuş, ışıklar sönmüş ve son kahkahalar yankı bulamadan Kivoto Kahvesi, iki yüz kişilik yolcusu ve mürettebatıyla birlikte batan bir gemi gibi İzmir Körfezi'nin karanlık sularına gömülmüştü.

Meraklı kalabalığın en önündeydi Alfredo. Yanında sırılsıklam bir adam, ağlıyordu. Denizden sağ çıkmıştı ama yakınlarının bulunması için dualar ediyor, kısık sesiyle inliyordu. Tam o sırada yeni bir ceset daha çıkmıştı suyun yüzüne. O sırada Alfredo sağ tarafında her ceset göründüğünde uğultu koparan gruba doğru dönmüştü. Gözleri yuvalarından fırlayacaktı. Kırptı gözlerini, yine baktı. Yine bir uğultu kopmuştu. Ağlayanlar, kusanlar, inleyenler, salya, sümük kopmuştu. Denizin üstünde, sisin içinde, ellerinde fenerlerle sandalcılar, dalgıçlar...

İnanması güçtü ama o adamdı. Oradaydı; şişmiş cesedi suyun üzerinde, kıyıya vuran dalgalarla hafifçe kımıldıyordu. İki yanına açılmış kolları şişmişti, sarıydı. Daha önce hiç böyle bir sarı görmemişti. Safran sarısı şiş elleri sanki geride kalanlara el sallıyordu. Gözleri açıktı, oydu; emindi, o adamdı. Yıllar önceki o kasvetli günde kilisenin önünde karşısına çıkan ve sonra annesiyle ıslak sokaktan yürüyüp giden adamdı; ölmüştü. Yıllar sonra yeniden randevuevinin önünde gördüğü adam... Emindi; oydu. Gözleri açık, sarı, sanki karanlık gökyüzündeki yıldızları seyrediyordu; acıyla sıkışmış dudaklarında kıvrılıp kalmış bir gülümseme vardı sanki. Nasıl olurdu? Diğer cesetler yüzüstü yüzerlerken bu adam sırtüstü duruyordu. Ölürken sanki yüzündeki o katillere has umursamaz tavır yok olup gitmiş, yerine acı bir gülümseme kalmıştı.

Kapattı gözlerini, sonra yine açtı Alfredo. Adamın yüzü değişmişti. Hayır, o değildi. O adamın cesedi değildi gördüğü. Kivoto Kahvesi çökmeden önce sahne alan akrobatlardan birinin cesediydi suyun üstünde gezinen. Dalgıçlar cesedini

sandala alırken görmüştü yüzünü. Evet, gözleri açıktı, belki yıldızları seyrediyordu, dudaklarında hafif bir tebessüm, elleri şiş, sarı ama kıyafeti... Yüzündeki abartılı makyaj... Silinmiş tabii ama yine boyalı bir yüz. Onun değildi bu yüz, siyah redingot değildi üstündeki. Parlak, gösterişli, rengârenk bir akrobat kostümüydü son gösteriden kalan. Yıllar önce babasının yakın dostu Camarano'nun tiyatrosunda izlediği ünlü Sihirbaz Perroni'nin gösterisinden çıkmış gibiydi sanki. Üstelik ceset bir kadına aitti. Artık gerçeği hiçbir zaman öğrenemeyecekti. "Lanet olsun!" diye bağırdı karanlık denize doğru. Duyanlar olduysa da kimse bunun gerçek nedenini anlayamazdı. Hemen yakınındaki kısa boylu, kahverengi kıyafetli adam bir yakınını kaybettiğini düşünmüştü. Çıkarılan cesetler St. Antoine ve Rum hastanelerine götürülüyordu. Bunu söylemişti kulağına, kimsenin bilmediği değerli bir bilgi veriyormuş gibi gururla çıkmıştı sesi.

O şaşkınlıkla, sahilde toplanmış kalabalığa doğru döndü Alfredo. İstemsiz, nedense o tarafa bakmıştı. Nedenini kendisi de bilmiyordu. Adam oradaydı; cesetlerin denizden çıkarılışını seyrediyordu, yaşıyordu kendisi gibi, nefes alıyordu. Kahverengi giysili, kısa boylu adamın hemen önünde duruyordu; gri bir redingot giymişti, başında şapkası vardı. Yüzü ince uzun, kemikli; uzun saçlarında beyazlar vardı, dudakları fazla kalın değildi. Karanlıkta bile seçilebilen parlak kahverengi gözleriyle dikkatle olanları izliyordu. O adamdı, yandan bakınca kemerli uzun burnunu görmüştü. Kırk beş elli yaşlarındaydı. Dinç görünüyordu; emindi, oydu. Bir konuşsa onun o kalın, kısık sesini duysa daha da emin olacaktı. Çünkü o sesi hiç unutamamıştı; şemsiyenin altında annesiyle fısıltıyla konuşurken bile yağmurun sesini bastıran o kalın, çatlak sesi unutmasına olanak yoktu. Adam da dönmüş, kendisini görmüştü. Göz göze gelmişlerdi bu sefer. Bağırmıştı, "Hey sen!" diye seslenmişti ona. "Hiçbir yere kımıldama,

orada dur!" diye bağırmıştı, ama sesini kendisi bile duyamıyordu sanki. Adam aniden yok olmuştu. Yine o pis uğultu gelmişti; ölümün estirdiği ceset kokan kirli, uğursuz bir rüzgâr gibiydi. Kalabalığın arasında bir süre daha dolandı Alfredo, adam yoktu. Kendinden şüphe etmeye başlamıştı. Aklı oyun oynuyordu kendisiyle sanki. Uğursuz bir oyun, öldürücü bir şaka, Şeytan... İşte o an zaman ve zamana uzun tırnaklı bir ifrit gibi takılıp kalan o tuhaf adam, ağır ağır gerçekliğini yitirmişti. İlk gördüğünde gökyüzünde duran ay kadar sahiciydi. Annesinin yanındaydı; yağmur yağıyordu, siyah şemsiyesi vardı, puro içiyordu. Ama sonrakilerde sanki... Sanki onu bir tek kendisi görmüştü. Yok, bu bir oyun olamazdı. İnsan aklı, insana böylesi bir oyun oynayamazdı. Uzun süre sokaklarda o adamı aradı Alfredo. Yürüyecek hali kalmayınca vazgeçti aramaktan. Frenk Sokağı'ndaki evine girdiğinde sabah oluyordu.

İsabella ile tanışıp evlendikleri günler hızla gözlerinin önünden akıp gittikten hemen sonra kendini İsabella'nın Laodikya'yı gezdikleri günle ilgili yazdıklarını okurken bulmuştu Alfredo. Zihninde uçuşup duran düşünceler onu bazen okuduklarından koparıp uzaklara götürse de neyin peşinde olduğunu biliyordu; bir iz arıyordu. Tıpkı İsabella'nın günlüğünde yazdığı gibi, kendisinin yüzünde aradığına benzer bir iz. Onun yazdığı satırların arasına sıkışıp kalmış, içini kemiren kurdu deliğinden dışarı çıkaracak zehirli bir iz...

Yine Türkmenler vardı yol kenarında. Keçileriyle aynı renk çadırların önünde bağdaş kurmuş oturuyorlardı. Bazıları ateş yakmıştı. Eskihisar köyünde, köylülerin bizim için hazırladığı evlerde kaldık. Alfredo her şeyi önceden düşünmüş, adamlarını gönderip buralarda günler öncesinden kalacağımız yerleri ayarlamış. Yoksa yol boyunca geçtiğimiz köylerde

konaklayacak yer bulmak imkânsız. Mösyö Dumont bile Alfredo'nun yaptıkları karşısında şaşkınlığını gizleyemiyor. Daha önce aynı yere geldiklerinde ancak bir ahırda kalabilmişler. Yine de züppe dostu Lorenzo ile karısı Veronica'yı mutlu edemediğini Alfredo da görüyor. Kadın söylenip duruyor, halinden hiç memnun değil. Aslında inançlı biri olmasa geziyi çoktan yarıda bırakıp dönecek fakat bu kutsal yolculuğa başlamışken sonunu getirmek istiyor. Tanrı'yı gücendirmekten çekiniyormuş. Sanki Tanrı'nın başka işi yok, onu düşünüyor. Bu geziyi bir hac yolculuğu gibi görüyor. Dün bu düşüncesini Peder Francesco'ya açtığında Beatrice kulak misafiri olmuş. Peder de düşündüklerini onaylayınca daha bir korku sarmış Veronica'yı, içi titremiş. Diyelim ki o Tanrı korkusuyla katlanıyor son günlerde yaşadığımız zor şartlara ama Josephine'e ne demeli? Bu kız pembe yanaklı, hafif tombul bir bebek... Alfredo çok hoşlanır böyle balıketli, beyaz tenli kadınlardan. Hep gözü kayar bir yerlerde karşılaştığımızda. Bana belli etmediğini zanneder, ben de onu görmemiş gibi yaparım. Fakat bu defa arkadaşının sevgilisi olduğu için çok dikkatli davranıyor. Josephine'in yolculuğa başladığımızda özenle ördüğü uzun saman sarısı saçları artık yavaş yavaş ağustos güneşinin kuruttuğu mısır püsküllerine benzemeye başladı. Kız da bu durumdan rahatsız. Sıkıntılı bir hali var. Fakat sanırım Nicolo'yu şimdiden korkutup kaçırmak istemediği için zoraki katlanıyor bu zor yolculuğa.

Köyden ayrıldıktan kısa bir süre sonra dar bir nehirden geçip Laodikya kentinin harabelerine varmıştık. Mösyö Dumont, kent harabelerinin girişinde hepimizi toplayıp, evlatlarına öğüt veren bir baba şefkatiyle bize pek çok bilgi verdi. Kentin adının, şehrin kurucusu Antiochus'un karısı Leodice'den geldiğini söyleyince kadınlarda bir tebessüm olmuştu. Luca da bunu fırsat bilip, "Romans her devrin en hayati ihtiyacıdır" gibi nereden çalındığı belirsiz ve bence son

derece gereksiz bir laf etmeden duramadı. Zaten bu adamın şiir falan yazabildiğine inanmıyorum ben. Az bilinen şairlerden aldığı şiirleri kendi yazmış gibi okuyor bence.

Mösyö Dumont'un rehberliğinde kent kalıntılarını gezdik. Aslında buranın hemen arkasındaki Hierapolis'te gezilecek daha çok yer olduğunu duymuştuk fakat Peder Francesco, Laodikya'nın manevi önemini bir kez daha hatırlatınca kimse Hierapolis harabelerini gezmek için ısrarcı olmadı. Lycus Ovası ile Messogis Dağı'nı gören gölgelik bir yerde mola verdikten sonra küçük kervanımızla öğleüzeri Denizli'ye doğru yola çıktık.

Laodikya'dan Alaşehir kasabasındaki Filadelfiya'ya doğru yolumuza devam edebilirdik. Mutlaka yol üzerinde konaklayabileceğimiz küçük bir köy bulurduk. Sanırım Alfredo'nun Mösyö Dumont'la yaptığı ilk plan da buymuş. Fakat daha sonra, Peder Francesco ve tabii karısının dırdırından usanan Lorenzo Canto'nun ısrarlarına dayanamayan Alfredo, Mösyö Dumont'u Denizli'de bir gece geçirmeye ikna etmiş. Son birkaç gecedir rahatsız köy evlerinde, han odalarında kaldığımızdan Denizli'de rahat bir otelde bir gece dinlenmemizin herkese iyi geleceği söylemiş Alfredo. Bence iyi de yapmış. Son günlerde ona kızsam da bazen iyi şeyler de yapıyor.

Akşam karanlığı çökmeden Denizli'ye gelip otelimize yerleştik. Burası Efes'teki kadar olmasa da temiz ve rahat bir otel. Hatta buradaki aşçının çok daha iyi olduğunu söyleyebilirim; çok becerikli biri. Akşam yemeğinde masamızı öylesine güzel yiyeceklerle donattı ki hepimiz şaşırıp kaldık. Hiçbirimiz böyle bir yerde bu kadar lezzetli yemekler yiyeceğimizi asla aklımıza getiremezdik.

Akşam yemeğinde, zengin oldukları tavırlarından ve giydikleri abartılı kıyafetlerden hemen anlaşılan birkaç tüccarla üst rütbeli iki subay da bizimle aynı salonda yemek yiyorlardı. Onlar da yemeklerinden memnundu. Fakat yine Luca

gereksiz birkaç söz söylemeden duramadı. Herkesin masadaki yemekleri beğendiğini görünce ukala bir tavırla abartmamamız gerektiğini söyledi. Günlerdir lezzetli bir yemek yemediğimiz için yediklerimiz bize güzel geliyormuş. Yoksa yemekler o kadar da leziz değilmiş. Her zaman olduğu gibi dikkate almadım söylediklerini. Bunu Luca da fark etti. Kendisinden hoşlanmadığımı zaten biliyor ama bunu ara sıra belli etmek hoşuma gidiyor.

İnsanlar ne tuhaf. Lorenzo ve karnabahar kılıklı karısı Veronica dışında herkes son günlerde rahat ve özensiz giyinirken bu akşam biraz temiz bir otel bulunca yine herkes en iyi giysilerini çıkarmış. Aslında çok mütevazı bir otelde kalıyoruz. Bu gösterişe ne gerek var, demek geliyor içimden ama biliyorum sonunda tatsızlık çıkacak. Beatrice bile abartmıştı bu akşam. Sanırım Antonio'nun kaybolmaya başlayan ilgisini geri getirmeye çalışıyor. Gözler üzerinde olursa Antonio da kendisiyle ilgilenmek zorunda kalacak, onu kıskanacak. Hepimizin zaman zaman başvurduğu, modası geçmiş bir numara bu aslında, ama hâlâ etkili olduğunu görüyorum. Antonio'yu yemekte etkilerse gecenin geri kalan kısmının uzun ve keyifli geçeceğini düşünüyordu belli ki. Beyaz janjanlı, pembe bir elbise giymişti. Kıyafeti güzeldi ama Antonio'yu fazla etkilemiş görünmüyordu; gece boyunca Alfredo ve Mösyö Dumont'la sohbet edip durdu.

Veronica'ya gelince tam bir felaketti. Üzeri altın sırmalarla süslenmiş kan kırmızısı bir elbise giymişti. Ne tam Türk ne de İtalyan; karmakarışık bir elbise. Güller Sokağı'ndaki kızlara verseniz giymezler üzerlerine; o kadar rüküş bir kıyafet.

Ben de belki daha özenli giyinmeliydim bu akşam. Masadakilerin hepsinden güzeldim aslında ama daha alımlı olabilirdim. Sanırım biraz sade giyinmişim. Kendimi eskisi kadar güzel bulmuyorum nedense. İçimdeki kuşkular kendime olan güvenimi alıp götürüyor. Artık Alfredo'nun da bana eskisi

gibi bir aşkla bağlı olduğuna inanmıyorum. Bu akşam ilk kez gözünün Gabriella'ya kaydığını gördüm sanki. Bu defa her zamanki gibi giyinmemişti. Önceki günlerde giydiklerine oranla vücudunu daha az belli eden, menekşe moru, sade bir elbise giymişti. Uzun, kömür karası saçlarını toplamış, kulağının arkasına da her zamanki kırmızı gül yerine bu kez beyaz bir çiçek takmıştı.

Evet, kesinlikle kendi kıyafetimi beğenmedim bu akşam. Bu çok kötü bir his; insanın kendine olan güvenini alıp götürüyor. Masadaki en güzel kadın bendim belki ama eskisi gibi gösterişli giyinemiyorum artık. Alfredo'nun önayak olduğu bir gezide, bunca dostluyla beraberken sade giyinmek zorunda olduğumu düşünüyorum. Belki yanılıyorum ama böyle hissediyorum. O beni asla bu kadar düşünmemiştir ama ben düşünmeliyim. Alfredo'yu dostlarının yanında sıkıntıya sokacak bir hata yapmamalıyım. Uyumlu, ideal çift görüntüsünü zedelememeliyiz lazım. Sonra ne derler? Mösyö Dumont ne der? Yardımcısı, şu genç çocuk... Peder Francesco ayıplamaz mı bizi? Alfredo'nun ortağı züppe Lorenzo, sırtımızdan inmeyen kamburumuz Luca, ateşli sevgilisi ne derler? İşte ben böyle her şeyi inceden inceye hesap edip giyimime, hareketlerime dikkat edince, aslında biraz ölçülü olunca hesapsızca her tarafını ortaya koyan o kadın gecenin tek ilgi odağı olup çıkıyor kolayca.

Şunu da itiraf etmem lazım, bu kadın gerçekten seks için doğmuş. Tanrı affetsin ama Yüce Tanrım onu sanki sadece erkeklere hizmet etsin diye yaratmış. O kalçaların güzelliği, yürürken bir kısrak gibi attığı adımlar, at yelesine benzeyen uzun siyah saçları, esmer teni, benim bile bazen içimde öpme arzusu uyandıran ıslak dudakları, elbiselerinden fırlayacak diye bizim ödümüzü koparan diri, dik göğüsleriyle bu kadın sadece Luca'nın alkolden felç olmuş kamışını değil, Peder Francesco'nunkini bile yattığı ebedi uykudan uyandırabilir.

Kısacası, bu akşam da erkeklerin önlerini harekete geçiren kadın yine Gabriella idi. Fakat kadınların arasında en zarif olanımız, giydiği saman rengi elbisenin içinde adeta dans eder gibi yürüyen Josephine'di. Saçlarını toplamış, boynuna kar beyazı bir inci kolye takmıştı. Nicolo ile masaya en geç onlar geldi. Diğer gecelere benzer bir akşam yemeği oldu. Yakınlardaki köylerden birinden bolca şarap getirmiş otelci; onlar içildi. Tavuk ve pilav yedik. Yemek sırasında erkeklerin sarhoş olmadan önce yaptıkları sıkıcı iş sohbetlerini dinlemek zorunda kaldık. Sonrasında Alfredo'nun otele ilk geldiğimizde tanıştığı Amerikalı çiftle sohbet ettik. Yemek bittikten sonra bize katıldılar. Adam Mississippili bir bankacı. Adı James Turpin. Amerika'ya meyankökü ihracatı yapan bir dostunun davetlisi olarak Türkiye'ye gelmiş; eşi Bayan Emily Turpin'le İzmir yakınlarındaki görülecek yerleri geziyorlarmış.

İnsanların bu kadar uzaklardan kalkıp gezmek için buralara gelmeleri ne büyük cesaret. Biz İzmir'den şuraya gelirken bile defalarca düşünüyoruz. Başımıza bir şey gelir diye endişeleniyoruz. Hastalık olabilir, eşkıyalar sizi soyabilir, öldürebilir. Sonra evimizi, çocuklarımızı özlüyoruz hemen. Alfredo yakınındakilere soğuktur ama böyle yabancıları görünce hemen sokulur. Özellikle işadamıysa mutlaka sohbet için bir fırsat yaratır.

Şu an bu satırları yazarken yine gece yarısını geçiyor saat. Bu gece, son günlerdeki hanlar ve köy evlerinden daha rahat bir yerde olduğumuz için daha keyifli ve uzun bir uyku uyuyacağız. Erkekler otelin lobisinde écarté oynuyorlar. Kadınların hepsi odalarına çekildi. Beatrice bir süre benimle oturdu, sohbet ettik. Fakat o da az önce odasına gitti. Beatrice de Gabriella'nın varlığından rahatsız. Antonio'nun ona dikkatle baktığını görmüş birkaç kez. Kadın özellikle bugün Laodikya'yı gezerken çok açık bir kıyafet giymişti, rüzgâr estikçe bir yerleri görünecek diye ben ondan daha çok endişe ettim, ama onun

umurunda değildi. Antonio'nun gözünün kayması çok normal. Yalan da olsa Beatrice'i rahatlatmak için benim de Alfredo'yu ona bakarken yakaladığımı söyledim. Belki de gerçekten bakmıştır ama ben henüz kıza gözünü dikip dikkatle baktığını göremedim. Aslında insan neyi isterse onu görüyor sanırım galiba. Ama eminim o da bakıyordur. Bana yakalanmadan yapıyordur bunu. Çünkü o kadına ben bile bakıyorum. Peder hariç hepsi bakmıştır. Tanrı affetsin, hatta o bile bakmış olabilir o düzgün bacaklara.

Alfredo, bu seyahatte iyice değişti. Yolculuk boyunca sadece bir kez birlikte olduk. Bana karşı ne tam ilgili ne de ilgisiz. Vahiy Kitabı'nın "Laodikya" bölümünden bir bölüm okuyordum az önce. Orada yazanlar gibi ne çok soğuk ne de sıcak...

İlk tanıştığımız seneyi, evlendiğimiz günleri hatırlıyorum. Her şey ne kadar farklıydı. Oysa aradan çok zaman geçmedi ama hiçbir aşk, iki insanın birbirini delice sevmesi bile dayanamıyor zamana; en tutkulu aşklar bile başkalaşıyor, eskiyor; geride izler bırakıyor ama yıpranıyor.

Çocukken de hep değişeni, değişimin kendisini değil de geride bıraktığı tortuyu severdim. Yaşantıların, etrafımızdaki eşyaların üzerinde bıraktığı silik izleri sürerdim hep. Bazen bir kokudan, bazen küçük bir aşınmadan, duvardaki boyası dökük bir köşeden veya sarı bir çatlaktan sızardı bu izler. Ve ben o zaman önce yaşanan her şeyle birlikte geride silinmez izler bıraktığımızı, bunları asla hiçbir gücün yok edemediğini ve hep ipuçlarıyla yaşamak zorunda kaldığımızı düşünürdüm. Zihnimde o nesneleri renklendirip anlamlandırabilirdim bazen. Bu geziden de geriye pek çok şey kalacak. Eşyalar, sesler, sözler, zihnimizde yer edecek ve silinmeyecek anılar, hatıralar, en önemlisi şu an yazdığım günlük kalacak. Fakat istiyorum ki nesnel veya zihinsel tüm izler, güzellikler taşısın. Bizim yoldan çıktığımıza dair, ileride saklamak, zihnimizin derinliklerine gömmek zorunda kalacağımız, unutmak isteyip

de unutamayacağımız, hep bir yerlerden kusacak çirkin anılar olmasın bunlar...

İsabella'nın o gece yazdıkları burada bitiyordu. Günlüğün her bitişinde mutlaka küçük bir çiçek resmiyle son buluyordu sayfalar. Daha sonra her yeni güne yeni bir sayfayla başlıyordu İsabella. Bu işi özenli yapıyordu. Yeni bir güne mutlaka sağ sayfadan yazarak başlıyor, yazısına başlamadan önce de sayfanın sağ üst köşesine bulundukları yerin adını ve tarihi not düşüyordu.

Denizli'deki otelde kaldıkları günün ertesi İsabella'nın yaşadıkları, artık sinirlerinin yıpranmaya başladığını açıkça gösteriyordu. Alfredo bu kısımları dikkatle okumuştu. Buralarda değil sayfa, tek bir sözcüğü bile atlamamaya özen göstermişti.

Sabah yine Alfredo'dan erken kalktım. Bu gezide sürekli ondan daha geç uyuyorum. Hatta horlamasına dayanamadığım, yatağa girdikten sonra uykuya dalmakta güçlük çektiğim için Alfredo'nun uyumasından neredeyse iki saat sonra uyuyabiliyorum, fakat o küçük kısık gözlerini açmadan çok önce uyanmış oluyorum. Bu sabah yine ondan önce kalktım. Ancak bir fark vardı bu defa, önemli bir fark. Bu kez ben yataktan çıktıktan kısa bir süre sonra Alfredo da uyandı. Uyandığında ben odadaki küçük lavaboda yüzümü yıkıyordum. "Günaydın" dedi zoraki. Yüzümü kurularken havlunun içinden boğuk bir "Günaydın" da benden çıkmıştı. "Hayatım sen kahvaltıya in, konukları bekletme, ben de arkandan geliyorum" dedi sonra.

Lavabonun puslu aynasından dağınık yatağın üzerinde, sanki temizlikçilerin fırlatıp attığı kirli bir çarşaf gibi yattığını görebiliyordum. "Konuklar" derken sanki onlardan evimizde ağırladığımız misafirlermiş gibi söz ediyordu.

Evet, bu geziyi tertip eden Alfredo. Peder Francesco da dahil pek çok tanıdığımız kişiyi, eşlerini bu geziye davet eden, onları bir bakıma ayartan da kendisi ama dostlarından "konuklarımız" diye söz etmesi bana tuhaf geliyor nedense.

"Hayatım zaten her sabah kahvaltıya senden önce gidiyorum, sonra seni beklerken kahvenle yiyeceklerini hazırlıyorum. Sense bir gece önce körkütük sarhoş yattığından ancak toparlanıp herkes kahvaltısını bitirmek üzereyken teşrif ediyorsun masaya. Şimdi bu sözü etmene ne gerek var?" demedim. Çünkü böyle bir söz söylemem, onun ettiği lakırdıdan daha da manasız olacaktı sabahın erken saatinde. Ama gerilmiştim, fena halde sinirlenmiştim; belli etmemeye çalıştım. Az önce söylemediğimi yazdığım uzun cümle yerine onu aşağıda bekleyeceğimi söyleyip yanağına bir öpücük kondurdum. Kapıdan çıkarken dayanamayıp geri döndüm. Sabahları sesim iyi çıkmaz, kısıktır çoğu zaman. Yeninden daldığı tatlı uykusunu soğuk bir bıçak gibi bölen sesimle fazla geç kalmamasını, konuklarımızı bekletmemesini söyledim. Bunu neden yaptığımı bilmiyorum ama birden kapıdan çıkarken dönüp, sanki unuttuğum bir şeyi telaşla yapmam gerekiyormuş gibi bir duyguyla söylemiştim. Ve sanki bunları ben değil de gözleri kocasının servetinden başka bir şey görmeyen, şu evine çok bağlı görüntüsü verip de sürekli gezen hafifmeşrep kadınlardan biri demişti. Öyle hissetmiştim odadan çıkarken. Bir yandan da Alfredo zeki adamdır; söylediklerimin ne anlama geldiğini anlamıştır diye düşünüyordum. Alfredo gözlerini aralayıp havayı öpmüştü benim yerime. Yeniden, uyuyup kalmaması gerektiğini, uzun bir gün olacağını hatırlattıktan sonra aşağıya indim.

Yemek salonuna girdiğimde Nicolo'yu gördüm önce. Salonun bir köşesinde bulunan büyük ocağın karanlık ağzının hemen dibinde durmuş, duvara yaslanmıştı. Yanında Josephine yoktu, yalnızdı. Kendisi gibi erkenden kalkıp kahve

içmek için aşağıya inen Lorenzo ile sohbet ediyorlardı. Veronica da henüz ortalarda görünmüyordu.

Tanrım, bugünü bu kadar sakin yazmaya başlamış olmamdan bile korkuyorum. İyiye işaret değil bu. Bana bir şeyler oldu sanırım. Böylesine berbat bir günü bu kadar rahat anlatıyor olmam bile akıl sağlığım konusunda beni endişelendiriyor. Hiddetli olmam, kalemi, hokkayı fırlatıp atmam, elime geçeni kırıp dökmem gerekirdi oysa. Ama ben çok sakinim, yazı beni sakinleştiriyor, bunu biliyorum. Ne zaman yazıyla içimi döksem sayfalara, rahatlıyorum, sanki tedavi oluyorum. Yine de nasıl oluyor anlam veremiyorum. Nasıl olup da kinim, öfkem içimde bir buhar gibi sıkışıp kalmışken ve düştüğüm o rezil durumdan ne kadar utanmış olduğumu saklayarak, nasıl yüzüm kızarmadan, böylesine sakin kaleme alıyorum bugün olanları, anlayamıyorum. Buna ben bile şaşırıyorum. Bu normal bir durum mudur, yoksa hastalıklı, netameli bir hal midir, emin değilim. Sana sığınıyorum Yüce Tanrım. Çünkü kendimi tanıyamıyorum artık. Çevresindeki tüm erkeklerin hayranlıkla baktığı benim gibi güzel, alımlı bir kadının bu duruma düşmesi çok acı, çok utanç verici. Bundan duyduğum üzüntüyü anlatamam. Kalemime ne kadar güvensem de yazıya dökemem.

Nicolo, kahvenin pişmesini beklemeden günün ilk sigarasını sarmıştı. İnce parmaklarıyla aynı kalınlıkta bir sigaraydı bu. Onu dudaklarının arasına sıkıştırmış ama yakmamıştı. Lorenzo'ya heyecanla bir şeyler anlatıyordu. Bu sırada dudaklarının arasında duran ucu ateşsiz sigara, altdudağı ile burnu arasında hoplayıp duruyordu. Geldiğimi önce Lorenzo Canto görmüştü. Aslında burada, bu seyahatte Lorenzo'yu sevimli bulmaya başladığımı itiraf etmeliyim.

Ona baktıkça, uzun favorileriyle birleşen dalgalı saçlarında, gür sakalında, şişman yanaklarındaki gamzelerde hep iyi huylu bir insanın izlerini görüyorum. İnce dudaklarında giz-

lemeye çalıştığı çocuksu gülümseme de sanki düşüncemi doğrulayan bir işaret gibi... Biraz burnu büyük bir adam, alçakgönüllü olmayı beceremiyor, sürekli etrafındakilere kendini ispat etme telaşında. Bunu da onlara yüksekten bakarak, onları küçümseyerek yapmaya çalışıyor. Bu yönünü hiç sevmiyorum. Ve maalesef en büyük hatası da Veronica gibi bir cadıyla evli olması.

O kadın... Aman Tanrım! Bir insan o kadına nasıl tahammül edebilir? Bunu anlayamıyorum işte. Üstelik bu olumsuzluk Lorenzo'nun bütün iyi yanlarını da gölgeliyor. Keşke Veronica gibi tanrıça edasıyla ortalarda gezinmeyen iyi huylu, uyumlu, sade bir kadınla evlenseydi Lorenzo. Böyle çok daha mutlu olurdu, bundan eminim. Etrafındaki mutluluk haresinin içinde de şimdikinden daha fazla dost bulurdu. Bu kadın yüzünden pek çok eski dostunun Lorenzo'yu terk ettiğini söylüyor Alfredo. Yenilerini kazanması da çok kolay olmuyormuş. Galiba Alfredo'nun onu yalnız bırakmama nedeni sadece ortak olmaları değil, biraz da bu sebepten...

Lorenzo, beni görünce başıyla selamlayıp Nicolo ile sohbete devam etmişti. O da Nicolo gibi duvara yaslanmış, sağ eliyle ceketinin yakasını kavramış, kaskatı duruyordu. Bu haliyle ressamlara aile tablosu yaptıran sonradan görme zenginlere benziyordu. Bizim Alfredo'nun da böyle doğal olmayan pozları vardır. Onu da bu şekilde görünce sanki resmini yaptırdığını düşünürüm hep. Sanki evin salonunda bir yerlerde elinde paleti, önünde tuvali ince sakallı bir ressamla karşılaşacağım hissine kapılırım.

Lorenzo'nun beni selamladığını görünce Nicolo da dönüp kibar bir şekilde başıyla selam vermişti. Ben de uzaktan el sallamakla yetindim; yanlarına gitmedim. Onlar da davet etmediler zaten. Davet etseler de gitmezdim. İki erkeğin sohbetinin arasına girip tatlarını kaçıracak kadar budala bir kadın olmadım hiçbir zaman. Yanlarına gitsem de konuştukların-

dan sıkılacaktım. Erkekler nelerden konuşur bir aradayken? Ya politika, ya iş ya da kadınlar... Üçü de bana göre konular değil. Zaten Alfredo'ya mecburen eşlik ettiğim toplantılarda yeterince dinlemek zorunda kalıyorum bu zırvaları.

Lorenzo ile Nicolo'nun yanlarına gidip onların tadını kaçırmak yerine salondaki masalardan birine oturup otel çalışanlarının telaşlı kahvaltı hazırlıklarını seyrettim. Masaya oturduğumda şişman bir adam nefes nefese elindeki büyük bakır tepsiyle gelmiş, yanımdaki masaya tepsidekileri özenle dizmeye başlamıştı. O sırada merdivende bir hareket olduğunu gördüm. Antonio ile Beatrice el ele merdivenlerden iniyorlardı. Son zamanlarda alışık olduğumuz görüntülerin tam aksine mutlu ve uyumlu bir çift görüntüsüydü bu. O an, bir süredir insanların Alfredo ile ikimizi bu şekilde görmediklerini düşündüm. Evet, Alfredo geziler tertip ediyor, İzmir'de davetler veriyordu; buralarda birlikte görünüyorduk, çeşitli hayır kuruluşları yararına Kramer Palace Oteli'nde düzenlenen balolara birlikte gidiyorduk. Ama bunların hepsi sadece görüntüde kalıyordu. Aslında yavaş yavaş birbirimizden uzaklaşmaya başladığımızın iyice farkına vardım bugün.

Sabah, Antonio ile Beatrice merdivenlerden el ele inerlerken onları kıskandım. Yine çok şık ve uyumluydular. Bazı çiftler vardır hiç ayrılmazlar, her yerde birlikte görünmekten hoşlanırlar, bazıları da sanki ayrı kalmak için fırsat kollar, birkaç dakikalık ayrılıktan gizli bir zevk bile alırlar. Alfredo ile ben sanırım artık bu sınıfın üyeleriz. Aslında bir süredir hissettiğim ama üzerini örttüğüm bu gerçeğin şu birkaç günlük gezide su üstüne çıkmış olmasından çok rahatsızım. Bu kadar insanın önünde rezil olmama izin verdiği için Alfredo'yu asla affetmeyeceğim.

Merdivenlerden iner inmez Antonio, Nicolo ile Lorenzo'nun ocak başı sohbetine katılırken Beatrice yanıma gelip, kahvaltı hazır olana kadar Antonio ile dışarıda dolaşacaklarını, ister-

sem benim de kendilerine katılabileceğimi söylemişti. Sevgili dostumun bu davetini kibarca geri çevirdim. Aklım Alfredo'da kalmıştı. Hâlâ aşağıya inmemişti. Yeniden dönüp basamaklara baktım; ahşap tırabzanlar boyunca sürünerek inen bir el aradım, Alfredo'nun elini... Yoktu. O sırada Antonio, Nicolo ve Lorenzo ile kısa bir yürüyüş için otelin kapısından çıkmak üzereydi. Beatrice yalnız olduğumu görünce yürüyüşten vazgeçmiş, tekrar yanıma gelmişti. Beatrice beni iyi tanır. Sıkıldığımı hemen anlamış. Tedirginliğimin apaçık belli olmasından utanmıştım. Beni oyalamaya çalıştığını biliyordum. Sürekli bir şeyler anlatıyordu. Sabahın erken saatinde anlatacak o kadar şeyi nereden buluyor bu kız bilmiyorum ama anlatıyordu. Ben de dinliyor gibi yapıyordum. Aklım yukarıda kalmıştı; perdelerden sızan ince bir gün ışığının Alfredo'nun yattığı dağınık yatağı aydınlattığı odada kalmıştı aklım.

Alfredo, ben odadan çıkar çıkmaz hemen yataktan fırlayıp hızla tıraş olmuş, henüz ben merdivenlerden inmeden giyinmeye başlamış, hatta bu kısa sürede tıraştan sonra sürdüğü kolonyasını bile avucuna döküp çarpmıştı yüzüne. Her zaman olduğu gibi gözlerini yakmıştı kolonya. Dudaklarını büzmüş, pencerenin perdesini tamamen açmıştı. Bunları getiriyordum gözlerimin önüne. O aydınlık odada pencerenin önünde Alfredo'yu görüyordum. Evet, Alfredo perdeyi ardına kadar açmıştı, sabahın çiğ güneş ışıkları daha çok içeri girsin, o dağınık yatak daha çok aydınlansın diye. Alfredo aydınlıkta sevişmeyi sever, karanlık onun ilgisini dağıtır. Bunları nasıl yazdığımı bilmiyorum. Kendime hayret ediyorum, kendimi tanıyamıyorum. Bu kadar sakin kalışıma anlam veremiyorum. Yüce Tanrı affetsin beni.

Sabah herkes fark etti tedirginliğimi. Tanrım, hepsine rezil oldum. Şimdi şunları yazarken bile yüzümün kızardığını hissettim, ateş bastı her yanımı...

Az önce yazmayı bırakıp masamdaki mum ışığını tuvalet

masasının aynasının önüne getirdim, yüzüme baktım. Yüzüm gerçekten kıpkırmızı olmuş. Beni bu duruma düşürdüğü için Alfredo'yu asla affetmeyeceğim. Bu kadar aşağılandığımı, böylesine yerin dibine girdiğimi hiç hatırlamıyorum.

Beatrice anlatmayı sürdürüyordu. Burada yazmama değmeyecek şeyler... Sanırım endişelendiğimi fark etmiş olacak. Beni oyalamaya çalışıyordu. Ben de onu dinler gibi yaparken az önce günlüğüme utanarak da olsa yazdığım şeyleri düşünüyordum. Perdeleri açık pencere, otelin bahçesindeki ağaçlardan süzülerek odayı dolduran sabah güneşi, beyaz dağınık çarşafları aydınlatan mahrem bir ışık... Çıplak, günahkâr, insanın sırtını titreten bir ışık...

Yine merdivenlere bakmıştım. Beatrice henüz tedirginliğimin gerçek nedenini tam olarak fark etmemişti. Bu sırada şişman otel görevlisi mutfağa gidip geliyor, her gidişinde büyük tepsisini doldurduktan sonra geri dönüyordu. Böylece kısa sürede masayı hazırlamıştı. Mutfaktan sıcak süt kokuları geliyordu. Beatrice'in konuşması kesintiye uğrayınca baktığı yöne döndüm. Nicolo, Antonio ve Lorenzo Canto neşe içinde içeri girdiler. Kısa yürüyüşleri sırasında Mösyö Dumont ve yardımcısı Jean Claude'a rastlamışlar; onlarla birlikte gelmişlerdi. Meğer en erken kalkanlar yine her zaman olduğu gibi rehberimiz Mösyö Dumont'la yardımcısı olmuş. Alfredo'nun yaptığı terbiyesizlik yüzünden utanç duyuyordum. Hepsi yanımıza gelip masadaki yerlerini alırken herkese, "Günaydın" diyerek ev sahipliği görevini Alfredo yerine ben üstlenmek zorunda kalmıştım. Alfredo hâlâ aşağıya inmemişti.

Nicolo hemen yanıma oturmuştu, karşısındaki iskemle boştu. Onun da sevgilisi benim sevgili kocam gibi uykuyu çok seviyordu anlaşılan. Diğer konakladığımız yerlerde hep Nicolo ile birlikte kahvaltıya gelirken bu kez kalkamamıştı. Sormama gerek kalmadan, "Birazdan gelir" dedi Nicolo. Ben de, "Alfredo da gelmek üzeredir" dedim çaresiz. Sonra bu saçma sapan

konuşmanın yönünü değiştirmek için iş olsun diye, "Dışarısı nasıl?" diye sordum. Kuşlar cıvıldıyordu pencerelerde, güneşli, yazdan kalma bir gündü aslında. Saçma bir soruydu. "Güzel" diye cevapladı Nicolo sağ eliyle sürekli yay gibi yukarı kıvırdığı bıyıklarıyla oynarken. "Yolculuk için çok güzel bir gün" dedi. Bu sırada Mösyö Dumont, Lorenzo Canto'ya yolculuğumuzun yeni rotasını anlatıyordu. Geçeceğimiz yerler, yolda karşılaşacaklarımız, mola vereceğimiz noktalar...

Henüz kimse yemeğe başlamamıştı. Nicolo konuşurken tedirginliğimi anlamasın diye dönüp merdivenlere bakamıyordum. Bunun yerine Nicolo'nun gülen gözlerine, kıvrık bıyıklarına bakıyordum; ara sıra masadakilere kayıyordu gözlerim. İşte tam o sırada Antonio'nun merdiven tarafına bakarken gülümsediğini görünce rahatlamış, o yöne dönebilmek için bunu fırsat bilmiştim. Derin bir nefes alıp döndüm merdivene. Halı serilmiş basamaklardan inenin Luca olduğunu görünce içine düştüğüm hayal kırıklığımı anlatamam. Ben Alfredo'yu beklerken Luca iniyordu merdivenlerden, yağlı göbeğini kaşıyarak. Bir gün önce giydiği buruşuk gömlek üzerindeydi, saçları şeytan yalamış gibiydi, yüzü tıraşsızdı. Boynuna her zamanki kısa ve tuhaf eşarplarından birini bağlamıştı. Kimseye günaydın bile demeden şiir okuyarak geldi yanımıza. Kısa bir şiirdi bu. Bu günlüğüm ileride birinin eline geçer mi bilmiyorum. Ama eğer geçerse Luca'nın okuduğu şiiri merak etmesin okuyan. Onu bugünkü notlarımın sonuna koymayacağım, çünkü çok sıkıntılıyım, şiirle süslenecek, süslü sözlerle taçlandırılacak bir gün geçirmedim bugün. Hem zaten berbat bir şiirdi okuduğu...

Luca da yalnız başına aşağıya inince Beatrice hemen anlamıştı tedirginliğimin nedenini, neden gözlerimin her fırsatta merdivene kaydığını... Alfredo, geziye çıktığımız ilk günden beri her konakladığımız yerde en geç hazırlananlardan biri olduğu için herkes bu duruma alışıktı aslında. Bu nedenle bir

süreliğine merakımın anlaşılmamış olması normaldi. Ancak bu kez durum farklıydı, sanki korktuğum başıma geliyor gibiydi. Çünkü her sabah Gabriella, Luca'nın hemen önünde, onun kıllı kalın kolları boynuna dolanmış olarak kahvaltıya gelirdi. Fakat bu defa Luca'nın önünde yağlı göbeğinden başka kimse yoktu.

Luca şiiri bitirip, aldığı alkışların sakallı şişman yanaklarına getirdiği şımarık bir yüz ifadesiyle masaya oturduktan hemen sonra geri kalanların hepsi peş peşe merdivenlerin basamaklarından sessiz adımlarla inip yanımıza geldiler. Önce Veronica geldi. Düğünlerde sokaklara solmuş çiçekler atan Çingeneler gibi sahte gülücükler saçarak gelip Lorenzo Canto'nun yanına oturdu. Yine abartılı bir kıyafet giymişti. Kıyafetini tarif etmeme gerek yok. Zaten çok da dikkat etmemiştim, aklım hâlâ gelenlerin arasında göremediğim Alfredo'daydı.

Herkesin karnı iyice acıkmıştı. Peder Francesco da inince yemeğe başlayabileceğimizi söylemek gafletinde bulunmuştum heyecandan. Mösyö Dumont, "Kocanızı bekleyelim Bayan Vitelli" dedi. "Ne de olsa gezimizin mimarı o. Biraz hoşgörüyü hak ediyor sanırım." Herkes gülerken Veronica girmişti araya. "Başkaları da yok" dedi. Sanki bunu söylemese edemezdi. Belki de yukarıda işlenmekte olan bir günahı parmağıyla işaret eder gibi, herkesin ilgisini oraya çekmek ister gibi yapmıştı bunu. Ben Gabriella'yı kastettiğini düşünürken o, Josephine'in de olmadığını hatırlatmıştı bana. Onu tamamen unutmuştum ben. Oysa Nicolo yanımda oturuyor, belki de benimle aynı sıkıntıyla bıyıklarıyla oynuyordu. Herkesten özür dileyip oturdum yerime. Bu sefer içimdeki kurt iki olmuştu. Acaba hangisi, diye düşünmeye başlamıştım. Yukarıdakilerden hangisiyle birlikte oluyordu Alfredo? Aynı masada oturduğum rezil adamlardan hangisi sevgilisini ona peşkeş çekmek için bu geziye getirmişti acaba? İkisi de olabilirdi. Nicolo'nun kızla

ilgisi olmadığı ortadaydı. Luca'ya zaten hiç güvenim yoktu. Gabriella da yanında sanki onun kadını değilmiş, her an onu terk edip gidecekmiş gibi eğreti duruyordu.

Bir an sessizlik oldu. İşte o an masadaki herkesin benimle aynı şeyleri düşündüğü hissine kapılmıştım. Sessizliği Luca bozdu. Ayağa kalktığında yine şiir okuyacağını düşünmüştüm. Ama o Mösyö Dumont'a dönüp çoğunluğun masada olduğunu söylemişti. "Peder Francesco dua ettirsin, yemeğe başlayalım. Alfredo gelince bize katılır" dedi. Gabriella biraz rahatsızmış, geç inecekmiş. Nicolo da ona katılmıştı. Josephine de biraz üşütmüş dünkü yağmurda. Dinlenmesini istemiş Nicolo. Sabah kalktığında kendini iyi hissetmiyormuş, yola çıkarken bize katılacakmış.

Alfredo rahatsız değildi. Onu dağınık yatakta beyaz çarşafların arasında rahat ve huzurlu bir uykunun yumuşaklığı içinde bırakıp aşağıya inmiştim. Bir an kendimi çok kötü hissettim. Masadan kalkıp merdivenlere doğru yürümeye başladığımın farkında değildim. Otelin üst katına çıkan merdivenin önüne gelince kendime geldim ama vazgeçmedim. Artık hiçbir şey umurumda değildi. Yukarı çıkıp Alfredo'yu, o kadınlardan hangisiyle birlikteyse onun koynundan çekip çıkardıktan sonra ikisini de rezil edecektim. Alfredo düşünmedikten sonra ben neden düşünecektim. Herkes merdivenlere doğru hışımla yürümemden bir rezillik çıkacağını tahmin etmiş olmalıydı. Kafamı kaldırdığımda Gabriella ile yüz yüze geldim. Beline kadar inen uzun siyah saçları ıslaktı. Narçiçeği renginde ince bir elbise giymişti. Gülümserken bembeyaz dişleri parlıyordu. Dünyam kararmıştı o an. Koşarak çıktım merdivenin basamaklarını; herkese rezil olmuştum ama umurumda değildi. Koridoru hızla geçip hışımla odaya girdim. Alfredo masum bir çocuk gibi uyuyordu. Perdeler kapalıydı; hâlâ aynı ince güneş ışığı giriyordu perdenin aralığından. Altın rengi bir çubuk gibi dağınık yatağın üstünde duruyordu. Biraz yer değiştirmişti

belki, biraz kalınlaşmıştı, hepsi o. Dikkatliyimdir, tüm kadınlar gibi... Bunun dışında odada hiçbir değişiklik yoktu, emindim bundan. O an ter boşandı vücudumdan. Boş yere vesveseye kapılmış, bütün dikkatleri üzerime çekmiştim. Kıskançlığımın anlaşılmasından hem çok rahatsız olmuş hem de utanmıştım. Alfredo'yu uyandırıp giyinmesini istedim. Bu sırada aklıma o an için parlak bir fikir gelmişti ama aşağıya inince hemen söndü. İnsanların söylediklerimi inandırıcı bulmadıklarını yüzlerinden okumuştum.

Diğerlerinin duyabileceği yüksek bir sesle Alfredo'yu merak ettiğim için telaşla yukarı çıktığımı söylemiştim Beatrice'e. İnandırıcı olmadığımın ben de farkındaydım. Ama suçlu Alfredo'ydu. Onun yüzünden rezil olmuştuk herkese. Sinirliydim, sabah uyandığımda aynada gördüğüm sakin ve sevecen ifadeden eser yoktu yüzümde. Alfredo çok hatalıydı. Kalkıp onun da herkes gibi zamanında kahvaltıda olması gerekiyordu. Üstelik bu geziyi tertip eden kişi olarak "konuklarım" dediği insanları ve beni yemekte yalnız bırakmamalıydı. Ama Alfredo rahat, vurdumduymaz bir adamdır, Luca'nın parası olanı. Zaten bu yüzden Luca gibi bir ayyaşla bu kadar iyi anlaşıyor olmalı.

Saat ona doğru otelden ayrıldık. Küçük kervanımız yeniden tozlu yollardaydı. Şansımıza çok güzel bir gündü. Peder Francesco bu defa hava durumunu tahmin edememişti. Gezinin ilk gününden beri yağmur dedi, yağdı; güneş dedi, hava açtı. Fakat dünkü havaya aldanıp bugünün de yağmurlu olacağını tahmin etmişti ama yanılmıştı. Bizim arabamızdaydı. İri göbeğinin üzerinde birleştirdiği ellerini ara sıra ya beyaz sakallarını ya da kıllı ensesini kaşımak için kaldırıyor, sonra yine yerine koyuyordu. Ellerini kendisine ait olmayan aletler gibi kullanıyordu sanki. Uzaktan başka birinin iplerle idare ettiği bir kuklanın elleri gibiydi elleri.

Havanın güzel oluşu moralimi düzeltmeye yetmemişti. Hiç

konuşmadan, neşesiz, arabada oturuyordum. Alfredo olanların farkında bile değildi. Peder Francesco'ya, son Meryem Ana Bayramı sırasında kilisede yapılan gösterilerin görkemi karşısında ne kadar etkilendiğini anlatıyordu. Yol boyunca durakladığımız yerlerde neler hissettiğimi en iyi anlayan Beatrice, sessiz kaldığımı veya gözlerimde gizlemeyi beceremediğim bir nefretle Alfredo'ya baktığımı gördükçe beni teselli etmeye çalışıyordu. Küçük düşmüştüm. Fakat Alfredo bunun farkında bile değildi. Ondan hırsımı alacak zamanı da bulamamıştım. Hiçbir şey mutlu etmiyordu beni. Herhangi bir zamanda beni kolayca alıp hayal âlemlerine götürecek, hatta hiç şiir yazamadığım halde dokunaklı birkaç mısra yazdıracak yol manzaralarından bile etkilenmiyordum. Sallantıyla ağır aksak yol alan arabalarımızın içinde giderken ulu ağaçların uykulu yüzlerimizde gezinen kırık gölgeleri, çiçeklerin öğle sonrası yumuşamaya başlayan güneş ışıkları altında altın tanelerini andıran görüntüleri, atlarımızın toynaklarının dibinde uzanan sarı kestane yaprakları, çok sevdiğim leylak rengi dantelli elbisem ve üzerindeki peygamberçiçekleri bile...

Akşamüzeri küçük bir köye girdik. Tütün rengi bir ışık, etrafımızdaki her şeyin üzerini örtmüştü. Uzun kavak ağaçlarıyla kaplı, yüksek tepelerin arasına sıkışmış şirin bir köydü burası. Köyün girişindeki çeşmenin hemen yanında durmuştuk. Herkes sırasıyla susuzluğunu giderirken, Peder Francesco da yanından hiç eksik etmediği su tulumunu dolduruyordu. Nicolo ilk defa bana bu kadar yaklaşmıştı. Onun ilk kez bu kadar abartılı giyindiğini görüyordum. Genellikle şık giyinir ama aşırıya kaçmaz. Alfredo'nun bile ondan daha gösterişli giyindiğini söyleyebilirim. Fakat Nicolo'yu yıllardır tanırım; sevgilisi Josephine'le ilk tanıştıkları günlerde bile böyle değildi. Bir değişiklik var onda. Sanırım Lorenzo ile Veronica onu da etkilediler.

Nicolo'nun üzerinde ham keten bir kıyafet vardı; başında

yine krem rengi keten bir şapka. Şapkanın kenarlarından yüzüne koyu kahverengi bir gölge düşüyordu. Etrafımızı saran ışığın birkaç ton koyusu, esrarlı bir renkti bu ve Nicolo'ya gizemli bir görünüm veriyordu. Cebinden çıkardığı maroken tabakadan ince sarılmış bir sigara aldı. Boş zamanlarında sardığı sigaraları bu tabakaya özenle yerleştiriyordu ve keyiflendiği anlarda içiyordu. Daha önce de tanık olmuştum buna. Josephine de şık giyinmişti. Adeta onun gölgesinde kalmak istemiyor gibi bir hali vardı. Başındaki büyükçe hasır şapka onun da yüzüne Nicolo'nun yüzündeki ışığın aynısını düşürmüştü. Onunla ayaküzeri sohbet ederken Luca ile Alfredo bizden uzak bir köşede konuşuyorlardı. Göz ucuyla görüyordum onları. Antonio, Beatrice'le etrafı keşfetmeye çalışıyordu. Arabada oturmaktan uyuşan bacaklarını açmak için yakındaki ormanın içinde doğru kısa bir yürüyüşe çıkmışlardı. Bu sırada Gabriella da bize katıldı. Çok şaşırmıştım. İlk kez bu kadar yakınıma geliyordu. Onun, o kemikli, uzun parmaklarını sevgilisinin yağlı göbeğinden çekip bana getiren gücün ne olduğunu kestirebiliyordum. Kıskançlığın omuzlarıma böylesine ağır bir yük yükleyeceğini, içimi böylesine azgın kurtlar gibi kemireceğini asla düşünemezdim.

Evet, Alfredo'yu kıskanıyorum bu kadından. Bunu kendime itiraf ederken bile zorlanıyor ve asla kimselere belli etmemek için çabalıyorum. Sonunda gerçeği anlamış olsa da bunu, en yakın dostum Beatrice'den bile saklamak için çok uğraştım. Artık maalesef o da, belki bu gezide bizimle birlikte olan herkes de biliyor o kadını kıskandığımı ama o aşağılık sürtük bunu kimse bilmezken de biliyordu; en başından beri kocamı kıskandığımı biliyor ve bundan zevk alıyordu.

Diğerlerinin bu kıskançlığı fark etmesi olanaksızdı aslında. Ben kendimi tutup bu sabahki hatayı yapmamış olsaydım asla anlayamazlardı. Hatta Beatrice bile fark edemezdi bu durumu. Alfredo'nun benim gibi güzel ve akıllı bir kadını, o

Güller Sokağı yosmasıyla aldatacağını asla düşünemezlerdi. Belki de ben yanılıyorum, kendimi bile kandırmaya çalışıyorum. Aslında pekâlâ düşünebilirler. Farklı bir ten, farklı büyüklükte göğüsler ve aralayacakları farklı incelikte ve uzunlukta bacaklar, erkeklere değil karılarını, servetlerini bile unutturabiliyor bazen. Alfredo bu fahişeyle evlenecek değil ya, gönül eğlendirip bırakacak onu da biliyorum ama Alfredo'nun o kadının üzerine çıktığını düşünmek bile acı veriyor bana.

Gabriella yanımıza gelir gelmez sustuğumu görünce uzaklaştı. Onunla bu kadar yakın olmaktan hoşlanmadığımı hemen anlamıştı. Bu arada bir süredir etrafta gezinen Mösyö Dumont, Jean Claude'un yardımıyla atından inmişti. Geceyi bu köyde geçireceğimizi söyledi. Aslında esas konaklayacağımız köy fazla uzakta değilmiş. Akşam olmadan oraya da ulaşabilirmişiz belki. Ama gece yaklaştığından yola devam etmemizin güvenli olmayacağını düşünmüş.

Mösyö Dumont sadece bu kadar bilgi verip gerisini getirmemişti. Herkesi daha fazla endişelendirmemek için gerisini Alfredo anlattı. En çok da Cantolar korkmuşa benziyordu aslına bakarsanız. Gözleri açık, Alfredo'nun anlattıklarını dinliyorlardı. Yoldan geçen kervanlara saldıran eşkıyalar hava kararınca tehlikeli olabiliyorlarmış. Bütün bunları bilmeme rağmen akşam serinliğiyle birlikte benim bile içime bir ürperme girmişti. Sanki sırtıma biri dokunuyor gibi irkilmiştim. Arkama döndüğümde akşam güneşinin bir kısmını altın sarısına boyadığı kısa bir çam ağacının sallanan dallarını gördüm. Sanki biri ardından bizi gözetliyormuş da benim döndüğümü görünce saklanmış gibi, araladığı daldan elini telaşla çekmiş gibi... Daha iyimser olmaya çalışırsam, tedirgin bir tilki bizden korkup kaçmış gibi sallanıyordu ağacın dalları...

Alfredo'nun eşkıya saldırılarından bahsetmesiyle ortaya

düşen korku herkesi kendine getirmişti. Atlarımıza binip doğru köyün yolunu tuttuk. Biz çeşme başında oyalanırken Alfredo'nun adamları köyde konaklamamıza yardımcı olacak köylüleri bulmuşlardı. Onlarla köye girince birden etraftaki her şey önemsizleşti. Fabricio'yu özlediğimi anladım o an. Nedense en çok onu özlemiştim. İnsan çocukları arasında istemeden de olsa ayrım yapıyor sanırım. Kendimize bile itiraf edemesek de gerçek bu. Artık eminim bundan. Umberto'yu da çok seviyorum, onu da çok özledim ama Fabricio başka. Onu bir başka özledim; kokusu burnumda...

İsabella ile Alfredo evledikten bir yıl, iki ay sonra ilk çocukları Fabricio dünyaya gelmişti. İsabella oğluna çok sevdiği bir roman kahramanının adını vermişti. Çocuk, adını Stendhal'in *Parma Manastırı* romanındaki uçarı delikanlı Fabricio'dan aldı. Alfredo fazla karışmadı ama babasının adını da eklediler. Fakat bu isim hiç kullanılmadı; sadece Alfredo, o da arada sırada aklına gelirse oğlunu Federico diye çağırıyordu.

İlk çocukları kız olsaydı, ona da "Grazia" ismini takacaktı İsabella. Bundan, çocukluk arkadaşı (liseyi de birlikte kız lisesinde okumuşlardı) Beatrice'e de bahsetmişti bir keresinde. "Grazia" da muhtemelen sevdiği bir romanın kadın kahramanıydı fakat bu ismin *Parma Manastırı*'ndan olmadığı kesin. Romain Rolland'ın *Jean Christophe* romanında bu isimde bir kadın kahraman vardır: Grazia Buontempi... Fakat Romain Rolland, *Jean Christophe*'u 1903-1912 yılları arasında yazdığından İsabella'nın bu romanı okumasına olanak yoktu. Bu yüzden İsabella'nın, "Grazia" adını başka bir romandan almış olması gerekiyor. Fakat ne ilginçtir ki üçüncü çocuğu kız olduğunda nedense bu düşüncesinden vazgeçecekti İsabella. "Grazia" ismini unutup kızına "Floriana" adını takacaktı ki bu ismin bir romandan alıntı olduğuna dair hiçbir bilgi yok.

Şair Luca'nın Denizli'deki otelde kahvaltıya inerken okuduğu şiir:*

Sözden hafif ne var? Şimşek.
Şimşekten hafif? Rüzgâr.
Rüzgârdan? Kadın.
Kadından? Hiçbir şey.

* Bu aslında bir şiir değildi; Seneca'nın epigramlarından biriydi, 799 numaralı epigram. İsabella hem sıkıntılı olduğu, hem de münasebetsiz bulduğu için günlüğünde bu epigrama yer vermemişti.

IV. Bölüm

"Düşlerin Alacakaranlığı" Filadelfiya

İzmir'de her şey ne kadar farklıydı. Geçen her gün, bu geziye çıktığım için duyduğum pişmanlık büyüyor. İlk başta heyecanlanmıştım; İzmir'deki monoton yaşantımıza bir hareket gelir diye düşünmüştüm. Alfredo ile yeniden yakınlaşmamız için bu gezinin bir fırsat olabileceğini bile geçirmiştim aklımdan. Ne saflık! İzmir'deyken birbirimizi daha fazla görüyor, daha çok beraber oluyor, en azından akşamları yemekte az da olsa konuşabiliyorduk. Burada iki yabancı gibiyiz. Gündüz seyahat heyecanı, yeni yerler görecek olmamızın merakıyla hiçbir şey anlamadan geçip gidiyor. Ama akşam olunca yalnızlığım artıyor içimde, köpürüyor, büyüyor.

Alfredo akşamları ya kaldığımız otelde konaklayan yabancı misafirlerle ya da Lorenzo, Nicolo veya Mösyö Dumont'la sohbet ediyor, onlarla oyun oynuyor, geç saatlere kadar içip sızıyor. Kaldığımız hanların, otellerin, misafirhanelerin odalarında bile iki kelime edemiyoruz. Her geçen gün birbirimizden uzaklaşıyoruz. Şu yazdığım günlük de olmasa yapayalnızım. Bu durum böyle devam ederse korkarım İzmir'e dönüşte iki çocuklu genç bir dul olarak herkesin diline düşeceğim.

Yine bu gezide önemli bir şeyin daha farkına vardım. Alfredo bu insanları boşuna taşımıyor yanında. Hepsinin aile hayatımızın içine girmelerinin ve orada kendilerince roller almalarının bir anlamı var aslında. Alfredo'nun eksik yönle-

rini tamamlıyor bu aktörler. Onlara yakın dostları mı demeliyim? Hayır, bu söze çok inanmadığımdan diyemiyorum. O çok kullanır "dostlarım" sözünü. Dostları onun için çok değerlidir. Günün birinde başı sıkıştığında bunlardan hiçbirini bulamayacak yanında. O da bunu biliyor belki ama işine geliyor onlarla vakit geçirmek. Dostları aynı zamanda benim de eksikliklerimi tamamlıyorlar. Mesela şu, gördüğümde tüylerimi diken diken eden Luca, sözüm ona Alfredo'nun kültürel ihtiyaçlarını karşılıyor. Şiir, resim, heykel hatta müzik, hepsini onunla konuşuyor. Bir yemekte konu edebiyattan açıldığında Alfredo'nun birkaç kelime edebilmesini sağlayan o. Luca'dan öğrendiklerini satıyor masada. Bir diğeri onu oyunla eğlendiriyor. Sürekli kaybediyor vist oynarken. Bir başkası onu benim güldüremeyeceğim kadar güldürüyor. Lorenzo Canto gibi palyaçoların yanında benim lafım mı olur? Nicolo Paradisi ile içki içiyor, ticaretten felsefeye, bilime kadar her şeyi konuşabiliyor onunla. Bütün yenilikleri ondan öğreniyor. Peder Francesco onu ilahiyatla buluşturan adam. Ne zaman dünya nimetlerine fazlaca kendini kaptırdığı telaşına kapılsa, günaha batmaktan korksa, Peder Francesco'nun beyaz sakalının arasına gizlenmiş iri dudaklarından dökülen lakırdıları duymak için uykuya dalmadan önce masal dinleyen meraklı çocuklar gibi soluğu onun yanında alıyor. Peder onun, Tanrı'yla arasındaki bağı oluşturuyor. Zenginleştikçe zayıflayan bu bağın kopmamasını sağlıyor.

Şimdi, onun cinsel ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir üyesi daha var bu kulübün. Kıskanıyorum hepsini, evet. Sadece, kocamı kolayca baştan çıkaracağından endişe ettiğim Gabriella'yı değil, hepsini kıskanıyorum ve bunu yeni keşfediyorum.

Alfredo'nun bu geziye çıkarken neden bu kadar hevesli ve keyifli olduğunu düşünüyordum. Düşüncelerim iç içe geçip gözümü kamaştıran güneş renkli karışık bir yün yumağı gibi

içinden çıkılmaz bir hal alıyor, daha da huzursuz ediyordu beni. Alfredo'nun gözlerinin içi gülüyordu gezi öncesi. Bunun nedeni, uzun süredir planladığı geziyi sonunda gerçekleştiriyor olması mıydı, yoksa benim bilmediğim başka bir nedeni mi vardı bu sevincin, bilemiyordum. Bu sorunun cevabı hâlâ yok. Sadece içimi kemiren kötü bir duygu var geride.

Alfredo'ya baktığımda bazen onu çok çirkin buluyorum. Bu adamla neden beraberim diye soruyorum kendime. Ben prensesler kadar güzelim, o ise çukur yanaklı, sıska, sarı bıyıklı bir adam. Oysa kumral, hatta esmer erkekleri severim ben. Neden Alfredo, diye soruyorum kendime. Sonra her şey değişiyor, Alfredo yakışıklı bir prens gibi görünüyor gözüme; onu seviyorum galiba diyorum kendi kendime. Sevgi mi, alışkanlık mı bu bilemiyorum.

Evet, itiraf ediyorum, hepsini kıskanıyorum. Alfredo'yu benden çekip aldıkları için sevmiyorum onları. Alfredo'yu üzmemek için katlanmışım onlara bunca zaman. Bu gezide daha iyi anladım bunu. Şimdi o ilk yılları ne kadar çok özlüyorum. Fazla değil, beş sene önceydi aslında ama şu an bir asır gibi, yaşlanmışım gibi, ruhum yorgun, içim üşüyor. Etrafımda dönüp duran sürekli bir mutsuzluğun küçük, kara böcekleri kemiriyor bedenimi. Geziye çıktığımızda doğayla aramda kurduğum o bağ da koptu sanki. Zevk alamıyorum artık bu geziden. Yaşamımın en güzel günleri değil bunlar, kesinlikle değil. Alfredo ile ilişkimizin bu hale geleceğini asla düşünemezdim.

Gezi sırasında zedelenmeye başlayan ilişkileri her birliktelikte olduğu gibi güzel başlamıştı. Uzun süre konuşulan görkemli bir düğünün ardından evliliğin meyveleri de gelmişti. Alfredo, yeni ortağı Lorenzo Canto'nun da katkısıyla işlerini daha da büyütmüş, dostlarının sayısı, sayamayacakları kadar artmıştı. Hemen her hafta mutlaka bir davete katılıyorlar,

ayda bir de kendi evlerinde konuklarını ağırladıkları eğlenceler tertip ediyorlardı. Bu güzel hayat, 1878 senesinin yaz başına kadar sürmüştü. Alfredo yavaş yavaş değişiyordu, İsabella'dan uzaklaşıyordu. Aslında işleri yoğundu; başka kadınlarla İsabella'yı aldattığına dair bir kanıt da yoktu ama İsabella... Şüphe onun o bembeyaz bedenini karanlık kurtlarla sarıp sarmalıyor, kâbuslarla uykularını bölüyordu.

Evliliğinin böyle sıkıntıya girdiği bir dönemde Yedi Kiliseler gezisini bir kurtarıcı olarak görmüştü İsabella. Bu gezinin Alfredo'yu iş ortamından biraz olsun uzaklaştıracağını ve yeniden kendisine yakınlaştıracağını düşünüyor, yanlarında çocuklar da olmayacağı için kocasıyla ikinci bir balayının heyecan dolu planlarını yapıyordu. Fakat daha seyahate çıkmadan terslikler başlamıştı. Her ne kadar İsabella önemsemese de, gezi boyunca Alfredo bunları dostlarına belli etmemeye gayret ettiyse de önemli sıkıntıları geride bırakarak çıkmışlardı geziye.

Yaz başıydı. Keyifli bir akşamüzeri, Bornova'daki evlerinin arka bahçesindeki gülibrişim ağaçlarının altında oturmuş kitap okuyordu Alfredo. Aslında sıkça yaptığı bir şey değildi bu. Öğle yemeğinden sonra bahçedeki bambu şezlonglardan birinde bir süre kestirmiş, sonra kuş sesleriyle uyanıp, İsabella'nın tavsiye ettiği kitabı (Balzac'ın *Tılsımlı Deri* romanıydı) okumaya başlamıştı. Zaman zaman başını kitaptan kaldırıp, altında oturduğu gülibrişim ağaçlarının, başka bir gezegenden gelip ağacın üzerine konmuş tüylü canlıları andıran pembe çiçeklerine hayranlıkla bakıyor, az önce İsabella'nın kendi elleriyle hazırlayıp getirdiği içkisinden bir yudum aldıktan sonra tekrar kitaba dönüyordu. Yemekten sonra bir süre uyumasına rağmen üzerinde hâlâ bir ağırlık vardı; kitabı okurken her an yeniden bahçede derin bir uykuya dalabilirdi. Hiç hatırlamadığı bir ses onu kendine getirmese belki uyuyacaktı ama bahçenin arka kapısından giren

bir yabancı sanki kırk yıldır tanışıyorlarmış gibi konuşmaya başlamıştı. Sitem ediyordu şakayla karışık. Küstah bir duruşu vardı, kıyafeti özensiz ve ucuz görünüyordu. Alfredo Vitelli, başını adamın olduğu yöne çevirmiş, hareketsiz duruyordu. Sanki yıllardır görmediği bir çocukluk arkadaşına benziyordu. Ama kendisinden gençti gelen. İtalya'da okuduğu yıllardan, alt sınıflardan mıydı acaba?

"Demek beni tanıyamadın Alfredo" dedi delikanlı. Bahçe kapısından içeri girmişti. Dudaklarının arasına sıkıştırdığı saman çöpünü çıkarıp yere atmıştı. Boş kalan dudaklarını yayarak gülümserken "Pulcinella"* dedi bu kez.

Alfredo kaskatı kesilmişti. "Luigi" dedi belli belirsiz. Genç adam duymamış gibi yapıp Alfredo'ya biraz daha yaklaşırken kulağını uzattı.

"Sen" diyebildi Alfredo bu kez. Evet, oydu; yıllar önce Galata Rıhtımı'ndan bindiği bir gemiyle çocuk yaşta maceraya atılan küçük kardeşi Luigi'ydi gelen.

Şaşkınlığı geçer geçmez sarılıp kucaklaştılar. Onu hemen İsabella ile tanıştırdı; akşam keyifli bir yemekle Luigi'nin dönüşünü kutladılar. Kutlamaya diğer kardeşi Antonio ile Stefania'yı da davet etmişlerdi. Stefania o sıralar hamileydi ve kısa süre sonra adını amcası Alfredo'dan alacak bir erkek çocuk dünyaya getirecekti. Küçük Alfredo, Yedi Kiliseler gezisine çıkmadan bir hafta önce doğmuştu.

İlk günler neşeli geçti, üç kardeş, yıllar sonra bir araya gelmişti. Fakat Luigi'nin fazla kalmaya niyeti yoktu.

İzmir'e geliş nedenini anlatınca Alfredo'nun keyfi kaçmıştı. Luigi, babasından kalan mirastan payını alıp, İstanbul'a dönmek istiyordu. Orada kendine bir iş kuracaktı. Pangaltı

* *Pulcinella*: Luigi bu adı söyler söylemez Alfredo onu hemen tanımıştı. *Pulcinella*, çocukluklarının geçtiği evin ikinci katına çıkan merdivenin hemen karşısındaki duvarda asılı duran bir tablonun adıydı. Biri hata yaptığında diğer ikisi onu bu isimle çağırarak alay ederlerdi. *Pulcinella*, aslında çocukları güldüren gaga burunlu, kambur bir kukla karakterdi. Ama Alfredo ile kardeşleri ondan hiç hoşlanmazdı.

civarında ortak iş yapabileceği dostları vardı. Fakat parasız hiçbir şey yapamıyordu.

Uzun süre tartıştılar. Alfredo asla kardeşine mirastan pay vermeye yanaşmıyordu. Önce babasından kalan bir şey olmadığından, her şeyi kendi çabasıyla yaptığından bahsetti. Hatta bununla da kalmayıp, babalarından kalan tek mirasın yüklü bir borç olduğunu, o borcu ödemek ve şirketi ele geçirmek üzere olan ortağından kurtulmak için ne kadar çok uğraştığını uzun uzun anlattı Luigi'ye. Para veremezdi ama şayet isterse şirketlerinde çalışabilirdi. Seyahat etmeyi çok sevdiğini biliyordu. Avrupa'ya mal almak için onu gönderebilirdi. Artık buharlı gemilerle yolculuk eskisi kadar yorucu da olmuyordu. Kısa sürede gidip dönülüyordu.

Luigi'nin duymak istedikleri bunlar değildi. Israrla kendi payına düşen parayı alıp İstanbul'a dönmek istediğini söylüyordu. Antonio aralarına girmemiş, olanları uzaktan izlemeyi tercih etmişti. Alfredo ne yaptıysa Luigi'yi ikna edemedi. Sonunda, kendisine ancak bir yıl yetecek kadar az bir para vermeyi kabul etti. Daha fazlasını isterse de başına neler gelebileceğini anlattı.

Ertesi sabah Luigi, İzmir'e geri dönmemek üzere ayrılmıştı şehirden. Alfredo ondan bir daha hiç haber alamayacaktı. Ara sıra aklına geldiğinde biraz içi burulsa da, kimse kardeşine yaptığı haksızlığı doğru bulmasa da o asla pişmanlık duymayacaktı. Ancak yine de bu beklenmedik ziyaret gezi öncesi tadını kaçırmıştı.

Luigi'nin gidişinden bir hafta sonra Alfredo yine o adamı gördü. Çıkacakları gezinin hazırlıklarını yapıyordu. Fransa'dan gelecek konuklarının kalacağı odaları bizzat kendisi kontrol etmek için Deux Auguste Oteli'ne gitmişti. Otelin lobisinden hızlı adımlarla geçmiş, otel müdürünün odasına girmeye hazırlanıyordu. O sırada gözü resepsiyona ilişmişti. Büyük bir avizenin altında, lobinin tam ortasında öylece kalmıştı. Yine o adamdı.

Bu defa otelin resepsiyonunda çalışıyordu. Gözlerini ovuşturup yeniden baktı. O sırada yabancı bir grup otele girmiş, resepsiyona doğru hareketlenmişti. Ortalık daha da kalabalıklaşmadan adamın yanına gitti Alfredo. Otele yeni gelen kafileden önce davranıp hemen adamın karşısına dikilmişti.

"Kimsin sen? Kim olduğunu hemen bilmek istiyorum" diye çıkıştı. Adam, üniformasının içinde son gördüğünden daha genç duruyordu. Sanki kendisi yaşlanıyor, bu adam tersine gençleşiyordu. Onu çocukken ilk gördüğünde kırk beş elli yaşlarında bir adamdı. İnce uzun bir yüzü vardı, gözlerinin altındaki kırışıklar, saçlarındaki beyazlar... Oysa şimdi gençleşmişti sanki.

"Bay Vitelli, benim" dedi resepsiyon görevlisi. "Beni tanımadınız mı?"

Gözlerini kapatıp yeniden açtı Alfredo. Onu tanıyordu, bir arkadaşının yeğeniydi. Birkaç ay önce arkadaşının ricasını kıramayıp otel müdürüyle görüşmüş, onu bu işe kendisi aldırmıştı. Cevap bile vermeden uzaklaştı oradan. Ardından Otel Müdürü Stephano Morandi ile görüşerek konukları için her şeyin eksiksiz hazır edilmesini istedi.

Alfredo konukları için körfeze bakan odalardan en güzellerini ayırtmıştı. Akşam yemeğinde mutlaka Fransız mutfağından bir mönü hazır olacak, sabah da Fransız kahvaltısı verilecekti. Kendilerini evlerinde gibi hissetmeleri için ne lazımsa yapılacaktı. Otel Müdürü Bay Morandi, Alfredo Vitelli'yi abartılı jestlerle yolcu ederken Alfredo'nun gözü yine resepsiyona takılmıştı. O çocuktu; birkaç ay önce çocukluk arkadaşı Alberto Ferruzo'nun ricasıyla bu otelde işe başlamasına yardımcı olduğu Marco, çalıştığı bankonun arkasından kendisini selamlıyordu. Çocuğun adını hatırlayamamıştı.

Herkes yattı, her akşam benden önce yatağa giren Alfredo bu akşam nedense aşağıda Luca ile oyun oynuyor. O fahişe de yanlarında. Ben de bir süre oturdum onlarla fakat sıkıldım.

İkisi de sarhoş. Ne konuştukları anlaşılıyor, ne de birbirlerine yaptıkları şakalar. Gabriella için pek fark etmiyor tabii. O, tüm fahişeler gibi erkeğinin yanında durup, her şeye gülüyor ve en az onlar kadar içiyor. Yüce Tanrım bu kadınları neden yaratıyorsun anlayamıyorum. Erkeklerin altına yatmaktan başka hiçbir işlevi olmayan bu kadınlar neden bizlerle aynı havayı soluyor, aynı dünya nimetlerinden faydalanıyor, aynı suyu içiyor? Üstelik onlar da kadın diye anılıyorlar. Şunlara başka bir ad veremez miydin?

Her zamanki gibi fazla dayanamadım sarhoş saçmalıklarına; odama çıktım. Yine yazıyorum. Böylesi çok daha güzel... Alfredo'nun bana olan ilgisizliği artık iyice belirginleşti. Evet, Denizli'de yanılmıştım, belki rezil olmuştum diğerlerine, Alfredo'nun deyişiyle konuklarımıza... Onun boş yere günahını aldım ama içim hâlâ rahat değil. Hâlâ bir tuhaflık olduğunu seziyorum. Denizli'de, otelde olanlar hariç, sezgilerim beni bu zamana kadar hiç yanıltmadı. Umarım bu defa yanılan ben olurum.

Bunları yazarken kendine bile dürüst davranmıyordu İsabella. Yanılmak istemiyordu. Evet, bu defa da yanılmak istemiyordu. Bunu, kendi kendine boş bir ispat için veya ucuz bir içsel tatmin gerekçesiyle değil, içten içe yaptığı gizli planlarına bir dayanak olması için istemiyordu.

Oyun masasında Gabriella ile göz göze geldiklerinde nasıl gülüştüklerini gördüm. Alfredo'nun gözlerinin içindeki o ışıltı, bana baktığında yok oluyor. Evliliğimizin ilk yılında vardı belki. Bir de ilk tanıştığımız günlerde, Bornova'daki evin bahçesinde geçirdiğimiz o güzel yaz günleri görürdüm bu ışığı gözlerinde. Şimdi aynı istekle Gabriella'ya bakıyor kocam. Sanırım ikisinin arasında bir ilişki var. Bu kadar kalabalık bir gezide rezillik çıkarmaktan çekiniyorum, şimdilik susuyo-

rum ama buna nasıl dayanacağımı bilemiyorum. Emin olduğum an ne yapacağımı tahmin ediyorum aslında. Ya onu dostlarının önünde rezil edeceğim ya da daha ağırını yapıp ben de onu aldatacağım. Hem de ona çok acı verecek biriyle... Yakından tanıdığı bir dostuyla yapacağım bunu. Kendime söz verdim, Tanrı beni affetsin yapacağım.

Neredeyse yirmi dakikadır pencerenin önünde oturmuş, karanlığın içine bakıyorum. Kalemi bırakmıştım elimden ama dayanamadım. Ancak yazdığım zaman rahatlıyorum. Yoksa aşağıya inip avazım çıktığı kadar bağıracağım; herkesi ayağa kaldıracağım. Büyük bir yerde kalıyoruz; iki ayrı evden oluşan büyükçe bir konak burası. Evleri birbirine bağlayan geniş bir avlu var ortada. Alfredo'nun iş yaptığı dostlarından birinin eviymiş; evin önünde gözün alabildiğine uzanan üzüm bağları da aynı adamın. Henüz üzümler toplanmamış, ay ışığında bazıları parıldıyor. Az önce çıkan akşam rüzgârıyla asmalar sallandıkça görebiliyorum bu pırıltıyı; sonra yok oluyor.

Keşke arada bir Alfredo'nun gözlerinde de böyle küçük bir pırıltı görebilsem, ama yok. Alfredo yeni oyuncağına gülümsüyor. Şu Luca denen midesiz adam da onun pezevenkliğini yapıyor. Para için karısını bile satar bu adam. Neden yapmasın? Alfredo ona her türlü imkânı sağlıyor; adamın bütün yaşantısı bedava. Yemek, içmek, eğlence, seyahat... Üzerindeki kıyafetleri bile Alfredo mağazadan bedavaya aldırıyor, biliyorum. Sözüm ona bir hesabı var, oraya yazılıyor. Luca'nın o hesabı hiçbir zaman kapatmadığını biliyorum.

Belki de zırvalıyorum. Saçma sapan şeyler bu düşündüklerim. Rahatlamak için yazıp duruyorum ama artık yazı da yetmiyor beni sakinleştirmeye. Yok, daha fazla dayanamayacağım. Aşağıya inip ne olup bittiğine bakmam lazım. Bu adam beni çıldırtacak.

İsabella burada yazmayı bırakmıştı. Hışımla aşağıya indi. Konağın geniş bir avlusu vardı. Alfredo, buradaki

masalardan birinde, gaz lambasının gölgeli aydınlığında Luca ile oyun oynuyordu. Lambanın etrafında sinekler, kelebekler dolanıp duruyor, karanlığın içinde gece kuşları ötüyordu. İsabella onları bıraktığında en azından böyleydi, fakat şimdi kimseler yoktu. Avlu sessiz bir karanlığın içine gömülmüştü. Sanki bir rüya gibiydi her şey. Dışarıdan gelen köpek havlamaları gerçekçi olmasa asla bozulmayacak bir rüya gibi... Saat gece yarısını geçiyordu. İsabella odaya çıktıktan sonra yarım saat kadar geçmiş olmalıydı; en fazla o kadar, daha fazla olamazdı.

Ertesi gün, Filadelfiya Kilisesi'nin kalıntılarını gezip Alaşehir'de kalacaklar, daha sonra trenle Sardis'e gideceklerdi. Uzun ve yorucu bir gün olacağından herkes yatmıştı. Fakat Luca'nın canı oyun oynamak istemiş, Alfredo da onun önerisini hemen kabul etmişti. İsabella bir süre onlarla oturmuş ancak sıkılınca izin isteyip kaldıkları odaya çıkmıştı. Ve şimdi geri döndüğünde avluda kimseler yoktu. Yakınlardaki kavak ağaçlarının yaprakları, ay ışığında gümüş rengi pırıltılarla titreşirken rüzgâr, boş avlunun serin taşlığında geziniyordu. İsabella başını yukarı kaldırdı.

Onları avluda bulamayınca düşündüklerimin kuruntu olmadığını anlamıştım. Benim odaya çıkmamı fırsat bilip hemen kalkmış olmalıydılar. Çünkü aradan çok zaman geçmemişti. Alfredo'nun cesaretine inanamıyordum. Benim odaya çıkar çıkmaz uyumayacağımı bilir. Buna nasıl cesaret edebildiğini anlayamıyorum. Avluyu bomboş bulunca o an bir düş gördüğümü, düşlerin alacakaranlık dünyasında gezinip dururken sürekli yanıldığımı hissettim. Uyanıkken de düş görür insan bazen. Bunu biliyorum ama gördüğüm bir düş değildi; maalesef etrafımdaki her şey kadar gerçekti, hislerim bu kez beni yanıltmamıştı.

Tanrım şunları yazarken bile ellerim titriyor, kalemim hok-

kama batıp çıkarken nasıl etrafa mürekkep saçmadan bu yazıyı yazabildiğime hayret ediyorum. Evet, düş değildi gördüklerim. Gerçeklerden asla kaçamayan yanım, kocan seni o fahişeyle aldatıyor, diye sürekli fısıldıyordu kulaklarıma. Hatta bir süre sonra fısıldamayı bırakıp çığlık çığlığa bağırıyordu. O an ölmek istedim.

Avlunun açıldığı karanlık gökyüzü yıldızlarla doluydu. Alfredo'nun onu ilk öptüğü geceyi hatırladı İsabella. Küçük bir damla yaş süzüldü yanağından. Bir anda şiddetli bir öfke bütün bedenini sardı, kıpkırmızı olmuştu.

Tanrım, neden oluyor bütün bunlar? Bizi bu noktaya getiren nedir bilemiyorum. Beni ilk öptüğü gün gelmişti aklıma. Sonraki günler... Aynı heyecan dalgasının içinde kaybolduğum o eşsiz anlar. İnsan sanki hep öyle devam edecek diye düşünüyor, asla böyle olacağını aklına getiremiyor. Büyülü anlardı, sıcağın içinde asılı kalmış öğle saatleri, yağmur kokulu serin akşamlar, diri, masmavi sabahlar... Hep onu düşündüğüm, Alfredo beni öptüğünde etrafımızı saran ve beni sarhoş eden kokunun onun teninden mi, yoksa bahçedeki limon çiçeklerinden mi akşam serinliğine yayıldığını kestiremediğim baş döndürücü zamanlar...

Oysa artık kocam benden uzaktaydı; ona asla ulaşamayacağım kadar uzakta. Gözlerimin önünde hiç çekinmeden beni aldatıyordu; benimse elimden bir şey gelmiyordu. Gururum mu engel oluyordu buna? Bilmiyorum.

Başımı yukarı kaldırmıştım. Gözlerim hiçbir şeyi görmüyordu. Evin karanlık pencerelerinden sadece birinde ışık vardı. İçeride perdelerden dışarı güçlükle de olsa sızan bir şamdanın soluk ışığını gördüm. Fakat o cılız ışıkta bile onların gölgelerini seçebilmiştim. O lanet olası gölgeler odanın içinde oynaşıp duruyorlardı. Odaya Alfredo'nun kucağında

girmişti o fahişe. Alfredo bana bile davranmadığı kadar nazik bir şekilde onu yatağına yatırmış olmalıydı.

Alfredo'nun o uğursuz gölgesinin yere doğru eğildiğini gördüm, kalktığında kız yoktu kucağında, yalnızdı. Oydu, hemen tanımıştım onu. Evde, yatak odasında yürüyüşünü, giyinirken takındığı halleri, oturup kalkmasını, yatağa uzanmasını defalarca izlediğimden her hareketini bilirim Alfredo'nun; oydu...

Luca yoktu odada. Anlaşılan yukarı çıkınca ikisini yalnız bırakmak için hemen bir deliğe girmişti yağlı sıçan. Alfredo ceketini çıkarıp fırlattıktan sonra o fahişeyi yatırdığı yatağa doğru uzanıp gölgesini çekti pencereden. Perdeye yapışan sıska bedeni, cehennemin derinliklerine geri dönen bir zebani karaltısı gibi yavaşça yok oldu. Alfredo ise cennete girdiğini düşünüyor olmalıydı. O arsız kadının iri göğüslerini çıkarmış dişliyordu mutlaka. Soluk soluğaydı; Gabriella altında inliyordu; tırnaklarını yatağa geçirmiş bağırıyordu hatta ama ben duyamıyordum.

Işık hâlâ yanıyordu; avluda benim veya bir başkasının olabileceğini ve gölgelerinin oynaşmalarını izleyeceğini dahi düşünemeyecek kadar sarhoş olmalıydılar. Kimselere görünmemek için avlunun kuytu bir köşesine çekilmiş, gözümü pencereden ayırmadan ışıklı perdenin üzerindeki gölge oyununu izliyordum. Bir an o odaya gidip ortalığı ayağa kaldırmayı düşündüm; bu rezil geziye muhteşem bir final olurdu. Fakat sonra hırsımı bu şekilde alamayacağımı anladım. Sinirlerime hâkim olmalıydım.

Alfredo, Gabriella'yı kucakladığı gibi yatağa yatırdıktan sonra elini alnına götürmüştü. Alnı sıcaktı; terliyordu. Hemen üzerindeki ceketi çıkarıp, pencerenin yanında duran koltuğun üzerine bırakmış, sonra yatağın kenarına oturup Gabriella'nın sağ elini avuçlarının arasına almıştı.

Bu zamana kadar hislerimi, nefretle aşk arasındaki o isli çizginin hep aşktan yana olan kısmında gezdirmeye çalıştım. Fakat Alfredo ilk kez çizgiyi geçmem için zorluyor beni. Daha önce de bazı tatsızlıklar yaşamıştık ama onu hiç bu kadar gamsız ve işi oluruna bırakmış bir halde görmemiştim, hiç bu kadar sevgisiz kalmamıştım. Nefretin gölgesi hiç böyle derin çizgilerle gezinmemişti beyaz yüzümde. O an ilk kez Alfredo'dan nefret ettim.

Alfredo, Luca'ya iki kez seslenmişti. Fakat ortalığı ayağa kaldırmak istemediğinden sesi kısık çıkmıştı. Hatta öylesine kısıktı ki avluda duran İsabella duymadığı gibi Luca da duyamamıştı seslendiğini. Luca'dan cevap alamayınca *aniden kadının üzerinden kalktı. Soyunmuştu; gölgesinden gördüğüm kadarıyla fanilasıyla kalmıştı. Telaşlıydı hareketleri. Ne kadar çabuk, diye geçirmiştim içimden. Alfredo çok çabuk* ayağa kalkmıştı. Ardından tekrar yatağın kenarına oturdu. *Yine yok olmuştu o lanet gölgesi. Tekrar o fahişenin iri kara göğüslerindeydi elleri, biliyordum.* Elini tekrar Gabriella'nın alnına götürmüştü Alfredo. Sıcaktı kızın alnı, terliydi. Yüzü acıyla kasılıp kalmıştı. Alfredo elinden bir şey gelmediği için üzülüyordu. "Lanet olsun Luca" dedi yine kısık sesle. "Hangi cehennemdesin?"

Kızın terli göğüslerini okşuyordu mutlaka. Ne kadar da ağırdan alıyordu işi bu kez Alfredo. Tadını çıkarıyordu yakaladığı anın besbelli. O an içimdeki nefreti dindirmenin, göğsümün tam ortasında yanan kor alevi söndürmenin tek yolunun ondan intikam almak olacağını düşündüm. Başka yolu yoktu. Bu pisliği başka türlü temizleyemezdim. Bu defa yatakta uzun süre kalmıştı. Artık dışarıdaki akşam serinliğini bile hissetmiyordum; ateşim yükselmişti. Yüzü yanıyordu kızın. Alfredo yataktan kalkıp odadan çıktı. *Tanrım, gözlerime*

inanamıyordum. O karanlık gölgelerin bana bir oyun oynadığını düşünmek için kendimi zorluyordum ama başaramıyordum. Her şey ortadaydı. Alfredo kalkıp odadan çıkmış, Luca girmişti içeri bu defa. Tam kapıda karşılaşmışlardı. *Alfredo işini bitirmiş, Luca gelmişti. Tanrım! Artık onun kollarının arasındaydı o İspanyol fahişe. İğrençti bu, çok iğrenç... Bu kadarını perdelerin gerisindeki bir gölge oyunu da olsa seyretmeye dayanamazdım. Alfredo gibi birinin bu rezilliğe nasıl katlandığına inanamıyorum. Daha fazla duramadım orada. Ayrıldım, kaçtım, uzaklaştım o karanlık avludan. Ağlayarak uzaklaştım, beni içten çürüten türlü düşüncelerle, perdedeki gölgelere dönüp dönüp bakarak, yanaklarımda uzun, ince yaşlarla, yüzümde göremediğim ama bildiğim derin bir acının donuk izleriyle çıktım odama.*

Alfredo yine kızın yanına gelmişti. "Şimdi daha iyi" dedi Luca, "Sen merak etme."

Kaldıkları köyde doktor bulmalarına imkân yoktu. Alfredo yanlarına bir doktor almadıkları için kendine kızıyordu.

"Gerek yok, ara sıra oluyor" dedi Luca. "Benim suçum, sana söylemeliydim. Fakat bu ilaç iyi gelecek biliyorum. Bunun hazırlanışını İzmir'de yaşlı bir eczacı dostum öğretmişti. Adı Ovadya, belki tanırsın."

Alfredo onu çok iyi tanıyordu. Arkadaşı Mario Amado'nun eczacı dayısıydı. Yahudi ortağından kurtulmak için yardım ararken ilk onun eczanesine gitmişlerdi. Fakat bunların hiçbir önemi yoktu artık. O eczacıyı tanıdığını söylememişti Luca'ya.

"İsmi yabancı değil ama tanımıyorum" dedi Alfredo.

"Bu ilaç için gerekli tüm malzemeyi her zaman çantamda taşırım."

Kız şimdi daha sakindi, soluk alışı düzene girmişti. Hâlâ baş ağrısı vardı ama daha iyiydi. Oyun oynarlarken bir anda

şiddetli bir kasılmayla ayağa kalkmış ve düşüp yerde kaskatı kalmıştı. Alfredo daha önce hiç böyle bir durumla karşılaşmadığından telaşa kapılmıştı. Luca'nın isteğiyle kızı kucakladığı gibi kaldıkları odaya çıkarmıştı. O, kızı yatağına yatırırken Luca da ilaç hazırlamak için odadan çıkıp evin mutfağına gitmişti. Sonra gelip odadaki koltuğun hemen yanında duran sehpanın üzerinde çantasından çıkardığı birkaç parça tozu da katarak hazırladığı ilacı Gabriella'ya içirmişti.

Alfredo, kızın iyileşmeye başladığını görünce Luca ile vedalaşıp yatmaya gitti. Kapıdan çıkarken bir ihtiyaç olursa kendisini uyandırabileceğini de söylemişti.

Kaldıkları odaya geldiğinde İsabella'nın yattığını gördü; şaşırmıştı. Gece geç saatlere kadar yazı yazan karısı bu defa kendisinden önce uyumuştu. Yorulmuş olmalı, diye geçirdi içinden. Ne de olsa Denizli'den, kaldıkları Buldan yakınındaki konağa kadar uzun bir yolculuk yapmışlardı.

Ayak seslerini duyduğum an yatağa girdim. Sinirimden ne yapacağımı bilmez bir haldeydim. Kalkıp pencerenin önüne oturdum. Orada bir süre, usta bir mücevhercinin maharetli elleriyle karanlık gecenin içine tek tek nakşettiği nadide taşları andıran parlak yıldızları seyredince biraz sakinleşmiştim.

Alfredo sanki hiçbir şey olmamış gibi yavaş hareketlerle soyunup, yatağa girmişti. Az önce Gabriella'nın odasında, bir an önce o fahişenin koynuna girmeye can atarkenki telaşlı halinden eser yoktu. Hemen yataktan kalkıp hesap sorabilirdim ona. Bağırıp çağırabilirdim. Az önce kocam beni o nefret ettiğim kadınla aldatmıştı. Konakta kalan herkesi uyandırıp büyük bir rezalet çıkarabilirdim. Bu geziyi burada bitirebilirdim, hakkım vardı buna. Alfredo'yu, sadece bu gezidekiler değil, tüm İzmir'e rezil edip bir daha insan içine çıkamayacak hale getirebilirdim. İkimiz de insanları uzun süre oyalayacak renkli bir dedikodu malzemesi olurduk. Eşine sadık, mağdur

bir kadın olarak ben hak ettiğim saygıyı görürken Alfredo da güzel ve akıllı karısı dururken uçkuruna sahip olamadığı için sıradan bir sokak fahişesiyle yatan aşağılık bir zampara olarak küçülürdü insanların gözünde...

Artık o katıldığımız balolarda göğsünü gere gere kendinden emin yürüyemezdi; hatta utancından çoğu davete gidemezdi. Ama onu insanların önünde rezil etmek rahatlatmayacaktı beni, biliyordum. Yatakta yattığım sürede hep bunları düşünüyordum. O soyunurken, giyinirken öfkemi dizginlemem gerektiğini söylüyordu bir ses içimden. Aksine, öfkelenmek yerine sessiz kalıp, ona yaptığının aynısıyla karşılık vermek, ruhumda açılan yarayı kapatacağı gibi uzun süredir benim de özlemini duyduğum başka bir erkekle beraber olma hülyasına beni bir adım daha yaklaştıracaktı.

Yüce Tanrım beni affetsin, Alfredo'nun beni aldatmasıyla benim de içimde bastırdığım o gizemli ihanet çiçeği tomurcuk verdi. Her an açmaya hazır, küçük, pembe, koklanıp öpülesi diri, dipdiri, içimi gıdıklayan güzellikte bir tomurcuk...

Karşı koyamadığım bir ihanet duygusuna kapılmıştım. Tarif edemeyeceğim bir heyecan seline sürüklendi bedenim. Ilık, yumuşak bir el okşuyordu her yanımı. Kendimden bile sakladığım, sakındığım günah çiçekleri sonunda çiçek açmışlardı. Yasak meyvenin heyecanı sarmıştı her yanımı. Soluk alıp verişim değişmişti yatağın içinde. Alfredo gelip yanıma yattığında endişelendim. Sanki düşüncelerimi okuyacakmış gibi telaşa kapılmıştım o an. Sonra sakinleştim; o uyumadan derin, huzurlu bir uyku çöktü üzerime; uyuyup kalmışım.

Gece çok tuhaf şeyler gördüm düşümde. Hiç aklımda yokken Nicolo girmişti rüyama, âşıktı bana. Deliler gibi seviyordu beni. Ben de onu. Sanki Alfredo ile evliliğimizin ilk yıllarına geri dönmüştüm. Aynı heyecan, aynı istek, aynı mutlulukla... Bir tek âşık olduğum adam farklıydı. Alfredo'nun yerini Nicolo almıştı. Düşlerin o alacakaranlık ışığında zor

da olsa yüzünü seçebiliyordum, oydu. Gördüğüm rüyaya bazı gerçekler de karışıyordu. Her şeye inanabiliyor insan düş görürken. Nicolo mesela, hiç aklıma gelmezdi ama orada iki sevgili olmamıza kolayca alışmıştım. Fakat bir taraftan da içimden bir ses Nicolo'nun sevgilisi yok muydu, diye soruyordu. Josephine'e ne olmuştu? Neden onun yerini ben almıştım?

Bu soruların cevaplarını öğrenemeden uyandım. Alfredo benden önce kalkmıştı. Akşam hiçbir şey olmamış gibi ıslık çalarak tıraş oluyordu. İçdonuyla pencerenin yanındaki koltuğa oturmuş, dışarıdan gelen sabah güneşinin ışıltılı aydınlığında tıraş takımını pencerenin önüne açmıştı. Aynası, tıraş fırçası, su tası... Su bile ısıtmıştı kendiliğinden. Uyandığımı görünce "Sanırım dün çok yoruldun. Öylesine derin uyuyordun ki seni uyandırmak istemedim" dedi. Uzun süredir benimle doğru dürüst konuşmayan Alfredo, akşam o kadınla yattıktan sonra bülbül olmuştu. Hem benden önce kalkmış, ıslıklar çalarak tıraşını oluyor hem de uzun cümleler kurarak beni ne kadar düşündüğünü anlatmaya çalışıyordu. Keyfi yerine gelmişti ama ben havamda değildim. Yakında ben de Alfredo gibi şakıyacağım ama önce içimdeki zehri atmalıyım.

Sabah kahvaltıda yan yana oturduk. Bu gezide daha önce de yan yana veya karşılıklı oturmuştuk ama o, her seferinde benimle konuşmak yerine arkadaşlarıyla, en çok da özellikle bu gezi için davet ettiği dostu Mösyö Dumont'la konuşmayı tercih etmişti. Fakat bu sabah benimle konuşuyordu sürekli. Şüphelenmemden korkuyordu besbelli.

Alfredo, akşam Gabriella rahatsızlanınca, her daim vurdumduymaz görünen Luca'nın bile nasıl sevgilisini iyileştirmek için çırpındığını görünce, geziye çıktıkları andan beri karısını ihmal ettiğinin farkına varmıştı. Bu yüzden masada önce İsabella'nın *gönlümü almaya çalışıyordu. Akşam olanlardan haberimin olmadığını sanıyordu ama vicdanı*

yakasını bırakmıyordu, görüyordum. Yoksa bana bu kadar yakınlık göstermesinin hiçbir nedeni yoktu. Neredeyse gezinin sonuna gelmişken sevgili kocam adeta bana yeniden âşık olmuştu.

Bu sahte tavırlar beni asla yapacaklarımdan vazgeçiremez. Bunların hiçbiri, gece o iri kalçalı esmer fahişeyle beni aldattığı gerçeğinin üzerini örtemez. Kadın akşamın etkisinden kurtulamadığından evin avlusundaki büyük masada yediğimiz kahvaltıya bile inememişti.

Alfredo da yalandan sanki akşam aralarında hiçbir şey geçmemiş gibi o fahişeyi sordu. Luca da utanmadan şimdi biraz daha iyi demesin mi! Herkes meraklandı tabii; gerçeği nereden bilsinler? Meğer kızın çocukluğundan beri süren bir hastalığı varmış, doktorlar çare bulamıyorlarmış. Sadece bir doktorun verdiği bir karışımı içince kendisine geliyormuş. Bu hastalığının nerede ne zaman ortaya çıkacağı belli olmuyor" dedi Luca. "Aniden kasılıp kalıyor. Yanımda taşıdığım otlardan hazırladığım bir ilaçla tedavi etmeye çalışıyorum onu."

Masadakiler üzülmüştü Gabriella'nın bu durumuna. "Hiç bilmiyorduk" demişti Beatrice, "geçmiş olsun Luca."

Geçmiş olsun dilekleri birbirinin peşi sıra gelmişti. Antonio, Alaşehir'den trenle İzmir'e dönebileceklerini söyledi. Kızın daha fazla sarsılmaması için herkes bu öneriye katılmıştı.

Şu insanlar ne kadar yalancı, ne kadar sahte. Bir gece öncesine kadar hepsinin fahişe gözüyle baktıkları Gabriella bir anda Alfredo ve Luca'nın birlikte uydurdukları bir yalanla üzüldükleri, masum bir hanımefendiye dönüşebiliyor. Aman Tanrım! Bu ne riya, bu ne aldatmaca? Akşam neler olduğunu gözlerimle görmesem benim bile az kalsın gözlerim yaşaracaktı.

Luca, ilaç olduğu sürece sorun olmadığını söylüyordu. Gabriella alışıktı, yıllardır bu hastalıkla yaşıyordu. Geziye devam edebilirlerdi.

Ayrılıp İzmir'e dönseler çok şey kaybederdi sanki bu gezide-

kiler. Dönmeyecekler, bizimle geleceklerdi. Zaten kızın bir şeyi olmadığı anlaşılmıştı. Kız önceki günden daha zinde indi kahvaltıya. Günlerdir yanında horlayan Luca yerine, her gece benim yanımda horlayan ama o fahişenin odasına girince azgın bir boğaya dönüşen Alfredo'nun koynuna girmişti. Keyfi yerindeydi.

Kahvaltıdan sonra hemen yola çıktık. Artık gezdiğimiz, gördüğümüz yerlerle eskisi kadar ilgili değilim. Bunların hepsi önemini yitirdi. Şimdi çok daha önemli bir hedefim var ve ben kendime bir hedef koyduğum zaman mutlaka onu elde ederim.

Kahvaltı sonrası yeniden yola koyulmuşlardı. Mösyö Dumont yine en önden gidiyordu. Bindiği yağız atın üzerindeyken bile çarpık dişlerinin arasına sıkıştırdığı piposunu bırakmamıştı. Yardımcısı Jean Claude onun biraz arkasındaydı; doru bir ata binmişti. Diğerleri, yaşlı arabacıların kullandığı arabalarla onları izliyordu. En geriden yük katırları, develer ve Peder Francesco'nun eşeği geliyordu. Yolculuğun ilk kısmı rahat geçmişti. Öğlene doğru sabahki güneş yerini koyu bulutlara bıraktı. Gökyüzünün aniden kararmasıyla başlayan sağanak yağmur kısa sürede, kayalık tepelerin arasından kavisler çizerek ilerleyen toprak yolu bataklığa çevirmişti. Mösyö Dumont telaşlıydı, ancak kimseye belli etmemişti bunu. Akşam olmadan Alaşehir'e varmak istiyordu. Akşam Alaşehir'de konaklayıp ertesi sabah Vahiy kitabındaki kiliselerin dördüncüsünü, Filadelfiya Kilisesi'nin kalıntılarını gezmeyi planlıyordu; öğleden sonraki trenle de Alaşehir'den Sart İstasyonu'na gideceklerdi. Fakat yağmur yağdıkça sanki zaman daha hızlı akıyor, atlarsa yavaşlıyordu. Yaklaşık üç saatlik zorlu bir yolculuktan sonra tam ümitsizliğe kapıldıkları bir sırada şansları yeniden döndü. Sanki bir mucize olmuştu. Kara bulutlar aniden aralanıp, parça parça oldular. Hava açmıştı.

Akşamüzeri uzakta, karanlık gökyüzünde açılan küçük turkuvaz bir delik, yağmurun yavaşlayacağının habercisi oldu. Delik büyüdükçe yağmur azaldı ve dindi. Sonunda, üzerimizden serin rüzgârlarla geçen birkaç kül rengi yağmursuz bulut kalmıştı. Güneş yeniden ısıtmaya başladı üşüyen kemiklerimizi. Uzaklarda, kalın bir sis perdesinin altında koyu battaniyelere sarılmış, titreyen insanlara benzettiğim büyük yeşil ağaçlar vardı. Ve sarı çayırlar, üzüm bağları, geride hâlâ tepeleri dumanlı dağlar. Kiminin üzerinde parçalanmış gün ışıkları... Bu hüzünlü manzarayı seyrederek Alaşehir'e gidiyorduk. Ağaçlara baktım. Hepsi de insanlara benziyordu. Kiminin yaprakları dökük, kuru dallı, cılız. Sanki aç, fakir, ara sokaklarda dilenen dilenciler gibi... Kiminin dalları yapraklı, üzerlerine sarı kaftanlar giymiş şişman zenginler gibi. Çamları kumaş tacirlerine benzettim. Kavak ağaçlarını bizim arabacıya. Onlar da sıska, uzun ve sakin...

Yağmur sonrası her yan mis gibi toprak kokuyordu. Peder Francesco, yolda rastladığımız köylülerden bir sepet üzüm almıştı. Sepeti üşenmeden gezdirip durdu mola verdiğimiz yerde. Alfredo bir tane bile yemedi. "Şarap varken ne gerek var, suyunu içeriz aziz peder" dedi birkaç kez, kimse gülmedi. Ben de gülmedim, gülemedim. Ama ona kızgın olduğumdan değil. Artık Alfredo eskisi kadar sıkmıyor canımı. Düne kadar beni aldatmasının düşüncesine bile tahammül edemezken şimdi hiç umursamıyorum. Artık içim rahat. Olan oldu; bana da buna karşılık verme şansı doğdu. Böyle düşünmeliyim, ancak bu şekilde üstesinden gelebilirim bu durumun.

Şu cümleleri bir daha yazmalıyım: Karşılık verme şansı... Düşüncesi bile heyecan veriyor insana. O nasıl benimle hiçbir şey olmamış gibi rahatça konuşuyorsa ben de aynısını yapıyorum. Ve belki de ona gezinin başından beri hiç olmadığım kadar yakın davranıyorum.

Köylerin dışındaki dar yollardan geçiyorduk. Küçük evler

görüyorduk etrafta. Evlerimizdeki tablolardaki kır manzaraları kadar uzaktı bize buraların yaşantısı. O evlerin içlerinde yaşananları tablolarda göremediği gibi yakınlarından geçip giderken de fark edemiyor insan.

Akşam karanlığı çökerken Alaşehir'e varmıştık. Kalacağımız küçük misafirhaneye yerleşip yemek yedik. Beatrice ile ben, Josephine ve Nicolo'yu da yanımıza alarak yemekten sonra üzüm bağlarının içinde yürüyüşe çıkacaktık. Mösyö Dumont da bize katılmıştı. Diğerleri Alfredo ile birlikte kalıp içmeye devam edeceklerdi. Alfredo'nun yanında getirdiği Fernet Branca'lar hâlâ bitmemişti. "Son üç şişe dostlarım" dedi biz ayrılırken. Sonra onlarla kalmayıp önlerine iki şişe bıraktığı gibi bizim peşimizden geldi, koluma girdi. Artık bir şeyler bildiğimi sezdiğinden iyice eminim. Şüphelenmemesi için ona o geceyle ilgili tek bir soru sormadım; sanki hiç kendisini kıskanmamış, asla çılgına dönmemiş gibi, son derece anlayışlı davrandım. Belki de fazla sakin oluşumdan şüphelenmişti, bilemem ama Alfredo değişti. O kadınla beraber olduğu geceden sonra çok değişti. Artık daha dikkatli olmalıyım. Beni aldattığını anladığımı biliyor olabilir. Fakat yine de bizimle yürüyüşe gelmesi çok tuhaftı. Üstelik Beatrice yalnızdı; Antonio da misafirhanede kalmıştı. Buna rağmen gelmesi beni biraz tedirgin etti. Daha dikkatli olmalıyım.

Alfredo'nun beni aldatmasına tanık oluşumun hemen öncesinde, odamda yazmıştım en son. Ondan sonra günlüğüme ara verdim. O gece gördüklerimi, sonrasında hissettiklerimi şimdi yazabiliyorum ancak. Alaşehir'de kaldığımız bu küçük misafirhanenin üzüm bağlarına bakan bir odasındayım. Akşam keyifli bir yemek yedik. Alfredo beni şaşırtmaya devam ediyor. Onu uzun zamandır hiç bu kadar eğlenirken görmemiştim. Bana da çok iyi davrandı. Hatta ilgisini o kadar ileri götürdü ki yemekten sonra oyun oynamadı, arkadaşlarıyla içkiye de devam etmedi. Kısa bir yürüyüşün ardından benim-

le odaya kadar gelip birlikte olmak istedi. Ama ben yorgunluğumu bahane ederek geri çevirdim onu. Evlendiğimizden beri ilk kez yaptım bunu. Şimdi uyuyor.

Yarın Sardis'e doğru yola çıkacağız. Alfredo uyuduktan sonra pencereden dışarıyı seyrettim bir süre. Serin bir rüzgâr üzüm bağlarında ürkütücü sesler çıkararak geziyordu. Sonra oturup yazmaya başladım yine.

Kendisinden hoşlanmadığımı artık iyice anladı Gabriella. Yemekten sonra hemen ortalardan kayboldu. Sanırım o da şüphelendiğimi düşünüyor. Mösyö Dumont ve yardımcısı kısa bir yürüyüşe çıkacaklarını söylediler ama henüz dönmediler. Kocasını yanından asla ayırmayan Veronica Canto da Lorenzo ile birlikte onlara katıldı. Bu kadın gibi cadı olmak lazım. Lorenzo'ya bakıyorum; sessiz, çevresiyle ilgisiz, kendi halinde bir adam. Asla Veronica'yı aldatabilecek biri değil. Bunu yapabilecek cesaretten de yoksun. Alfredo ise her işte olduğu gibi bu konuda da başarılı. Zaten şirketi de tek başına o idare ediyor. Lorenzo'ya kalsa iflas ederler. Lorenzo çoğu zengin çocukları gibi yeteneksizliğini babasının servetiyle örtmeye çalışanlardan.

Ne tuhaf, insan kocasının kendisini aldatmasına bile bir süre sonra alışıyor. Bu, aslında benim gibi bir kadının kolayca kabullenebileceği bir durum değil, ama benim de aynı şeyi yapabilecek olmam, üstelik asla buna cesaret edemeyecekken şimdi böylesine ciddi ve geçerli bir mazeretle bu şansı elde etmiş bulunmam beni hem heyecanlandırıyor hem de içine düştüğüm durumu daha kolay kabullenmemi sağlıyor.

Artık Alfredo'yu eskisi gibi sahiplenmiyorum, bana ait değil o şu an. Gabriella ile beraber olduğu andan itibaren değil. Ben de ona aynı şekilde karşılık verdiğim zaman ilişkimiz kaldığı yerden devam edebilir ama bu şekilde asla olmaz, yürümez bu ilişki. Asla eski İsabella olamam.

Şimdi önümde cevaplanması gereken önemli bir soru var:

Kiminle? Evet, bu işi kiminle yapacağım ve ne zaman yapacağım? Bunu geziden sonraya bırakırsam İzmir'de onu aldatmaya olanak bulamayabilirim. Etraftaki herkes tanıyor beni. Sonra evde sürekli hizmetçiler var, asla yalnız kalamıyorum. Alfredo'nun çıktığı uzun bir seyahatte bu işi evde yapmaya kalksam, bu da mümkün değil. Alfredo'yu aldatacağım kişinin evine ben gitsem, mutlaka bir gören olur, tanıyan biri çıkar. Bu riski de göze alamam. Benim de sırrımı Alfredo gibi sadece benden başka en fazla biri daha bilmeli. Ona hem uzak hem de çok yakın biriyle belki. Yalnız kendisinin değil, kimsenin tahmin edemeyeceği biriyle...

Aslında bu seyahat çok uygun; bu işi uzatmadan Alfredo'dan intikamımı hemen almak için çok uygun. Fakat yakalanma tehlikesi de yüksek. Burada sürekli birileriyle beraberiz. Lorenzo olmaz. O şişman yüzü, gamzeli yanakları, dağınık saçları ve kalın favorileriyle birleşen iğrenç sakalları yüzünden değil sadece, Veronica asla onu yalnız bırakmadığı için olmaz. Yoksa Lorenzo'yu ayartmak çok kolay olurdu. Belki de bu gezide en kolay elde edebileceğim erkek o. Yanındaki kısa boylu, lahana kılıklı kadından sonra benim gibi gösterişli bir kadın karşısında asla direnemeyecektir. Onun gizli hayallerini süslediğimden eminim. Birçok defa bana nasıl hayranlıkla baktığını gördüm.

Diğer erkeklere gelince, Peder Francesco'yu düşünemeyiz bile, Tanrı affetsin. Aslında İzmir'de kilisenin sakin olduğu bir gün Peder Francesco d'Antonio Fornetti'nin, gençliğinde rahibelerle oynaştığını hayal ettiğim, ama asla görmediğim odasında olabilirdi belki. Bunları yazmak bile heyecan verici. Fakat onun meslek hayatına yeni başlamış yakışıklı, genç bir rahip olduğunu hayal ederek yapmam lazım bunu ki hayal gücümü bu kadar zorlayamam. Mösyö Dumont asla olamaz. Onu da üzerimde düşünemiyorum. Bu adam sanırım yatağa bile sağ gözünden hiç düşürmediği monoklle giriyordur. Yüzü-

nü aşağıya doğru eğilmiş gibi gösteren top sakalı, doğduğu günden beri, sarı dişlerinin arasında durduğu izlenimini veren piposu ve tarak değmemiş saçlarıyla o da bana göre değil. Aslında bu işin sonunun nereye varacağını, yazarken bile biliyorum ama onu sona bırakmak ve tek tek yalan da olsa gezideki diğer erkekleri de hayal etmek hoşuma gidiyor.

Aslında bu işi Luca ile yapmam lazım. Madem Alfredo onun sevgilisini becerdi, Luca'nın da beni becermesi lazım. Bunu fazlasıyla hak ediyor bence. Alfredo da böylesine rezil bir adamla aldatılmayı hak ediyor aslında ama benim midem kaldırmaz o yağ tulumunu. Adamın göbeği, saçları, tıraşsız, tombul yanakları, boynuna taktığı eşarp, her şeyi yağ içinde. Sevgili Beatrice'in biricik eşi Antonio'yu düşünemem bile. Geriye Nicolo ile Mösyö Dumont'un yardımcısı, genç arkeoloji öğrencisi Jean Claude kalıyor. Jean Claude yakışıklı, genç bir delikanlı. Onu Julien Sorel'e benzetiyorum ama çok toy bir çocuk. Bence henüz benim gibi bir kadını hak etmiyor. Onun önce Josephine gibi küçük elma memeli, pembe yüzlü, dolgun popolu utangaç bir çocukla oynaşması lazım bir süre. Yok, o da olmaz. Jean Claude, Alfredo'dan alacağım intikam için çok zayıf bir av olur; bana yakışmaz. Geriye sadece Nicolo kalıyor. Sevgili Nicolo... Galiba en uygun aday sensin.

Başından beri bu işin Nicolo'ya geleceğini biliyordum zaten. Aslında kendime bile itiraf etmesem de birkaç kez ondan etkilendiğimi, onu ister gibi olduğumu hatırlıyorum ama bu deli saçması düşünceleri kadınsı bir korunma içgüdüsüyle hemen itip uzaklaştırmıştım zihnimden. Fakat şimdi zamanı geldi. Alfredo'nun en yakın arkadaşı o. Şayet bir intikam alacaksam ve bu içimi rahatlatacaksa bundan daha iyisi düşünülemez.

Şimdi, Nicolo ile yalnız kalmanın bir yolunu bulmalıyım. Gerisini getirebilirim. Kendime olan güvenimden çok Nicolo'nun ahlaki zayıflığı ve güzelliğime karşı koyamayacak kadar seks düşkünü oluşu rahatlatıyor beni.

Nicolo aslında Alfredo'dan daha yakışıklı bir adam değil. Pörtlek gözlü, kıvrık bıyıklı, sert gülüşlü bir adam ama bunun bir önemi yok, çünkü Alfredo'nun en iyi arkadaşı o. İntikam için en uygun aday... Fakat işimin zor olacağını biliyorum. Nicolo çok konuşkan biri değil. Bu gezide birkaç kez yan yana gelip sohbet ettik ama hepsi de kısa ve gereksiz konuşmalardı. Benimle konuşmaktan sıkıldığını hissettim. Sevgilisi de ayrı bir engel. Kız benden de beter. Gözleri sürekli Nicolo'nun üzerinde, yanından ayrılmıyor. Az önce yazmaya ara vermiştim. Odanın pembe duvarlarına bakıp dalmışım. Aniden aklıma çok iyi bir fikir geldi. Nicolo, Josephine'e karşı ilgisiz; artık bundan hiç kuşkum yok. Gezinin ilk günü İzmir'de sanki biraz daha kıza yakın gibiydi. Pagos'tan aşağıya bakarlarken eliyle evlendiklerinde oturacakları evi gösteriyordu. Daha o zamandan bu işte bir tuhaflık sezmiştim. Hiç kimsenin tam seçemediği o evi gösterirken titrek parmağının çok da istekli kalkmadığını, bunu biraz da gösteriş olsun diye yaptığını gözlerimle görmüştüm. Nicolo zengindir ama görgüsüzdür biraz. Bunu kullanmalıyım; bu durum benim işimi çok kolaylaştıracak. Nicolo'nun Josephine'e âşık olduğunu ve gerçekten onunla evlenme planları yaptığını sanmıyorum. Bir ara Alfredo da bahsetmişti; aslında babasının ısrarı yüzünden birlikteymiş bu kızla. Babası, Josephine'le evlenmesini çok istiyormuş. Kız, Nicolo'nun babasının iş yaptığı zengin bir tüccarın kızıymış.

Sabah herkes erkenden kalkmıştı. Güneş yükselmeden önce Filadelfiya Kilisesi'ni gezmeyi önerdi Mösyö Dumont. Luca'nın başını çektiği bir grup, kahvaltının çarçabuk geçiştirilmesinden ve aceleyle yola çıkılmasından rahatsız olmuşlardı. Filadelfiya'ya gelirlerken Veronica yolda hastalanmış, Lorenzo da onunla birlikte otelde kalmıştı. Geri kalanlar Aziz John Kilisesi'nin kalıntılarının bulunduğu tepeye doğru yola çıktılar.

Mösyö Dumont yolda sözü yardımcısına bırakmıştı. Jean Claude geziye çıktıklarından beri ilk kez bir şeyler anlatıyordu. Gezinin başından beri anlatılanları dikkatle takip eden, notlar alan İsabella bu defa ilgisizdi. Yine de kendisindeki bu ani değişikliğin fark edilmemesi için iş olsun diye kasabadaki kiliselerin çokluğunun nedenini sormuştu. Jean Claude yerine bu soruyu Mösyö Dumont cevapladı. Kasabada bu kadar çok kilise olmasının nedeni burada üç yüzden fazla Rum evi bulunmasıymış. İsabella aldığı cevapla ilgilenmemişti bile.

Kısa bir yürüyüşün ardından Aziz John Kilisesi'nin kalıntılarının bulunduğu tepeye ulaşmışlardı. Yakın evlerin saçaklarında kumrular ötüyordu. Sabah sessizliğinde, aşağıdaki bağlarda çalışan köylülerin konuşmalarını, hatta nemli toprağı çapalarken çıkardıkları sesleri bile duyabiliyorlardı. Kalıntılara şöyle bir göz atıp uzaklaşmıştı İsabella. Tepeden aşağılara bakıyordu. Gözün alabildiğine uzanıp giden üzüm bağlarına... *Parça parça ak bulutlar geçiyordu üstümüzden. Kumruların kesik sesleri olmasa sanki zaman durmuş gibiydi. Alfredo hemen yanıma gelmişti.* Böylesine yalnız kalma fırsatını az bulabiliyorlardı bu gezide. "Beni hâlâ seviyor musun?" diye sordu İsabella. Yanlarında kimsenin bulunmadığından emin olduktan sonra fazla beklemeden, aniden ağzından çıkmıştı bu soru. *Dayanamamıştım, bunu sormam gerekiyordu. Ne kadar bastırmaya çalışsam da Alfredo'nun beni aldatmasını hazmedemiyorum. Belki ben de onu aldatınca rahatlayacağım, içimdeki bu eziklik geçecek. Ama yaram henüz çok taze ve onu aldatarak intikamımı alabilecek miyim, bundan da çok emin değilim.*

"Beni hâlâ seviyor musun?" diye sordu tekrar İsabella. Uzaklarda, üzüm bağlarında çalışan kadınları seyrediyordu. Alfredo ilk sorduğunda cevap vermemişti. İkinci soruşunda, "Sorduğun şeye bak" dedi. "Seni her zaman sevdim ve hâlâ seviyorum. Ama sana hak veriyorum. Bu soruyu sormanın

nedeni benim, bunu biliyorum."

Elini yavaşça uzatıp İsabella'nın yanağını okşamıştı. *Sağ elinin parmaklarıyla yüzümü okşadı; sevgi doluydu bakışları. Bir an için itiraf edecek sandım ama yanılmışım.*

"Bu geziyi ben düzenledim biliyorsun. Bu insanlar benim peşimden kalkıp buralara kadar geldiler. *İlk kez dostlarım yerine bu insanlar demişti Alfredo.* Hele Mösyö Dumont... Aslında bu sene gelmeyecekti biliyorsun. Sırf beni kırmamak için kalkıp Fransa'dan buralara kadar geldi. Onları yalnız bırakmamak için seni ihmal ettim, üzgünüm."

"Ama Mösyö Dumont erkenden yatıyor akşamları. O değil, seni bu gezide meşgul eden" diye çıkıştı İsabella.

Kendime hâkim olamıyorum bazen. Az kalsın bir çuval inciri berbat edecektim.

"Yorgunsun" dedi Alfredo. İsabella'nın elini tutmuştu. "Bu geziden sonra Bornova'da bir süre dinlenir, sonra seninle istediğin yerde baş başa bir tatil yaparız. Ne dersin?"

Alfredo, teklifinin beni heyecanlandıracağını düşünecek kadar saf bir adam değildir. İlgilenmediğimi görünce hiç bozuntuya vermeden hemen yanımıza yaklaşan Peder Francesco'ya dönmüştü.

"Sevgili peder, bu gezi en çok size yaramış görünüyor. Yola çıktığımızda yüzünüz soluk ve kederliydi. Şimdi bakıyorum da..."

"Daha dinç görünüyorum. Yüzüme kan geldi değil mi Bay Vitelli? Bunun ben de farkındayım. Tanrı'ya çok şükür! Ölmeden bana bu kutsal kiliseleri görmeyi nasip ettiği için ona şükran borçluyum. Bir de size sevgili dostum. Bir de size..."

"Sizi bu denli memnun ettiyse bu gezi, ne mutlu bana sevgili peder. Kilise cemaati bir süreliğine pazar vaazlarından mahrum kaldı ama sizi yeniden gençleşmiş olarak karşılarında görünce inanın bana çok sevinecekler" *dedi Alfredo. Beni yine unutmuştu. Aramızdaki konuşma tatsızlaşır*

gibi olurken peder yanımıza gelince her zamanki gibi mutlu, uyumlu aile oyununa başlamıştık. Bu Alfredo'nun sıkça başvurduğu bir oyundur. İlişkimizin inişli çıkışlı zamanlarında asla içimizdeki sorunların dışarıdan bilinmesini istemez. Etrafa karşı hep mükemmel bir çift olarak görünmemiz gerekir ona göre. Asla kavga etmeyen, son derece uyumlu, birbirine saygılı...

Onu artık eskisi gibi sevmiyorum ama beni aldattığı için ondan nefret de etmiyorum. Sadece kırgınım, çok kırgın. Kanatları kopuk bir kumru gibi hissediyorum kendimi. Uçamayacağımı biliyorum ama onu terk edip gidemesem de ona acı bir ders verip en azından kendimi rahatlatmalıyım. Belki onda silinmeyecek bir yara açmalıyım. O bunu bilmese de, kanayan yarasının acısını hissetmese de yapmalıyım bunu. Benim bilmem yeterli. Herkes mutlu, uyumlu sanmalı bizi. Her şey yolunda oyununu ben de oynamalıyım onunla.

Peder Francesco, Alfredo ile sohbetinden sonra kilise kalıntılarını gezdiren Mösyö Dumont'dan izin alıp Filadelfiya ile ilgili bir öykü anlatmıştı. Anlaşılan Alfredo'nun sözleri pek hoşuna gitmişti. Ancak keyfi yerinde olduğunda anlatırdı böyle öyküleri. Pederden sonra sırayı Luca aldı. "Uzun süredir şiirlerimden sizleri mahrum bıraktığımı biliyorum" diye başladı. "Sabah erkenden yola çıkınca biraz keyfim kaçmıştı ama şimdi iyiyim" dedi. Eli Gabriella'nın omzundaydı. Mendiliyle terleyen yüzünü silip uzaklara bakarak Seneca'dan bir sone okudu. Güneş iyice yükselmiş, Filadelfiya kalıntılarının bulunduğu tepeyi ve aşağılarda uzayıp giden sarı yeşil üzüm bağlarını iyice ısıtmaya başlamıştı. Kumrular kesik kesik ötmeye devam ediyordu. Luca'mn okuduğu sone bitince bir alkış koptu.

Mösyö Dumont, Luca'nın sonesinden sonra misafirhaneye dönme vaktinin geldiğini söylemişti. Kaldıkları misafirhane

kasabanın dışında, istasyonun hemen yanındaydı. Önce oraya gittiler. Yarım saat kadar sonra da eşyalarını toplayıp treni beklemek üzere istasyonda buluşmuşlardı.

Lorenzo Canto istasyonda Alfredo'nun yanına gelip İzmir'e dönmeye karar verdiklerini söyledi. Veronica sabah olduğundan daha halsiz görünüyordu. İstasyondaki sundurmanın hemen altında oturmuş, başını güçlükle dik tutmaya çalışıyordu. Hasta haliyle bile üzerine abartılı bir kıyafet giymişti. Yolculuk Alaşehir'den yaklaşık sekiz saat sürüyordu. Sart İstasyonu'nda diğerleri inecek, Lorenzo ile Veronica Canto İzmir'e devam edeceklerdi. Alfredo geziye devam etmeleri için ısrar edememişti. Aslında Alfredo Veronica'nın hastalığını hiç inandırıcı *bulmadım. Bence hiçbir şeyi yok. Sıkıldı geziden, biliyorum. Aniden hastalandığını söyleyerek İzmir'e dönmeye zorladı Lorenzo'yu. İyi ki planlarımı patates suratlı Lorenzo Canto üzerine yapmamışım. Beni yarı yolda bırakacakmış meğer.*

Tren, saat bire doğru Alaşehir istasyonuna gelmişti. Yolcuları, daha çok yakındaki köylere gelen üzüm tüccarları, çiftçiler, yabancı seyyahlar ve işadamlarıydı. Trenden fazla inen olmamıştı; binenler daha çoktu. Yarım saat kadar bekledikten sonra (bu bekleyişin nedenini Alfredo istasyon memuruna birkaç kez sorduysa da tatminkâr bir yanıt alamamıştı) hareket ettiler.

Bulutsuz, masmavi bir gökyüzü vardı üstümüzde. Demiryolunun her iki yanında, gözün alabildiğine üzüm bağları uzanıyordu. Bu gezide, en çok gördüğümüz şey, bu üzüm bağları zaten. Her yerde, kaldığımız konakların, otellerin, hanların avlularında, bahçelerinde bile üzüm var. Asmalar sarmış her yanımızı. Asmaların dallarını zayıf insanlara benzetiyorum. Dallanarak ilerliyorlar, ne yana sapacaklarını, nereye sarılacaklarını önceden kestiremiyor insan. Bir de sarıldığı dalı,

ağaç gövdesini, çardağı kaldırdığınız an yerlere düşüyorlar; dayanaksız yapamıyorlar, kendi başlarına ayakta duramıyorlar. Ben böyle değilim ve hiçbir zaman da olmayacağım. Her şeye hazırım artık, Alfredo'suz bir hayata bile hazırım, diyorum kendi kendime. Bu işin sonunda olacak her şeye hazırlıklıyım, diyorum ama emin değilim. Acaba bu kadar güçlü müyüm? Bunu bilmiyorum işte.

Tuhaf duygular içindeyim; İzmir'den geziye çıkan kadın sanki ben değilim. Hep düşlerin alacakaranlığında yaşıyorum şu sıralar. Sürekli aynı rüyayı görüyorum. Kireç beyazı bir aydınlığın içinde uyanıyorum deniz karası bir uykudan. Penceremin dışında şarkılar var adını bilmediğim, krizantem çiçekleri, mavi gökyüzünde sakin gezen birkaç silik bulut ve bir akşamüstü var; uzak, sessiz, yapayalnız kalmanın el değmemişliğini yüzüme vururcasına gerçek bir akşamüstü. Uyanıyorum; gecenin serinliği kalıyor geriye; ellerimde karanlığın kokusu...

V. Bölüm

"Uyuyan Ölüler"
Sardis

Ne zaman ölü bir insan görsem uyuduğunu düşünürüm. Sanki yaşayanların uyuduğundan çok daha huzurlu, çok daha sakin bir uykudur bu. Tek başına bir odada yatarken az sonra yanı başındaki pencereden içeri giren sıkıntılı, solgun gün ışığından veya dışarıdaki sessiz rüzgârlarla pencerelerine çarpan ağaçların dallarından rahatsız olup gözlerini aniden açacaklarmış gibi sahici bir uyku...

Alfredo da tıpkı bir ölü gibi uyukluyor şu an. Bu sıcak öğle sonrasında yazdan kalmayı başaran ağustosböceklerinin kulaklarımızı tırmalayan çığlıkları arasında tren Sardis'e doğru giderken vagonun penceresinin önünde uyuyor. Ara sıra sarsıntıyla kesiliyor horlaması; ağzı kapanıp yeniden açılıyor. Ağaçların arasından süzülen güneş, yaprakların, çiçekli dalların gölgeleriyle birlikte yüzünde geziniyor; uzaklardan altın sarısı erik ağaçları geçiyor; Alfredo bunları görmüyor. Kırlarda, yaza veda etmeye hazırlanan mor renkli dağ çiçekleri var. Hepsinin üzerlerinde neşeli beyaz kelebekler uçuşuyor. Onları da görmüyor Alfredo. Güneşin, şu öğle sonrasına yayılan dingin havada her türlü bitkinin, ağaçlardan düşüp çürümüş meyvelerin kokusunu etrafa saçtığını, ağaçların arasına ışık huzmeleri indirdiğini ve o büyülü aydınlığın içinde yüzen toz zerreciklerinin arasında pervanelerin uçuşup durduğunu da göremiyor. Çünkü Alfredo ölü gibi uyuyor;

derin bir uykuda, kayalık bir burna çarpan deniz gibi gürültülü horluyor. Dalgalar, kıyıya vurduğu çakıl taşlarını sürükleyerek yeniden denizin kucağına çekerken, taşların yuvarlanarak uzaklaşmasına benzeyen boğuk ve acıklı sesler çıkararak uyuyor. Dalgalı bir kış denizinde fırtınaya tutulmuş gibi titriyor göğsü. Burnundan nefes aldığında dalgalar kıyıdan uzaklaşıyor, aldığı nefesi ağzından verirken gürültüyle kayalara çarpıyorlar. Sanki bugüne kadar beni hiç üzmemiş gibi uyuyor; sanki hiç suç işlememiş gibi, kiliseye hiç gitmemiş, günah çıkarmamış, sanki hiç kirlenmemiş gibi pencerenin yanında uyuyor; boynu bükük, masum... Bana çektirdiği onca acının nedeni sanki o değilmiş gibi rahat ve huzurlu uyuyor. Trende Luca ile içtikleri şarap uyutuyor onu bu kadar derin, biliyorum... Yoksa uyumaz bu saatte.

Benimse içimde, küçük adamlar var. Sürekli vücuduma mızraklar saplıyor, her yanımı uyarıyorlar. Sıcak rüzgârın kırlardan taşıyıp getirdiği çiçeklerden yayılan büyüleyici kokular ve sesler vagonun yarı açık penceresinden içeri... ne kadar baştan çıkarıcı, ne ka..r arzu uyandırı... ne kada...

Bir süre ara verdim yazmaya. Şimdi daha az sallanıyor vagon. Yazmayı inatla sürdürmeye çalışıyorum tren sarsıntıyla ilerlerken. Mürekkep hokkamı devirmemek için büyük çaba harcıyorum ama yazmalıyım. Bir sonbahar ikindisinin içine doğru uzayıp giden demiryolunun çelik sessizliğinde, şu demir vagonda değil de sanki beynimin içinde dönüp duran kesintisiz bir uğultuyla yazarken düşüncelerimle yapayalnız kalabilmem olanaksız. Ama yine de yazmalıyım, en iyisi bu galiba. Yoksa şehvetin uzun tırnaklı, iri pençelerine düşeceğim. Çılgınca şeyler yapmaktan korkuyorum.

Tren yolculuğu bu defa İsabella'yı sıkmıştı. Neyse ki yol uzun değildi; yaklaşık iki saat sonra Sart kasabasının küçük istasyonunda buharlar saçarak durdu tren. Veronica ile

Lorenzo Canto trende kalmıştı. Onlarla, gezi dönüşü İzmir'de görüşmek üzere vedalaşıp indiler trenden.

Veronica ile vedalaşırken ona dikkatle baktım, hiç de hasta gibi görünmüyordu. Yanakları her zamanki gibi kanlıydı. Yaptığı makyajdan olduğunu sanıyor Alfredo ama değil. Bu kadın ne yapıp edip kocasını ayarttı. Hastalık bahanesiyle İzmir'e dönüyorlar. Yedi saat sonra İzmir'de olacaklarmış.

Kalacakları otel istasyona çok yakındı. Oteli, Alfredo'nun tanıdığı bir Levanten, Rum ortağıyla birlikte işletiyordu; yemekleriyle ünlü bir yerdi. Bütün bunları duyunca kanlı gözlerle yarı uykulu bir halde trenden inen Luca'nın keyfi yerine gelmişti. Valizleri otele götürecek katırların kiralanmasını beklerlerken hemen bir şiir okudu. Alfredo'nun da keyfi yerindeydi. Uyku, trende içtikleri şarabın etkisini silmişti. Az sonra eşyaları katırlara yükleyip otelin yolunu tuttular. Yakındaki bir camiden başlayan ezan, sessizliği bozmuştu. Bir derenin karşı kıyısındaki büyük çam ağaçlarının arasında köpekler havlıyordu.

Mösyö Dumont atının üzerinden ertesi gün gezecekleri yerleri anlatıyordu. Ancak kendisini sadece Josephine ile yardımcısı Jean Claude dinliyordu. *Nicolo'nun sevgilisi şu Mösyö Dumont'un yardımcısı genç delikanlıyla ne kadar da uyumlu. Birbirlerine yakışıyorlar.* Luca, güzel bir akşam yemeğinin hayalini kuruyordu. Gabriella'nın hastalandığı geceden beri neşesi yoktu.

Bu akşam da aynı rezilliği yapar mı bunlar bilmiyorum. Otele gelirken yolda baktım, kızın pek neşesi yok gibiydi ama inandırıcı bulmadım o halini. Rol yapıyor, bundan eminim. Akşam yemekte içmeye başlayınca hemen canlanır, başlar kıpırdanmaya.

Peder Francesco bir an önce kalacakları yere gidip ayaklarını uzatacağı bir yatak düşlüyordu. Yemekten sonra dua edip yatacaktı, tren yolculuğu rahat olsa da yormuştu onu. *Nicolo ile birkaç kez daha göz göze geldik bugün. Daha önce hiç olmazdı; çok sık olmaya başladı. Alfredo'nun dikkatini çekecek bu; daha dikkatli olmalıyım.*

Nicolo, İsabella'nın her fırsatta gözlerini dikip, dikkatle kendisini süzmesinden rahatsız olmaya başlamıştı. Bir anlam veremiyordu bu bakışlara. Yan gözle Alfredo'yu kontrol ederken öte taraftan Josephine'in otele gidene kadar İsabella ile göz göze gelmemesi için sürekli onu oyalamaya çalışıyordu. Sonunda başını, çalılıkların gerisinde yüksek tepelere doğru uzayıp giden tarlalara çevirmekte buldu çareyi.

Sonunda gözlerini kaçırdı benden ama bu boş yere değil. O da Alfredo'dan çekiniyor. Alfredo'nun, aramızda her an başlayabilecek bir ilişkiden asla haberi olmaması lazım. En yakın arkadaşıyla böyle bir rezillik yaşamayı kimse istemez. Ona hak veriyorum ama başka çarem yok. Elimdeki en uygun aday Nicolo Paradisi. Evlendiğim adamdan sonra bana ilk sahip olacak kişi o. Bu onun tercihi değil, ben seçtim; artık dönüşü yok. Nicolo'ya da bu güzel yazgıya katlanmak kalacak sadece.

Otele yaklaştıklarında Antonio, her zaman olduğu gibi karısının izin verdiği ölçüde Luca ile Alfredo'ya ayak uydurmaya çalışıyordu. Beatrice'e gelince *artık ona bile tahammül edemiyorum. En sevdiğim dostum o. Ama insan bu kadar uzun süre aynı kişilerle birlikte olunca en yakın dostundan bile sıkılıyor. Sabah kalkıyoruz aynı yüzler, akşam yemekte hep aynı konuşmalar. Beatrice de değişti bu gezide sanki. Son günlerdeki ukala tavırları, boş böbürlenmeleri dayanılır gibi değil.*

Eskiden yapmazdı, yapsa da bu kadar abartıya kaçmazdı.

Evlerinin kapısının girişindeki aynadan yerdeki halılara kadar anlatıyor. Punta'daki yeni evlerine gidemedik. Onu mu ima etmeye çalışıyor acaba, anlayamadım. Hele akşam yemeklere gelirken giydiği abartılı kıyafetler olacak şey değil. Gezinin ilk günlerindeki sade halinden eser yok. Sanki Veronica'yı gördükçe ona benzedi. Ondan bile süslü giyindiği oluyor bazı akşamlar. Zaten küçük otellerde, hanlarda, mütevazı misafirhanelerde kalıyoruz. Bu kadar abartılı giyinmeye ne gerek var anlamıyorum. Dün akşam karpuz kollu janjanlı mantin bir elbise giymişti mesela. Kaldığımız yerle hiç uyumlu bir kıyafet değil. Gezinin başlarında süslü palyaçolar gibi dolaşan Cantolar bile sadeliği tercih etmeye başlamışlardı son günlerde.

Yol yorgunluğu artık iyice kendini hissettirmeye başladı. Her gün ya kalıntıları dolaşıyoruz ya da uzun yolculuklar yapıyoruz. Yollar engebeli çoğu zaman, tozlu. Yağmur yağdığında çamur kaplıyor her yanı. Bir de eşkıya tehlikesi altında gezimizi sürdürüyoruz. Yanımızda bizi koruyacak adamlarımız var ama yine de insanı yıpratıyor bu yolculuk. Bütün bu olumsuzluklar bir araya gelince de çok hevesle çıktığımız gezi yavaş yavaş eziyet olmaya başlıyor. Neyse ki şu tren yolculuğu hepimizi biraz olsun rahatlattı. Buradan Manisa'ya da trenle gideceğiz. Fakat uzun süredir evden uzaktayız; yorgunluğumuz öyle tren yolculuklarıyla geçecek gibi değil.

Bu yorucu yolculuklar hepimizin giyimlerine, saçına başına da yansıdı. Beatrice dışında hepimizin demeliyim çünkü ona anlayamadığım bir haller oldu. Tam tersine gezi ilerledikçe kendiyle daha fazla ilgilenmeye başladı. Giyimine, saçına daha çok dikkat ediyor son günlerde. Ne güzel kadındı genç kızken. Aslında hâlâ genç ve güzel ama Antonio onu evliliklerinin ilk yıllarında çok üzdü, çok yıprattı. Sonra araları düzeldi ama evliliğin ilk birkaç yılı çok zor geçti. Oysa Dante gibi bir âşık lazımdı Beatrice'e.

Onu çağırıyor, 'Beatrice' diyorum: 'Öldün mü sen gerçekten?' ve bu çağrıyla rahatlıyorum.

"Güzel!"

"Alighieri'nin *Yeni Hayat*'ından" dedi Luca. Dante'nin hep son adını kullanırdı. Kalacakları otele geldikleri için yolda başladığı şiiri yarım bırakmıştı. Buna herhalde en çok Nicolo seviniyordu. Josephine'in sürekli kolundan çekip durmasından sıkılmıştı. Ayrıca Luca'nın da artık sesini duymak istemiyordu. Neyse ki *yol fazla uzun sürmedi de Luca'nın çenesi tam düşmüşken kurtulduk onu dinlemekten. Aslında Dante'den güzel bir şiir okuyordu ama artık onun sesinden hiçbir şeye tahammül edemiyorum, en güzel şiire bile...*

Yazmayı oldukça artırdım, yavaş yavaş etrafımdakilerle konuşmaktan çok, yazdığımı fark ettim bugün. Buraya gelirken trende yazdım; az sonra yemeğe ineceğiz, şu an Alfredo hazırlanıyor ve ben yine yazıyorum. Hâlâ hazır olmadığıma ve hokkayı kalemi bir türlü elimden bırakmadığıma kızıyor Alfredo. Gömleğini giyerken söyleniyor bana. Yazarlığa bu kadar özenmemeliymişim, yoksa beni kaybedeceğine üzülüyormuş. Sanki çok ilgileniyormuş gibi benimle bir de böyle abartılı övgüler... Sen zaten kaybettin beni diyemiyorum tabii.

İsabella işi ağırdan almasına rağmen yine de yemeğe ilk onlar inmişti. Genellikle herkesten önce gelen Nicolo da yoktu bu kez. Alfredo gezinin sonuna doğru gerçek bir ziyafet olsun istiyordu. Verdiği talimatla çok zengin bir masa hazırlatmıştı. Gezide herkes kendi konaklama ücretlerini ödüyordu. Yemeklerde ise her akşam biri sırayla ziyafet veriyordu. Sadece buna Alfredo'nun misafirleri oldukları için Peder Francesco ile Mösyö Dumont ve yardımcısı Jean Claude katılmıyordu. Luca ve sevgilisi zaten Alfredo'nun kadrolu konukları olduklarından onlar da hesap ödemiyorlardı.

Bu gece konukları ağırlama sırası yine Alfredo'ya gelmişti. Yemek salonu kaldıkları otelden beklenmeyecek kadar şıktı. Salon, çok pahalı olmasalar da zevkli Fransız möbleleriyle döşenmişti. Uzun kadife perdeleri, yerdeki değerli Uşak halılarının üzerine kırık ışıklar düşüren pırıltılı kristal avizeleri (Cenova kadifesi perdelik kumaşlar ile Bohemya kristali avizeleri Alfredo'nun mağazasından almıştı otel yönetimi. Oteli, Rum ortağıyla birlikte işleten Bay Taranto, Alfredo'nun müşterilerindendi) duvarlardaki süslü kâğıtlar ve büyük aynalar ile ikinci sınıf ressamların elinden çıkmış izlenimi verseler de hoş görünen peyzajlardan oluşan yağlıboya tablolar (tablolar da Alfredo'nun okul arkadaşlarından birinin Cordelio'daki atölye evinden çıkmaydı; Alfredo aracı olmuştu alınmalarına) salonu renklendirmişti.

Yemek masası otelin özel konukları için özenle hazırlanmıştı. Geziye çıktıklarından beri ilk kez bu kadar şık bir masada akşam yemeği yiyeceklerini söylüyordu İsabella. Alfredo'yu bile şaşırtmıştı onun bu kadar iyi olması. Çoğu kez pek çok şeyden şikâyet eder, kolay beğenmezdi.

"Sevgili Alfredo" dedi neşeli bir sesle. "Bu ne güzel bir masa! Uzun süredir böylesine güzel bir akşam yemeği hazırlığı görmedim. İzmir'deki büyük otellerde bile bazen bu zevkliliği göremiyoruz."

"Beğendiğine sevindim" dedi Alfredo. "Ben de seni uzun süredir böylesine neşeli görmedim."

Gerçekten her şey düşünülmüştü. Otelin sahibi Bay Taranto, önemli konukların geleceğini önceden bildiği için her türlü hazırlığı günler öncesinden yapmış, eksiklerin çoğunu trenle İzmir'den getirtmişti.

Alfredo ile İsabella, birer kadeh şarap aldıktan sonra, küçük yemek salonunun hemen girişinde, ayakta konuklarını beklemeye başladılar. Önce Luca ile Gabriella geldiler. Alfredo sanki uzun zamandır görüşmüyorlarmış gibi ev

sahipliğinin verdiği şımarık ifadeyle ikisiyle de tokalaşıp, çökük avurtlarının çirkinliğini örtmeye çalışan zoraki bir gülümsemeyle Gabriella'ya dönüp, "Gabriella, bugün daha iyi görünüyorsun" dedi. Zaten hiçbir şeyi yoktu ki, dedi içinden İsabella. "Evet" dedi Luca. "Onu aşkımla iyileştirdim."

Sahte bir gülüşme oldu. Aralarındaki en kötü oyuncu İsabella'ydı. Bu sırada Luca dayanamayıp bir kadeh şarap almıştı. Otel görevlileri masadaki küçük eksikleri gidermekle meşguldüler. Şamdanlardaki mumlar yenileniyordu; masada hâlâ eksik soslar vardı. Peçetelerin düzeni tekrar gözden geçiriliyor, bardaklarda eksik olmamasına dikkat ediliyordu. Garsonlardan biri hemen yemeğin başında soğuk olarak servis yapacakları kaz etini getiriyordu. Yanında kaz ciğeri de vardı.

"Bayılırım" dedi Luca. Elindeki şarap kadehini İsabella'nın şerefine kaldırdıktan sonra bir yudum içmişti.

"Neye bayılmıyorsun ki?" dedi İsabella. Bu kez içinden değil doğruca Luca'nın yüzüne söylemişti. İlk kez böyle bir şey yapıyordu. O sırada salona giren Nicolo ile güzel sevgilisi Josephine'i karşılamak için yanlarına giden Alfredo olanların farkına varmamıştı. Luca sadece gülümsemekle yetinmiş, hiçbir şey söylememişti. İsabella'nın, elinde narin bir çiçek gibi tuttuğu şarap kadehine manalı bir bakış attıktan sonra Gabriella'yı belinden kavrayıp oradan uzaklaşmış, o sırada salona giren Nicolo'nun yanına gidip kendisini selamladıktan sonra sevgilisi Josephine'in elini öperken, "Matmazel bu gece gerçekten çok güzelsiniz. Dostum Nicolo'nun yerinde olmayı çok isterdim" demişti. Josephine'in yüzü kıpkırmızı olmuştu. Böyle iltifatlara alışık olmadığı her halinden belli oluyordu. Şaşkınlığını gizlemeye çalışırken kendisini, o sırada yemeğe inen Beatrice ve Antonio Pinto çiftinin gelişi kurtarmıştı.

"Şu pencereleri de kapatalım" dedi Alfredo, o sırada elindeki boş kadehe şarap doldurmak için yanına gelen garsona.

Hava serinlemişti, otelin bahçesine çöken karanlığın içinden yazdan kalma güzel kokulu ama biraz serin bir akşamın diri havası giriyordu içeri.

"Çok sıcak olursa yine açarız" dedi Luca. "İyi düşündünüz sevgili Alfredo."

Garson pencereleri kapatmaya giderken bir diğeri yeni gelen konuklarla Alfredo'nun kadehlerini doldurmuştu.

O sırada Peder Francesco da geldi. Herkesin, yemek salonunun iki kanadı açık yüksek kapısından içeri girip masanın etrafına toplanmış bir şekilde ayakta kendisini beklediğini görünce özür dileyerek gelip Alfredo'nun hemen sağ tarafında kendisi için ayrılan yere oturmuştu. Diğerleri de bir bir yerlerini aldı. Masanın bir başında Alfredo, diğer başında İsabella vardı. Alfredo'nun hemen sağında Peder Francesco, onun yanında genç arkeoloji öğrencisi ve Mösyö Dumont'un Sorbonne Üniversitesi'nde asistanlığını yapan Jean Claude Hervé, onun da yanında İsabella'nın her baktığından onu Nicolo'dan çok Jean Claude'a yakıştırdığı Josephine ve yanında Nicolo oturuyordu.

Diğer başta şeftali pembesi ipek elbisesiyle gecenin en güzeli, ev sahibesinden çok bir kraliçe edasıyla oturan İsabella vardı.

Yemek öncesi hızla içtiği iki kadeh şarap biraz dengesini bozmuş gibiydi. Üçüncü kadehini yemeğin sonuna kadar bitirmeyecekti. Onun da hemen yanında en sevdiği arkadaşı, eski dostu Beatrice oturuyordu. Yanında kocası Antonio Pinto, onun yanında Gabriella ("Bu gece de ben şanssızım" diyecekti laf arasında Beatrice, İsabella'ya. "Kocamı bu kadına kaptırmazsam iyi..." Sonra gülüştüler.), Gabriella'nın yanında Luca ve onun da yanında, Mösyö Charles Dumont yer almıştı.

Peder Francesco'nun yemek duasının ardından Alfredo kısa bir konuşma yapmış, kendisini kırmayıp bu gezide

kendilerine eşlik ettiği için Mösyö Dumont'a teşekkür ederek sözlerini tamamlamıştı.

Söz sırasının kendine geldiğini gören Mösyö Dumont da kadehini, kendisine böylesine güzel dostlarla tanışma fırsatı veren Alfredo ve nazik eşi İsabella Vitelli için kaldırmıştı.

"Sizi sürekli yazarken görüyorum Bayan Vitelli" dedi konuşmasının ardından iskemlesine otururken. "Korkarım benim gezi notlarımdan çok, sizinkiler dikkatleri çekecek. Gölgenizde kalacağım."

O sırada İsabella, Nicolo'ya bakıyordu. Yanındaki Josephine'le hiç konuşmamaları dikkatini çekmişti. Mutlaka kavga etmişlerdi. Aslında bundan daha iyi fırsat olmazdı. Belki de bu gece...

"Bu gece çok mutluyum Mösyö Dumont" dedi İsabella. "Dostlarımızla birlikte bizlere yeni yerler gösterdiniz; sizden çok şey öğrendik. Benim yazdıklarım olsa olsa sizden dökülen değersiz kırıntılar olabilir ancak. Ben de eşim Alfredo gibi size yürekten teşekkür etmek istiyorum. Bu gezi benim hayalimdi. Alfredo'ya şükran borçluyum. Beni kırmadı ve dostlarımızla beraber bu güzel geziyi tertip etti. Ama inanın siz olmasaydınız bu geziyi yapmamızın bir anlamı olmayacaktı. Yedi Kiliseler artık kutsal kitapta sadece adlarını gördüğümüz kelimeler değil bizim için. En azından dördü değil. Diğer üç kiliseyi de Yüce Tanrı'nın izniyle birkaç gün içinde gezeceğiz."

Soğuk yemeklerle servis başlamıştı. Herkes çok memnundu yemekten. Özellikle kaz ciğeri mükemmeldi. Çok özel bir tarifle hazırlanmıştı; fevkalade lezzetliydi.

Kaz ciğeri bir felaketti. Hayatımda böyle kötü bir kaz ciğeri yemedim. Sözüm ona Fransız usulüymüş. Yok, hiç beğenmedim. Kaz ciğeri dışındaki yemekler fena değildi. Herkes çok beğendi. İzmir'den beri bu kadar güzel bir akşam yemeği yememiştik ama kaz ciğeri yenecek gibi değildi, berbattı.

İsabella'nın konuşmasından sonra masada hemen her akşam olduğu gibi kopmalar başlamıştı. İsabella, Nicolo'nun yakınında olmaktan yararlanmaya çalışıyordu; Beatrice'den çok Nicolo ile sohbet ediyordu. Josephine'in de dikkatinden kaçmamıştı bu durum. İsabella sanki ikisine birden konuşuyor gibi davransa da Nicolo ile göz teması daha fazlaydı. Josephine, kendisiyle konuşulmadığının, orada sadece mecburiyetten sohbetin içinde tutulan bir figüran durumuna düştüğünün farkındaydı. Birkaç kez araya girip söze katılmayı denemişti. Ancak İsabella'nın, sözü her alışında kendisi yerine Nicolo'ya bakarak konuşması canını fena halde sıkmıştı. Bu aniden gelişen samimiyetten rahatsız olmuştu. Nicolo'nun, Alfredo'nun en yakın dostlarından biri olduğunu biliyordu. İsabella ile aralarında bir samimiyet olması doğaldı ama gezinin başından beri onları hiç böyle kırk yıllık dost gibi derin sohbetlere dalmış konuşurlarken görmemişti.

Konu edebiyat olunca İsabella'nın en yakın dostu Beatrice bile sohbetin dışında kalmıştı; daha çok kocası Antonio'nun uzaktan katılmaya çalıştığı sohbete kulak kesilmişti. Mösyö Dumont'la Alfredo'nun konuşmalarını dinliyordu masanın diğer kısmı gibi.

Luca, oralı değildi; genç bir âşık gibi Gabriella'ya kur yapmaya devam ediyordu. Yağlı göbeğini titreterek kahkahalarla gülüyor, güldükçe şişman yanakları patlayacak gibi geriliyordu. Yüzüne bir canlılık gelmişti. Gabriella'ya, geçen yaz birlikte çıktıkları tatili hatırlatıyordu. Bunun nedeni az önce servisi yapılan büyük karideslerdi aslında. Sağ elini bir orkestrayı yönetir gibi yumuşak hareketlerle havada çevirdikten sonra eli havada asılı kalmışken abartılı bir yüz ifadesiyle, "Hatırlıyor musun Gabriella o ıslak kum kokulu sahili?" dedi. "Bembeyaz şemsiyelerin altında geçirdiğimiz o sakin akşamüstünü... Hatırlıyor musun? Gün batana kadar kumsalda oturmuştuk. Akşam sahile dizilen ıstakoz sepetlerini

beklemiştik. Sonra güzel bir şarap ve sen Gabriella ve sen..."

"Bay Vitelli, söylediklerinize katılmamak mümkün değil. Fakat bu ülkeyi bundan sonra daha zor günlerin beklediğini düşünüyorum. Bunu söylediğim için üzgünüm ama gerçek bu."

"Mösyö Dumont'a ben de katılıyorum Alfredo. Savaş bitti ancak bizler yine her zamanki mutlu azınlığız. Ülkenin genelinde sıkıntı sona ermiş değil."

"Sana katılmamak mümkün değil Antonio. Balkanlar'dan, Kafkaslar'dan göçmenler geliyor. Bunlar ülkenin ekonomisini kesinlikle olumsuz etkileyecek. Batıracak bizi bu işe yaramaz nüfus."

"Şu Berlin Antlaşması dostum, Osmanlı'nın sonunu bile getirebilir. Ben senin kadar iyimser bakamıyorum bu savaşın sonuçlarına. Tek sorun göç olsa iyi. Memleketin halledilmesi gereken daha o kadar çok meselesi var ki. Bütün bunların altından nasıl kalkacak bu devlet? Benim endişelerim var. Savaş bitti, ama sonrası yine karanlık görünüyor. Baksanıza yapılan antlaşmaya. Tamam, belki zorda kaldılar ama bu kadar taviz verilmemeliydi bence. Balkanlar'dan Osmanlı İmparatorluğu'nu silecek bu antlaşma."

"Evet, Ayastefanos Antlaşması sanki yetmezmiş gibi bir de arkasından bu..."

"Benim en keyif alarak okuduğum romanı, *Eugénie Grandet*'dir sevgili Nicolo. Bu romanı *Vadideki Zambak*'tan daha çok severim. Nedense herkes onu beğenir ama Bayan Grandet karakteri beni çok etkilemişti ilk okuduğumda. Sonra iki kez daha okudum. Siz de okuduğunuz bir romanı daha sonra yeniden okur musunuz?"

"Yok, çok nadiren belki... Ben de Balzac'ı severim ama benim en beğendiğim romanı *Tılsımlı Deri* olmuştu. Onu okumuş muydunuz?"

"Okumaz olur muyum? Benim gibi bir Balzac hayranına sorulacak soru mu bu şimdi? Çok da çapkın adammış biliyor

musunuz Nicolo? Üç kadını idare etmek herkesin yapabileceği bir iş değil. Hatta sevgililerinden biri Polonyalı bir kontes ve kont da ilişkilerini bildiği halde göz yumuyor."

İşte tam o an göz göze geldik Alfredo ile. Ne o benim Nicolo'ya anlattıklarımın farkındaydı, ne de ben onların masanın öbür ucunda konuştuklarından haberdardım... Nicolo'yu o sırada etkilemeye başladığımı sezinledim.

Nicolo, İsabella'nın anlattıklarını nezaketen dinliyordu. Aslında çok da keyif aldığı söylenemezdi. Hatta Josephine yüzünden masanın diğer tarafında kaldığından Alfredo'nun, Mösyö Dumont ve yardımcısıyla yaptığı sohbete katılamadığı için hayatından hiç de memnun değildi.

Bakışlarında bana olan gizli hayranlığın ışığını görüyordum. Masadaki mumlar gibi ışıltılı gözlerle bakıyordu bana. Josephine'de olmayan her şeye sahibim. Ondan daha güzel, daha zeki, daha bilgiliyim. İlk fırsatta benimle birlikte olacağına hiç kuşkum yok. En yakın dostu Alfredo'yu bile unutacaktır.

Nicolo edebiyat sohbetinden sıkılmıştı. Josephine'in de sıkıldığını görüyordu ama İsabella'nın konuşmasını kesemiyordu. Bir kabalık yapmaktan çekindiğinden Balzac hakkında konuşmaya devam etmişti. Aslında Balzac'ı hiç de öyle etkileyici bulmuyordu. Tamam, belki iyi yazardı; severek okuduğu birkaç romanı da vardı ama öyle abartılacak bir romancı olduğunu düşünmüyordu. Biraz dikkatli bakıldığında karşısında oturan ve masanın altından sevgilisinin bacaklarını sıkıp duran Luca'ya çok benziyordu aslında. Kalın boynundan favorilerine, şişman yanaklarına, göz rengine, ağzına, burnuna kadar... Bir an, Luca'ya daha önce hiç bu kadar dikkatli bakmadığını düşünmüştü. Gerçekten de Luca, Honoré

de Balzac'a kardeşi kadar benziyordu.

"... ama bu kadarı bile iyi bir yazar olmasının yanında çok ateşli bir sevgili de olduğunu göstermeye yetiyor değil mi?"

"Bu konuda inanın bir bilgim yok İsabella. Şu anlattıklarınızı ilk kez işitiyorum."

"Tabii ki işitmemişsindir sevgilim. Sen yazarların yatak odalarından çok eserleriyle ilgileniyorsun."

"Tam da öyle değil sevgili Josephine. Nicolo erkek olduğu için bu tür konulara..."

"Şayet çok darda kalırsanız siz de İtalya'ya dönersiniz."

"Sizin henüz erkekler konusunda yeteri kadar deneyiminiz..."

"... olmadığı için böyle düşünmeniz çok normal Mösyö Dumont."

"Oraya yine gidelim Gabriella. Mutlaka ama mutlaka gidelim. O sıcak kumlar üzerinde kemiklerimizi ısıtan Akdeniz güneşi yeniden değsin beyaz bedenlerimize. Özür dilerim, benim beyaz bedenime demeliydim."

"Keşke söylediğiniz kadar kolay olsa. Köklerimizin nereden geldiği önemli değil. Biz artık bu ülkenin vatandaşlarıyız. Bu ülkede para kazanıyoruz, malımız, mülkümüz her şeyimiz burada."

"Ne şaraptı ama. Mehtaba karşı irice bir ıstakozla Gabriella..."

"Burada değil, asıl İtalya'da azınlık oluruz biz."

"Ölümü bile ne kadar etkileyici aslında Nicolo. Ben doğmadan yedi yıl önce..."

"O günlerle ilgili sadece canın şarap ve ıstakoz mu çekiyor Luca?"

"Yazdıklarının o kadar etkisinde kalmış, kurduğu hayali yaşantılar onda öylesine derin izler bırakmış ki ölüm döşeğindeyken Doktor Bianchon'u istemiş. Düşünebiliyor musunuz Nicolo?"

"Başka canının çektiği bir şey yok mu? Mesela..."

"Bilirsiniz, Doktor Bianchon onun romanlarında var ettiği hayali bir kahramandır aslında. Kendi kurmaca dünyası ile gerçek birbirine girmiş ölüm döşeğinde. Ne kadar etkileyici..."

"Mesela ne?"

"Levanten diye küçük görüyorlar bizi orada. İtalyancayı farklı konuşuyoruz. Âdetlerimiz, yemeklerimiz tamamen değişmiş. Küçümsüyorlar, beğenmiyorlar bizi. Argo buluyorlar konuşmamızı, aşağılıyorlar."

"Demek ki yazarlar yarattıkları dünyaya bazen bu kadar kendilerini kaptırabiliyorlar."

"Mesela ben..."

"İnsanın kendi uydurduğu yalana inanması gibi değil mi?"

"Değişmişiz bunca yıl, anavatandan kopalı çok zaman olmuş. Oraya uyum sağlamamız artık çok güç."

"Çok etkileyici İsabella. Beni şaşırtıyorsunuz bu akşam. Bunca yıldır sizi tanırım. Edebiyatla bu kadar..."

"Edebiyatla bu kadar ilgili olduğumu bilmiyordunuz değil mi sevgili Nicolo?"

"Her zaman sevgilim, her zaman..."

"Aslında belli yazarları okurum. Daha çok..."

Alfredo, Mösyö Dumont'un sıkılmaması için onun ilgisini çekeceğini düşündüğü konular açıyordu masada. Aslında her zamanki haliydi bu. Siyasetten, tarihten, arkeolojiden, sanattan çok zevk almasa da bunu kimselere fark ettirmemek gibi bir hüneri vardı Alfredo'nun. Bu yüzden de tüccarlar kadar ressamlar, müzisyenler, şairler, bilim insanları, politikacılar, devlet görevlileri, büyükelçiler çevresinden eksik olmazdı.

Yemeğe ara verip maroken sigara tabakasını önce masadakilere uzatmış, kimse almak istemeyince, Antonio da kendi sigarasını tercih edince önceden özenle sarıp tabakasına

dizdiği ince sigaralardan birini çıkarıp yakmıştı. İlk çektiği duman, burun deliklerinden çıkıp sarı bıyıklarının üzerinden süzülerek geçmişti ki aniden durakladı. İsabella ile göz göze gelmişlerdi. İsabella o an Nicolo ile hararetli bir sohbetin içinde olduğundan kendisini kıskanmış olabileceğini düşünmüştü.

Nicolo'yu yıllardır tanırım fakat daha önce hiç bu kadar yakınlaştığımızı, aramıza üçüncü bir kişinin girmesine pek izin vermeden bu kadar uzun sohbet ettiğimizi hatırlamıyorum. Bu yüzden olsa gerek Alfredo bir tuhaf bakıyordu bana. Beni kıskanmaya başladığını düşündüm o an. Hayalet görmüş gibiydi yüzü. Bir şeylerin yeni farkına varıyor olabilir. Beni aldattığını öğrendiğimi, benim de onu kıskandırmak için en yakın arkadaşıyla yakınlaşmaya başladığımı düşünmüş olabilir. Ama bu işin bu kadarla biteceğini sanıyorsa yanılıyor. Sonuna kadar gideceğim, sonu her neyse oraya kadar...

İsabella yanılıyordu. Alfredo'nun bunları düşünmesine olanak yoktu. Alfredo, bir an masada yine o adamı görmüştü. Tam karşısında oturuyordu. Bu defa Mösyö Dumont'un içine girmişti sanki. Bir an Mösyö Dumont gitmiş, karşına, çocukluğundan beri gördüğü ve artık gerçek olmadığını bildiği, ancak zihninden bir türlü kovamadığı o beyaz saçlı, kırk beş elli yaşlarında, uzun burunlu hayalet adam gelip oturmuştu. Ses, Mösyö Dumont'un sesiydi. Kalın, dolgun bir ses, biraz çatallı. Yoksa ses de mi o adamın sesiydi? Anlayamıyordu. Bir süre sonra adam kayboldu. Yine Mösyö Dumont konuşmaya başlamıştı.

Bu arada ana yemekten (Alman usulü lahanalı ördek, üzüm soslu kaz, yanında da haşlanmış patatesler ve pilavla servis yapılmıştı) önce gelen soğuk yemekler bitmiş, dört şişe de şarap içilmişti.

Ana yemek servisi başladığında İsabella da bir süreliğine masanın öte tarafındaki sohbete katılmış, konu değişmişti. Bu kez gezinin kalan kısmında yapılacaklar, görülecek yerler konuşuluyordu. Mösyö Dumont'un anlattıklarına bakılırsa gezinin asıl bundan sonrası güzel olacaktı; görkemli yerler göreceklerdi. Özellikle Sardis ve Bergama gerçekten görülmeye değer yerlerdi. Tiyatira da önemli bir kiliseydi ama çok az kalıntı vardı.

Mösyö Dumont, gezinin sonuna doğru gruba ısınmaya başlamışa benziyordu. İlk günlerdeki soğuk halinden uzaklaşmıştı. Önceleri sadece kalıntıları dolaşırlarken gruptakilere bilgi vermek için aralarına giriyor, bunun dışında günün çoğunu, yardımcısıyla kalıntılarda kalıp araştırmalar yaparak, yanında taşıdığı deftere sürekli notlar alarak geçiriyordu. Alfredo dışında kimseyle fazla konuşmuyordu. Fakat bu akşam ilk defa masada uzun süre kalmış, yemeğini çarçabuk bitirip kalkmamıştı.

Bir süreliğine aynı sohbete herkes katıldı. O ana kadar daha çok Nicolo ile İsabella'nın edebiyat sohbetine kulak veren Antonio ile Beatrice bile katılmıştı. Yemeğin sonuna doğru konular yine iç içe girmiş, karşılıklı konuşmalarla dağılıp gitmişti.

Mösyö Dumont, şarabından bir yudum aldıktan sonra dudaklarını yakasına sıkıştırdığı peçeteyle kibarca kurulayıp, gözlerini Peder Francesco'dan ayırmadan, "Yarın güzel bir gün olacak. Gördüklerinizden çok etkileneceksiniz peder" dedi.

"Buna sevindim Mösyö Dumont. Bu gezinin ilk gününden beri her gördüğüm şey beni fazlasıyla etkiledi zaten. Daha fazlası nasıl olur bilemiyorum..."

Alfredo az önce küçük bir parça kesip ağzına attığı kaz etini çiğnemekle meşguldü. Et biraz sert olmuştu aslında, zamanı değildi. Kışın avlanan kaz etinin lezzeti farklı olurdu, ama Alfredo'nun konuklarıyla geleceğini ve bir geceliğine de

olsa küçük otelini şereflendireceğini öğrenir öğrenmez hazırlıklara başlayan otel sahibi Bay Taranto, telaşla bulabildiği her türlü av etini hazırlayıp sofraya getirmişti.

Alfredo, yağlı ağzını peçetesine silip, çiğnediği lokmanın bitmesini bekledikten sonra, "Evet" dedi, "benim de güzel bir gün olacağına hiç kuşkum yok." Bu kez şarap kadehini elinde tutuyordu. Söyledikleri bitince bir yudum alıp yerine koydu.

"Çocukları nasıl özledim Antonio bilemezsin."

"Ben de öyle. Ama onları getiremezdik bu zor yolculuğa."

"Haklısın İsabella ama artık bir an önce dönebilmek için dualar ediyorum. Ben sıkıldım bu geziden. Düşündüğümden zor geçti; çok uzun sürdü."

"Her şey önceden planlandığı gibi sevgili Beatrice. Ne bir gün fazla ne de bir gün eksik kalacağız. Buradan sonra geriye sadece Tiyatira ile Bergama kalıyor. Sonra İzmir'e dönüyoruz."

"O ne kadar sürer bilen var mı?"

"Ben sordum bugün tren istasyonunda. Manisa'dan İzmir..."

"İzninizle. Biraz başım ağrıyor, odama çıkıp dinlensem iyi olacak. Güzel bir geceydi sevgili İsabella, Bay Vitelli..."

"İyi geceler Josephine."

"Size biraz daha oturun demeyeceğim. Yorgun görünüyorsunuz sevgili Josephine. Dinlenin ki yarın güzel bir gün olsun sizin için. İyi geceler, tatlı rüyalar."

"Sevgilim, ben biraz daha oturur gelirim."

"Nasıl istersen Nicolo. Benim için sohbetini yarıda bırakmanı istemem. Ne zaman sıkılırsan o zaman gelirsin."

"Nicolo sıkıldığında hepimiz sıkılmışız demektir, öyle değil mi Beatrice?"

"Size katılmayı çok isterdim peder fakat ben pek iflah olacak gibi değilim galiba."

"Onu Yüce Tanrı bilir Mösyö Dumont. Siz kendinizi böyle katı bir şekilde yargılama iznine bile sahip değilsiniz aslında. Bunları Yüce Tanrı'ya bırakmalıyız. Bizim üzerimize

düşen görev bu. Ben de gidip yatsam iyi olacak. Tanrı hepinizi korusun. İyi geceler."

"İyi geceler Peder Francesco. Biliyor musunuz Nicolo? Size uzun zamandır söyleyeceğim bir şey var. Dilimin ucuna geliyor ama cesaret edip söyleyemiyorum."

"Neymiş o? Merak ettim şimdi."

"Şu... Biraz yaklaşın lütfen. Şu, Josephine diyecektim. Hoş bir kız; güzel de, ama biraz toy değil mi?"

"Sevgilim sana şunu şimdiden söylemeliyim. Döndükten sonra bir daha uzun süre İzmir'den ayrılmam."

"Sizinle pek uyumlu değil gibi. Onunla anlaşamadığınızı görüyorum Nicolo. Yanılıyor muyum?"

"Antonio, sen zaten seyahati çok sevmezsin. Bu geziye de Alfredo ile beni kıramadığın için geldiğini biliyorum sevgilim."

"Sevgili İsabella, siz zeki bir kadınsınız. Pek çok şeyin kolayca farkına varabiliyorsunuz. Bu konuda beni konuşturmaya çalışıp yaramı daha da derinleştirmeyin lütfen."

"Tam öyle denemez aslında. Sicilya gezimizi hatırlıyor musun? Bak, o güzeldi. Şarap, güneş, masmavi bir deniz..."

"Tarihe tanıklık etmenin de keyfi bir başka Antonio. Çocukluğumuzdan beri Kutsal Kitap'ta sadece adlarım okuduğumuz kiliselerin hepsini geziyoruz. Sence de bu bir ayrıcalık değil mi? İzmir'de kaç kişi cesaret edebilir bunu yapmaya. İleride torunlarınıza anlatacağımız güzel bir macera olacak bu."

"Bunu biliyorum Beatrice. Böyle düşünmesem..."

"Böyle düşünmesen gelmez miydin bu geziye Antonio? Bence sen Alfredo'yu kıramaz yine gelirdin."

"İsabella, her yere yetişiyorsun. Balzac'ın dedikodusu bitti galiba."

Yemekten en son Alfredo, Nicolo ve ben kalktık. Josephine ile Peder Francesco kalktıktan sonra en az iki saat daha oturmuştuk. Sırasıyla diğerleri de odalarına çıkmışlar, en sona biz

kalmıştık. Nicolo ile Alfredo purolarını yakmışlar, hararetli bir sohbete dalmışlardı. Başka zaman olsa canım sıkılır, hemen uzaklaşırdım yanlarından. Fakat bu defa durum farklıydı. Bendeki bu değişiklik Alfredo'yu da şaşırtmıştı. Nicolo ile konuşurlarken bir taraftan da yan gözle beni izliyordu. Rahat konuşamıyordu yanında olduğum için. Bir arkadaşıyla sohbet ederken onu dinlememe alışık değildi. Üstelik beni hiç ilgilendirmeyen şeylerden konuşuyorlardı. Gümrük vergileri artmış. Böyle giderse ithalat yapmakta sıkıntı çekeceklermiş. İncirin kentali şu kadar olmuş vesaire. Benimle hiç ilgisi olmayan, benden böylesine uzak bir sohbete bile kulak kabartıp pür dikkat dinlemem şaşırttı onu; hissettim bunu. Bir ara bana gidip yatmamı söyleyecek gibi oldu ama buna cesaret edemedi.

İçkiyi bu akşam biraz fazla kaçırdı Alfredo. Şu an yine uyuyor, ben de yazıyorum. O uyumasa bu kadar yazma fırsatı bulabilir miydim acaba? Sanırım yazamazdım. Alfredo ne kadar çok içerse içsin kalabalığın içinde belli etmiyor sarhoş olduğunu. Fakat odada baş başa kaldığımızda hemen konuşması değişiyor, gözleri kayıyor. Bu seyahatte o kadar çok içiyor ki beni bile gözü görmüyor akşamları. Odaya gelir gelmez uyuyup kalıyor yatakta. Bir de tabii Gabriella var. Ondan bana fırsat kalmıyor.

Aniden hastalanan Gabriella, Alfredo'nun hayat öpücüğüyle hemen iyileşti. Bu akşam yine açık kıyafetiyle masamızı renklendirdi. Luca'ya cilve yapar gibi görünürken attığı kahkahalarla ve Alfredo'ya gönderdiği şuh bakışlarıyla formundaydı. Bu gezi bitmeden bunlar mutlaka bir fırsatını bulup yine yatacaklar. O pezevenk Luca ayarlayacak bunu yine. Fakat bu defa ben elimi onlardan daha çabuk tutacağım. Al-fredo ikinci kez beni aldatmadan durum eşitlenmeli.

"Bunu mutlaka yapacağım" diye yazıp hokkasının kapağını kapattı İsabella. Geceliğini giymeden önce pencereyi açıp

gecenin diri havasını ciğerlerine çekmek istedi. Her akşam yatmadan önce yaptığı, çocukluktan kalan bir alışkanlıktı bu. Pencereyi açıp otelin önündeki karanlık bahçede gezinen hafif esintinin salladığı meyve ağaçlarını seyrediyordu.

Burnuma bir sigara kokusu geldi. Pencereden eğilip aşağıya baktım. Nicolo'yu gördüm bir hayal gibi. Ama hayal değil, gerçeğin ta kendisiydi. Otelin bahçesinde sigara içiyordu. Tam zamanıydı; bundan daha iyi fırsat bulamazdım.

Odadaki tuvalet masasının büyük yuvarlak aynasında kendine baktı İsabella. Saçını düzeltti, hafif bir makyaj yaptı. Aynadan, yataktaki Alfredo'yu kontrol etmeyi de ihmal etmemişti. Sessizce kapıyı çekip çıktı. Anahtarı yanına almayı unutmuştu. Fakat bu aklına bile gelmedi. Merdivenlerden parmaklarının ucuna basarak inip otelin girişindeki küçük lobiden dışarı çıkmıştı.

Nicolo bahçede sigara içiyordu; düşünceliydi. Gözlerini, karanlığı yutan dev kayalıkların koyu karaltılarına dikmiş, *yıldızları seyrediyordu. Ağzından çıkan tok bir duman koyu karanlığın içinde süt beyazı sihirli bir sis gibi dağılıp gitti. Hemen ardından bir nefes daha çekti sigarasından. Dumanı içine çekerken avurtları tıpkı Alfredo gibi çökmüştü. Henüz beni görmemişti. Onu bir süre uzaktan seyretmek istedim. Nicolo'nun zarif gölgesi bahçedeki badem ağaçlarının arasından ağaçlarla birlikte uzayıp gidiyordu. Ay ışığında daha da karanlık görünen yüksek tepeleri ve ormanı seyrediyordu. Sigaranın dumanının ağzından çıkmasıyla gecenin koyu karanlığına karışıp gitmesi bir oluyordu. Tam olarak ne söyleyeceğimi bilemiyordum. Çok hazırlıksız inmiştim aşağıya aslında. Sonra aniden bir cesaret geldi üzerime.*

"Görüyorum ki sizi de uyku tutmamış sevgili Nicolo?" dedi İsabella. Otelin merdivenlerinden bahçeye inerken

Nicolo'nun yanına nasıl gideceğini düşünmüş, aklına bu sözlerden başka bir şey gelmemişti.

Nicolo, otelin bahçesindeki badem ağaçlarının arasından belli belirsiz gülümsedi. "Her zamanki gibi İsabella, her zamanki gibi" dedi. "Genellikle geç uyurum, uyumadan önce de bir süre kitap okurum mutlaka, ama bu akşamki sohbetiniz beni edebiyata doyurmuş olacak ki bu gece hiç kitap okumak gelmedi içimden. Siz de uyuyamamışsınız İsabella. Benim nedenim belli; ya sizinki?"

"Geceleri genellikle geç uyurum" dedim Nicolo'ya. Sonra onun konuşmasına fırsat vermeden devam ettim: "Gecenin geç saatleri günün en büyülü saatleridir benim için. Bunu asla kaçırmak istemem. Aslında bu gezide geç yatıp erken kalkmak yorucu oluyor ama başka türlü yazamıyorum. Mutlaka Alfredo'yu uyutup odada kendi başıma oturuyorum bir süre. Günü düşünüyorum ve sonra hokkayı kalemi elime aldığım gibi başlıyorum yazmaya. İnsanın zihni ne kadar berrak oluyor gece yarısı, ne kadar dingin oluyor doğadaki her şey gibi" dedim.

"Seni anlıyorum, insan hayatı istediği gibi yaşamalı, seni ne mutlu ediyorsa onu yapmalısın" dedi. Sonra, biraz yürüyeceğini söyledi. Şayet hemen yukarı çıkıp yatmayacaksam ben de kendisine eşlik edebilecektim. Aslında bu teklife şaşırdım dersem yalan söylemiş olurum. Bunu bekliyordum. Hiç tereddüt etmeden hemen kabul ettim Nicolo'nun teklifini.

Yalan söylüyordu İsabella. Günlüğünde yazdığı gibi yürümeyi teklif eden Nicolo değildi. İsabella'nın ta kendisiydi bu öneriyi yapan. Odada bir süre yazınca uykusu iyice kaçmıştı. Biraz yürürse temiz hava belki yeniden uykusunu getirebilirdi. Böyle söylemişti Nicolo'ya. Fakat güzel bir bayanın bu karanlık kasabada tek başına yürümesi olanaksızdı. Nicolo'dan kendisine eşlik etmesini rica etmişti. Nicolo gibi

kibar bir beyefendinin de bu teklifi geri çevirmesi düşünülemezdi.

Aslında Nicolo'nun aklında yürümek yoktu. Sigarasını içtikten sonra odasına çıkıp yatacaktı. Yemekten sonra odaya çıktığında Josephine'i kendisini beklerken bulmuştu. Tartışmaya başlamışlardı. Nicolo oldum olası kavgadan nefret ederdi. Josephine'in işi büyüteceğini anlayınca sakinleşmesini beklemek için aşağıya inip bir sigara yakmıştı. Bu yüzden İsabella'nın yürüme teklifi onun da işine gelmişti. Bu sürede belki Josephine de kendisini beklemekten sıkılır, uyurdu. Böyle düşünmüştü.

Kaldıkları otelden (aslında buraya otelden çok bir misafirhane demek daha doğru olurdu) çıkıp iki tarafı ağaçlarla kaplı sakin bir yolda yürümeye başlamışlardı. Karanlığın içinden bir puhukuşunun gizemli ötüşü duyuluyordu. Hiç bozmadan, düzenli aralıklarla ötüyordu. Havada ıslak saman kokusu vardı. İsabella'nın ince kollarını hafifçe ürperten rüzgâr, uzaklardan koyunların boyunlarındaki çan seslerini ve daha önce hiç duymadıkları kokuları taşıyordu. *Ne kadar temizdi hava. Berrak, taze, insan eli değmemiş kokular kuşatmıştı etrafımızı. Karanlık gökyüzünde bizimle beraber ilerleyen yarım ayın kül renkli ışığı aydınlatıyordu yolumuzu. Etrafımızdaki ağaçların arasında, karanlıkta kanat çırpan gece kuşlarının seslerini dinleyerek, gece serinliğine yayılan kırların kokusunu ciğerlerimize çekerek yürüyorduk. Sanki üzerimizdeki ay değildi bizi aydınlatan; dar bir koridorun ucundan başını uzatmış, bize bakan şehvetin iri gözlerindeki kıpırtısız ışıktı. Aniden elimi tuttu Nicolo. Daha önce bir erkek elinin hiç bu kadar yumuşak, hiç bu kadar sıcak olabileceği aklıma gelmemişti. Alfredo ile tanıştığımız günleri hatırladım o an. Evleneli sadece beş yıl olmuştu ama bu kısa sürede, çarçabuk eskitmiştik her şeyi. Oysa Alfredo ile el ele yürüyebilirdik aynı ağaçlık yolda. Geceleri birlikte olabilirdik;*

arkadaşlarından, içkiden, oyundan başını biraz kaldırıp beni görebilse yapabilirdik bunları. Ama o yeni bir heyecanı tercih etti benim yerime. O İspanyol fahişeyi seçti bu gezide. İşte bu yüzden, bütün bunları fazlasıyla hak ediyor Alfredo.

İstediğim olmuştu. Nicolo'yu gece yemekte yeterince etkilediğimi düşünüyordum. Tek sorun, Nicolo'nun Alfredo ile yakın dost olmasıydı. Sadece bundan tedirgindim. Sırf bu yüzden benimle birlikte olmak istemeyebilirdi. Tamamen ahlaki nedenlerle benim gibi genç ve güzel bir kadını geri çevirmek zorunda kalabilirdi. Ama Nicolo bu düşündüğüm tereddütlerin hiçbirini yaşamamıştı. Karanlık yola sapmış, sessizce yürüyorduk. Ona kendimden bahsederken aniden tutmuştu elimi. Donup kaldım, hiçbir şey yapamadım o an. Yalan da olsa elimi çekip, "Ne yapıyorsunuz Nicolo? Ya bir gören olursa" diyemedim.

Yine yalan söylüyordu İsabella. Yazdıkları doğru değildi. Elini tutan Nicolo değildi. Tam aksine, Nicolo Josephine'le yaşadıkları sıkıntılardan söz ederken İsabella tutmuştu onun elini. Nicolo da bunu, kendisini teselli etmek için yapılan masum bir hareket olarak kabul etmişti. Oysa İsabella'nın niyeti belliydi. Sadece Alfredo'dan intikam almak istiyordu. Ondan ayrılmayacaktı. Uzun uğraşlar sonu kurdukları bir düzenleri ve çocukları vardı. Geleceğe dair planları vardı.

Babasının işleri eskisi kadar iyi değildi. Alfredo'dan ayrılırsa onun desteğinden yoksun kalacaktı. Tek maddi dayanağı Alfredo'ydu. Hem sonra onun gibi saygın ve zengin bir adamı kadın avcılarının kucağına bırakmak *aptallık olur. Ondan sadece intikamımı alıp rahatlayacağım, hepsi bu. Onu bir defalığına da olsa aldatacağım.*

Nicolo, Josephine'le olan ilişkisinin yürümediğinden bahsediyordu. Böyle devam ederse İzmir dönüşü ayrılabileceklerini

söylemişti. İsabella, o an araya girip, "Beni güzel buluyor musun Nicolo?" diye sordu. Nicolo, ilk kez sevgilisiyle buluşan acemi bir âşık gibi önce ne yapacağını bilememiş, sıkıntıya girdiği anlarda hep yaptığı gibi eli kıvrık bıyıklarına gitmişti. Uzaklarda köpekler havlıyordu. Nicolo aslında kadınlarla çok rahat ilişkiye giren biriydi ama bu defa durum farklıydı. Karşısında en yakın arkadaşının karısı duruyordu. Şaşkınlığını belli etmemek için ellerini bıyıklarından çekip, gözlerini, ağaçların arasında kaybolup giden toprak yolun bitimsiz karanlığına kaçırmıştı.

"Siz İsabella... Siz" dedi. "Siz çok güzel bir kadınsınız sevgili İsabella." Sesi titriyordu bunları söylerken. Sesiyle birlikte özenle kıvırdığı siyah uzun bıyıkları da titriyordu sanki. O akşam yine her zaman olduğu gibi şıktı. Ceketinin üst cebine ipek bir mendil sıkıştırmıştı. İsabella'nın, yanına sokuldukça duyduğu parfüm kokusu bu mendilden geliyordu. Nicolo'nun, hekimlerin bir türlü iyileştiremediği bir cilt sorunu vardı. Her şeyi yiyemiyor, özellikle de kolonya, parfüm gibi alkollü sıvılara alerjisi olduğu için bunların cildiyle temas etmesinden kaçınması gerekiyordu. Aynı zamanda astım hastasıydı. Bu tür kokuları doğrudan koklamak ona pek yaramıyordu.

Saçını yine her zamanki gibi ortadan ayırmış, ince bir perçem alnına düşmüştü. Bütün gece masada sohbet ederken bunu fark etmemiştim. Ne tuhaf... Ama yemek boyunca masada yanıp duran mumların titrek ışıklarının kavuniçi aydınlığında göremediğim pek çok şeyi, soluk ay ışığının altında görebilmiştim. Gözleri baygın bakıyordu bana. Onu ilk tanıdığım günden beri hayranlıkla bakan gözler değildi bunlar; bu gece daha farklı, daha arzulu bir bakış vardı koyu gözlerinin içinde sanki.

Söylediklerini tekrar ederek kuvvetlendirmek istedi Nicolo. Sanki İsabella'nın güzelliğinden bahsederken bir şeyler az

kalmıştı, yetmemişti. "Sevgili İsabella" dedi bu kez. "Siz eşi bulunmaz bir kadınsınız."

Alfredo ile İsabella'yı ilk kez birlikte gördüğü gün gelmişti Nicolo'nun aklına. İsabella ile tanıştığı gün dostu Alfredo'yu ne kadar kıskandığını hatırlamıştı. Sonra o günü nasıl hafızasının karanlık odalarından birine hapsedip unutmaya çalıştığını... Sonrasında uzun süre hiçbir kadınla birlikte olamadığını, sırf İsabella'ya benzemedikleri veya ondan daha güzel olduklarını düşünmediği için ne kadar çok fırsatı teptiğini, herkesin dikkatini çekecek, İzmir'deki şöhretini tehlikeye atacak kadar kadınlardan uzak durmaya başladığını hatırlamıştı.

Bornova'daki evin arka bahçesinde görmüştü onu ilk kez. Güzel, güneşli bir gündü. Bahçedeki büyük demirhindi ağacının altında oturuyordu İsabella. Ağacın gölgesinin bile gizleyemeyeceği bir ışıltısı vardı. Giydiği kıyafetten saçlarına, başındaki şapkanın erguvan rengi kurdelesine, ellerine, tırnaklarına, gözlerine, uzun, kalkık kirpiklerine, küçük ayaklarına ve hatta oturduğu koltuğun arkalığına taktığı krem rengi çantanın ucundan bir kısmı görünen büyük beyaz papatyalara kadar her şeyin ona ne kadar çok yakıştığını düşünmüştü o an.

Alfredo, İsabella'yı kendisiyle tanıştırırken oturduğu hasır koltuktan kalkmış, çapkın bir edayla gülümseyerek Nicolo'nun elini sıkmıştı. Söylediklerini de hatırlıyordu. "Alfredo sizden o kadar çok bahsetti ki burada tanışmasak da sizi bir yerlerde gördüğümde mutlaka tanırdım" demişti.

Güzel kadınların sesleri, kendileri kadar güzel olmaz önyargısını da zihninden silen bir sesti bu; yumuşacık, insanın içine işleyen... Elleri bir süre öylece kalmıştı; hemen çekip alamamıştı elini Nicolo.

Şimdi o eller... Şimdi o eller, o günden çok daha sıcak sıkıyordu ellerini. İsabella'nın sıcak parmakları Nicolo'nun ince, uzun kemikli parmaklarının arasındaydı.

"Dostum Alfredo çok şanslı bir adam. Sizin gibi İzmir'in en

güzel kadınlarından biriyle evli olmak herkesin elde edebileceği bir mutluluk değil."

Düşündüğümden de hızlı ilerliyorum. Nicolo o karanlık yola girer girmez hemen ilk fırsatta elimi tutmakla kalmamış, hiç vakit kaybetmeden bana aşkını ilan etmeye başlamıştı. Ancak ben hâlâ sıkıntılıydım, rahat değildim. Bir an için her şeyi arkamda bırakıp, kayıp yok olmak istedim. Ay ışığında soluklaşan yıldızların altında, karanlığın içine ve dünyanın sonuna doğru akıp giden ağaçlıklı yoldan yürüyüp kaybolmak istedim. Bir süre sonra sanki istediklerimin hepsi gerçek oldu. Görünmez bir perde gelip her şeyin üstünü örttü. Kaldığımız oteli, etraftaki develeri, paslı nallarıyla atları ve civardaki tüm köyleri, İzmir'de kalan çocuklarımı, Alfredo'yu, tüm akrabalarımı, annemi... Hepsini arkamda bırakıp hatırlamaz oldum bir an. İşte o yeni dünyada, sanki bizi, adım atmadan ağaçlıklı vadiye doğru indiren o toprak yolda, üzerimizde ay ışığından elbiselerle kaybolup gittik, başka bir zamana girdik.

Alfredo'dan daha romantik yeni bir sevgili bulmanın sarhoşluğu bana bu satırları yazdıran. Gözüme uyku girmiyor. Sabahın uykulu ışığı penceremin önünde bekliyor. Birazdan gün ağaracak fakat ben henüz gözümü kırpmadım. Bütün gece yazdım. Alfredo'nun hiçbir şeyden haberi yok. Bu akşam bir başlangıçtı. Toprak yoldaki öpüşmemiz, sonra ayrılırken Nicolo'nun dudağıma kondurduğu o ateşli öpücük...

Doğru değildi bu. Nicolo, toprak yolda da, ayrılırlarken de İsabella'yı öpmemişti. Otelin girişinde, sabah görüşmek üzere vedalaşmışlardı. Nicolo bir sigara daha içeceğini söyleyip aşağıda kalmış, İsabella ise yalnız başına odasına çıkmıştı.

Kendimi kaptırmaktan korkuyorum. Ama Alfredo'nun bana verdiği bu acıyı başka hiçbir şeyle dindiremem. Sonuçta

hepimiz günahkâr değil miyiz? O da günaha battı boğazına kadar, ben de batacağım. Bu çok kötü, ama başka çarem yok. İçimdeki ses günahlarımızın affedilemeyeceğini söylüyor bana, fakat artık geri dönemem, vazgeçemem...

Aslında sadece Alfredo'dan intikam almak için yapmıyordu bunu İsabella. Zaman zaman kendine bile itiraf etmekte zorlandığı bir sıkıntısı vardı. Alfredo'dan başka bir erkekle beraber olmak için çıldırıyordu. Günlüğünde kendisiyle ilgisizmiş gibi gösterdiği Alfredo aslında onunla birlikte olmak istese de İsabella buna engel oluyordu. Geceleri uzun süre günlüğünün başından kalkmayınca bütün gün yorulan Alfredo, içkinin de tesiriyle uykuya yenik düşüyordu.

Bunun geçici bir heves olduğunu düşünüyordu Alfredo. İsabella yazmaktan sıkılınca yaşantıları yine eskisine dönecekti. Ancak aralarındaki soğukluğun nedeni İsabella'nın yazı tutkusu değildi asla. Uzun süredir fırsat kolluyordu; başka bir erkekle birlikte olabilmek için kendine inandırıcı, geçerli bir neden arıyordu. Alfredo'nun kendisini aldattığını sandığı an, İsabella'nın içinde yanıp tutuşan şehvet alevi de körüklenmişti. Artık hem kendini kandırabileceği, hem de Tanrı'dan af dilediğinde kendisini belki daha kolay affedebileceğine, günahını biraz olsun hafifletebileceğine inandığı geçerli bir nedeni vardı.

Bu iş için avını çok önceden seçmişti İsabella. Daha geziye ilk çıktıkları gün kafasına koymuştu Nicolo ile birlikte olmayı. Olaylar hiç de günlüğünde yazdığı gibi gelişmemişti. Alfredo'nun her an kendisini Gabriella ile aldatabileceğinden tedirgin değildi aslında. Tam tersine Alfredo, Gabriella ile yakınlaşsın, onunla beraber olsun diye can atıyordu. Gölgelerini perdenin gerisinde gördüğü an aslında kalbi büyük bir gürültüyle çarpıyordu karanlık avluda. Ne kadar çok istemişti yanlarında olmayı, Alfredo Gabriella'ya sahip olurken onları yakından izlemeyi ne çok istemişti. Tıpkı kendisi, Nicolo ile

ter içinde dağınık bir yatakta sevişirken Alfredo'nun da kendisini izlemesinden alabileceği sonsuz hazzı hayal ederek izlemişti perdedeki gölgeleri. Hatta gezi sırasında birkaç kez girdiği isteri krizlerinden birinde kalemine sahip olamayıp hissettiklerini açıkça yazmış, fakat sonrasında bu sayfaları yırtıp atmıştı defterden. İsabella'nın yırttığı sayfalardan birinde şunlar yazıyordu:

Aslında Alfredo bugün Gabriella'ya sadece bakmakla yetindi ama ileri gitseydi mesela nasıl olurdu? Luca'nın lekeli, yaşlı parmakları yerine Alfredo'nun zarif elleri kavrasaydı Gabriella'nın ince belini; onun parmakları gezinseydi yanık teninde, dimdik göğüslerini Alfredo'nun elleri avuçlasaydı. İnleseydi Gabriella; zevkten çığlıklar atsaydı Alfredo ile yatarken. Ben de uzaktan seyretseydim onları. Tanrı affetsin. Neler düşünüyorum ben? Ve düşünmekle de kalmayıp utanmadan bir de yazıyorum bunları. O kadından nefret ediyorum aslında, ama içime giren heyecan dalgasına karşı koyamıyorum. Böyle kimsenin görmediği bir suç işlerken, bunları gizli saklı yazarken daha çok heyecanlanıyorum. Vücudumun her yanı karıncalanıyor, kalbim yerinden çıkacak gibi çarpıyor. Tüm bedenime ateşli bir sayrılık gibi yayılan o hissi kovamıyorum günaha batmış düşlerimden.

Şimdi, hazzın o karşı konmaz akıntısı sıcak bir şerbet gibi kayıyor, göğsümden aşağılara iniyor. Ben yazarken sanki maharetli bir çift el okşuyor beni. Çıplak bedenimin tüm kıvrımlarında ince parmaklar geziyor. Tanrım! İlahiler çınlıyor kulaklarımda, altın sarısı bir ışıkta küçük periler uçuşuyor, ben de uçuyorum onlarla; toz zerrecikleri gibiyiz hepimiz, küçücük. Sonra göremiyorum kendimi, kayboluyorum ışığın kör edici karanlığında. Nefesim kesiliyor, titriyorum, göğüslerim dik...

Korkuyorum; düşüncesi bile günah biliyorum ama düşün-

meden edemiyorum. Bu günah duygusu bile beni baştan çıkarıyor, günaha teşvik ediyor. Tanrım affet beni. Affet bizi. Böylesine aciz olduğumuz için, böylesine günaha düşkün doğduğumuz için.

Az önce sürekli yanımda taşıdığım kaz tüyü kalemlerden birini kırıp attım. Zaten oldukça eskimişti. Eski eşyalara fazla tahammül edemiyorum. Çok eskimeseler de yenilerini alabilmek için atıp kurtuluyorum onlardan. Fakat yukarıdaki satırları yazan kalemi ondan sıkıldığım için değil, başka bir nedenle attım. O, günaha batmış kalemle yazmaya devam edersem yine günah işleyeceğimden korkuyorum.

Uzun süredir hayalini kurduğu anın geldiğine inanıyordu İsabella. Alfredo'nun farkında olmadan kendisine istediği hediyeyi verdiğini düşünüyordu. Bu kez sıra kendisindeydi. Alfredo tatlı uykusunda kaşınarak uyurken İsabella da Nicolo'nun altında inleyecekti.

Elimi çekmek istedim bir an. Çok hızlı gitmek istemiyordum. Ama Nicolo beni aniden kendisine çekip kollarının arasına aldı. Sımsıkı sardı; kımıldayamıyordum, nefesim kesilmişti. Dayanılmaz bir hazla kendimi ona bıraktım. Uzun süre öpüştük. Ne kadar sürdü hatırlamıyorum. Sonra yine el ele tutuşarak, bu defa hiç konuşmadan işledikleri suçun farkında olan çocuklar gibi sessizce yürüdük kaldığımız otele doğru. Toprak yoldan otele yaklaşırken ellerimiz ayrıldı birbirinden.

Toprak yolda yürüyüşleri ve otele dönüşleri boyunca İsabella Nicolo'nun elini tutmuş, Nicolo onunla dostça dertleşmiş, Josephine'le olan ilişkisini düzeltebilmesi için bir kadının tavsiyesine ihtiyacı olduğunu düşündüğünden İsabella'nın anlattıklarını dikkatle dinlemişti. Başka da hiçbir şey olmamıştı aralarında. Nicolo'nun o an İsabella'nın

aklından geçen şeytanca düşünceleri hissetmesine olanak yoktu. Karşısında, en yakın dostunun karısı vardı; farklı bir şey düşünemezdi.

Nicolo Paradisi, kendince bu masum akşam yürüyüşünün ardından değerli bulduğu tavsiyelerle dönmüş ve o gece Josephine'le birlikte olmuştu. İsabella ise Nicolo'dan ayrılıp topuklarını yere değdirmeden, sessiz adımlarla merdivenleri çıkmış, sonra da karanlık koridorda huzursuz bir hayalet gibi süzülerek kapının önüne gelmişti. İşte o an, kapıdan çıkarken anahtarı yanına almadığını fark etmişti. Odaya giremeyince uzunca bir süre kapıyı çalmış, neden sonra güçlükle uyanan Alfredo, İsabella'yı karşısında bulunca şaşırmış fakat uyku sersemi söylediklerinin yarısını bile anlamadan gidip tekrar yatmıştı. İsabella, pencerenin önünde yazarken kalemini aşağıya düşürdüğünü, çıkarken de anahtarı yanına alamadığını, çok üzgün olduğunu falan geveleyerek anlatırken Alfredo yeniden uykuya dalmıştı bile. Ertesi gün de hiçbir şey hatırlamayacaktı. Aslında Alfredo yıllar sonra günlüğün bu kısımlarını okurken bile o gece uyanıp kapıyı açtığını hatırlayamamıştı.

İsabella içinde yanan ateşi, eline geçen ilk fırsatta söndürememişti. Fakat artık olanları değil, olmasını istediği şeyleri günlüğüne yazıyordu. Yine yalanlarla dolu satırlarla günlüğünün sayfalarını doldurup sabahın ilk ışıklarıyla da pencerenin önünde uyuyakalmıştı.

Aslında hiçbir şey yapmasa da düşündükleriyle büyük günahlar işlediğinin farkındaydı. Ve bu günahı en şehvetli sevişmelerden daha kışkırtıcı buluyordu. Vücudunun her yanı titriyor, nefesi kesiliyordu yazarken.

Ertesi sabah Alfredo yine kendisinden erken uyanmıştı. Kahvaltı yapmayacağını söyleyip bir süre daha uyudu İsabella. Alfredo onu uyandırdığında kahvaltı bitmiş, herkes gezi için hazırlanmıştı. Odadaki küçük lavaboda yüzünü yıkarken

aklına bir fikir gelmişti. Musluktan akan soğuk suyu yüzüne çarptığı gibi kalmıştı. Aynada, pencerenin hemen yanında duran tek koltukta bacak bacak üstüne atmış, sigarasını tüttüren Alfredo'nun ince görüntüsü vardı. Yanındaki pencereden içeri giren sabah güneşi, üzerindeki bej rengi ceketin ve başına taktığı kareli kasketin üzerini sarı, çiğ bir ışıkla boyamıştı. Bahçede kuşlar cıvıldıyordu.

"Çok beğendin galiba hayatım" dedi Alfredo. "Bu aynaların hepsini ben sattım."

İsabella hâlâ aynanın karşısındaydı. Sular damlıyordu yüzünden, saçlarının önü ıslanmıştı. Yeniden yüzüne su çarparken boğuk bir sesle, "İyi yapmışsın hayatım, çok iyi yapmışsın" dedi.

Sarı lavabonun içine gizlediği şeytani gülüşü aynadan görememişti Alfredo. İsabella sıradaki otelde aynı şeyi yapacak ve Alfredo'dan geç kalkacaktı. Daha önce nasıl da aklına gelmemişti bu. Denizli'de benzer bir durumla karşılaşıp gülünç duruma düştüğünde, Gabriella ile Alfredo'nun birlikte olduklarını sandığı zaman yapması gerekirdi bu planı belki de. Yorgun olduğunu, bir süre daha uyumak istediğini söyleyip Alfredo'yu kahvaltıya gönderebilirdi. Sonra Nicolo ile birlikte olabilirlerdi. Ancak Nicolo'nun Josephine'den ayrı kahvaltıya inmesi için de geçerli bir sebep bulması gerekecekti.

Tanrı affetsin, iyi bir plandı bu. Aynı zamanda da değildi. İyi bir plan değildi yani. Ya aniden odada unuttuğu tabakasını veya şapkasını almak için geri dönerse Alfredo... Bu pekâlâ olabilirdi, çünkü Alfredo'nun dalgınlığını bilmeyen yoktu. Evden çıkarken sürekli bir şeyler unutur, bu çoğu kez tütün tabakası, şapkası, atkısı, şemsiyesi veya evin anahtarı gibi basit bir eşya olur, fakat bazen de bir pardösüyü, içinde çok önemli evraklar bulunan bir çantayı veya bir cüzdanı da evde unutabilirdi. Şayet yine bir eşyasını unutup geri dönerse... O zaman neler olabileceğini düşünmek bile istemiyordu.

Ama biraz tehlikeyi göze alması gerekiyordu. Hatta o zaman bu işin heyecanı daha da artabilirdi.

Alfredo, sigarasını bitirip önündeki sehpada duran küllüğe bastırırken hâlâ ince bir gülümsemenin dudaklarında donup kaldığını fark etmişti İsabella. Sonra giyindi; dışarı çıktılar.

Güz rüzgârları, hızla yazdan kalan beyaz bulutları koşturuyordu mavi gökyüzünde. Sararmaya başlayan yaprakların gölgeleri geziyordu üzerimizde. Yerlerdeki mor eriklerin, ağaçlardan düşüp patlamış incirlerin üzerlerinde sinek kümeleri vardı; narlar kızarmaya başlamıştı. Bu ekşi meyve kokulu sabah, gördüğümüz her şey bize sonbaharın biraz daha yaklaştığını hatırlatıyordu.

Kahvaltıdan hemen sonra ilk günkü disiplininden hiçbir şey kaybetmeyen Mösyö Dumont herkesi toplayıp kısaca gün içinde gezecekleri yerlerden bahsetmiş, ardından herkes İsabella ile Alfredo'nun inmesini beklemiş, onlar gelince de yola koyulmuşlardı. Sardis'te gezecekleri yerler iki bölüme ayrılıyordu. Önce sinagog ve jimnazyum gezilecekti. Öğle yemeğinden sonra bir süre dinlenip akşamüzeri de Kibele Tapınağı'nı gezeceklerdi. Kilise de buradaydı.

Gezilecek yerler fazla uzak değildi. Hepsi Mösyö Dumont ve yardımcısı Jean Claude'un peşine takılıp yayan dolaşmayı tercih etmişlerdi. Yalnızca Peder Francesco eşeğe binmişti. İri göbeğini hoplatarak beyaz sakallarının arasından belli belirsiz seçilen mutlu bir ifadeyle peşlerinden geliyordu. Başına bu sabah ilk kez bir şapka giymişti.

Sinagogun bulunduğu alanı gezerlerken İsabella beklenmedik bir şekilde Alfredo'nun yanına sokulup aniden kendisini Gabriella ile aldatıp aldatmadığını sormuştu. Çok sakindi; en küçük bir kızgınlık veya kıskançlık belirtisi yoktu sesinde. Daha önce de birkaç kez kendisinden şüphelenip

benzer soruları sorduğundan İsabella'yı çok ciddiye almamıştı Alfredo.

"İçini kemirip duran neyse, söyle bana" dedi. Rahattı; sesinde bir titreme, gözünde bir kayma yoktu; sakindi. Gizemli bir uzaklıktan bakıyordu bana. Sadece bakışları değil, kendisi de sanki evlendiğimizden beri ilk kez bu kadar uzaktı. Güneş bir anlığına başıboş gezen bir bulutun ardına saklanmıştı. Bulutun gölgesi Alfredo'nun yüzüne düştü. Yüzü kapkaraydı, yalan söylüyordu. Küçük karasinekler sarmıştı etrafımızı. Biri gidip Alfredo'nun yanağına konmuş ve orada bir ben gibi öylece kalmıştı. O an anlamıştım yalan söylediğini. Sonra güneş yine buluttan çıkıp tepemizde parıldamaya başladığında Alfredo'nun tıraşlı yüzü yine gezdiğimiz harabelerin beyaz mermerleri gibi parlamaya başlasa da yalanın gölgesi kalmıştı üstünde. Yıkansa da çıkmayacak bir leke gibi öylece duruyordu. Sonra sanki hiçbir şey olmamış gibi güne devam ettik. Aslında Alfredo o an beni aldattığını itiraf etseydi onu affedebilirdim. Belki çok zor olurdu bu, zamanımı alırdı, yaralarım uzun süre kapanmazdı ama affedebilirdim. Ve itiraf etmeliyim, bu işi çok heyecan verici bulsam da onu Nicolo ile aldatmaktan hemen vazgeçebilirdim. Alfredo o an bu şansı kaybettiğini bilmiyordu. Bu, ona verdiğim son bir şanstı. Ama yazık ki değerlendiremedi. Alfredo ile evlendikten bir yıl kadar sonra başlayan ve beni içimden sürekli dürten o günaha batmış hislerin hepsini kovabilirdim. Şayet Alfredo benimle alay eder gibi, sanki hiçbir şey olmamış gibi, o fahişeyle hiç yatmamış gibi rahat ve sakin yalan söylememiş olsaydı yapabilirdim bunu. Tanrı şahidimdir, yapabilirdim.

Bunların hiçbiri doğru değildi. Alfredo, İsabella'yı gerçekten aldatmış olsa ve bunu itiraf etse de İsabella yine kafasına koyduğunu yapacak, onu aldatacaktı. Günlüğünün bu

kısımlarında yine gerçekleri yazmıyordu.

Sardis, Yedi Kiliseler içinde en zengin kalıntıların bulunduğu yerlerden biriydi. Fakat İsabella'nın bunlarla ilgilenecek hali yoktu; gezinin başındaki ilgisi kaybolmuştu. Yasak aşkın heyecanı aklını başından almıştı. Düşüncesi bile kanını kaynatmaya yetiyordu. Alfredo'nun kendisine böyle bir şans vermesini beklemişti sanki hep. Sanki Alfredo'nun, Gabriella ile kendisini aldatmasına sevinmişti.

Bu ruh haliyle Sardis kalıntılarını gezerken çoğu kez gruptan uzaklaşıyor, Mösyö Dumont'un anlattıklarını rüzgâr belli belirsiz kulaklarına taşırken duyduklarıyla ilgilenmiyordu. Bambaşka şeyler düşünüyordu. Yanına biri yaklaştığında konuşmaya çalışsa da söyledikleri, yüzündeki sert çizgileri, dudaklarında donup kalan sahte tebessümü, gözlerinin altındaki şişkinliğin uzun sürmüş tedirginliğini gizlemeye yetmiyordu.

Öğlene doğru gezinin ilk bölümünü bitirmişlerdi. Otele dönüp yemek yedikten sonra bir süre dinlenip, akşamüzeri Kibele Tapınağı'nı ve buradaki kiliseyi gezmek için yine yola çıktılar. İsabella'nın ısrarlarına rağmen Beatrice'le Antonio öğleden sonraki geziye katılmak istememişlerdi. Aslında Antonio istiyor gibiydi ama Beatrice nedense gelmemekte diretmişti. İsabella öğlen otelde tartıştıklarını düşünmüştü. Antonio'nun uzun yüzü düşüktü, Beatrice de kaşlarını kaldırmış, herkes gittikten sonra Antonio'nun üzerine öfkeyle atlayacak bir kaplan gibi bekliyordu.

O an acıdım Antonio'ya. İlk kez onu bu kadar sıkıntılı görüyordum. Bu tür uzun geziler insanların birbirini tanıması için çok büyük fırsatlar veriyor. En yakın arkadaşım Beatrice'in hiç bu kadar kaprisli bir kadın olduğunu bilmiyordum. Aslında fazla hoşlanmadığım Antonio ise çok cana yakın bir insanmış. Kocamı bile daha iyi tanıdım bu gezide. Arkamı dönmeme fırsat vermeyecek kadar hızlı bir çapkın olduğunu burada gör-

düm. İzmir'de söyleseler inanmazdım. Alfredo'ya bakınca sarı bıyıklarıyla oynayan, başı önünde mahcup bir adam görür insan, çökük avurtları daha derinleşir sıkıntılıyken, çünkü yanaklarının içini ısırmaya başlar sarı dişleriyle.

Öğleden sonra, gün boyunca esen rüzgâr durmuştu. Hava, bir güz ikindisi için oldukça nemli ve sıkıntılıydı. Otelde kalan Antonio ile Beatrice dışındakiler demiryoluna çok yakın bir yerde bulunan Kibele Tapınağı'nı ve buradaki kilise kalıntılarını gezmeye gitmişlerdi. Mösyö Dumont, akropolise tırmanmalarının tehlikeli olacağını söyleyerek kimseyi buraya çıkarmak istememişti.

Kibele Tapınağı'na kadar fazla konuşmayan Mösyö Dumont, uzaktan tapınağın süslü sütunları görününce yine hararetle anlatmaya başlamıştı. Etraftaki kalıntıları daha önce de görmüş olmasına rağmen sanki ilk kez görüyor gibi meraklı ve neşeliydi.

İsabella'nın bunları dinleyecek hali yoktu, aklı hâlâ Nicolo'daydı. Sürekli birilerini kendine siper edip özellikle de Alfredo'ya görünmeden Nicolo Paradisi ile göz göze gelmenin hayallerini kuruyordu.

Kalıntılar arasında yavaşça yürürken arkasından kendisini takip edenlere kenti anlatmayı sürdürüyordu Mösyö Dumont. Bir zamanlar "krallıkların hanımefendisi" adı verilen Sardis'in kalıntıları geniş bir alana yayılıyordu. Küçük kuşlar cıvıldıyordu tepelerinde, güneş yine ısıtmaya başlamıştı. Kuşlar başlarının üzerinde dönüp sonra yakındaki dik tepelere doğru uçarak etraftaki kerpiç evler ile yıkık bir yel değirmenin arasında gözden kayboluyorlardı. Önce Kibele Tapınağı'nı, ardından da Aziz John Kilisesi'ni gezdiler. Gezinin bitiminde Peder Francesco, "Bu güzel geziyi tertip ettiği için Bay Vitelli'ye bir kez daha en derin şükranlarımı sunuyorum. O olmasaydı pek çok Hıristiyan'ın asla görme şansını

elde edemeden öte âleme göç ettiği Yedi Kiliseler'i asla bizler de göremeyebilirdik" dedi.

Mösyö Dumont da Peder Francesco'ya katıldı. "Böyle bir dostumuz olduğu için hepimiz çok şanslıyız" dedi. Devamını getiremeden Luca araya girmişti. "Gerçekten de çok şanslıyız" dedi *yağlı sıçan. Böylesine bedava bir hayatı kime bahşetseniz size sürekli minnettar olacaktır. Alfredo da çok seviyor pohpohlanmayı, bütün bunlar ondan oluyor zaten. Zenginlerin çoğunda var bu duygu. Sürekli yanlarında birilerini besleyerek saygı görmekten, onlardan boş övgüler almaktan hoşlanıyorlar. Paralarıyla övgü satın alıyorlar, kendilerine methiyeler düzdürüyorlar. Alfredo da öyle; aksi halde sevgisiz kalacağı gibi saçma sapan bir duygu içinde. Alfredo'ya sevgisizliğini biraz olsun unutturabilmek annesinden, babasından, kardeşlerinden ve ailesinden asla göremediği sevgiyi ona verebilmek için çok uğraştım ama sonuç ortada. Asla benim sevgimle yetinmedi. Hep Luca gibi dalkavuk dostlarının yanındaki yalancı sıcaklığı bana tercih etti.*

Nicolo Paradisi, afyon yutmuş gibiydi bugün. Bense değişik duygu gelgitleri içinde tepemdeki kuş cıvıltılarına kendimi kaptırmış, harabeleri geziyor, içimdeki sıkıntıyı atıp kurtulabilmenin tehlikeli hayallerini kurarken o, gözlerini sürekli benden kaçırıyor, bazen Peder Francesco'nun iri gövdesinin arkasına, bazen de sevgilisi Josephine'in büyük keten şapkasına saklanıyor, ara sıra sevgilisinin kulağına fısıldadıklarını saymazsak hiç konuşmadan mermer sütun başlıklarının arasında geziyordu.

Aniden bir çığlık koptu. Josephine'di bağıran. "Yılan!" diye çığlık atmıştı. Hemen yanına koştuk. İlk kez gördüğüm bir tür yılan kayıp gitti çalıların arasından. Hepimiz ürkmüştük. Derin bir korkuydu bu Josephine'in çığlığıyla başlayıp hızla yayılan. "Ya yılan" dedi Josephine. "Ya sokarsa hepimizi. Ne yaparız burada? Ben sizinle gelmiyorum. Yok, hayır

asla gelemem. Hayatımın bu yosun tutmuş mermer yıkıntıları arasında sonlanmasına asla izin vermeyeceğim. Duyuyor musun beni Nicolo? Asla izin vermeyeceğim buna."

Nicolo gruptan ayrılmalarının daha tehlikeli olacağını söyleyip onu ikna etmeye çalışmıştı. *O an göz göze geldik. Neler düşündüğümü sezinlediğini sanıyorum. Öyle manalı baktı ki bana, o an aklımdan geçenleri okuduğundan eminim. Önceki gece yarım kalanları ilk fırsatta tamamlamak ister gibi bakmıştı sanki.*

Nicolo Paradisi, Josephine'i herkesle birlikte gitmeye ikna etmeye çalışırken İsabella ile göz göze gelmişti. İsabella iri gözlerini dikmiş bakıyordu. Nicolo başını çevirmişti utancından. Yakın dostunun karısının önünde küçük bir kızı avutmaya çalışan baba durumuna düşmek hoşuna gitmemişti. Josephine'den ayrılacaktı. Aralarında çok yaş farkı vardı, anlaşamıyordu onunla. Sırf babası istiyor diye bu kıza katlanamazdı. Hem kızın hem de kendisinin hayatını rezil etmek istemiyordu. İlk fırsatta ondan ayrılacağını söylemeliydi Josephine'e. Ama burası yeri değildi. Gezinin bitmesini *bile beklemeden bırakabilir bu kızı Nicolo. Öyle bir his var içimde. Bana nasıl baktığını gördüm. İç geçiriyor mutlaka. En kısa zamanda benimle birlikte olmak için can attığından eminim. Beni sevgilisiyle karşılaştırınca utanıyor olmalı. Ama zaman hızla daralıyor. Gezinin sonu gelmeden bu işi bitirmem lazım, başka türlü rahat edemem. Bir şey yapmadan İzmir'e dönersem şayet, ne kendi ruhum huzur bulur ne de Alfredo'ya huzur veririm.*

Tanrı bizi günahlarımızla sever, der hep Alfredo. Tanrı'nın bizi günahlarımızla kabul ettiğini söyler. Kendisi de pek çok günah işlediği için böyle düşünüyor, biliyorum. Bazen bu yüzden korkuları onu sıkıntılara sokuyor. Bu yüzden Tanrı'nın affetmeyeceği günah yoktur diyor. Çünkü hâlâ korkuları var,

içi hâlâ rahat değil. Çocukluğundan beri sık sık günah çıkarmaya gitse de günahlarından arınabildiğine inandığını sanmıyorum. Kimseye söyleyemediği, benden bile sakladığı korkuları var, hissediyorum.

Yarın buradan ayrılacağız. Geriye Tiyatira ve Bergama kalıyor. Son iki kilise... Bu işi Bergama'ya kalmadan bitirmeliyim.

Mösyö Dumont, gezi sonrası herkesi toplayıp kısa bir konuşma yapmış, sonra hava kararmadan otele geri dönmüşlerdi. Josephine, Nicolo ile tartışmaya devam ediyordu.

Kâbus gibi bir geceydi. Bütün gün aklımda, yakında yapacaklarıma dair gizli, şehvetli, heyecan verici planlarla dolaştıktan sonra otele dönerken akşam olunca erkenden odama çıkar, mum bitene kadar yazar, sonra da yatarım diye geçiriyordum içimden. Nasıl olsa Alfredo'nun benimle ilgilendiği yoktu. Luca veya bir başkasıyla oyun oynayacak, geç saatlere kadar içecekti.

Akşam yemeğe indiğimizde Antonio ile Beatrice'in ortalarda görünmediğini fark ettik. Bir süre bekledik, gelmeyince Peder Francesco çok acıktığını bahane ederek yemek duasını yapmış ve herkes yemeğe başlamıştı. Merakımdan odalarına çıktım, kapıyı çaldım, içerden ses gelmemişti. İyice meraklanmıştım. Aşağıya inip Alfredo'ya odada olmadıklarını söyledim. Alfredo, "Uyuyorlardır" dedi. Bunu biraz da özel zamanlarda ebeveynlerini rahatsız eden çocukları kandırır gibi söylemişti. Bizi duyan Nicolo, "Bu saate kadar uyumalarına olanak yok. Umarım başlarına bir şey gelmemiştir" deyince telaşlanmıştım. Mösyö Dumont gözlerimdeki endişeyi görünce, otelin çalışanlarına sorabileceğimizi söyledi. Alfredo bu sırada peçetesini masanın üzerine bırakmış, otel müdürünün odasına girmişti. Yemek salonuna geri dönüşünde yüzündeki ifadeyi

beğenmemiştim. Döner dönmez "Ne olmuş?" diye üstüne atıldım telaşla. Alfredo, masaya oturup peçetesini yine kucağına serip yemeğe hazırlanırken, "Otelin müdürü de bilmiyor" dedi. Ama araştıracakmış. Çalışanlardan biri onları görmüş olabilirmiş. Hepimiz yemeğe kaldığımız yerden devam ettik.

Az sonra zayıf bir çocuk telaşla salona girip Alfredo'nun kulağına bir şeyler fısıldadı. Ben, neler olduğunu sordum yine. Çocuk geldiği gibi çıkıp gitmişti salondan. Alfredo yine peçetesini masanın üzerine bırakmıştı.

"Ben gidip bir bakayım" dedi. Bizim dönmemize yakın çıkmışlar otelden. Az önce gelen çocuk o sırada otelin girişindeki taşlığı temizliyormuş. Dışarı çıkarlarken görmüş onları. Kâbus işte o an başlamıştı. Hepimiz telaşlanmıştık. Ben de Alfredo ile gitmek istedim ama o, kadınların gelmeyeceğini, Nicolo ile ikisinin gidip etrafa bakabileceklerini söyledi. Mösyö Dumont ve yardımcısı da hemen masadan kalkmışlardı. Mösyö Dumont, "Bensiz kaybolursunuz buralarda" dedi. Biraz ukala bir tavırla söylemişti bunları. Birlikte otelden çıkıp gittiler.

Bundan sonra zaman geçmedi. Peder Francesco endişe etmemem gerektiğini söylese de buna kendisi de inanmıyordu. Sürekli dua ediyordu. Gece karanlığında bilmedikleri bir yerde, bu kadar uzun süre dışarıda kalmalarının bir anlamı yoktu. "Mutlaka başlarına bir şey geldi peder" dedim sesim titreyerek. "Eşkıyalar saldırmış olabilir. Önce soyup sonra ikisini de öldürmüş olabilirler" dedim. Luca, "İyi şeyler düşün" dedi. Elindeki şarap kadehiyle kurulduğu koltuğun üzerinde bir Yunan filozofu edasıyla oturuyordu. Aslında hiçbir şey umurunda değildi. Tüm erkekler, sevgili dostum Beatrice'le Antonio'yu aramak için yollara düşmüşken Luca yağlı göbeğini yana yatırmış, şarap içmeye ve fütursuzca konuşmaya devam ediyordu. Fahişe sevgilisinin bile beti benzi atmıştı, korkuyordu besbelli.

Bir saat kadar sonra döndüler. Hiçbir iz bulamamışlardı. Alfredo sinirliydi. Kendisini sorumlu tutuyordu. Onları yalnız bırakıp gitmememiz gerektiğini, bu geziyi düzenleyen kişi olarak öncelikle buna kendisinin izin vermemesi gerektiğini söylüyordu. Nicolo da kendisini suçlamaması gerektiğini anlatmaya çalışıyordu. Benimse Alfredo'yu avutacak halim yoktu. En yakın arkadaşımla kocasının akıbeti belli değildi. "Fahişelerle kırıştırana kadar geziye çağırdığın insanlara sahip olsaydın, diyordum içimden."

Otelin sahibi de gelmişti. O da elinden bir şey gelmeyeceğini, ancak yakındaki jandarma karakoluna haber verdiklerini, sabah aramaya çıkacaklarını söylüyordu. Luca hâlâ olayın ciddiyetinde değildi. "Gezmeye çıkmışlardır. Belki beğendikleri bir yerde baş başa romantik bir gece geçirmek istediler; çıkıp gelirler" diyordu ama dediklerine kendisi de inanmıyordu. Yakında gidebilecekleri bir yer yoktu. Onların baş başa bir gece geçirmeyi düşünecekleri tek yer kaldığımız oteldi. Luca saçmalarken yanındaki fahişe de şapşal yüz ifadesiyle sadece gülümsemekle yetiniyordu. Bu tür kadınlar hep aynılar. Çok yer, çok içer, çok güler ve çok sevişirler. Zaten başka da bir işe yaramazlar.

Herkesin iştahı kaçmıştı. Luca ile dua sonrası tabağındaki yemeğin tamamını midesine indiren Peder Francesco dışında herkes aç kalkmıştı masadan. Uzunca bir süre bekledik. Ne kadar sürdü bu bekleyiş hatırlamıyorum ama çok uzun geldi. Kimse yatmaya gitmedi. Gece yarısından az önce otelin girişindeki taşlığın başında bir gürültü koptu. Otel müdürü koşarak içeri girdi. Arkasından Antonio ile Beatrice geliyordu. İkisinin de suratı bir karıştı. Biz otelden ayrıldıktan sonra da tartışmaya devam etmişler. Sonra sakinleşince çıkıp bir süre yürümeye karar vermişler. O sırada yeniden kavga etmeye başlamışlar. Kendilerine geldiklerinde yolu kaybettiklerini fark etmişler. Ardından hava kararınca da otelin yolunu hiç

bulamamışlar. Bu sırada eşkıyalarla karşılaşmışlar. Adamlar bunları bir süre alıkoymuş, üzerlerinde fazla para olmadığını görünce de Beatrice'in yüzükleriyle bileziğini alıp gitmişler. Giderlerken yolu da tarif etmişler. Ne incelik!

Beatrice gözlerinde yaşlarla bunları anlatırken Antonio, Nicolo'ya dönmüş, asla bu tür yerlerde yürüyüşe çıktığında yanına fazla para almadığını böbürlenerek anlatıyordu. Tanrım! Bu erkekleri niçin bu kadar salak yaratıyorsun?

Ertesi sabah kahvaltıdan hemen sonra yola çıktılar. Keyifli bir tren yolculuğunun ardınan Manisa'ya gelmişlerdi.

Alfredo yine güzel bir otelde yerlerini ayırtmıştı. Her zaman olduğu gibi tüm ayrıntılar düşünülmüştü. Alfredo Vitelli aldığı övgülerle koltukları kabarmış halde valizlerini taşıyan kara bıyıklı, adaleli adamların arkasından odasına çıkmış, ceketini yatağın üstüne attığı gibi odadaki pencerenin önünde uzanan üzüm bağlarının üzerini örten duman rengi akşama karşı bir sigara yakmıştı.

"Her şey yolunda, değil mi?" diye sordu İsabella. "Keyfin yerinde. Seviliyorsun, övülüyorsun. Zaten bütün istediğin bu, değil mi?"

Elbisesini çıkarmıştı; çırılçıplaktı. Odadaki aynadan yansıyan görüntüsünde, gaz lambalarının soluk ışığı geziniyordu. Alfredo'nun durduğu yerden sırtının güzelliği, omurgası boyunca beline doğru yumuşak bir çizgiyle inen oyuğun çekiciliği ve o muhteşem kalçaları görülebiliyordu. Alfredo uzun süredir onu hiç bu kadar baştan çıkarıcı bulmadığını düşünmüştü sigarasının dumanını pencerenin önündeki sineklere doğru üflerken. Tek kelime etmeden döndü. Yavaşça elindeki sigarayı yanındaki sehpanın üzerinde duran küllüğe bıraktı. Yüzünde, İsabella'nın çoktandır unuttuğu şehvet dolu bir tebessümle ona doğru yaklaştı. Tek söz söylemeden kolundan tuttuğu gibi İsabella'yı yatağa yatırdı.

İsabella önce karşı koymayı geçirmişti aklından. Alfredo'nun canı istediğinde kendisiyle birlikte olmasından, canı istediğinde kendisini fahişelerin kucağına atmasından sıkılmıştı. Alfredo'nun yorucu bir gün geçirdiğini, işyerinde sinirlerini bozan şeyler olduğunu öne sürerek isteksiz kaldığı zamanların intikamını alabilirdi bu defa ama yapmadı. Hemen vazgeçti bu düşüncesinden. Şüpheleri üzerine çekmek olurdu bu. Çok istemese de belli etmeden odanın içine giren o şehvetli akşam ışığının akışkanlığında Alfredo ile birlikte oldu. Bitene kadar sürekli Nicolo'yu hayal etmişti. İlk tecrübesiydi bu. Henüz birlikte olmasalar da onunla beraber olmuş kadar zevk aldığını düşünmüştü. Düşüncesi bile olağanüstüydü.

Böylesine bir zevkin doruğunda *insan nasıl da kendinden geçer ve başka bir zamanın nazik avuçlarında bulur titreyen bedenini. Bu duygunun, en güzel uykulardan, en muhteşem uyanışlardan, tüm büyülü zamanlardan toplanmış hazların bir araya gelmesiyle, azgın bir arının yaptığı bal gibi saydam, yavaşça akan, bambaşka bir lezzete dönüşeceğini, beni adeta tadıyla zehirleyeceğini, canımı alacağını düşündüm o an. Alfredo'nun ince uzun parmaklı eli, yumuşak bir dere yatağında yolunu bulan ılık bir ilkbahar yağmuru gibi vadiler boyunca yavaşça akarak göle doğru inerken o elin Nicolo'ya ait olduğunu hayal etmek... Yazarken bile titriyorum hâlâ.*

Ertesi gün Manisa'dan Akhisar'a doğru yola çıktılar. Kiraladıkları arabalar, katırlar ve develerle yine kısa sürede küçük bir kervan yapmışlardı. Gezinin sonuna doğru herkes yorgun görünüyordu. Bazılarında yorgunluğun da ötesinde bir bıkkınlık hali vardı; sıkılmaya başlamışlardı. Bunu en çok belli eden Josephine'di. Sürekli huysuzlanıyor, geziyi yarıda kesip, hazır yol yakınken Manisa'dan İzmir'e dönmeleri için Nicolo'ya baskı yapıyordu.

Nicolo aslında ne tarihle ilgiliydi ne de dindar biriydi.

Başka zaman olsa sadece Alfredo'yu kırmamak için çıktığı bu geziyi sevgilisini bahane ederek hemen Manisa'da bitirir, İzmir'e dönerdi. Fakat bu defa dönmek istemiyordu. Geziyi tamamlayıp İzmir'e öyle döneceklerdi. Buraya kadar geldikten sonra dönmek olmazdı. Fakat Josephine sürekli yorgunluktan şikâyet ediyordu. Gezdikleri yerler hep birbirine benziyordu. Son birkaç kilisenin kalıntısını görmeseler ne kaybedelerdi sanki.

Tartışmalarına Peder Francesco kulak misafiri olmuş, ilk molada Nicolo'yu çam ağaçlarının bulunduğu uzak bir yere çekip öğüt vermek zorunda hissetmişti kendini. Gençlikte olurdu bunlar, aşkın belirtileriydi bu şiddetli tartışmalar. Bir çocuk gibi öğüt dinlemekten hoşlanmayan Nicolo, Peder Francesco'ya hiç âşık olup olmadığını sormuştu. Kendince, pederin anlayamayacağı durumlarla ilgili fikir yürütmesinden rahatsızlık duyduğunu anlatmaya çalışıyordu. Fakat Peder Francesco, Nicolo'nun bu çıkışını tam da kendisinden beklenecek bir üslupla savuşturmuş, aşkı bilmek için âşık olmaya gerek olmadığını ancak bir Ortaçağ filozofunun anlatabileceği açıklıkta ve hemen hemen aynı ses tonuyla anlatmıştı. Karşı cinsle ilişkiler konusunda bildikleri, Boccacio'nun *Decameron Hikâyeleri*'yle sınırlı bir adamla böylesine hassas bir konuda tartışmak istemediğinden konuşmayı fazla uzatmadan kesmişti Nicolo.

Sadece Josephine değildi yorulan. İlk günlerde, İsabella ile Alfredo'dan bile istekli görünen Antonio ile Beatrice de artık sıkılmaya başlamışlardı. Daha önlerinde gezecekleri iki kilise vardı. Antonio'nun aklı işlerinde kalmıştı. İlk kez bu kadar uzun süreli bir seyahate çıkıyordu. Beatrice'le evlenmeden önce, gençliğinde çok maceracı biri olduğunu sürekli etrafındakilere söylese de hiç bu kadar uzun bir seyahate çıktığını, doğanın kalbinde, şehir yaşamından bu kadar uzak kaldığını hatırlamıyordu.

Aralarında sürekli konuşuyorlardı. En çok İzmir'de, sahilde o deniz kokulu rüzgârları ciğerlerine çekerek yürüdükleri akşamları özlediğini söylüyordu Beatrice. Sokak lambaların tek tek yanmaya başlayışıyla şehrin, aynanın önünde makyajını bitirip, yavaşça, önce kollarına, sonra boynuna mücevherlerini takan bir kadına benzediği o büyülü saatleri özlediğinden bahsediyordu.

Antonio ise her perşembe akşamı, yemek sonrası arkadaşlarıyla bir yerde buluşup vist oynamayı özlemişti. Ama bunun yerine Beatrice'e, birlikte gittikleri Frenk Gazinosu'nda onunla vals yapmayı ne kadar çok özlediğini söylüyordu. Beatrice buna pek inanmasa da gönlünün okşanmasından duyduğu hazzı saklamadan gülümsüyordu.

Peder Francesco hayatının belki de en önemli gezisinde sıkılmayı asla aklından bile geçiremezdi. Aksine hâlâ ilk günkü kadar meraklıydı. Hatta sıkılmak şöyle dursun, gezinin sonuna yaklaştıkları için üzülüyordu. Böyle kutsal bir yolculuğa bir daha çıkmaya ömrü yeter mi bilmiyordu. Yetse de iyice yaşlanacağından böylesine zorlu bir geziyi bitiremeyeceğini düşünüyordu. Gezilerin en kutsalı, bir hac yolculuğuydu bu onun için.

Mösyö Dumont ve yardımcısı için bu, daha önce geldikleri yerlere ikinci bir keşif gezisiydi. Onlar gezinin kutsallığından çok işleri gereği görmeye geldikleri kalıntıların tarihiyle ilgiliydiler. Bu kez onlar da herkes gibi arabayla yolculuk etmeyi tercih etmişti. Profesyonel seyyahlar olmalarına rağmen onların bile yoruldukları görülüyordu.

Gabriella geziyle tamamen ilgisizdi. Başından beri belki de en çok sıkılanlardan biri olmalıydı ama kendini eğlendirmesini bilen bir kadındı. Başlarda ona da farklı gelen bu uzun seyahat artık iyice can sıkmaya başlamıştı. Neredeyse her gün yolculuk etmekten, sürekli farklı yerlerde kalmaktan ve en çok da iki günde bir eşyalarını toplayıp sonra

gittikleri yeni bir otelde veya handa yeniden valizlerdeki eşyaları çıkarmaktan yorulmuştu.

Luca'ya da başta cazip gelmişti bu gezi. Akşamları eğlence, oyun, bedava şarap ve yemek. Gündüzleri iyi bir kahvaltıyla başlayan günler, öğlenleri yine şarap, yine yemek, yeni yerler, yeni insanlar, yeni imkânlar... Fakat gezi uzadıkça o da sıkılmaya başlamıştı. Yemekler bir süre sonra birbirinin aynı olmaya başlamıştı; içtikleri şaraplarsa şehirdekilerden kalitesizdi. Üstelik her sabah erkenden kalkıp geceleri geç saatlere kadar içmekten artık o bile yorgun düşmüştü. Şehirde olsa, gece geç yatsa da sabahları saat ondan önce kalkmadığı için asla yorulmazdı. Ama bu gezide belki de hayatında hiç kalkmadığı kadar erkenden kalmıştı. Yine de Alfredo'nun tertip ettiği bir geziyi erken kesmeyi asla aklından bile geçiremeyecek belki de tek kişiydi Luca.

Alfredo'ya gelince, oldukça dinine bağlı biri olmasına karşın kalıntılarda Kutsal Kitap'tan izlere rastlayamadığını düşünüyor, kiliseye benzer bir yapı bulup içine giremedikçe, etrafta yanan mumlar ve ikonalar olmadıkça beklediği etkiyi bulamıyordu. Kalıntıların bulundukları yerlerin kutsallığı şüphe götürmezdi, fakat bunu maneviyata yansıtmak galiba bir tek Peder Francesco'nun yapabileceği bir işti. Ancak ne olursa olsun bu geziyi tertip eden kendisiydi. Bu yüzden de herkesten daha zinde ve neşeli görünmek zorundaydı. Aslında o da yorulmuştu. Gezinin uzun olacağını biliyordu fakat bu kadar yorucu olacağını düşünememişti. Bir yandan da işlerini düşünüyordu. Senede bir iki kez Avrupa'ya iş için yaptığı seyahatler sayılmazsa son zamanlarda bu kadar uzun süre işinden uzak kalmamıştı.

İsabella'ya gelince, kendini yeni bir heyecanın gittikçe kabaran dalgalarına kaptırmış olmasaydı çoktan bu gezinin bir ıstıraba dönüşmüş olabileceğini düşünebilirdi. Fakat gezinin sonlarına doğru hiç beklemediği anda bulduğu yeni heyecanla içi kıpır kıpır olmuştu; yerinde duramıyordu.

Yol boyunca her fırsatta Nicolo ile göz göze gelmeye gayret ediyordu. Ve gözleri birbirine her değdiğinde ona o kadar anlamlı bakıyordu ki Nicolo'nun utançtan yüzü kızarıyordu. İsabella'nın artık hiçbir şey umurunda değildi; önünde sayılı günler kalmıştı ve Alfredo'yu aldatmadan asla İzmir'e dönmemeye yemin etmişti. Josephine henüz şüphelenmiyordu ancak Nicolo'nun yanında biraz tecrübeli bir kadın olsa İsabella'nın bakışlarından hemen durumu anlayabilirdi.

Sabah Manisa'da, Alfredo ile Mösyö Dumont atlarla arabaları kiralarken ve yolda verdikleri molalarda, hatta arabanın içinde, bakışlarını Alfredo'dan kaçırabileceğinden emin olduğu her fırsatta iri mavi gözlerini Nicolo'nun gözlerinin içine sokmuştu İsabella.

Tanrım günahlarımı affet. Düşüncelerimde bile dürüst değildim bugün. Aslında onu nasıl da istiyorum. Kendime bile itiraf edemediğim bu günahı İzmir'e dönüşte pedere anlatabileceğim gücü ver bana. Düşüncesi bile günah biliyorum ama elimde değil, karşı koyamadığım bir duygu bu. Alfredo'nun sebep olduğu bir girdaptayım. Hep bastırdığım duyguları dışarı çıkardı aldatılmış olmam. Kabul ediyorum; ben de fırsat kolluyormuşum. Ama hayat, değerlendirilmesi gereken fırsatlarla güzel değil mi? Sonradan pişman olacağım şeyler yapmak istemiyorum. Sakin ve sabırlı olmak, iyice düşünüp öyle karar vermek istiyorum ama şeytan durmuyor, ateşler saçan diliyle yalıyor, ince uçlu şehvet mızraklarıyla dürtüyor tüm bedenimi.

Nicolo'yu gördüğümde, onunla göz göze geldiğimde her şey başka bir dünyaya ait oluyor sanki. Yıllardır tanıdığım bir adama asla bu gözle bakmamışken, beni böylesine baştan çıkaran duygular beslememişken bir anda nasıl olup da bu kadar savunmasız kaldım bilemiyorum, ama gerçek bu. Onu gördüğüm an başka biri oluyorum. Belki de yıllardır olmadığım kadar kadın oluyorum. Nicolo bana kırılgan bir kadın

olduğumu hissettiriyor. Onunla göz göze geldiğimde bütün hırçınlığım yok oluyor; utanç, her an çıkmaya hazır bir iç çamaşırı gibi usulca kayıp düşüyor yere; kendimi çırılçıplak ama çok emin hissediyorum.

Boyunlarını eğmiş kıpkırmızı ateşçiçekleri gördüm bugün. Cehennem çiçekleri belki de bunlardır diye geçirdim içinden. Bütün bedenim kasılmıştı. Yine günahın o şehvetli, insanı dürten elleri çıkmış, vücudumun en hassas yerlerini okşamaya başlamıştı. Ne heyecan verici günaha batmak bir öğleüzeri... Herkes öğle uykusundayken, sinekler pencere diplerinde vızıldarken ter içinde kalmak, ne heyecan verici. İnsana sevişme zamanını hatırlatan ateşçiçeklerinin ılık rüzgârlara boyun eğişleri gibi tam ensemde hissedeceğim ılık bir nefese kendimi vermek...

Kalp atışlarım hızlandı, yüzüm kızardı yine, hissediyorum.

Akşam küçük bir kasabada konakladılar. Ertesi gün yola devam edildi. İsabella'nın dayanacak gücü kalmamıştı. Kasaba elverişli değildi, küçük bir evde konaklamışlardı. Fakat Tiyatira'ya gittiklerinde orada, büyükçe bir handa kalacaklardı. Alfredo, geceyi rahatsız geçirdikleri için şikâyet eden Antonio ile Beatrice'i sakinleştirmeye çalışırken duymuştu bunu. Yol boyunca üzüm bağlarından geçtiler. Bazılarında iri üzüm salkımları vardı. Luca üzümleri seyrederken arabanın içinde Baküs'e gönderdiği şiirler okuyup duruyordu. Yine yol boyunca içmişti, ayakta duracak hali yoktu. Hava kararmaya yakın Akhisar'a *girdiğimizde akşam ezanı okunuyordu. Gecenin alacakaranlığı inmişti uzak tepelere. Etrafta çok sayıda servi ağacıyla karanlıkta bile parlaklıkları görülebilen akkavaklar vardı. Aralarından yükselen ince minarelerden gelen ezan sesleri üst üste biniyordu. Yakındaki alçak bir tepede harap durumda iki yel değirmeni duruyordu.*

VI. Bölüm

"Kadın Peygamberin Zinası" Tiyatira

Alfredo'yu uyku tutmamıştı; İsabella'dan önce kalkmış, odanın Tiyatira kalıntılarının bulunduğu yöne bakan penceresinden, rüzgâra kapılmış kavak ağaçlarının gümüş renkli yapraklarını seyrediyordu. Hava kapalıydı; etraftaki ağaçların üzerinde kalın bir sis geziniyordu. Tuvalete gitmek için dışarı çıktı. Tuvaletler hanın arka bahçesindeydi. Akşam geldikleri için fark etmemişti; gezinin başından beri kaldıkları en kötü yerdi burası. Odaların köşelerine, avlunun, arka bahçedeki tuvaletlerin belli yerlerine sıçanotları konmuş olduğunu görünce yüzü asılmıştı. Bilmeden Antonio'ya da yalan söylemişti. Ancak fazla seçenekleri yoktu; farelerin cirit attığı bu han yine de kasabada kalabilecekleri en iyi yerdi.

Birkaç dakika sonra odaya geri dönmüştü. Kulak tırmalayan hırıltılı sesini becerebildiği kadar yumuşatarak İsabella'nın kulağına eğilip, onu uyandırmaya çalıştı. İsabella, nadir de olsa bu sesi duyduğu sabahlarda –İzmir'de çoğunlukla Alfredo'dan önce kalkıyordu– hemen kalkıp Alfredo'yu öperdi. Bu kez aynısı olmamıştı. Tekrar İsabella'nın adını fısıldadı Alfredo. Bu defa daha tiz bir ses çıkmıştı boğazından. Yağmur başlamıştı dışarıda. İri damlalar camlara gürültüyle vuruyor, sonra süzülerek pencerenin önüne iniyorlardı. Yine şansını denedi Alfredo. İsabella bu kez uyanmıştı ama gözlerini açamıyordu; sesi Alfredo'dan daha kısık çıkıyordu. "Günaydın"

diyebilmişti güçlükle. Sonra kesik kesik öksürürken doğrulduğu yerden, dışarıda başlayan yağmura bakmış, yeniden başı yastığa düşmüştü.

Alfredo, onu bu halde görünce, "Doktor, doktor... Sana bir doktor bulmalıyız" diye odadan fırladığı gibi doğru hancıya gitti. Yağmur hızını artırmıştı; bahçedeki ağaçlar, pencerenin dışındaki kalın su duvarının gerisinde kaybolmuştu. Alfredo birkaç dakika sonra odaya geri dönmüştü. Suratı asıktı. Sinirlendiğinde hep yaptığı gibi dişleriyle yanaklarının içini kemiriyordu.

"Hazırlanalım, seni Manisa'ya geri götüreceğim" dedi. "Burada doktor yokmuş. Bu lanet olası kasabada bir tek doktor olmadığını söylüyorlar. Hastaları olduğunda Manisa'ya götürüyorlarmış."

İsabella bitkin bir sesle, "Telaşlanmana gerek yok Alfredo" dedi. "Basit bir soğuk algınlığı, hepsi bu... Yollarda yoruldum sanırım. Bugün dinlenirsem yarına bir şeyim kalmaz. Hem Manisa yakın bir yer değil ki. Oraya gidene kadar daha halsiz düşerim."

"Emin misin?" diye sordu Alfredo.

"Evet sevgilim eminim" dedi İsabella. Bu defa sesi biraz daha iyi çıkıyordu. "Hem, konuklarımızı yalnız bırakmaman lazım. Beni de temsil etmelisin bugün. Onları buraya biz davet ettik, şimdi yalnız bırakmamız doğru olmaz."

"Yapma İsabella" diye çıkıştı Alfredo. "Hastalık bu. Herkes anlayışla karşılayacaktır."

"Ben de biliyorum ama olsun, buna hiç gerek yok. Şayet ciddi bir rahatsızlığım olsaydı beni Manisa'ya götürmeni isterdim senden ama sadece biraz halsizim, hepsi bu. Şimdi lütfen hazırlan ve aşağıya in. Herkesten benim adıma özür dile, kendilerini yalnız bıraktığım için ne kadar üzgün olduğumu söyle onlara ve Tiyatira'yı benim için de gez Alfredo. Bunu bu kez benim için yap. Çünkü döndüğünde

gördüklerini bana anlatmanı isteyeceğim senden. Mösyö Dumont'un anlattıklarını bu kez benim için dikkatle dinle lütfen. Döndüğünde tüm ayrıntıları bana anlatacak kadar bilgili gel, olur mu sevgilim?"

"Yapamam, seni bu şekilde bırakamam" dedi Alfredo. Yatağın ayakucunda oturuyordu. Aniden yataktan doğrulmuştu İsabella. Alfredo'nun kulağına eğilip fısıltıyla "Seni seviyorum" dedikten sonra yanağından öpmüştü. Alfredo da İsabella'yı alnından öperek karşılık vermişti. Rahatlamış görünüyordu. Odadan çıkarken İsabella'ya son bir kez daha doktora gidebileceklerini söyleyecek oldu fakat İsabella gülümseyerek başıyla gitmesini işaret edince vazgeçti.

İsabella bir süre hareket etmeden yattı. Gözlerini hiç kırpmadan odanın penceresinden dışarıyı seyretti. Bu arada yağmur durmuş, bulutların arasından beyaz, göz kamaştırıcı bir ışık süzülerek bahçedeki servi ağaçlarıyla kavakların ıslak dallarında parlamaya başlamıştı. Kapı vuruldu. Uzun süredir hareketsiz yatan İsabella yataktan fırladığı gibi kapıyı açmış, sonra geri dönüp kendini dağınık yatağa bırakmıştı. Beyaz, ince geceliğinin içinde oynaşan vücudu, pencereden süzülerek giren ışığın altında bal rengi görünüyordu. Kapı kapandı; gelen Nicolo Paradisi'ydi. Diğerleri, kahvaltı sonrası Tiyatira harabelerine gitmişlerdi. Mösyö Dumont, grubu arkasına katıp kısa bir yürüyüşün ardından kalıntıların olduğu yere getirmiş fakat gezmeye başlamadan önce bir süre harabelerin yakınındaki tezgâhlarda, İran'dan getirdikleri malları satan Ermeni satıcılarla pazarlığa tutuşanları beklemek zorunda kalmıştı.

Beatrice, birkaç renkli mendille kırmızı bir kuşak almıştı. Diğerleri tezgâhların önünde dolaştıktan sonra hiçbir şey almadan Mösyö Dumont'un kendilerini beklediği yükseltinin bulunduğu yere gelmişlerdi.

Mösyö Charles Dumont, herkesin yakınına geldiğini

görünce oturduğu yerden kalkıp, eliyle pantolonunun arkasını temizlerken piposunu sıkan sarı dişlerinin arasından, "Burayı asistanım Mösyö Jean Claude Hervé anlatacak" dedi. "Gezimizin en önemli duraklarından birini, Mösyö Hervé'ye anlattırmam size tuhaf gelmesin. Burada fazla bir kalıntı olmadığını görünce bunu özellikle yaptığımı düşüneceksiniz ama gerçek öyle değil. Evet, arkeoloji bilimi açısından bakarsanız gördüğünüz gibi henüz ciddi bir kazı yapılmamış bu alanda fazla bir şey olmadığını düşünüp burasının tarihte de önemsiz bir şehir olduğunu zannedebilirsiniz pekâlâ. Fakat gördükleriniz sakın yanıltmasın sizi. Aslında çok önemli bir kiliseydi Tiyatira. Mutlaka Peder Francesco biliyordur ama Mösyö Hervé anlatınca bilmeyenleriniz de öğrenecek."

Alfredo geziye çıktıklarından beri anlatılanları ilk kez bu kadar dikkatli dinliyordu. Bu hali Mösyö Dumont'u da şaşırtmıştı. Antonio, Beatrice ve Alfredo bir yanda duruyorlardı; diğer tarafta Peder Francesco, Luca, Gabriella ve onun da yanında Josephine vardı. Aklı Nicolo'daydı; etrafa sıkıntılı gözlerle bakıyordu. Mösyö Dumont konuşurken Josephine'i hayranlıkla izleyen Jean Claude hocasından sözü alır almaz gözlerini Josephine'in iri mavi gözlerine dikip anlatmaya başlamıştı.

"Evet" dedi. "Mösyö Dumont'un da belirttiği gibi bu alanda gördüğünüz şu toprağa gömülü altı sütun ve bazı kiriş kalıntıları sizi yanıltmasın. Mösyö Dumont önceki gelişinde köylülerin hazine bulmak için kazdıkları bazı çukurlarda buradaki kilisenin temellerini gördüğünü söylemişti ama bu çukurlar kapanmış. Bu yüzden şu an göremesek de burada Kutsal Kitap'ın "Vahiy" bölümündeki kiliselerin en önemlilerinden biri bulunuyordu bir zamanlar."

Peder Francesco dualar ediyordu. Gözleri Jean Claude'a, onun anlattıklarını gururla dinleyen Mösyö Dumont'a değil

de boşlukta, kendince var ettiği parlak bir ışık denizinin içinde yüzen belirsiz ve zamansız bir mekâna bakıyor, yarattığı bu hayali mekânın içinde yine o gördüğü kutsal ışıkla birlikte oynaşıp duran hayali oyuncuları seyrediyordu; kendinden geçmişti.

"Tiyatira'daki kiliseyi diğer altı kiliseden ayıran çok önemli bir özellik var. Tanrı'nın bu kiliseye gönderdiği vahiy, diğerlerinin hepsinden daha uzundur. Çünkü içinde en çok buyruk bulunan vahiydir bu. Bazılarınızın bilebileceği gibi bunun nedeni, bir dönem burada yaşamış olan sahte kadın peygamber İzebel'dir. Evet, kendini peygamber ilan eden İzebel, Tiyatira kilisesindendi. Kendine peygamber süsü verip insanları kandıran, onları baştan çıkaran ahlaksız bir kadındı."

Odanın içinde gezinen miskin gün ışığında binlerce küçük toz zerreciği uçuşuyordu. Pencerenin aralığından içeri giren güz kokulu hava akımına kapılmış yüzüyorlardı boşlukta. Onları izlerken başım dönmüştü, o küçük zerreciklerden çok Nicolo'nun yumuşak elleriydi başımı döndüren aslında; eskiden hiç de güzel bulmadığım ama şimdi ayaklarımı yerden kesen, içime kor bir alev gibi düşen bakışlarıydı.

"Gözleri ateşin alevi, ayakları parlak tunca benzeyen Tanrı'nın Oğlu Tanrı'ya şu sözlerle yakarır Vahiy Kitabı'nın bu bölümünde. Yaptıklarını, sevgini, imanını, *Tanrım beni affet! Gerçekten böyle bir duyguydu içime düşen. Senden bunları saklayamam ki. Düşündüm bir kere. "Çünkü kendine peygamber süsü verip uşaklarımla zina etmeyi, yalancı Tanrılara kesilen kurbanları yemeyi öğütleyip onları kandıran İzebel... İsabella diye inledi Nicolo üzerime doğru eğildiğinde. Sıcak göğsü göğüslerimle buluştuğu an kalbim duracak gibi çarpıyordu. Alfredo ile ilk kez birlikte olduğum an bu kadar heyecanlandığımı hatırlamıyorum. Bu, bambaşka bir duyguydu. Hissettiklerimi sadece "heyecan" sözcüğüyle tarif etmeye çalışmak, yaşadığım hazzı hafife almak olur. Duygularımı*

sözcüklere dökmekte yetersiz kalıyorum, farkındayım. Şu yazdığım cümle bile yetersiz, basmakalıp, sıradan... Hislerini yazamayan herkesin kullanacağı alelade sözcüklerle örülü bir cümle. Ama yazıyorum, sadece yazmak için yazıyorum. Belki de yazarak susuyorum, yazarak günahlarımı kusuyorum; arınmaya çalışıyorum onlardan.

"Günahından dönsün diye ona bir süre verdim; ama o zinadan dönmek istemiyor. Şayet tövbe etmezlerse onu hastalıktan yatağa düşüreceğim; onunla zina edenleri de çok büyük acılara boğacağım."

Çırılçıplaktım onun kollarında. Her yanımı öpmeye, okşamaya başlamıştı. Sanki yıllarca bugünü beklemiş gibi...

"O zaman tüm kilise toplulukları yüreğin isteklerini ve aklın düşüncelerini araştıranın ben olduğumu ve her birinize yaptıklarınıza yaraşır karşılığı vereceğimi anlayacaklar" dedi peder. Jean Claude anlatırken yanından hiç eksik etmediği siyah ciltli İncil'i açmış Vahiy Kitabı'nın "Hoş Görülü Kilise Topluluğu" bölümünü, Jean Claude'un kendi yorumunu getirdiği yerden okumaya başlamıştı.

"Buyurun Peder Francesco" dedi Mösyö Dumont gülümseyerek. "İncil'den, Tiyatira ile ilgili bölümü siz bitirin."

Peder Francesco beyaz gür sakallarının içinden belli belirsiz gülümsemişti. İri elleriyle tuttuğu İncil'i, kaldığı yerden okumayı sürdürdü:

"Tiyatira'da geri kalanlarınız bu öğretiyi benimsemediniz. *Nicolo, o nazik dudaklarıyla bütün vücudumu öpüp kokluyordu; sıcak dili vücudumda hafif bir ıslaklıkla gezinirken kendimden geçmişim.*

Onların, Şeytan'ın derin gizleri dediği şeyleri de öğrenmediniz. Size bildiriyorum, üzerinize başka yük yüklemiyorum."

Bir an nerede olduğumu, kim olduğumu, kiminle yattığımı, Nicolo'nun bacaklarımın arasında gidip geldiğini dahi unuttuğumu hatırlıyorum. Sanki uyuyup uyandığımda kendimi

başka bir dünyada bulmuştum. Tanıdığım tüm insanların, Alfredo'nun, günahın, hatta Tanrı'nın bile olmadığı bir dünyada... Orada sadece haz vardı, orada nefes almak, uyumak, uyanmak, ölüm yoktu; orada aşkın şehvetli dudaklarından başka hiçbir şey yoktu. Pembe, ılık, yapışkan, akışkan bir dünya... Bedenimi aniden yükseklere çıkaran, beni bulutlarla birlikte uçurduktan sonra gürültülü çağlayanlardan aşağılara atan, nefesimi kesen, çığlıklarımın gürültüsüne karıştığı sıcak bir nehir boyunca beni burgaçlarla akıtan...

Kendime geldiğimde pencereden giren o göz kamaştıran ışık denizinin içinde yüzüyorduk ikimiz de. Bir erkekle birlikte olmanın hiç bu kadar güzel olacağı gelmezdi aklıma.

"Zinadan kaçının. İnsanın işlediği başka her günah beden dışıdır. Ama zina eden öz bedenine karşı günah işler."

İntikamım çok görkemli oldu. Alfredo'nun evlendiğimizden beri istediği ve hep arzuladığı halde kıyısına kadar gelemediği şeyleri verdim Nicolo'ya. O da benim bu muhteşem ikramımı geri çevirmedi. Şayet bu mahrem günlük bir gün herhangi birinin eline geçerse sıradan bir okuyucu anlamayabilir ama şayet kazayla Alfredo bunu okursa ki dilerim bu felaket olacaksa ben hayatta yokken olsun, ne demek istediğimi çok iyi anlayacaktır. Neden söz ettiğimi, sırf ona olan kızgınlığım yüzünden nasıl büyük günahlara girdiğimi anlayacaktır o.

Gözüm intikam ateşiyle öylesine karardı ki hiç düşünmedim, hiç tereddüt etmedim. Seviştim Nicolo ile bütün bedenimi önüne serdim verimli bir ova gibi. Yıkasın istedim beni, kutsasın kutsal sularıyla...

"Hem bedeninizin sizlerde bulunan Kutsal Ruh'un tapınağı olduğunu bilmiyor musunuz? Bu Ruh size Tanrı tarafından verilmiştir."

Neler yazıyorum yine ben? Kalem kaçıp gitti yine elimden. Tanrım beni affet. Kendimi kaybediyorum bazen böyle.

"Kendi kendinizin değilsiniz. Bir değer karşılığında satın

alındınız. Öyleyse Tanrı'yı bedeninizde yüceltin."

Karşı koyamadığım, kendime yenik düştüğüm bir hal bu. Yaptıklarıma bakmadan bir de bunları yazarak, yeniden düşünüp, yeniden zihnimde büyüterek günahlarıma yenilerini ekliyorum biliyorum. Affet beni Yüce Tanrım.

"Amen!"

Jean Claude Hervé almıştı yine sözü:

"Peder Francesco, Kutsal Kitap'tan, zinayla ilgili en önemli bölümü okudu bize."

"Korintoslulara I. Mektup, altıncı babın on sekiz ve yirminci ayetleri" diye ekledi Peder Francesco.

Mösyö Dumont araya girmişti bu kez. Jean Claude anlatırken piposundan çektiği dumanı ağzının kenarından kesik kesik bırakırken (piposunun dumanını, Sart'tan Manisa'ya gelirken bindikleri vagonu çeken şimendiferin bacasından çıkan dumana benzetmişti Luca) sabırla beklemişti.

"İhtirasın kucağında debelenen bu zavallı kadın maalesef kendini peygamber zannediyordu" dedi ve ekledi: "Ve maalesef bilmeden günahların en büyüğüne batıyordu."

Tanrım beni affetsin ama dayanamadım, yenik düştüm şehvetin o sivri uçlu mızraklarına. Pişman değilim asla, ama işlediğim günahın farkındayım. Zinanın affedilir tarafı yok. Bir kez yaptım ve bir daha asla olmayacak. Ne kadar güzel olsa da, asla... Kendime ve Tanrı'ya söz verdim, bunu bir daha yapmayacağım. Ölene kadar Alfredo'ya sadık bir eş olacağım; ona başka çocuklar vereceğim. Benimki bir değişiklik, bir heyecan ihtiyacıymış, hemen dinecek bir susuzlukmuş meğer. Yasak olanın, günah olanın çekici, renkli, zehirli meyvesiymiş. Yedim onu, içtim o zehri kan kana ama yaşayacağım. Öldüremeyecek günahın zehri beni. Sarhoş etse de bedenimi, içime saldığı uyuşukluk henüz geçmese de böyle bitmeyecek.

"Gerçekten de görecek fazla bir şey yok belki ama öğrenilecek çok şey var burada" diye söze karıştı Alfredo. O ana

kadar söylenenleri can kulağıyla dinlemişti. "Az önce harabelerin olduğu alana girdiğimizde dostlarımın pek çoğu gibi ben de hayal kırıklığı yaşadığımı itiraf etmeliyim ama bu iffetsiz kadının öyküsü beni çok sarstı, çok farklı düşüncelere saldı."

"Evet, sevgili dostum Bay Vitelli" dedi Mösyö Dumont. Sesi alaycıydı. "Sahte peygamber İzebel'in hikâyesini kilisenin bulunduğu bu büyülü alanda dinlemek Kutsal Kitap'ta okumaktan çok daha etkileyici değil mi?"

"Kesinlikle öyle Mösyö Dumont" diye araya girdi Antonio. Mösyö Dumont gibi etkileyici bir kişiyle aynı fikirde olmaktan gizli bir haz alıyor gibiydi.

Luca da sessizliğini bozmuştu. "Şimdi sizi daha iyi anlıyorum" dedi. "Tarihi, kitaplardan okuduğunuzda o kadar keyifli değildir. Ama sizler gibi tarihin geçtiği yerlerde bıraktığı ayak izlerini sürmek, bizzat tarihe tanıklık ederek yaşamak bambaşka bir duygu."

"Arkeoloji hayranlığı için biraz geç kalmadın mı sevgili Luca?" dedi Alfredo. "Bu bilimi yaşın bu kadar ilerlemeden ve tabii gövden de daha küçükken öğrenip uygulaman gerekmez miydi?"

Luca gülmekle yetinmişti. Tam bir şeyler söyleyecekken vazgeçti. Mösyö Dumont, Tiyatira kalıntılarının bulunduğu geniş alandaki sütunların yanına gelmişti yine. Diğerleri de peşindeydi. Burada bulduğu bir sütun başlığının üzerine oturunca hepsi etraftaki yosun tutmuş mermer kaidelere, duvar kalıntılarına oturup dinlemeye başlamıştı.

"İzebel yandaşları Şeytan'ın derin gizlerine inanıyorlardı. Şimdi burada iki ayrı anlayış olduğundan bahsetmemiz lazım. Her ne kadar masum değilse de İzebel'in kısmen günahsız olabileceğine inanan bir öğreti de yok değil."

Tamamen mi günahkâr oldum şimdi ben? Yoldan çıkmış, sapkın... İstedim, çok istedim ve bir kereliğine denedim. Fakat

şimdi hemen tövbe ediyorum.

"Vahiy kitabına göre İzebel yandaşları, Şeytan'ın açtığı derin çukura düşmüşlerdir. Fakat başka bir anlayışa göre de Tanrı'nın yükseklerdeki inayetine ancak kötülüğün derinliklerine inerek ulaşılabilir. Bu ikincisine benzer bir görüşü çürütmesi için Roma Kilisesi'nde Aziz Paul'e baskı yapıldığını biliyoruz."

Mösyö Dumont, Peder Francesco'ya dönüp elindeki İncil'den "Romalılara Mektup" bölümünü açmasını ve 6. bap, birinci ayeti okumasını istemişti.

Peder Francesco, iri göbeğinin üzerine koyduğu kitabın ince yapraklarını, kalın parmaklarından beklenmeyecek bir nezaketle karıştırıp aradığı sayfayı bulmuştu.

"Öyleyse ne diyeceğiz? Kayra çoğalsın diye günah işlemeyi sürdürecek miyiz? Hiçbir zaman! Günaha karşı ölmüş olan bizler bundan böyle nasıl günah içinde yaşayabiliriz?"

"Bu kadarı yeterli saygıdeğer peder" dedi Mösyö Dumont. Anadili yerine okulda okuduğu Latince sayesinde sonradan öğrendiği bozuk İtalyancasını kullanmıştı bu kez.

"Bütün bu anlattıklarımızdan Tiyatira Kilisesi'nin tamamen bu sahte peygambere inandığını da düşünmemelisiniz. Tiyatira Kilisesi'nde İzebel'in izinden gidenler azınlıktaydı. Kötü, aslında kendine her zaman kolay taraftar bulur ama bu kez öyle olmamıştı. Benim size Tiyatira ile ilgili anlatacaklarım bunlar. Unutmadan, bir de vahyin sonunda bu kiliseye Çobanyıldızı vaat edilir. Burada Çobanyıldızı'nın İsa Mesih'in kendisi olduğu düşünülüyor. Çünkü vahyin yirmi ikinci bölümde... Orayı okuyabilir misiniz peder?"

"Melek bana yine... Yok, burası değil."

"Biraz daha aşağıda Peder Francesco."

"Tamam, buldum burası. Ben İsa, kilise toplulukları için bu olaylara tanıklık etsin diye size meleğimi gönderdim. Davut'un Kökü ve Soyu'yum, parlak Çobanyıldızı'yım."

"Teşekkür ederim peder. Evet, burada İsa'nın söylediklerinden Tiyatira için vaat edilen Çobanyıldızı'nın İsa Mesih olduğu düşünülüyor. İsteyenler civarı gezebilir. Benim Mösyö Hervé'nin anlattıklarına ekleyeceklerim bu kadar."

Mösyö Dumont konuşmasını bitirdikten sonra herkes birbirine baktı. Alfredo, Antonio ve Luca ile göz göze gelmişti. Sanki hiç konuşmadan aralarında anlaşmış gibi kaldıkları hana doğru yürümeye başlamışlardı. Zaten etrafta görülecek fazlaca bir kalıntı yoktu. Yakındaki bir bağ evinde öğle yemeği yiyeceklerdi. Ziyafetin hazırlıkları için sabah çıkmadan tüm talimatları vermişti Alfredo. Kaldıkları hanın sahibinin düzenlediği bir yemekti bu. Handa yerleri uygun olmadığından yemeği bağ evine hazırlayacaklardı.

Hana doğru yürürlerken Alfredo yüksek sesle saat on ikide yemek için yakındaki bağ evine gitmek üzere hareket edeceklerini duyuruyordu. Tam o sırada Nicolo Paradisi'nin karşıdan kendilerine doğru geldiğini görmüşlerdi. Alfredo, aradaki mesafeyi daraltmak için hızlı adımlarla Nicolo'nun geldiği yöne doğru yürüdü. Nicolo'nun yüzündeki ifadeden ters giden bir şeyin olmadığını görüp rahatlamıştı. Nicolo yanlarına gelir gelmez, "Nasıl oldu?" diye sordu.

"Şimdi daha iyi," dedi Nicolo. "Mide bulantısı geçti. Bugün dinlenirse yarına bir şeyi kalmaz. Hazırladığım ilaç ona iyi gelecek."

"Ben de birimize bir şey olursa şehirden uzak bu yerlerde nasıl doktor buluruz diye endişe ediyordum" dedi Luca. Yüzü kıpkırmızıydı, çocukça bir sevinçle gülüyordu. "Meğer sevgili dostumuz Alfredo sana güveniyormuş. Hekimliğinin de olduğunu hiç bilmiyorduk."

"Hekim değilim sevgili Luca" dedi Nicolo. Hareketlerine, zoraki gülüşüne bakılırsa rahat değildi. Ceketinin üst cebindeki beyaz mendili çıkarıp terleyen yüzünü sildikten sonra "Alfredo biraz abartmış olmalı. İki sene tıp eğitimi aldım,

hepsi bu" diye ekledi. "Haylaz bir öğrenciydim, bitiremedim okulu. Oysa babam o kadar..."

"Olsun, bunun ne önemi var?" diye araya girmişti Alfredo. "Aramızda, bir hastayı iyi edebilecek tek kişi sensin. Ama bunu ben bile unutmuştum biliyor musun? İsabella hatırlattı. Sabah doktor bulamayınca onu neredeyse Manisa'ya götürmeye hazırlanıyordum. Yüzü sapsarıydı, midesi bulanıyordu; şiddetli bir titreme nöbetine tutulmuştu. Korkuttu beni."

"Şimdi gayet iyi" dedi Nicolo. Alfredo ile konuşurken gözlerini kaçırıyordu. Josephine'le de göz göze gelmemişti henüz.

"İsabella'nın iyi olduğuna sevindim" dedi Josephine. Sabahtan beri ağzından çıkan belki de tek sözcüktü bu.

"Konuşmayı da biliyormuş sevgili küçük Josephine" dedi Luca. Sonra Gabriella'nın kendisini dürtmesine aldırış etmeyip sürdürdü zevzekliği.

"Sevgilisi gelince başladı yine sevimli küçük kuşlar gibi şakımaya. Les petits oiseaux, le moineau... Le chardonneret..."*

Josephine hiç hoşlanmamıştı Luca'nın tavrından ama Luca hızını alamamıştı, devam ediyordu:

"Sen bu kızcağızı bir daha asla yalnız bırakma sevgili Nicolo, olur mu? Sensiz hiç neşesi olmuyor. Tıpkı benim Gabriella'm gibi... Güzel Gabriella'm, ateşli sevgilim benim."

Bir tek kendisi gülüyordu etraftaki sessizliğin içinde yankılanan kalın bir kahkahayla. Kimseden tepki gelmemişti.

"Aşk" dedi Luca otele doğru yürürlerken. "Ey, aşk, hüküm de sensin, hükümdar da..."

"Aşk diyorsunuz ama sevgili dostum" diye araya girdi peder Francesco. Hemen Luca ile Gabriella'nın arkasından terleyen alnını silerek geliyordu. Birkaç adımda nefes nefese kalmıştı. "Onun da bir sınırı olmalı. Aşk, şehvete bulandığında ölümcül bir günahtır."

Affet beni Yüce Tanrım. Böylesine bir günaha battığım için

* Küçük kuşlar, serçe... Saka kuşu...

senden af diliyorum. Kendime engel olamadığım için, zayıflığıma yenik düştüğüm için...

"Bilmez miyim sevgili peder" dedi Luca. "Dante'nin yedi ölümcül günahı anlattığı kısmı ezbere bilirim. Araf Dağı'nın yedi basamağındaki günahlarının en üstünde durur şehvet. Yedi ölümcül günahın en kötüsüdür, bilirim."

"Senin sözünü ettiğin, Dante'nin Papa Aziz Gregory'den alıp yazdığı bir kurmacadır. Asıl olan Kutsal Kitap'tır sevgili Luca, şairlerin yazdığı değil."

Luca fazla uzatmak istememişti. "Haklısınız peder" dedi, "ama size yedi ölümcül günah konusunda bilgili olduğumu ispat etmek için şimdi hepsini sayıyorum. Belki şairlerle ilgili görüşlerinizi değiştirirsiniz."

Tanrım, hepimiz günahkâr değil miyiz? Hangimiz şehvete kapılmıyor ki? Bir an olsun, ömründe bir kez olsun herkes bu günaha batmıyor mu? Tüm ömrü boyunca bir kez bile şehvetin ince uzun tırnakları sırtına geçmemiş bir insan var mıdır şu dünyada? İnsanca bir zaaf değil midir bu? Neden bu kadar zayıf yarattın bizi? Niçin böyle zaaflarla yaşıyoruz? Neden büyük günahların hepsi her an dışarı çıkmaya hazır bekliyorlar içimizde?

Kısa bir tereddüt geçirdikten sonra, "Tamam, sevgili Luca. Say bakalım, seni dinliyorum" dedi peder. Keyifle sakallarını sıvazlarken Beatrice'le Antonio'ya göz kırpmıştı.

"Yedi ölümcül günahın ilki kibir" dedi Luca.

Hemen araya Alfredo girmişti. "Bütün şairlerde vardır" dedi.

"Sadece şairler mi kibirlidir?" diye sormadan edememişti Luca. Alfredo cevap vermedi.

"İkinci basamaktaki günah..."

"Evet?.."

"İkinci basamaktaki günah kıskançlıktır."

"Kıskançlık derken niçin bana bakıyorsun?" diye sordu Gabriella.

"Bütün kadınlar biraz kıskançtır Gabriella" dedi Antonio.

"Dostumuz Luca onu ima etmeye çalışıyor herhalde." Beatrice'le göz göze gelince susması gerektiğini anlamıştı.

Kıskancız, itiraf etmeliyiz. Hele biz kadınlar... Yaratılırken içimize ekilmiş bir tohum bu. Yaşımız ilerledikçe tomurcuklanıp zehirli çiçekler açıyor; hem bize hem karşımızdakilere zarar veriyor.

"Hayır" dedi Alfredo. "Yanılıyorsun sevgili dostum. Şairler, kadınlardan da kıskançtır. Birbirlerinin yazdıkları şiirleri kıskanmaları, bir kadının erkeğini kıskanmasından asla daha hafif değildir." Yürürken ayaklarının altında dönüp duran küçük taşlardan birine takılıp düşmemek için dikkatle yere bakıyordu.

Luca oralı olmamış, sadece gülümsemekle yetinmişti. "Üçüncü günah, intikam duygusu" dedi.

Bu defa kimse konuşmamıştı. Alfredo da bir şey söylememişti. Konakladıkları hana iyice yaklaşmışlardı. Handan ayrıldıklarında olduğu gibi çatının saçaklarına yuva yapmış kumruların acıklı sesleri duyuluyor, etraf ıslak saman kokuyordu.

"Dördüncü ölümcül günah tembellikti. Beşincisi açgözlülük..."

Yine araya Alfredo girmişti:

"Şairlerde bunların hepsi fazlasıyla vardır" dedi. "Kendilerini eleştirenlerden günün birinde bir yolunu bulup mutlaka intikamlarını alırlar. Ayrıca tembeldirler. Zaten tembel olmasalar şair olmaz, başka bir iş yaparlardı. Ve tabii ki aç gözlüdürler, çünkü başarıya, şana, şöhrete, övgüye asla doymazlar."

Hep beğenilmek, hep ilgi çekmek, gözlerin hep üzerimizde olmasını istiyoruz. Bunu hangimiz istemiyoruz ki? Daha güzel kıyafetler, daha güzel yemekler, daha çok para, daha çok itibar, daha çok mal, mülk... Doymuyoruz, doyamıyoruz.

"Sevgili dostum Alfredo, sonunda içimizden sadece benim cehenneme gideceğimi söylemeye çalışıyor ama ben devam ediyorum" dedi Luca. Gamzeleri gülüyordu.

"Altıncı ölümcül günah, oburluktur. Bu bende var, kabul ediyorum. Yedincisi de şehvet ki bu da olmasa Gabriella olmazdı. Bu günahı da saklayamam kimseden."

Peder Francesco, geziye çıktıklarından beri ilk kez bu kadar keyiflenmişti. İri göbeğini hoplatarak gülüyordu.

"Seni tebrik ederim Luca" dedi. "Hepsini doğru sırada saydın. Fakat Aziz Akinolu Thomas'dan sonra bu günahların sıraları değiştirildi. Ama yine de senin sıralaman yanlış değil. Aziz Gregory'nin sıralaması, senin saydığın gibiydi."

Hana geldiklerinde öğle ezanı okunuyordu. Kısa bir süre dinlendikten sonra yaklaşık yarım saat içinde hanın hemen girişinde hazır bekleyen arabaların önünde yeniden bir araya gelip nehir kıyısındaki bağ evine doğru yola çıktılar.

Yakındaki Menderes Nehri'nin kollarından birinin hemen kıyısında yapılmış basit bir bağ evini hancı lokantaya çevirmişti. Burada alabalık yiyeceklerdi. Sabahki yağmur bulutları yerlerini berrak bir gökyüzüne bırakmıştı. Ulu ağaçların serinliğinde, tam derenin kenarında, huzurlu, serin bir yerdi burası. Sararan ağaçlardan *düşen küçük kuru yapraklar huzurla çağıldayan derenin üzerinde küçük kâğıt kayıklar gibi yüzerken ansızın kaybolup gidiyorlardı.*

Evet, İsabella da gelmişti yemeğe. Alfredo'nun tüm ısrarlarına rağmen kendisini iyi hissettiğini söyleyip, güzel bir yemekle vücudunun daha da kuvvetleneceğine herkesi ikna etmişti.

Yemeğin hazır olmasını beklerken, "Nicolo Paradisi" diyordu neşeyle. "Doktor olmayarak İzmir'e büyük ihanet etmiş."

Önce, dostunun iyileştiğini görünce keyfi yerine gelen Beatrice katılmıştı bu görüşe. Sabah, İsabella'nın hastalandığını duyunca yanında kalmak için çok ısrar etmiş fakat

İsabella tatlı diliyle onu da Alfredo gibi Tiyatira harabelerini gezmeye gitmesi için ikna etmeyi başarmıştı.

Beatrice'i Antonio izlemişti. Bu sırada Luca, "Keşke Veronica'ya da baksaydın Nicolo. Belki de geziyi yarıda kesip erkenden İzmir'e dönmek zorunda kalmazlardı" dedi. Sesinde alaycı bir hava vardı. Herkes bir an durmuştu. "Evet, haklısın" dedi Alfredo. Sonra İsabella'ya dönmüştü: "Bu, o zaman aklına nasıl gelmedi İsabella?"

İsabella sahte gülücüklerle etrafına şöyle bir baktıktan sonra "Evet, o an aklıma gelmedi Alfredo ama gelseydi de Veronica bunu kabul etmezdi. Çünkü onun hastalığını pek inandırıcı bulmadım. Bence geziden sıkıldılar. İzmir'e erken dönmek için de Veronica'nın rahatsızlığını bahane ettiler. Trenden inerken baktım, keyfi yerindeydi. Hiç de hasta gibi görünmüyordu."

Luca da İsabella ile aynı fikirdeydi. Antonio, Beatrice, Mösyö Dumont ve hatta Gabriella bile... Hiçbiri Veronica'nın hastalandığına inanmamıştı.

İsabella, yemeğe başlamadan önce Nicolo'nun hekimliğine övgüler yağdırmıştı. Yüzünü, ellerini, gösterişli elbisesini ten rengi bir ışıkla boyayan pembe şemsiyesinin altında Nicolo'nun ne kadar iyi bir doktor olduğunu anlatmıştı. Sanki sabah olanların üzerini çarçabuk örtmek ister gibi bir hali vardı. Her zamankinden daha çok konuşuyor, etrafındakilere gülümseyerek iyileştiğini ve bu mucizenin mimarının da Nicolo olduğunu söylüyordu. Bir süre sonra yaptığının farkına varıp bu coşkulu gösteriyi kesmese Alfredo'yu şüphelendirebilirdi.

Alfredo, onu ilk tanıdığım günden beri yazdıklarımı asla merak etmedi. Benim yaptıklarımla ilgilenmedi hiç bir zaman. Ben de bu durumdan rahatsız olduğumu söyleyemem. İlgilense sıkılırdım herhalde. Acaba bundan sonra da her şey aynı

şekilde sürecek mi? Emin değilim. En ufak bir hata sonum olur. Artık bu defteri her zamankinden daha güvenli bir yerde saklamalıyım.

Alfredo, işte tam burada defteri odadaki maroken çalışma masasının üzerine fırlatıp atmıştı. Günlük, sayfaları açık bir şekilde masadaki sumenin üzerine düşüp öylece kalmıştı. Sırtı yukarıya bakıyordu. Yıkılan bir evin parçalanmadan kalmış çatısını andırıyordu. Bundan sonra, İsabella'nın günlüğüne yazdıklarını okumadı Alfredo. Bundan sonrasını hiçbir zaman bilemedi. Öğreneceğini öğrenmişti; evin çatısı başına yıkılmıştı zaten. Bundan daha kötü ne olabilirdi ki? Bundan daha kötü ne yazabilirdi ki İsabella?

Alfredo yanılıyordu. Evet, merak edip okumadı ama İsabella'nın günlüğü burada bitmemişti. İsabella, İzmir'e geri döndükleri serin, yağmurlu sonbahar akşamı Bornova'daki evlerinin salonunda yanan şöminenin önünde son noktayı koyana kadar yazdı. Defter orada, çıtırtıyla yanan odunların sesini bastıran ve camlara, insanın canını almaya gelmiş bir iblis gibi çullanan yağmurun gürültüsüyle birlikte yazdığı son sayfaya koyduğu noktayla son buldu.

Kesinlikle sonum olur bu benim. Sadece aileme, bütün İzmir'e rezil olmakla kalsam iyi, Alfredo beni öldürür. Bu yazmak, ne beter bir şey... Bunları bile yazıyorum. Elime yapışıyor sanki kalem, hokkamdaki mürekkep sanki kan gibi yaşamsal bir sıvı oluyor onun ucunda. Kimselere, Beatrice'e bile anlatamayacağım şeyleri bu sayfalara dökerek rahatlıyorum belki de. Böyle sırlarını insan en yakın dostuna bile anlatamaz. Bu yüzden yazıyorum belki de. Kalem bu yüzden düşmüyor elimden, çatlamamak için. Bu kadar iz bırakmanın ne kadar tehlikeli olduğunu bilmeme rağmen dayanamıyorum, her şeyi yazıyorum. Ama kimseler görmemeli yazdıklarımı.

Ben ve bana bunları yazdıran aklı veren Yüce Tanrı'dan başka... Tek sırdaşım O olmalı.

Peder Francesco'nun duasının ardından yemeğe başladılar. Temiz hava herkesi acıktırmıştı. Sadece Luca değildi yemeklere iştahla saldıran, çoğu kez masada en sakin görünen Mösyö Dumont bile yemekten, konuşmaya fırsat bulamıyordu. Alabalığın çok lezzetli olduğu söylenemezdi ama yemek güzel geçmişti. Gezinin başından beri *belki de en güzeliydi. Herkes neşeliydi. Sanırım gezinin sonu yaklaştıkça bir burukluk gelecek üzerimize. Bu tür uzun seyahatlerde, bir süre sonra insan en yakındaki dostlarına bile tahammül edemez hale geliyor ama sona doğru bir hüzün çökebilir hepimizin üzerine, bunu hissediyorum. Tıpkı okulda yıllarca aynı güçlüklere katlandığımızdan olsa gerek, mezun olduktan sonra en sevimsiz arkadaşlarımızı bile özlediğimiz gibi. Belki de hepimiz bunun farkındayız. Bir arada geçireceğimiz günler azaldı ve belki de bundan sonra birlikte böyle bir geziye asla çıkamayacağız. İzmir'e dönünce hepimiz geçmişte olduğu gibi günlük yaşantılarımıza kaldığımız yerden devam edeceğiz. Unutacağız birbirimizi; belli günlerde, balolarda, davetlerde, operada karşılaşırsak görüşeceğiz belki.*

Gezinin sonuna doğru herkese yeninden bir canlılık gelmişti. Luca yine ilk günlerdeki gibi şiirler okuyordu. Hep sessiz kalan Josephine bile kolunu Nicolo Paradisi'nin omzuna atıp Fransızca bir şarkı söylemişti. Hepsinin giysileri ilk günlerdeki gibi özenliydi. Antonio, krem rengi bir ceketle pantolon giymişti. İçindeki yelek de aynı renkti, beyaz gömleğinin yakasına siyah bir papyon bağlamıştı. Öğle saatleri için abartılı sayılacak bir kıyafetti bu. Valize girip çıkmaktan biraz buruşmuşsa da üzerinde şık duruyordu. Alfredo, bej rengi keten bir pantolonla aynı renk bir yelek giymiş, üzerine ceket

almamıştı. İçine beyaz bir gömlek giymişti. Başında siyah bantlı krem rengi bir şapka vardı. Isabella sanki sabah hiçbir şey olmamış gibi rahattı şeftali rengi elbisesinin içinde. Yakası danteller ve küçük pembe güllerle süslü bir elbiseydi bu. Elinde de elbiseyle uyumlu pembe bir şemsiye vardı.

Beatrice'in mavi elbisesi ve elbiseyle aynı renk kurdeleli krem rengi şapkası da çok şıktı. Gabriella her zamanki gibi masadaki erkeklerin aklını başlarından alacak güzellikteydi. Giydiği kıyafetten çok büyülü güzelliği onda farklı bir etki yaratıyordu. O da Beatrice'inkine çok benzer bir elbise giymiş, başına abartılı kırmızı tüylü bir şapka takmıştı.

Yemeğin sonunda incir geldi. İzmir'dekilerden güzeldi, cevizle birlikte yemişlerdi. Sonra hemen nehrin kenarına sıralanmış tahta kerevetlerdeki kilim minderlere geçip kahvelerini içtiler.

İlk uyuyan Peder Francesco oldu. Ardından Mösyö Dumont ve Luca geldi. Onları, Alfredo ile Antonio izledi. Nehir kenarındaki sivrisinekler bile derin bir uykuya dalmalarına engel olamamışlardı.

Diğerleri uyumamışlardı. Nicolo yanındaki Josephine'le ilgisizdi, uzaklara bakıyordu. Sararmaya başlayan ağaçların arasından sarı, kahverengi yansımalarla akıp giden dereyi seyrediyordu, düşünceliydi. Beatrice ile Gabriella biraz daha uzakta sohbet ediyorlardı. İsabella hokkasıyla kalemini almış büyük bir kavak ağacının dibinde yazıyordu. Gezinin ilk günlerinde sürekli yazı yazmasından şikâyetçi olan Beatrice de artık ona karışmıyordu. O da ümidini kesmişti. İsabella'nın bu sevdadan vazgeçeceği yoktu.

Dikkatli bir çift göz fark edebilirdi bizdeki tuhaflığı. Nicolo da, ben de farklıyız diye düşünüyorum. Düne kadar olduğumuz gibi değiliz. Bu sabah değiştik ikimiz de. İnsanların birkaç dakika için de olsa birleşmelerinin her şeyi bu kadar

değiştireceği asla aklıma gelmezdi. Artık ne ben eski benim, ne de Nicolo. Ama oldu bir defa, artık dönüşü yok. Yapmayabilirdim bunu. Fakat karşı koyamadığım bir güç aniden gelip içine aldı; boğdu beni. Nicolo da karşı koyabilirdi, yenik düşmeyebilirdi cazibeme. Şimdi en yakın arkadaşını aldatmış bir adamın ruh haliyle uzaklara dalıp gitmeyebilirdi. O da diğerleri gibi yediği yemeğin rehavetiyle, yanı başında akan derenin çıkardığı yumuşak su sesini dinleyerek serin bir öğle uykusuna dalabilirdi.

Hepsi yemek sonrası uzanmış kestiriyorlar nehir kenarında. Bir tek Nicolo düşünceli. Josephine yanında ama onunla ilgilenmiyor. Gözlerini uzaklara dikmiş öylece duruyor. Kız neyse ki daha toy. Hiçbir şeyden şüphelenmeden yalnız bir çocuk gibi elindeki uzun bambu kamışıyla nehrin sularında sürüklenen sararmış yapraklarla oynuyor. Ailesinden uzakta; ilgisiz, sevgisiz kalmış küçük bir çocuk gibi...

Akşam herkes erken yatmıştı. Bütün gün temiz havada kalmak, özellikle de erkeklerin öğle yemeğinde şarabı fazla kaçırmış olmaları uzun bir gece geçirmelerini engellemişti.

Ertesi gün, son kiliseye gitmek üzere erkenden yola çıktılar. Hepsi ilk günlerdeki kadar dinç ve arzulu görünüyordu. Bunun nedeni akşam uyudukları uzun uykudan çok artık dönüş yoluna yaklaşmış olmalarıydı. Oysa Vahiy Kitabı'nın yedinci ve son kilisesinin bulunduğu Bergama'ya doğru zorlu bir yolculuk yapacaklarının farkında değillerdi. İki araba ve atlarla, yük taşıyan katırlar ve kendilerini eşkıya saldırılarına karşı korumaları için yanlarına aldıkları üç silahlı adamla Akhisar'dan Bergama'ya doğru yola çıktılar. Saat altıyı çeyrek geçiyordu.

Gece çıkan ayazla birlikte inen çiğ her şeyin üzerini kaplamıştı. Yolun kenarındaki ağaçlar, *yere düşen sonbahar yaprakları, çimenler, hatta develerin boynundaki iri boncukların*

üzerlerini bile ince beyaz bir örtüyle kaplamıştı. Hava soğuktu ilk kez.

"Öğlene doğru güneş çıkınca ısınır" dedi Peder Francesco.

"Artık sonbahar iyiden iyiye yaklaştı, aslında geç bile kaldı" dedi Luca. İkisi de aynı arabada İsabella ve Alfredo ile birlikte yolculuk ediyorlardı.

Ulu ağaçların arasında sadece bir cami minaresi görünen küçük bir köy vardı önümüzde. "Medes köyü" dedi Mösyö Dumont. Atıyla arabamızın hemen yanından geliyordu. Alfredo ile konuşurlarken dalmışım, bu sözle kendime gelmiştim. Luca, Peder Francesco ile sohbet ediyordu; havadan sudan konuşuyorlardı. Yaklaşan sonbahardan çok bahsetmişlerdi. Şimdi Luca bir sonbahar şiiri okur dememe kalmadı ki Luca başlamıştı şiir okumaya.

Bu sırada İsabella ile Alfredo göz göze gelip gülümsemişlerdi birbirlerine. Sonra Alfredo göz kırpmıştı İsabella'ya. İsabella bir an tereddüt edip yanına bakmak ihtiyacı duymuştu. *Ona göz kırpmış olamazdı. O fahişe yanımda oturuyordu; iğrenç kokusu burnuma geliyordu ama ona göz kırpmış olamazdı Alfredo. Buna cesaret edemezdi. Dönüp baktım, dilini dişlerinin arasına almış, bütün aptal kadınlara has o umursamaz yüz ifadesiyle dışarıyı seyrediyordu. Rahatlamıştım, aslında daha önce rahatlamıştım; Alfredo'yu aldattığımda... Aslında hâlâ onu kıskanıyor olmama hayret ediyorum. Alfredo evlendiğimizde daha çapkın bir adamdı. Muhtemelen beni önceleri de birkaç kez aldattı. Bunu tahmin edebiliyorum ama hiç bu kadar rahatsız etmemişti bu duygu beni. Aynı rezilliği bu kez çok yakınımda yaptığı için değil, sanırım yattığı kadının kim olduğunu bildiğim için bu kadar huzursuzum, bir türlü hırsımı alamıyorum.*

Saat yediye doğru Medes köyünden geçtiler. Mösyö Dumont, yakınlarından geçtikleri bir kalıntının ayakta kalan sütunlarını gösteriyordu arabadakilere. *Saat yedi buçuğu*

biraz geçmişti sanırım. Bir ara yazı yazmayı düşündüm; yanımda o kadının oturduğunu belki unuturum diye geçirmiştim içimden fakat yollar çok bozuktu. Arabanın sallantısından yazamazdım. İlk molada Beatrice'in arabasına geçmeye karar verdim. Antonio da bizim arabaya geçerdi. Sabah yola çıkarken dikkatleri üzerime çekmemek için Alfredo ile bu arabada kalmayı kabul etmiştim. Diğer arabada Nicolo vardı, o tarafa geçersem şüphelenirler diye düşünmüştüm ama artık umurumda değildi. Çünkü o kadına tahammül edemiyordum. Onun uzun bacaklarına, araba yolda ilerlerken ağdalı bir kayısı marmeladı gibi titreyip duran iri göğüslerine, vücudundan yayılan o tuhaf kokuya dayanamıyordum.

Saat dokuza doğru İstanbul'a giden ana yolu geride bırakmış, küçük bir derenin üzerindeki köprüden karşıya geçmişlerdi. Yol kuzeybatıya doğru devam ediyordu. Yolda öküzlerin çektiği *kağnılar, top arabaları ve önlerinde bilinmez bir yöne doğru yürüyen yorgun askerler gördük. Savaş bitse de izleri, sönmüş bir ateşin dumanı gibi tütmeye devam ediyordu. İnsan bu yavaşlıkta nasıl yol alındığına inanamıyor. Bir an şu yolculuğu hiç tren kullanmadan veya güçlü atların çektiği arabalarımız olmadan kağnılarla yaptığımızı düşündüm. Kim bilir ne kadar sürerdi? Bu şekilde bile yorulduk.*

Acaba Nicolo ile yeniden aynı şeyi yapar mıyım diye düşünmemek için böyle saçma sapan şeylerle kafamı doldurmaya çalıştım gün boyu. Alfredo, Mösyö Dumont ve Luca ile girdiği uzun ve can sıkıcı sohbete benim de katılmam için can atıyordu. Bana bakışlarından, gözlerinin içindeki ışığın azlığından anlıyordum bunu. Gabriella ile aramızda en azından böyle küçük bir farkın olması gerektiğini bile çözemiyordu ahmak kocam. Gabriella onlarla geç saatlere kadar içiyor, oynadıkları aptal oyunları sabahlara kadar sıkılmadan izliyor, hiç anlamadığı konulardan konuşsalar da yüzündeki o şapşal ifadeyle ağızlarının içine bakarak onları dinliyordu. Erkekler

nedense hep böyle kadınlardan hoşlanıyorlar. Yaptıklarına fazla karışmayacak ama yanlarında olacak, ihtiyaçları olduğunda giderecek bir hizmetkâr arıyorlar. Bir köle istiyorlar, bir cariye, asla bir kadın değil...

Mısır tarlalarında kalan son mısırları toplayan kadınlar gördüler öğleüzeri. Peder Francesco arabayı durdurup indi. Sonra bol elbisesinin içinde bile gizlenemeyen iri göbeğini sallayarak yol kenarındaki tarladan mısır aldı. Kadınlar verdiği parayı geri çevirmişlerdi. Arabanın arkasından onlara uzun süre el salladı. Geride kırık dişli birkaç gülüş kalmıştı. Yakındaki bir köyde mola verdiler. Yemek sonrası arabalara binerken İsabella bu defa Beatrice ve Josephine'in bulunduğu arabaya geçmiş, Peder Francesco'yu kandırıp yanına alırken Nicolo ile Antonio'yu diğer arabaya yollamıştı.

Bu işlerde üstüme yok. Alfredo, bu gezinin tüm planlarını yaptığı için eminim içinden böbürlenip duruyordur. Ben de bu tür işlerde ondan iyiyim. Nicolo'ya dikkat ettim. Bugün neredeyse hiç yüzüme bakmadı. Diğer arabaya geçerken de bakmadı. Kalkıp sessizce Alfredo'nun yanına oturdu.

Yorucu bir yolculuğun ardından gece yarısına doğru Kırkağaç köyüne girdiler. Mösyö Dumont, yardımcısı Jean Claude, arabaların sürücüleri ve silahlı adamlar dışında herkes uyuyordu. Köyün meydanına yakın bir hanın önüne gelince arabalar durdu. Kısık sesli bir köpek gecenin karanlığını yırtarcasına havlıyordu.

Geceyi, bu satırları yazdığım handa geçireceğiz. Arabada rahatsız bir uyku uyudum. Boynum hâlâ ağrıyor. Ama sanki uykumu almış gibiyim. Diğerleri valizlerini bile açmadan kendilerini yataklara attılar, uyuyorlar. Sanırım yalnız ben ayaktayım bu handa.

Bir de Nicolo uyanıktı. Hanın karanlık avlusunun üzerine inen parlak yıldızları seyrederken sigara içiyordu. Tiyatira'da olanları düşünüyordu. O andan beri İsabella

aklından hiç çıkmıyordu. Zehirli bir düşünceydi bu, biliyordu ama elinde değildi. Onu bir an bile düşünmeden edemiyordu. İsabella'nın güzelliğiyle büyülenmişti.

Birden, avlunun içindeki serin gecenin soluğu, ensesine değen sıcak bir nefesle yer değiştirdi. Sonra boynuna ince kollar dolandı ve ardından sırtının iki yanına, köprücükkemiklerinin hemen altına iki yumuşak göğüs kondu. Hemen sonra da sıcak bir kadın göbeği belinin tam çukur kısmına, adeta belinin bir parçasıymış gibi gelip oturmuştu. Kalbi gürültüyle atıyordu. Sigarasını yere fırlatıp usulca arkasına döndü Nicolo. Josephine geziye çıktıkları ilk geceden beri hiç olmadığı kadar davetkâr bakıyordu. Onu hiç bu kadar arzulu görmemişti. Kızı kolundan kavradığı gibi odaya çıktı.

Yola o kadar ani çıktık ki kahvaltı bile edemedik. Buraların beyaz balı meşhurmuş; yolda rastladığımız arıcılardan bal aldık. Gezi boyunca pek çok yerde gördüğümüz bal satıcılarından alışveriş yapmak hiç aklımıza gelmemişti. Aslında bize kalsa buradaki kovanların da yanından geçip giderdik. Fakat Luca burasının balının çok meşhur olduğunu söyleyince herkes soluğu arıcıların yanında almıştı. Yükümüz azmış gibi bir de petek petek bal alındı.

Saat dokuz buçuğu birkaç dakika geçiyordu. Yanımızdaki dik tepelere baktığımı gören Alfredo "Temnus Dağı" dedi. Gezinin başında beri nihayet bir şeyi Luca, Mösyö Dumont veya yardımcısından değil de Alfredo'dan öğreniyordum. Çok geç kalmış bir ilgiydi bu aslında ama çarem yok. Alfredo'nun bu yapay ilgisiyle idare etmeliyim.

Dağın eteklerinden geçip saat ona doğru Soma'ya vardılar. Burada kısa bir mola verip kahvaltı ettiler. Yoldan aldıkları balı, Soma'da buldukları köy ekmeğinin üzerine sürüp ulu bir çınar ağacının altında afiyetle yemişlerdi. Bu kısa molanın ardından yine yola koyuldular.

Bergama Ovası uzaktan göründüğünde güneş tam tepede,

bir yaz güneşi gibi ısıtıyordu doğayı. Saat bir buçukta, yolun sağ tarafında kalan Aksu Nehri'nin hemen kıyısındaki eski bir değirmende dinlendiler.

"İşte!" dedi Mösyö Dumont eliyle buruşuk, kemik rengi şapkasını düzeltip. "İşte, Bergama! Geldik sonunda."

Bulundukları yerden Bergama akropolünü görebiliyorlardı. Burada iki saat kadar dinlendikten sonra yine yola çıktılar. Yol boyunca *Nicolo'yu düşündüm. Bu iş oldukça tehlikeli bir hal almaya başladı ama elimde değil. Onu düşünmeden edemedim bugün. Belki birbirimizden uzak olsak, o beni görmese, benim gözlerim ona değmese daha kolay olacak unutmam. Bir seferlik bir kaçamakla kalacak her şey, ama böylesi çok tehlikeli. Kendimden korkuyorum. Bir ara Josephine'in elini tuttu. İçimde bir alev boğazımı yakarak indi mideme. Kendimi ele vermekten çekindim; birilerinin bakışlarımı yakalamasından korktum.*

O kızı kıskanmak... Böylesi dizginlenemez kadınsı bir zayıflığı asla kendime yakıştıramıyorum. Kendine güveni olmayan kadınların duygusu diye bilirdim kıskançlığı ben. Ama ilk defa o kötü burgacın etrafında dolanıp durduğumu hissettim bugün. Gün boyu, her an içine düşebileceğim bir uçurumun çevresinde gezindim sanki.

Artık Nicolo ile uzak kalmamız lazım. Bu yüzden bu gezinin bir an önce bitmesi gerekiyor. İzmir'e döndüğümüzde Alfredo'dan rica edeceğim. Bir bahane bulup gezide birlikte olduğumuz kişilerle bir süre görüşmemeyi deneyeceğim. Sadece Nicolo'yu görmemek de yetmez, bir süre onu bana hatırlatacak hiçbir şeyi, hiç kimseyi görmemeliyim.

Saat üç buçukta Kınık kasabasından geçtiler, beş buçukta tarihi bir köprünün yanında kısa bir süre durdular. Jean Claude, hemen bir kâğıtla kalem çıkarıp köprünün karakalem bir resmini çizdi. Kötü bir çizimdi bu; köprünün aslına pek benzememişti. Sanki bir eskiz gibiydi. Jean Claude kendisini dikkatle izleyen İsabella'ya resmin bu haliyle henüz

bitmediğini, kaldıkları handa son şeklini vereceğini, gölgelerle resmin belirginleşeceğini söylemişti. *Ne kadar maharetliydi elleri. Onun gibi resim yapabilmeyi ne çok isterdim. Jean Claude'un, resmini yaptığı köprüden sonra bir saat daha gittik. Nihayet Bergama'ya varmıştık. Saat altı buçuğa geliyordu.*

Burası küçük, sevimli bir köy... Ben rahat bir otelde kalacağımızı düşünürken yine bir handa kalıyoruz. Kalacak fazla bir yer yok Bergama'da. Bu han konaklanabilecek yerlerin en iyisi. Bizden başka birkaç zengin tüccar ve iki gezgin ile bir arkeolog da aynı handa kalıyor.

İsabella akşam yemeğinde sırf Nicolo ile göz göze gelmemek için masada onunla aynı tarafa oturmuştu. Masanın iki başında Alfredo'nun ricasını kırmayarak oturan Peder Francesco ile Mösyö Dumont vardı. Hanın geniş avlusundaki masanın mutfağa bakan tarafında Mösyö Dumont oturuyordu. *Sol tarafında sırasıyla Jean Claude, Alfredo, Gabriella,* (sırf masanın diğer tarafında olmak için Gabriella'nın, Alfredo'nun yanına oturmasına bile göz yummuştu İsabella), *Josephine, Beatrice* (Dikkat edilecek olursa yemekte tüm kadınlar aynı sırada, erkekler de karşılarında oturuyordu; bunu bir tek Alrfedo ile İsabella bozuyorlardı. Alfredo yer değiştirmeye çalıştıysa da İsabella, Luca ile konuşmak istediğini bahane edip oturduğu yerden kalkmamıştı.) *oturuyordu. Ben Alfredo'nun karşısındaydım; yanımdaysa Luca vardı. Bana şiir okumasını söylemiştim ona. Şaşırmıştı; şiirlerinden nefret ettiğimi bilir ama "Bu gece keyfim yerinde, şiir dinlemek istiyorum" dedim Luca'ya. "Başkaları sıkılabilir, sen arada sırada kulağıma birkaç mısra oku," dedim; sanırım inandı. Çocuk gibi sevindi. Onun yanında Nicolo* (Gece hiç göz göze gelmediler ama İsabella yemek süresince sanki orada değildi. Türlü düşünceler kafasının içinde uçuşup durdu.) *ve Antonio vardı.*

Nicolo ile bir an bile göz temasımız olmadı ama böylesi daha da kötüydü sanki. Belki karşılıklı otursak ilgisiz şeylerden konuşsak daha kolay kurtulurdum kafamın içinde dönüp duran düşüncelerden. Yemeğin orta yerinde herkes Alfredo'nun anlattığı bir maceraya gülerken dudaklarım gülüyor, ama aklım masada olamıyordu. Nicolo'nun benimle sevişirken takındığı yüz ifadesi geliyordu gözlerimin önüne. Parlak bir ışık denizinde birlikte yüzerken Nicolo'nun alnında, yüzünün tüm çizgilerinde ve badem rengi gözlerinde tedirginlikten eser yoktu. En yakın arkadaşının karısıyla yatan bir adamın yüz ifadesi olamaz bu, diyordum içimden. Bedenlerimiz, kendiliğinden yolunu bulan sular gibi yatağın engebeli arazisinde, ovalarında, yorganın, yastığın daha yüksek kıvrımlarında, bembeyaz çarşafların arasında gürültüyle akmış, sonra büyük çağlayanlardan inerek dingin bir gölde birbirini bulmuştu.

Yüzüm gergindi, bunu fark edebiliyordum. Yanıyordum ateşler içinde; Nicolo söndürüyordu bedenimden fışkıran şehvet kıvılcımlarını. Hemen alışmıştık birbirimize. Sanki yıllardır hep bunu yapar gibi rahatlamıştık ikimiz de... Pencereden içeri giren parlak aydınlık çekip yutmuştu aşkla titreyen bedenlerimizi.

Alfredo, günlüğün bu bölümlerini okuyamamıştı. Okusaydı hiç tereddüt etmezdi; dikenli düşüncelerle terasta ıstırap çekmezdi. Doğruca aşağıya inip İsabella'nın alnının ortasına sıkacağı tek kurşunla o an katil olabilirdi.

Akşam yemeği uzun sürdü. Yemekten sonra baylar yedikleri yağlı pilavla kuzu etini sindirebilmek için içtikleri kahvelerini, sigara tabakalarını alıp oyuna oturmuşlardı. Beatrice'le Gabriella da yanlarındaydı. Grubun diğer kadın üyeleri, bir süre Peder Francesco ile sohbet ettikten sonra yatmaya gitmişlerdi.

Oyun, beklediğimden erken bitti. Gece yarısını birkaç dakika geçiyor. Dışarıda gecenin ürkütücü karanlığında bir baykuş ötüyor. Sanırım çok yakında, hanın avlusunda...

VII. Bölüm

"Şeytan'ın Tahtı"
Bergama

Bergama harabeleri Mösyö Dumont'u haklı çıkaracak kadar etkileyiciydi. Burası daha önce gördüğüm yerlerin hepsinden daha büyüleyici. Yüksek bir tepeden aşağıdaki kasabaya bakarken, mermer kaidelerin, zarif sütunların hemen yanından etrafı seyrederken büyülenmemek elde değil. İnsan kendini Şeytan'ın tahtında oturuyormuş gibi hissediyor. Günahlarıma bir yenisini daha eklemek üzereyim, çırpınıyorum; kanıma verilmiş bir zehrin yavaşça tüm bedenimi sarmasına engel olamıyorum. Çoktan zehirlenmişim, vücudum uyuşmuş, kasılmalar başlamış, ağzımdan köpükler çıkıyor, gözüm kapanıyor, hayaller görüyorum. Zehirli hülyalarımla etrafta olan her şeyden, konuşulanlardan, Mösyö Dumont'un anlattıklarından, Beatrice'in şen kahkahasından, Luca'nın saçmalıklarından ve o fahişenin şehvet dolu gözlerinden uzaktayım. Sesler derinden geliyor yankılar yaparak, bazen boğuk, görüntüler bulanık...

Bütün gün harabeleri gezerken, yemekte, kaldığımız hanın avlusunda herkes eğlenirken böyle geçirdim zamanı. Ne kadar uzun bir gündü. Zaman nasıl yavaştı. Bir tarafımdan Nicolo ile işleyeceğim yeni günah çekiyordu, diğer tarafımdansa hayat... Evet, sadece Alfredo, Luca ve diğerleri değil, handa koşturup duran kara gözlü çocuklar, iri göbekli hancı değil, etrafta gördüğümüz Alman gezginler, Viyana'daki bir

üniversiteden gelen arkeolog da değil; kuşlar, mermer sütunlar, ağaçlarda sararıp düşmeye hazırlanan hazan yaprakları, derelerdeki koyu yeşil yansımalarla akıp giden güz bulutlarına kadar her şey, bütün bir hayattı bir taraftan çeken...

Herkesin uyuduğundan eminim artık. Alfredo da az önce daldı. Bu akşam canı biraz sıkıldı. Oyunda kaybedince hep böyle olur, çocuk gibi sinirlenir ama ertesi gün geçer öfkesi. Kaşları çatık uyuyor. Bu akşam fazla içmedi, horlamıyor bu yüzden.

Kaldığımız hanın sakin avlusuna bakıyorum. Yazıya başladığımdan beri avluya bakan odalardan sadece birinde titrek bir ışık vardı, az önce o da söndü. Nicolo da aynı şeyi mi düşünüyor acaba? Bunu bilmem imkânsız. Çıksam odadan, avlunun karanlığına karışsam, bir yerlerden gizlice beni izlerken karanlığa alışan gözleriyle beni seçebilir mi? O da aşağıya yanıma iner mi? Yoksa Josephine'in koynunda güvende kalmayı mı tercih eder?

Nicolo, Josephine'in sıcak ve güvenli koynunu tercih etmemişti. Bunun yerine, her an yakalanabilme tehlikesinin büyüttüğü heyecan dalgasına kapılıp İsabella ile yeniden beraber olmayı seçmişti.

İsabella üzerinde koyu renk bir elbiseyle odadan sessizce çıkıp avlunun kuytu bir köşesinde Nicolo'yu beklemeye hazırlanırken onun çoktan avluya gelmiş olduğunu gördü. Uzaklarda huysuz köpekler havlıyordu. Yakındaki bir ağacın karanlık dallarında bir gece kuşu durmadan ötüyordu. Seslerin arasına sert bir rüzgârla çarçabuk dağılıp giden mavi bir duman gibi girdi İsabella'nın ıslak dudaklarından çıkan fısıltı:

"Seni burada bulacağımı biliyordum" dedi.

Nicolo eliyle, aslında tam da eliyle değil, sağ elinin işaretparmağıyla İsabella'nın arzulu dudaklarına dokunurken susmasını istedi sessizce. "Susalım, hiç konuşmayalım" dedi.

"Etrafımızı saran doğa konuşsun. Biz, onun ritmine ayak uyduralım, doğaya karışırken *sadece bedenlerimiz konuşuyordu. Yakınlardaki bir çiftlik evinden gelen tezek kokuları yayılıyordu serin geceye. Bu koku bile güzeldi; yine kendimden geçmiştim, kaybolmuştum Nicolo'nun kollarında. Kendime geldiğimde kaldığımız hanın hayvanlar için ayrılan bölümünün dip kısmında samanların konulduğu dar bir bölmedeydik. Bütün vücuduma samanlar yapışmıştı. Tezek kokularıyla ıslak saman kokuyordu her yan. Hiç rahatsız olmamıştım. Kokuları duymamı engellemişti aşkın büyüsü. Hemen sonra içinde baygın sonbahar kokularının yüzdüğü hafif bir esinti sardı etrafımızı. Fakat beni ferahlatan bir ılık bir hava akımı değildi bu. Sanki yakında içine düşeceğim bir acının uzak çığlığını önceden kulaklarıma taşıyan, sık çalıların, mor çiçekli dikenlerin ve gölgeli ağaçların arasından geçip samanlığa kadar ulaşırken çarptığı her nesneye bir şeyler fısıldayan mahrem bir duyguydu esen. Sancılı bir pişmanlığın erken uğultusunu andıran, bedenimi sarıp sarmalayan, beni içten boşaltan bir his...*

Bu işte tehlike seziyorum. İnsanı içine alıp yutacak bir girdap bu. Bir günah çukuru... Buna daha fazla batmamalıyım. Kendimi şehvetin kollarına daha fazla bırakmamalıyım. Bu iş burada kalmalı. Nicolo'ya da söyledim, bugünkü beraberliğimiz son olmalı. Bunu İzmir'de sürdürmeye kalkarsak bu ikimiz için de felaket olur. Bunu o da biliyor. İkimiz de böylesi bir tehlikeye girmememiz gerektiğini düşünüyoruz. Umarım Nicolo tutar sözünü; ben tutacağım...

Nicolo tuttu sözünü; o akşamdan sonra bir daha birlikte olmadılar ve yıllarca bu sırlarını sakladılar. Aslında İsabella, günlüğüne yazmasaydı (ki bu mümkün değildi, zira günlüğünün bir yerinde "Yazmazsam mutlaka birilerine anlatırdım, bu sırrı ölene kadar kendimle birlikte taşıyamazdım;

yazmalıydım ve yazıyorum," diyordu) belki de hiçbir zaman kimselerin bilemeyeceği ve Nicolo ile İsabella'nın kendileriyle birlikte mezara kadar götürecekleri bir sır olarak kalacaktı bu kısa birliktelik.

Bergama'da ikinci kez birlikte olduktan sonra ne İsabella ne de Nicolo bir üçüncü kaçamağı göze alabildiler. İsabella ikinci geceden sonra ilki kadar pişmanlık duymamıştı oysa. Bunu pekâlâ Nicolo veya başka bir erkekle tekrar edebilirdi ama yapmadı.

Bütün gün her yanım kaşındı. Bergama harabelerinin dün göremediğimiz bölümlerini gezerken herkesin içinde kaşınamadım. Ne tarafa dönsem gözler sanki benim üzerimdeydi. Sanki kaşındığım an işlediğim suç ağır bir günah gibi çarpacaktı yüzüme. Herkes hemen farkına varacaktı sanki. Her an yakalanacakmış gibi heyecanlıydım. Alfredo'nun bir ara şüpheli gözlerle bana doğru baktığını bile düşündüm. Sonradan bunun bir kuruntu olduğunu anladım. Acaba kaşındım mı diye düşündüm. Kaşınmamıştım. Sanki Beatrice de şüpheleniyordu benden. Ona başlardaki kadar ilgi gösteremiyorum, farkındayım. Sanırım o da buna içerledi biraz. Fakat bu kadar uzun bir gezide insan en sevdiği dostunu bile görmekten sıkılıyor. Sabah kahvaltıda karşınızda aynı kişiler; gece yatıncaya kadar onlarla berabersiniz; ertesi gün yine baştan başlıyorsunuz. Yine aynı bildik yüzler, aynı konuşmalar...

Beatrice anlamış olamaz, sanmam. Düşündüğüm gibi onunla ilgilenemediğim için bana biraz kırılmış olmalı, hepsi bu. Gün boyu vücudumda kaşıntılarla harabeleri gezmek çok ıstırap vericiydi ama bitti. Bugün gezimizin son günüydü. Vahiy Kitabı'nın yedinci kilisesinin bulunduğu Bergama'yı da gezip bitirdik gezimizi.

Yarın dönüş yolculuğu başlıyor. Yorgunum. Uzun süredir zihnimin ulaşılmaz olduğunu düşündüğüm bir köşesinde

değerli bir mücevher gibi saklayıp büyüttüğüm şeyin aslında elde edildiğinde ne kadar önemsiz olduğunu görünce bir sıkıntı çöktü üzerime. Pişmanlık değil bu; asla değil. Başta böylesi bir duyguya düşer gibi oldum ama ikinci kez Nicolo ile birlikte olduktan sonra bu hissi bir daha yaşamadım.

Pişman değilim ama düşündüğüm kadar rahatladığımı da söyleyemem. Sırrımı bu yazılarla birlikte saklayacağım. Neyse ki Alfredo yazdıklarımı merak bile etmiyor. İçine kapanan bir kadının hissettiği saçmalıklar veya seyahat heyecanıyla yüreği kuş gibi çırpan bir sersemin hezeyanı olarak görüyor yazdıklarımı, biliyorum. Ama ben yine de tedbirli olmaya çalışıyorum, kaldığımız odalarda mutlaka gizli bir yerlere sokuyorum günlüğümü.

Artık uyumam lazım; yorgunum. Bu seyahat beni çok yordu. Sadece bedenimi değil, ruhumu da yıprattı. Korkunç iniş çıkışlar yaşıyorum, pişmanım, değilim; uzun zamandır fırsatını kolladığım bir şeyi yaptım, mutlu olmam lazım ama tam olarak huzura ermiş değil ruhum. Çelişkiler içinde kıvranıp duruyor ince bedenim pembe bir solucan gibi.

Vicdan azabı dedikleri bu mu acaba? Alfredo'ya bakıyorum, değil. Vicdan azabı değil bu. Pişmanlık duymuyorum yaptığımdan. Sadece Tanrı'ya verilecek bir hesabım var. Belki de o sıkıyor beni, o zehirliyor düşüncelerimi. Kesip atmalıyım bu düşünceleri bedenimden, kanamalı vücudum ve günah, zehirli kanla beraber dışarı akmalı. İşte bu yüzden yazıyorum, zehri atmak için.

Mürekkebim bitmek üzere. Alfredo'nun beni aldattığını ilk hissettiğim andan itibaren içimde birikmeye başlayan zehri Nicolo ile birlikte olduğumda nasıl dışarı verdiysem günlüğümü yazarken de benzer bir duyguya kapılıyorum şimdi. Sanki mürekkep azaldıkça zehir vücudumdan çıkıp kâğıda dökülüyor, kâğıdı zehirliyor, kirli düşünceler aklımdan çıkıp bir bir günlüğümün sayfalarını kirletiyor.

İsabella, Bergama'daki o son geceden sonra Alfredo'yu bir daha hiç aldatmadı. Kocasına sadık bir eş, çocuklarına iyi bir anne oldu. İzmir'e döndükten kısa bir süre sonra Fabricio ile Umberto'ya bir kardeş geldi. Isabella, 1879 yazında bu kez bir kız çocuk dünyaya getirdi. Adını Floriana koydular. İsabella bu çocuğun babasının Alfredo mu, yoksa Nicolo mu olduğundan hiçbir zaman emin olamadı. Onu da diğer çocukları gibi Aziz Rosaire Kilisesi'nde vaftiz ettirdiler. Peder Francesco vaftizde bulunamadı. Aynı yılın kışında yakalandığı ağır bir soğukalgınlığı sonucu vefat etmişti. Manolya kokan rüzgârların koşturduğu bulutlardan inen aralıklı yaz yağmurlarıyla geçen nemli bir gündü. İsabella o gün yine dua etti. Kim bilir kaçıncı kez Tanrı'dan af diledi.

Yedi Kiliseler gezisinden döndükten sonra uzun süre Nicolo evlerine gelmedi, belki de gelecek gücü kendinde bulamadı. Dostu Alfredo ile dışarıda buluştular hep. İsabella onu bir yıl kadar görmedi. Yaklaşık bir yıl sonra bir Perşembe günü, kapı çaldı. Gelen Nicolo Paradisi'ydi. İsabella hiçbir şey belli etmedi. Uzun süredir göremediği bir dostunu kucaklar gibi sarıldı ona, sağ yanağına soğuk bir öpücük kondurdu. Geziden sonra neredeyse bir yıldır hiç görüşmemişlerdi. Alfredo bunun farkında bile değildi. "Oldu mu o kadar?" diye sormuştu safça. O günden sonra tam on yedi yıl boyunca hasta olduğu veya seyahate çıktığı günler dışında tüm perşembe öğleden sonraları Alfredo'ya geldi Nicolo. On yedi yıl boyunca her perşembe günlük işlerini bitirdikten sonra (bunlar çoğunlukla berberde saçlarını kestirmek, sürekli zarif kadınların uğradığı Frenk Sokağı'ndaki kitapçıda dolanmak, tütün almak, bir kahvede genellikle de Paris Kahvesi'nde veya Haylayf'ta oturup kahvaltı etmek gibi yaşlı bekarların hafta sonları sıkça yaptığı şeylerdi) rıhtımda yaptığı kısa bir yürüyüşün ardından gelip Alfredo Vitelli'nin evinin kapısındaki pirinç zili çaldı.

"Elli..."

Zil yine çaldı.

"Elli bir..."

Zil...

Pirinç zil birkaç kez daha çınladı.

İsabella uyanmış, kapıyı açmak için aşağıya iniyordu. Merdivenlerden inerken zorlanıyordu. Alfredo'ya söyleniyordu zili duymadığı için. Son zamanlarda dizlerinde şiddetli ağrılar vardı. Merdivenleri inip çıkarken acı çekiyordu. Alfredo'yu, bir türlü fazla merdiveni olmayan bir evde oturmaya ikna edememişti. Aslında Kai'de boş duran, kullanmadıkları bir ev vardı. Çok dik olmayan birkaç basamakla üst katına çıkılan küçük, iki katlı bir evdi bu. Fakat Alfredo Vitelli, Punta'daki evle Bornova'daki yazlıktan vazgeçemiyordu.

"Elli beş..."

"Elli altı..."

"Elli yedi..."

Tetik...

"Elli sekiz..."

Tetik...

"Elli dokuz..."

Tetik...

Tetiği çekmemişti Alfredo; dalıp gitmişti. Sadece sayıyordu.

"Altmış bir..."

İsabella'nın aşağıda, kapıyı açtığını duyduğunda kendine gelebilmişti. Tabancayı şakağından indirdi.

İsabella karşısında Nicolo'yu görünce şaşırmamıştı. Her hafta sonu olduğu gibi yine beklenen saatte gelmişti Nicolo.

"Alfredo terasta olmalı" dedi. "Uyuyakalmışım."

Kanlı gözlerini ovuştururken "Seni bekliyordur" diye ekledi. Sonra her zaman olduğu gibi misafirine terasa kadar

eşlik etti. Ayakları biraz açılmıştı. Merdivenleri indiğinden daha rahat çıkıyordu.

Alfredo tabancayı gizledi. İntihar etmekten vazgeçmişti. Neden o ölecekti? Bunun cezasını Nicolo ile İsabella çekmeliydi.

Yok, iki kişinin katili olmak... Bunu yapamam.

İsabella, Nicolo ile merdivenleri çıkıyordu.

Sonra katil olup hapse... Orada nasıl yaşanır?

Evin üst katındaki geniş yemek salonuna baktılar, orada yoktu Alfredo. Çalışma odasına geçtiler.

Etraftakiler ne der? Ne derlerse desinler, canları cehenneme. Namusunu temizledi derler en fazla. Başka ne diyecekler? Hayır, en iyisi bu acıya bir son vermek. Daha fazla acı çekmemek, en iyisi bu. Sadece Nicolo'yu vursam.... Tek kurşunla o rezil canını kanı çekilmiş beyaz gövdesinden çıkarıp şu kuru akşam yeline bıraksam...

"Terastadır," dedi İsabella tekrar. "Havalar iyi gidiyor bu sene. Seninki terastan içeri girmiyor bir türlü."

Isabella mı yoksa? Beni sırtımdan bıçaklayan o iffetsiz, şehvet düşkünü kadın... Onu öldürmeliyim belki de. Evet, onu...

"Bugün biraz geç kaldın. Seni beklerken o da hasır koltuğunda uyuyup kalmıştır mutlaka."

"Uyumuyordur İsabella" dedi Nicolo. "Oturmuş içiyordur, şimdiden başlamıştır."

Karar veremiyordu Alfredo. Elinde olsa yazı tura... kısa çöp... kim çekerse öteki tarafa...

Çalışma odasını bıraktığından dağınık bulmuştu İsabella. Masanın üzerinde duran defteri görür gibi oldu ama tanıyamadı, içerisi loştu. Öğleden beri İzmir'in üzerinde gezinen kahverengi ışık odaya koyu karanlık gölgeler indirmişti.

En iyisi bu işi kumara çevirmeli. Ne dersin Alfredo?

Cevap gelmemişti. Alfredo yavaşça kendini kaybediyordu.

Sorusu havada kalmıştı, boşlukta, saçma sapan cevapsız yüzlerce soru gibi öylece kalmıştı. Üçe kadar sayıp aklına ilk geleni yapacaktı. En iyisi buydu.

En kolayı... Neden hep en kolayını seçiyorsun Alfredo? Neden en kolayı? Neden mücadeleyi, zoru sevmiyorsun? Neden? Lanet olsun sana! Şimdi böyle ipe sapa gelmez şeyler düşünmenin zamanı mı? Kim düşündürtüyor bunları bana Tanrım? Nereden geliyor aklıma böyle olur olmaz düşünceler?

"Tanrım, Yüce Tanrım!"

Üçe kadar say ve aklına ilk geleni yap. Üçte bir yaşama şansı ver herkese. Ve üçte bir ölüm...

İsabella ile Nicolo terasa çıkmıştı. Alfredo ayakta karşıladı onları. Gülüyordu, keyfi yerinde gibiydi sanki. İçkinin tesiriyle biraz sendeliyordu ayakta dururken.

"Sizi yalnız bırakacağım, aşağıda işlerim var" dedi İsabella her zaman olduğu gibi.

Ama bu kez her şey çok farklıydı. Hayatta bir kez gelen ve tekrarlanması mümkün olmayan anlardan biriydi bu. Alfredo yine güldü. Nicolo'yu da, İsabella'yı da şaşırtacak kadar acı gülmüştü. Ama asla şüphe uyandıracak bir gülümseme değildi. İsabella, Tanrı'nın sadece kadınlara bahşettiği o kuvvetli sezi yeteneğiyle bir tuhaflık olduğunu hisseder gibi olmuş ama üzerinde durmamıştı. Alfredo'ya içkiye erken başladığını söyleyecek oldu, fakat bundan hemen vazgeçti. Alfredo'nun, dostlarının yanında kendisine karışılmasından hoşlanmadığını biliyordu. En iyisi hiçbir şey söylemeden aşağıya inmekti. İçeri girmeye hazırlanırken Nicolo'nun gülerek Alfredo'ya doğru yürüdüğünü gördü. Alfredo, tam o sırada beline sakladığı tabancayı çekmişti. Yaklaşmakta olan akşamın kasvetli ışığında parlayan tabancanın namlusundan tek kurşun çıktı. Gürültüsü, kararmaya başlayan şehrin üzerinden denize doğru kayıp giden bir yıldız gibi uğursuz yankılarla sönen tek bir kurşun...

Uzun süredir terasın kenarında bekleşen kumrular, telaşla güz bulutlarına doğru yükselip gözden kayboldular.

2008-2011

DK DOĞAN KİTAP

Güz Kokulu Günahlar

Hakan Yaman

19. yüzyılda, İzmir'in Levanten hayatında iz bırakan bir aşk ve ihanet öyküsü...

Hakan Yaman yeni romanı *Güz Kokulu Günahlar*'da, okuru 1870'lerin İzmiri'ne, bir grup İtalyan kökenli Levanten'in çıktığı sıradışı yolculuğa ve bir günlüğün sayfaları arasına götürüyor. Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş belirtilerinin çok uzağındaki bu insanların aşk, kıskançlık, ihanet ve intikam duygularıyla dolu serüvenleri, Ege dekorunda geçen bir İtalyan operası gibi etkileyici bir üslup ve muhteşem bir kurguyla anlatılıyor.

"Tanrım! Arkasından kim bilir neler söylemişlerdi bu rezaleti duyan düşmanları. Sen öyle kurumla dolaş bakalım dünyaları ben yarattım diye Alfredo Vitelli, demişlerdi içlerinden. Karım, en yakın dostun...
Aman Tanrım bu olamaz. Rüya bu, kâbus...
Evet, bir kâbus bu...
Bu düşünceler beni boğacak. Kaç kişi biliyor acaba bu rezaleti? Kaç kişi?"

Yedi kutsal kilise, üç günahkâr insan ve bir kararsız kurşun...



Hakan Yaman, 1963 yılında İstanbul'da doğdu. 1988'de Marmara Üniversitesi İngilizce bölümünü bitirdi. İlk romanı *İsrafil'in Kanatları*, 2007 yılında yayımlandı. *Fotoğraftaki Kadın* adlı yapıtıyla 2009 Yunus Nadi Roman Ödülü'nü kazandı.

ISBN 978-605-09-0067-5

17 TL

Sertifika No: 11940